




RIGSADVOKATEN



Rigsadvokatens
beretning 2007

Behandling af klager
over politiet

2007



Rigsadvokatens
beretning 2007

Behandling af klager
over politiet

2007

Rigsadvokatens beretning 2007
Behandling af klager over politiet

Publikationen kan hentes på Rigsadvokatens hjemmeside
<http://www.rigsadvokaten.dk>

ISBN 87-90606-52-3 (Internet)

Layout: Rumfang 08022-72
Tryk: From & Co.

ISSN 1901-7452

Indhold

Forord	9
1 Rigsadvokatens indledning	11
1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnssager	11
1.1.1 Indledning – udviklingen i sagstallet	11
1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnssager	12
1.1.3 Arbejdet i udvalget, der skal gennemgå og vurdere den gældende politiklagenævnssager	13
1.2 Skudsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	13
1.3 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2007	16
1.3.1 Politiklagenævnenes årsmøde i januar 2007	16
1.4 Politiklagenævnssager på Grønland	17
2 Politiklagenævnssager og sagsgangen i en politiklagenævnssag	19
2.1 Indledning	19
2.2 Sagen indledes	20
2.3 Undersøgelsen/efterforskningen	20
2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling	21
2.5 Sagen forelægges for nævnet	21
2.6 Nævnets tilkendegivelse	22
2.7 Sagens afgørelse	22
2.7.1 Afgørelsen af en adfærdssag	22
2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning	23
2.7.3 Tilbagekaldte klager	24
2.8 Klageadgangen til Rigsadvokaten	24
2.9 Sager udenfor politiklagenævnssager	25
2.9.1 Indledning	25
2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen	26
2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen	26
2.10 Disciplinærsager	26
3 Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager	31
3.1 Indledning	31

3.2	Formuleringer i praksis	32
3.2.1	Andre reaktioner, herunder systemkritik	39
3.2.2	Objektiv beklagelse mv.	39
4	Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2007	41
4.1	Lovens område	41
4.1.1	Begrebet "i tjenesten"	41
4.1.2	Politiklagenævnens kompetence	41
4.2	Kapitel 93 b – adfærdsklager	43
4.2.1	Indledning	43
4.2.2	Magtanvendelse	43
4.2.3	Klage over sprogbrug	44
4.2.4	Klager over anden ukorrekt adfærd	54
4.3	Kapitel 93 c – straffesager	61
4.3.1	Anmeldelser om vold og trusler m.v.	61
4.3.2	Anmeldelser om brud på tavshedspligt	69
4.3.3	Anmeldelser om misbrug af politiets registre	72
4.3.4	Anmeldelser om misbrug af stilling/tjenesteforsømmelse	74
4.3.5	Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen	79
4.3.6	Andre anmeldelser om strafbart forhold	80
4.3.7	Grundløse anmeldelser	80
4.4	Kapitel 93 c – færdselssager	82
4.4.1	Færdselsuheld	82
4.4.2	Udrykningskørsel	83
4.4.3	Øvelseskørsel	84
4.4.4	Andre færdselssager	85
4.4.5	Automatisk Trafikkontrol (ATK)	87
	4.4.5.1 Politiklagenævns sager vedrørende automatisk trafikkontrol	87
	4.4.5.2 Statistik vedrørende ATK-sager i 2007	89
4.5	Sagsbehandlingen	90
4.5.1	Sagens gang	90
4.5.2	Advokatbeskikkelse	92
	4.5.2.1 Advokatbeskikkelse i adfærdssager	92
	4.5.2.2 Advokatbeskikkelse i straffesager	93
4.5.3	Inhabilitet	94
4.6	Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)	95

4.7	§ 1020 a, stk. 2 – undersøgelser	95
4.7.1	Sager fra 2007	96
5	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	111
5.1	Generelle regler om klageberettigelse mv.	111
5.1.1	Klageberettigede	111
5.1.2	Klagefrist og omgørelsesfrist	112
5.2	Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser	113
5.3	Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet	114
5.4	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat	115
5.5	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling	117
5.6	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen	117
5.7	Klagestatistikken (indkomne sager)	118
5.8	Særligt om sager, der er påklaget af nævnene	118
6	Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2007	131
6.1	Statistik over indkomne politiklagenævnssager	131
6.2	Statistik over afgjorte politiklagenævnssager	133
6.3	Statistik over afgjorte adfærdssager	134
6.4	Statistik over afgjorte straffesager	136
6.5	Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	139
6.6	Statistik vedrørende politiklagenævnenes sagsbehandling	143
7	Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger	145
7.1	Beretningen for 2005	145
7.1.1	Adfærdssager	145
7.1.2	Straffesager	145
7.2	Beretningen for 2006	145
7.2.1	Adfærdssager	145
7.2.2	Straffesager	146
7.2.3	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	146

Politiklagenævnenes delberetninger	149
Landsformandens beretning 2007	149
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2007	150
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn for 2007	153
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2007	155
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nord- og Østjylland for 2007	156
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland for 2007	159
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland for 2007	161
 Stikordsregister 1996-2007	 163
 Sagsregister 2007	 175
 Bilag	
Bilag 1	Politiklagenævnenes medlemmer 179
Bilag 2	Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver 182
Bilag 3	Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d 186
Bilag 4	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn 192
Bilag 5	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn 194
Bilag 6	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet m.v. 196
Bilag 7	Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse 202
Bilag 8	Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i Politiklagenævnssager 208
Bilag 9	Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden 212

Bilag 10	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdsklager	216
Bilag 11	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn	219
Bilag 12	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager	222
Bilag 13	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. september 2002 vedrørende forenkling af politiklagenævnsoordningen	224
Bilag 14	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om fordeling af forretningerne mellem statsadvokaterne	227
Bilag 15	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1420 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om fordeling af forretningerne mellem statsadvokaterne	229
Bilag 16	Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitechefen og Notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003	230
Bilag 17	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner	236
Bilag 18	Vejledning til politipersonale om politiklagenævnsoordningen	237
Bilag 19	Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed	244
Bilag 20	Rigspolitechefens rundskrivelse af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden	251
Bilag 21	Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.	253
Bilag 22	Bekendtgørelse nr. 1430 af 11.12.2007 om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.	257
Bilag 23	Bekendtgørelse nr. 988 af 6.10.2004 om detentionsanbringelse	258
Bilag 24	Bekendtgørelse nr. 1419 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse	261

Bilag 25	Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005 vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum	262
----------	--	------------

Forord

Til Folketinget og Justitsministeren

Efter retsplejelovens § 1021 h skal Rigsadvokaten afgive en årlig beretning om behandlingen af de sager, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Det drejer sig om behandlingen af klager over politipersonalets adfærd i tjenesten, behandlingen af straffesager imod politipersonale samt undersøgelser af tilfælde, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I overensstemmelse hermed afgiver jeg herved beretning for året 2007. I beretningen er medtaget politiklagenævnenes delberetninger.

København, november 2008

Jørgen Steen Sørensen

Afsnit 1

Rigsadvokatens indledning 2007

1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnso- rdningen

1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet

Antallet af nye politiklagesager har de senere år været stigende. Der indkom således 1023 nye sager i 2007, hvilket er en stigning på knap 3,4 % i forhold til 2006, hvor der indkom 989 sager. Antallet af nye sager er herefter det højeste i den tid, som ordningen har eksisteret.

Antallet af *adfærdssager* har i en længere periode været nogenlunde konstant med få udsving, men i beretningsåret kan konstateres en stigning på 12,8 %. Til gengæld er antallet af færdselssager, der i en årrække har været konstant stigende, nu faldet markant.

Antallet af *undersøgelsessager*, dvs. de særligt alvorlige sager, hvor en borger er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben mv. var i 2006 højere end året før. Antallet af disse undersøgelsessager har i beretningsåret være konstant, og der er således iværksat 21 undersøgelser mod 20 året før.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kapitel 93b – adfærdssager	365	385	400	367	405	457
Kapitel 93c – straffesager – heraf færdselssager	511	532	571	567	584	566
(procent af samtlige straffesager)	170 (33,3%)	220 (41,3%)	251 (44,0%)	252 (44,4%)	277 (47,4%)	214 (37,8%)
Indkomne sager i alt	876	917	971	934	989	1023

Det samlede antal indkomne sagerne fordeler sig regionalt således, at lidt under halvdelen af sagerne er behandlet af Statsadvokaten for København og Bornholm og Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn, mens resten af sagerne er fordelt mellem de øvrige fire regionale statsadvokater.

Der er i afsnit 6 foretaget en nærmere gennemgang af ordningens nøgletal.

1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager

I beretningen for 2006 orienterede jeg om, at der i flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden for 2007-2010 er afsat 14 millioner til hurtigere sagsbehandling i politiklagenævnsager. Det er bl.a. specificeret i Udmøntningsplan af 23. februar 2007 for flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden, at klager over politiet skal træffes hurtigt både af hensyn til klager, og af hensyn til at de involverede politifolk ikke skal gå for længe i uvished.

På baggrund af flerårsaftalen er der i 2007 blevet oprettet særlige enheder i de regionale statsadvokaturer, hvor politiklagenævnsager er hovedansvarsområdet. Statsadvokaturerne er endvidere hver blevet styrket med yderligere én juridisk medarbejder til klagesagsbehandlingen.

Jeg orienterede i beretningen for 2006 endvidere om, at der i 2007 skulle gennemføres en konsulentundersøgelse af behandlingen af politiklagenævnsager ved de regionale statsadvokater. Analysen skulle afdække, hvordan og hvor meget de regionale statsadvokaturer realistisk set kan nedbringe sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager, uden at dette forringer kvaliteten i sagsbehandlingen.

Konsulentundersøgelsen identificerede en række forslag til forbedring af sagsgange mv., der blev indarbejdet i de enkelte regionale statsadvokaturer i efteråret 2007. Konsulentundersøgelsen omfattede tillige behandlingen af politiklagenævnsager i Rigsadvokaturen, hvor klager over statsadvokaternes afgørelser i politiklagenævnsager behandles.

Ved konsulentundersøgelsen blev den såkaldte Lean-metode anvendt. Lean er bl.a. kendetegnet ved, at der er fokus på kunden, at flaskehalse identificeres med henblik på at skabe forbedringer, og at der løbende følges op på forbedringerne. Et krav til undersøgelsen var, at de medarbejdere, der behandler politiklagenævnsagerne, skulle involveres i projektet, og at der skulle fokuseres på sagsbehandlingstiden, uden at kvaliteten blev forringet.

Konsulentundersøgelsen blev indledt med et besøg af konsulenterne i hver af de regionale statsadvokaturer og i Rigsadvokaturen, hvor konsulenterne på baggrund af indsamlede data om sagsbehandlingstider og liggetider samt samtaler med medarbejderne kortlagde sagsbehandlingen af politiklagenævns-

sager. Nogle medarbejdere deltog herefter i en workshop, hvor flaskehalse i sagsbehandlingen blev identificeret og løsninger herpå blev drøftet. Medarbejderne udarbejdede endvidere en handlingsplan for forbedringer. Forbedringerne blev herefter indarbejdet i de enkelte regionale statsadvokaturer og i Rigsadvokaturen. Projektet blev afsluttet med, at der afholdtes et møde med deltagelse af det personale, der havde deltaget i workshoppen, og hvor forbedringerne og erfaringerne hermed blev drøftet.

De typiske flaskehalse, som projektet kortlagde var, at politiklagenævns sagen venter på modtagelse af politirapporter m.v. fra politidirektøren, venter på afhøring af klager, politifolk og eventuelle vidner, venter på at sagsbehandleren får udarbejdet redegørelse til politiklagenævnet samt venter på, at politiklagenævnet får behandlet sagen.

Projektet kortlagde endvidere sagsbehandlingstiden for en gennemsnitlig politiklagenævns sag og viste en række forbedringsmuligheder. På den baggrund blev der af medarbejderne fastsat fælles mål for den fremtidige sagsbehandlingstid. Der blev bl.a. opsat et eksternt mål om, at 90 % af sagerne kan færdiggøres inden for 4 måneder, hvilket svarer til en reduktion i sagsbehandlingstiden på mellem 40 og 78%. Medarbejderne i to statsadvokaturer vurderede dog, at deres mål for sagsbehandlingstiden burde være længere og på henholdsvis 4½ og 5½ måneder.

1.1.3 Arbejdet i udvalget, der skal gennemgå og vurdere den gældende politiklagenævnsordning

Udvalget, der blev nedsat af Justitsministeriet den 11. oktober 2006, og som er omtalt i beretningen for 2005 og 2006 har arbejdet i hele 2007 og har fortsat arbejdet i 2008. Arbejdet forventes tidligst afsluttet med udgangen af 2008. Udvalget blev den 6. august 2008 anmodet om tillige at gennemgå og vurdere om også spørgsmålet om klager over politiets dispositioner uden for strafferetsplejen bør indgå i et eventuelt nyt klagesystem.

1.2 Skudsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Som nævnt ovenfor, blev der i 2007 iværksat 21 undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Der var i 6 af de 21 sager tale om undersøgelser af skudepisoder, og i ingen af sagerne afgik personen ved døden som følge af politiets skud. De enkelte sager, herunder sager der henstod som uafsluttede ved afslutningen af beretningen for 2006, er omtalt i afsnit 7.

I beretningen for 2006 orienterede jeg om, at Rigspolitechefen, som følge af det høje antal af skudsager med dødelig udgang i 2006 (4 dødsfald), i maj 2007 nedsatte en tværfaglig analysegruppe, som skulle indsamle al tilgængelig viden og analysere alle aspekter og elementer i forbindelse med politiets anvendelse af skydevåben gennem de seneste år. Formålet med analysen var at uddrage viden om de faktorer, som har betydning for politiets brug af skydevåben, og at omsætte dette til fremadrettet læring, der kan inddrages i det operative politiarbejde og i politiets uddannelser.

Politiets Videnscenter havde ansvaret for gennemførelsen af analysen, der blev afsluttet ultimo oktober 2007 med en rapport.

Rapporten konkluderede bl.a., at der ikke kunne spores en klar tendens i hverken op- eller nedadgående retning for anvendelsen af skydevåben, og at der høje antal dræbte i 2006 (4 personer) mest sandsynligt er et udtryk for et tilfældigt sammentræf af uheldige omstændigheder. Der blev ikke i undersøgelsen set direkte sammenhæng mellem på den ene side stigningen i registreret vold i samfundet eller faldende respekt for autoriteter, og på den anden side politiets anvendelse af skydevåben, hvorimod en indirekte sammenhæng med ændringer i behandlingssystemet af psykisk syge mennesker derimod ikke kunne udelukkes.

I rapporten anbefaledes bl.a. følgende:

”Både i en smal kontekst som i en bredere samfundsmæssig sammenhæng viser analysen imidlertid også, at der er mulighed for forbedringer gennem udvikling og justering af polititaktiske metoder og indsatskoncepter og ved mere målrettet uddannelse af politifolk inden for specifikke områder. Det gælder især optimal anvendelse af tidsfaktoren som et aktivt redskab til at undgå, at en situation ender med anvendelse af skydevåben. Politifolk kan også blive bedre til at aflæse psykisk syge eller modparter, som er påvirket af rusgifte, og til at tilpasse deres handlingsvar til disse personer.

Planlægning og opmærksomhed på en situations potentielle farlighed – hos såvel den operative leder som indbyrdes mellem politifolk i opgaven – kan forbedres. Det gælder også systematisk indsamling af information fra alle tilgængelige kilder især med henblik på den fremadrettede indsats og på at forbedre politiets muligheder for at bevare kontrol og overblik over farlige situationer. Dermed kan man bedre undgå, at modpartens adfærd kommer til at ”styre” situationen, og at der derved opstår nødværgesituationer.....

Der er set tegn på manglende fælles linje og ledelse i løsning af opgaver, og på at løsning af rutinemæssige opgaver i et vist omfang er baseret på ”tavs”

praksis mellem politifolk, hvorved løsningen får præg af tilfældigheder, hvilket kan blive af stor betydning, når en rutinemæssig opgave udvikler sig til en farlig situation. På det overordnede og generelle plan er der behov for en større grad af ledelsesmæssigt ansvar for, at der findes veldefinerede, tidsvarende og afprøvede interne instrukser, strategier, operative mål, planer og uddannelser for alle aspekter af betydning for politiets indsats i konflikt-situationer, herunder situationer, hvor anvendelse af magt i almindelighed og skydevåben i særdeleshed kan komme på tale.

En del skudsituationer udvikler sig så hurtigt, at det er indtrykket, at politifolk ikke ser det som en aktiv handling at trække sig tilbage og give situationen tid. Situationer, hvor politiet har anvendt tjenestevåben, er kendetegnet ved at være pludseligt opståede og med et betydeligt stressniveau – ikke mindst når man står over for svært aflæselige personer med irrationel adfærd, som er psykisk uligevægtige, psykotiske eller påvirkede af rusgifte, hvor traditionelle polititaktiske metoder ikke slår til....

Yderligere uddannelse i at aflæse personer, som kan tænkes at reagere irrationelt, i at udnytte alle til rådighed værende metoder og midler (herunder tidsfaktoren) forinden anvendelse af skydevåben (f.eks. inspireret af det tyske Skyd/Skyd ikke-koncept og det engelske Stop og Tænk-koncept). Øget formidling af viden om egen adfærd og reaktionsmønstre under stress er andre væsentlige indsatsområder...

Der er behov for tæt samarbejde mellem politikredsene og Politiskolen om udvikling af vedligeholdelse af politiets efteruddannelse i polititaktiske metoder efter ensartede koncepter vedrørende løsning af farlige konfliktsituationer.

Der er med henblik på en fremadrettet indsamling af al tilgængelig viden og erfaring et behov for revision af politiets indberetningsblanketter i forbindelse med konkret anvendelse af skydevåben. Der manglede især flere detaljerede oplysninger om hændelsens karakter og årsag, om de involverede personer og politifolk og om forløbet af hændelsen. Der er også et behov for at modernisere Rigspolitiets statistikdatabase vedrørende disse hændelser. Den er baseret på forældet teknologi, som vanskeliggør sikker opdatering, overførsel og data og ikke mindst analyse.

Med henblik på fremadrettet indsamling af tilgængelig viden og erfaring bør der indføres en generel bestemmelse om obligatorisk og systematisk polititaktisk evaluering og debriefing i alle situationer, hvor politifolk har affyret skydevåben med det resultat, at nogen er såret eller dræbt, eller der har været nærliggende risiko herfor. Desuden bør der iværksættes et

længerevarende (3-5 år) tværfagligt projekt – eventuelt som en del af et nordisk/internationalt samarbejde – med det sigte at gennemføre en langt mere dybdegående undersøgelse af de faktorer, der fører til politifolks anvendelse af skydevåben.”

Rapporten fremkom således med en række anbefalinger, der kan sorteres under 6 overordnede indsatsområder:

1. Ledelse, planlægning og koordinering
2. Videns- og erfaringsopsamling
3. Tjenestevåben og ammunition
4. Alternative magtmidler og anden udrustning
5. Lov- og regelgrundlag
6. Politiets grund- og videreuddannelse i magtanvendelse.

Rigspolitiet har efterfølgende samlet arbejdsgruppens anbefalinger i 3 hovedoverskrifter: Polititaktik, Uddannelse og Vidensopsamling, og der er nedsat 3 arbejdsgrupper, som får til opgave at implementere arbejdsgruppens anbefalinger under de tre nævnte hovedoverskrifter. Arbejdsgrupperne vil blive forankret i Rigspolitiets Færdsels- og Beredskabsafdeling (polititaktik), på Politiskolen (uddannelse) og i Rigspolitiets logistikafdeling (vidensopsamling), men også politikredsene og andre relevante afdelinger i Rigspolitiet samt Politiforbundet vil blive inddraget i det videre arbejde med rapportens anbefalinger.

1.3 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2006

1.3.1 Politiklagenævnenes årsmøde i januar 2007

Politiklagenævnene har siden ordningen trådte i kraft i tilknytning til sit årlige landsmøde i januar inviteret Rigsadvokaten til at afgive et indlæg om behandlingen af klagesagerne i det forløbne år. Jeg har været meget glad for at have lejlighed til at møde nævnenes medlemmer og for at have mulighed for dels at orientere om behandlingen af sagerne og dels at drøfte spørgsmål af fælles interesse. Årsmødet er et glimrende forum for på en uformel måde at få afklaret en række generelle spørgsmål omkring ordningen. Efter oprettelsen af det grønlandske politiklagenævn har dette deltaget i de danske politiklagenævns landsmøde i september og årsmødet i januar.

1.4 Politiklagenævnensordningen i Grønland

Jeg har i mine forrige beretninger orienteret om den grønlandske ordning for behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale. Det fremgår blandt andet af den grønlandske beretning, der afgives til Grønlands Landsting, Folketinget og Justitsministeren, at der i beretningsåret 2007 indkom 22 nye sager, der var omfattet af politiklagenævnensordningen mod 27 året før. Det er således en nedgang i forhold til året før. Sagerne fordelte sig med 9 adfærdsklager og 12 kriminalsager mod henholdsvis 17 og 10 året før. Jeg kan i øvrigt henvise til beretningen om den grønlandske politiklagenævnensordning, der er tilgængelig på Rigsadvokatens hjemmeside www.rigsadvokaten.dk.

Der er fortsat ikke taget stilling til, om en tilsvarende ordning vedrørende behandling af klager mv. mod politipersonale vil blive indført på Færøerne.

Afsnit 2

Politiklagenævnensordningen og sagsgangen i en politiklagenævns sag

2.1 Indledning

Regelsættet for behandling af klager over politipersonalet mv. består af tre kapitler i retsplejeloven. Kapitel 93 b og kapitel 93 c regulerer henholdsvis behandlingen af adfærdsklager over politipersonalet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet, mens kapitel 93 d vedrører politiklagenævnene.

Regelsættet om behandling af klager over politipersonalet i Danmark er indsat ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og trådte i kraft den 1. januar 1996. Et tilsvarende regelsæt om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland trådte i kraft den 1. januar 2000. Reglerne om behandling af klager over politiet gælder indtil videre ikke for Færøerne.

Regelsættet er begrænset til adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Uden for ordningen falder således klager over materielle afgørelser og politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Disse klager er ikke omfattet af politiklagenævnenes kompetence.

Politiklagenævnensordningen omfatter den del af de ansatte ved politiet, der har politimyndighed. Omfattet af ordningen er således det politiuddannede personale og politiets jurister, men derimod ikke kontorphonale og civilarbejdere. Ordningen omfatter heller ikke det juridiske personale hos statsadvokaterne og hos Rigsadvokaten.

Efter retsplejelovens § 1019 og § 1020 omfatter ordningen alene forhold, der er begået i tjenesten. Det skyldes, at behovet for en særlig klageordning udspringer af de magtbeføjelser, politiet har i dets arbejde. Når en polititjenestemand ikke er i tjeneste, bør han derfor ikke behandles anderledes end andre borgere.

Spørgsmålet om, hvorvidt en handling er foretaget i tjenesten, vil afhænge af en konkret vurdering. På baggrund af polititjenestens særlige karakter bør begrebet "i tjenesten" nok fortolkes vidt. Det fremgår af forarbejderne til loven.

Justitsministeriet bemærkede i lovforslaget, at udtrykket "i tjenesten" ikke

indebar nogen ændring i praksis, når man sammenligner med det hidtil anvendte udtryk "under udførelsen af tjenesten".

2.2 Sagen indledes

Statsadvokaten behandler sagen, når klagen eller anmeldelsen er modtaget. Statsadvokaten kan også behandle en sag på eget initiativ, f.eks. efter tilkendegivelse fra politiklagenævnet. I visse situationer er en undersøgelse obligatorisk.

Politiklagenævnet skal straks – dvs. uden ophold – underrettes om sagen og orienteres løbende om undersøgelsens eller efterforskningens forløb. Statsadvokaten underretter desuden politidirektøren, Rigspolitechefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder skal også løbende holdes orienteret om alle undersøgelses- og efterforskningsskridt, der har betydning for varetagelsen af deres opgaver.

Finder statsadvokaten, at klagen er åbenbart grundløs, eller viser det sig ved den indledende vurdering, at klagen ikke er alvorligt ment, kan statsadvokaten undlade at iværksætte en undersøgelse eller efterforskning. Statsadvokaten skal forelægge spørgsmålet om afvisning af klagen for politiklagenævnet, inden afgørelsen bliver truffet.

2.3 Undersøgelsen/efterforskningen

Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Når det overvejes, i hvilken form en klage skal behandles, vil klagerens formulering af klagen almindeligvis være afgørende for, om sagen behandles som en adfærdsklage eller som en straffesag. I tvivlstilfælde vurderer statsadvokaten, efter hvilket regelsæt klagen skal behandles.

Det er ikke afgørende for statsadvokatens afgørelse af, i hvilken form en undersøgelse skal foregå, om politiklagenævnet forinden er kommet med en tilkendegivelse herom.

Finder politiklagenævnet i modsætning til statsadvokaten, at en sag bør efterforskes som en straffesag, kan nævnet tilkendegive dette over for statsadvokaten. Følger statsadvokaten ikke politiklagenævnets tilkendegivelse, kan nævnet klage over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Parterne vil normalt blive indkaldt til afhøring på statsadvokatens kontor eller eventuelt på et andet sted, som statsadvokaten skønner er hensigtsmæssigt.

Det kan f.eks. være rådhuset på det sted, hvor den handling, der klages over, har fundet sted.

Statsadvokaten kan beslutte, at forklaringerne i stedet skal afgives i retten. Retsmøderne er som udgangspunkt offentlige.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager og straffesager anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Politiklagenævnet kan i princippet på ethvert stade af sagen bede statsadvokaten om at foretage yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Hvis statsadvokaten i en adfærdsklagesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning, kan nævnet påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Hvis sigtede eller statsadvokaten i forbindelse med behandlingen af en straffesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning om at foretage bestemte yderligere efterforsknings-skridt, skal spørgsmålet afgøres af retten.

2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling

Statsadvokaten udarbejder i sager om adfærdsklager en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Den indklagede polititjenestemand modtager en kopi af sagsfremstillingen, inden vedkommende bliver afhørt. Den indklagede har ikke pligt til at udtale sig om sagsfremstillingen.

Der udarbejdes ikke sagsfremstilling i forbindelse med strafferetlige undersøgelser.

2.5 Sagen forelægges for nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Denne redegørelse skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en vurdering af beviserne og en tilkendegivelse om sagens afgørelse. Der udarbejdes ikke redegørelse i åbenbart grundløse sager.

Politiklagenævnet skal også inddrages i sagen, hvis der efter statsadvokatens afgørelse fremkommer nye oplysninger, der kan medføre, at statsadvokatens afgørelse bør revurderes. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis de nye oplysninger er af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingtagen til sagen.

Er de nye oplysninger ikke af en sådan karakter, at statsadvokaten finder grundlag for at genoptage sagens behandling med forelæggelse for politiklagenævnet, skal statsadvokaten alene orientere politiklagenævnet om oplysningerne.

2.6 Nævnets tilkendegivelse

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan nævnet mener, at sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager tilkendegive som sin opfattelse, at statsadvokaten over for klageren bør beklage det passerede, eller at en klage bør afvises. Klagen kan enten afvises efter forudgående undersøgelse eller på det foreliggende grundlag.

I straffesager kan politiklagenævnet tilkendegive som sin opfattelse, at der bør rejses tiltale eller meddeles tiltalefrafald. Nævnet kan også tilkendegive, at påtalen bør opgives, at en påbegyndt efterforskning bør indstilles, eller at en anmeldelse bør afvises.

2.7 Sagens afgørelse

2.7.1 Afgørelsen af en adfærdsklagesag

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter sagens parter.

Klager får helt eller delvist medhold

Statsadvokatens afgørelse af en begrundet klage eller anmeldelse kan blandt andet gå ud på, at der gives klageren en beklagelse af det passerede, eller at der rejses kritik af den eller de involverede polititjenestemænd. Denne afgørelse kan træffes både i sager, hvor der har været foretaget en undersøgelse af en adfærdsklage og i straffesager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke forelå tiltalegrundlag.

Den indklagede vil modtage en genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde kan danne grundlag for en disciplinær undersøgelse. Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er der mistanke om et strafbart

forhold, og den indklagede forlanger sagen behandlet som straffesag, slutes behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen kan genoptages, hvis der ikke rejses tiltale eller fældes dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3 vedrørende statsadvokatens reaktionsmuligheder.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandlingen af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved en undersøgelsesret mv.

2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning

Afvisning

Statsadvokaten indstiller efterforskningen, hvis den ikke har bragt oplysninger frem, der giver en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Anmeldelsen bliver også afvist, hvis den er åbenbart grundløs.

Har statsadvokaten foretaget en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, kan statsadvokaten på samme måde indstille efterforskningen. Det sker, når sagens omstændigheder er fuldt oplyste, og der ikke herved er skabt en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Tiltalerejsning mv.

Statsadvokaten kan også afgøre straffesagen ved at rejse tiltale, opgive påtale eller frafalde tiltale mv. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politidirektøren og Rigspolicefener vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil, når tiltalerspørgsmålet overvejes, også tage stilling til, om

der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklage.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4 vedrørende konkrete eksempler på afgørelser i straffesager.

2.7.3 Tilbagekaldte klager

Det sker, at en klager trækker sin klage eller anmeldelse tilbage. Årsagerne hertil kan være mange. Ønsket om at trække klagen tilbage kan f.eks. være begrundet i, at klageren efter en betænkningstid ikke har fundet grundlag for at fastholde sin klage, eller at den berørte polititjenestemand har beklaget det passede. Det sker endvidere, at en klager ikke reagerer på statsadvokatens indkaldelse til afhøring eller andre henvendelser. Statsadvokaten vil i sådanne situationer i almindelighed indstille undersøgelsen i en adfærdsklagesag, medmindre sagen giver statsadvokaten grundlag for af egen drift at fortsætte undersøgelsen i sagen.

For så vidt angår efterforskningen i en straffesag vil statsadvokaten også i et vist omfang kunne indstille en efterforskning, hvis anmeldelsen tilbagekaldes.

2.8 Klageadgang til Rigsadvokaten

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der er som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politiet.

Det er derimod kun sagens parter og politiklagenævnet, der kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Som part anses efter forvaltningsretten den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse. Det kan f.eks. være en person, der har fremsat et erstatningskrav i anledning af sagen.

Klager nogen, der ikke er part med hensyn til sagens realitet, over den formelle sagsbehandling, vil klageren kun være part i denne sag.

Klagefristen er fire uger. Sagens parter skal underrettes, hvis afgørelsen i en adfærdsklagesag påklages. Er det politiklagenævnet, der klager over statsadvokatens afgørelse, skal der også ske underretning i straffesager.

Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instansprincip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Afgørelsen kan således ikke påklages til Justitsministeriet.

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet som for sagens parter.

Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal have underretning af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Sagens parter underrettes endvidere af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet.

Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling ved statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingstagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

2.9 Sager udenfor politiklagenævnens ordning

2.9.1 Indledning

I en beskrivelse af, hvordan der kan klages over politiets virksomhed, skal der skelnes mellem dispositioner og afgørelser, der er truffet af politidirektørerne eller på disses ansvar, og politipersonalets adfærd eller strafbare forhold i tjenesten.

Klager over dispositioner og afgørelser er ikke omfattet af politiklagenævnens ordning. Spørgsmålet om, hvilken myndighed der er rette klageinstans, afhænger af sagens karakter.

2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen

Afgørelsen kan påklages til Rigspolitichefen, når der er tale om rent politimæssige (operationelle) dispositioner uden for strafferetsplejen. Disse sager omfatter dispositioner som led i ordenshåndhævelsen, f.eks. afspærring af et område som følge af cykelløb eller som følge af et færdselsuheld, bortvisning af en person fra en lokalitet, anbringelse i detentionen og lignende.

Politiet yder endvidere på forskellige særlovsområder bistand til særmyndigheden, når den gennemfører kontrolforanstaltninger – også i tilfælde, hvor der ikke er mistanke om et strafbart forhold. Endvidere indeholder nogle særlove bestemmelser, der giver politiet en administrativ tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen, f.eks. i dyreværnsloven.

2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen

Er der derimod tale om dispositioner som led i en strafferetlig efterforskning, kan afgørelsen påklages til den regionale statsadvokat. Det kan være afgørelser om at benytte bestemte efterforskningsskridt, herunder f.eks. at anholde, ransage, beslaglægge og lignende. På tilsvarende måde kan man klage over, at bestemte efterforskningsskridt ikke er foretaget – f.eks. at en person ikke er afhørt, eller at en person ikke er afhørt grundigt nok. Er der tale om chikane eller magtmisbrug fra politiets side, kan denne sagstype være omfattet af ordningen med politiklagenævn.

Spørgsmålet om lovligheden af politiets efterforskningsskridt kan endvidere indbringes for retten efter retsplejelovens § 746, stk. 1.

Der kan også klages over politidirektørens afgørelse af tiltalespørgsmålet – f.eks. hvis politidirektøren opgiver påtale, afviser en anmeldelse eller indstiller efterforskningen.

Man kan endvidere klage til statsadvokaten over politidirektørens afslag på en begæring om aktindsigt.

2.10 Disciplinærsager

Statsadvokaterne træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Disse sager behandles og afgøres alt efter sagens karakter af politidirektøren, Rigspolitichefen eller Justitsministeriet. Spørgsmålet om, hvornår der er grundlag for at indlede

en disciplinærsag mod en polititjenestemand, afgøres efter tjenestemandslovens regler. Reglerne om behandlingen af disciplinærsager fremgår af tjenestemandslovens kapitel 4, om suspension og disciplinærforfølgning mv. og Rigspoliti- chefens kundgørelse I nr. 10, om disciplinærsagers behandling. Regelsættet om disciplinærsagers behandling er beskrevet i beretningen for 1996 side 152 ff. Dette afsnit beskriver kort samspillet mellem regelsættene om disciplinærsager og politiklagenævns sager.

Statsadvokaten skal underrette vedkommende politidirektør og Rigspoliti- chefen, når der indledes en adfærdsklagesag eller efterforskning i en straf- fesag. Det følger af bestemmelserne i retsplejelovens § 1019 j, og § 1020 a, stk. 2, 2. pkt.

Disse regler har til formål at sikre, at ansættelsesmyndigheden får lejlighed til at vurdere, om sagen giver anledning til disciplinære foranstaltninger over for den indklagede eller anmeldte polititjenestemand. Det følger endvidere af bestemmelserne, at der ikke indledes en disciplinærundersøgelse i anledning af en klage eller anmeldelse, før behandlingen af adfærdsklagen eller straffesa- gen er afsluttet. Baggrunden for bestemmelsen er at undgå, at sagen samtidig undersøges som politiklagenævns sag og som disciplinærsag.

Bestemmelserne er ikke til hinder for, at den indklagede eller anmeldte sus- penderes eller midlertidigt forflyttes til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten, mens klagenævns sagen verserer. Denne afgørelse træffes af Rigspoliti- chefen.

Statsadvokaten underretter politidirektøren og Rigspoliti- chefen (ansættel- sesmyndigheden), når undersøgelsen eller efterforskningen af klagesagen er afsluttet. Statsadvokaten kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på eventuelle tidligere (adfærds)sager mod den samme polititjenestemand. Un- derretningen sker efter, at statsadvokaten har færdigbehandlet sagen og truf- fet afgørelse i sagen. Politidirektøren og Rigspoliti- chefen får herved mulighed for at tage stilling til, om der skal indledes en disciplinærsag.

Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en di- sciplinærsag.

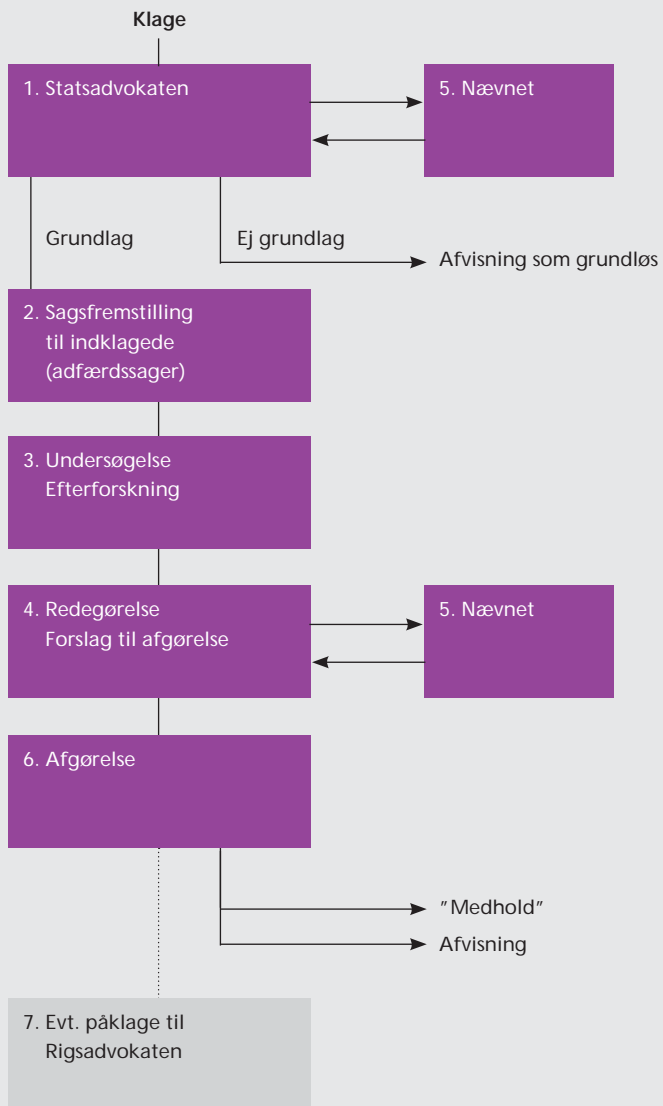
Politidirektørens eller Rigspoliti- chefens grundlag for at indlede en eventuel disciplinærsag vil blandt andet være statsadvokatens afgørelse. Statsadvoka- tens afgørelse fører ikke nødvendigvis til, at der indledes en disciplinær un- dersøgelse med en disciplinær sanktion til følge. Har statsadvokaten udtalt kritik eller beklaget det passerede over for klageren, bør statsadvokatens afgørelse følges op af tjenestestedet i forhold til den eller de involverede polititjeneste- mænd som led i en ledelsesmæssig og personalepolitisk disposition.

Af Rigspolitichefens vejledning til kundgørelsen om disciplinærsagers behandling fremgår det, at det er Rigspolitichefens opfattelse, at enhver kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd over for borgerne skal have tjenstlige konsekvenser, uanset om der er tale om en adfærdsklagesag, en strafesag (hvor der ikke rejses tiltale) eller en sag, der er omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Det anføres endvidere, at det er Rigspolitichefens generelle opfattelse, at denne type forhold typisk vil føre til egentlige disciplinærsager.

Politidirektøren har – i stedet for at indlede disciplinær forfølgning – mulighed for at behandle forholdet under en tjenstlig samtale, hvor reglerne for korrekt optræden indskærpes, og hvor der advares mod gentagelser. Hvis politidirektøren vælger denne mulighed, følger det af Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10, at politidirektøren skriftligt skal underrette Rigspolitichefen om, hvilke tjenstlige konsekvenser en afgørelse, hvor statsadvokaten – eller eventuelt Rigsadvokaten – udtrykkeligt har kritiseret eller beklaget en polititjenestemands adfærd, har haft for den pågældende.

Rigspolitichefen videresender underretningen til statsadvokaten/Rigsadvokaten. Statsadvokaten/Rigsadvokaten vil således i alle tilfælde blive orienteret om, hvilke tjenstlige konsekvenser statsadvokatens/Rigsadvokatens kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd har fået for den pågældende.

Sagsgangen
i en politiklage-
nævns sag



1. Sagen indledes

Klagen modtages.

- Klageren får en skriftlig bekræftelse.
- Nævnet samt politidirektøren og Rigspolitichefen underrettes om klagen.
- Den person, der klages over (indklagede) får besked.
- Nævnet orienteres løbende om undersøgelsens forløb.

Statsadvokaten forelægger klagen for Nævnet, inden den eventuelt afvises som åbenbart grundløs.

2. Sagsfremstillingen

Statsadvokaten udarbejder en sagsfremstilling, når der er tale om en begrundet adfærdsklage. Sagsfremstillingen sendes til indklagede.

3. Undersøgelsen/efterforskningen

Parterne afhøres og kan få beskikket advokat. Eventuelle vidner afhøres.

4. Sagen forelægges for Nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse, der gennemgår sagsforløbet og sagens faktum, vurderer beviser og lægger op til sagens afgørelse.

Der udarbejdes ikke nogen redegørelse i åbenbart grundløse sager.

5. Nævnets tilkendegivelse (§ 1021 e)

Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan Nævnet finder, at sagen bør afgøres.

6. Afgørelsen

Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

Adfærdsklagesag – klagen afvises

- klager får helt eller delvist medhold

Straffesag

- anmeldelsen afvises
- efterforskning indstilles
- påtale opgives – eventuelt med en beklagelse
- tiltalerejsning/tiltalefrafald

Det skal fremgå af afgørelsen, om Nævnet er enig i afgørelsen. Sagens parter, Nævnet, politidirektøren og Rigspolitichefen underrettes om sagens afgørelse.

7. Klageadgang

Statsadvokatens afgørelse af klagesagen kan påklages til Rigsadvokaten af sagens parter og Nævnet.

Afsnit 3

Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager

3.1 Indledning

Statsadvokaten afviser en adfærdsklage, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Finder statsadvokaten på baggrund af undersøgelsen, at der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold i klagen, vil statsadvokaten i sin afgørelse beklage det passerede over for klageren. Udtrykket "beklagelse" anvendes således alene i forbindelse med afgørelsen til borgeren.

Statsadvokatens beklagelse af, at der er begået individuelle fejl, vil ofte resultere i en kritik af den indklagede polititjenestemand. Dette behøver imidlertid ikke altid være tilfældet. Beklagelsen kan også angå fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket.

Statsadvokaten har endvidere i nogle sager beklaget et hændelsesforløb eller et forhold over for klageren, selv om der ikke har været grundlag for at bebrejde den indklagede polititjenestemand noget. Eksempler på sådanne objektive beklagelser er beskrevet nedenfor. Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, der er medtaget som bilag 10, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet.

Endvidere er der tilfælde, hvor statsadvokatens undersøgelse har konkluderet, at der er udvist kritisabel adfærd eller endog strafbart forhold, men hvor den pågældende polititjenestemand ikke har kunnet identificeres.

Rigsadvokaten har af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager fundet det hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at vurdere, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand. På den baggrund har Rigsadvokaten i cirkulæreskrivelsen af 30. maj 2000 fastsat retningslinier for, hvilke afgørelser undersøgelsen af en adfærdsklagesag kan munde ud i, og herunder hvilke udtryk der som udgangspunkt bør anvendes ved beskrivelsen af en kritisabel adfærd. I cirkulæreskrivelsen er der fastsat en kritikskala i tre

grader, dvs. kritik, alvorlig kritik og meget alvorlig kritik. Hvis statsadvokaten ikke finder tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne karakteriseres som uhensigtsmæssig.

Får klageren helt eller delvist medhold i sin klage, er statsadvokatens reaktionsmuligheder udtømte. Sagen oversendes til de disciplinære myndigheder, der herefter træffer afgørelse om, hvilke konsekvenser statsadvokatens afgørelse skal have. Se nærmere herom i afsnit 2.

Statsadvokaten skal i forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmålet i en straffesag tillige tage stilling til, om der foreligger kritisabel adfærd, og om sagen skal overgå til behandling som adfærdsklagesag. Det følger af retsplejelovens § 1019 i, stk. 1.

3.2 Formuleringer i praksis

En kritik kan, som anført, nuanceres, og i det følgende gengives eksempler på statsadvokaternes og Rigsadvokatens anvendelse i praksis af de forskellige grader af kritik.

Eksemplerne hidrører fra beretningsåret 2007. Eksempler fra beretningsårene 2000-2003 findes i beretningen for 2003, side 132 ff., eksempler fra beretningsårene 2004 og 2005 findes i beretningen for 2005 s. 37 ff., og eksempler fra beretningsåret 2006 findes i beretningen for 2006 s. 32 ff.

Uhensigtsmæssig adfærd

En række sager afgøres med en tilkendegivelse om, at et hændelsesforløb kunne være håndteret mere hensigtsmæssigt, eller at en handlemåde var uhensigtsmæssig eller uheldig, eller at en polititjenestemand burde have handlet anderledes, end han gjorde, uden at det passerede er så groft, at det giver anledning til en egentlig beklagelse eller kritik.

Eksempel 1

Uhensigtsmæssig omtale

SA2-2006-323-0475 og RA-2007-323-0283

Statsadvokaten fandt, at det var uhensigtsmæssigt at omtale en person, der var genstand for en politiforretning, i nedsættende grad over for vedkommendes bekendte, der var til stede.

Beretning 2007, s. 44.

Uhensigtsmæssig brug af politilegitimation*SA3-2006-323-0231 og RA-2007-323-0267*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiasistent P havde legitimeret sig som polititjenestemand over for en togfører på en tur med lyntog foretaget i rent privat øjemed.

Beretning 2007, s. 45.

Eksempel 2

Uhensigtsmæssig udtalelse i forbindelse med alarmopkald*SA2-2006-321-0685*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent havde sagt: "Skal jeg stave det for dig" til klager, da klager ringede til alarmcentralen.

Beretning 2007, s. 48.

Eksempel 3

Uhensigtsmæssig diskussion*SA2-2006-323-0472*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent havde indladt sig på en diskussion med en klager, der endte ud med, at han spurgte klager om, "han også ville gå nogen rundt på Vedbæk Nordstrand en varm sommerdag".

Beretning 2007, s. 48.

Eksempel 4

Uhensigtsmæssig udtalelse*SA2-2007-323-0365*

En politiassistent havde sagt til en klager, at han "skulle skrubbe af". Udtalelsen kom i forbindelse med, at klageren spurgte om årsagen til en politiforretning. Statsadvokaten fandt udtalelsen uhensigtsmæssig.

Beretning 2007, s. 49.

Eksempel 5

Køreprøvesagkyndigs udtalelser mindre hensigtsmæssige*SA3-2007-323-0271*

Statsadvokaten fandt en køreprøvesagkyndigs udtalelser om nogle kvindelige medtrafikanter mindre hensigtsmæssige og beklagede det skete over for klagerne.

Beretning 2007, s. 49.

Eksempel 6

Eksempel 7**Uhensigtsmæssig adfærd***SA6-2006-323-0258*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent vedholdende havde ringet på en dørtelefon, selv om der allerede var skabt kontakt til klageren og/eller dennes besøgende.

Beretning 2007, s. 49.

Eksempel 8**Uhensigtsmæssig beslutning***SA2-2007-321-0746*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at to politiassistenter havde besluttet at betale en taxachauffør med klagerens penge i en situation, hvor klageren var blevet uenig med taxachaufføren om betalingen for en taxatur.

Beretning 2007, s. 62.

Eksempel 9**Uhensigtsmæssig efterforskning***SA6-2007-323-0275*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent P havde foretaget sigtelse og afhøring i en færdsels sag, hvor han selv var involveret.

Beretning 2007, s. 94.

Udtryk som *kritisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.

Eksempel 1**Kritisabel udtalelse***SA1-2005-323-0341*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent under en politiforretning henvendt til sin kollega havde udtalt: "Der sidder en kælling ovre i bilen". Udtalelsen var en omtale af klagerens kæreste.

Beretning 2007, s. 43.

Eksempel 2**Kritisabel brug af stav***SA1-2006-323-0450*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand havde kastet sin stav efter en mistænkt person.

Beretning 2007, s. 44.

Kritisabel sprogbrug og adfærd

Eksempel 3

SA3-2006-323-0231 og RA-2007-323-0267

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent P, der under en privat togtur under en diskussion med togføreren havde legitimeret sig som polititjenestemand, afviste at hjælpe togføreren med at få identitetsoplysninger fra P's venner. Der blev endvidere udtalt kritik af, at P havde anvendt udtrykket "fanden" over for togføreren.

Beretning 2007, s. 45.

Kritisabel sprogbrug

Eksempel 4

SA1-2007-323-0480

Statsadvokaten udtalte kritik af, at en polititjenestemand havde udtalt følgende til klageren: "Please shut the fuck up".

Beretning 2007, s. 46.

Kritisabel udtalelse

Eksempel 5

SA1-2006-323-0444

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent havde råbt "hold kæft en klovn, det gør han bare ikke", møntet på en klager.

Beretning 2007, s. 47.

Kritisabelt udtryk

Eksempel 6

SA6-2006-323-0258

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent havde anvendt udtrykket "røvhuller" om klageren/klagerens besøgende.

Beretning 2007, s. 49.

Kritik af udtalelsen "kylling"

Eksempel 7

SA5-2007-323-0216

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en landpolitiassistent havde råbt "kylling" efter en stor dreng.

Beretning 2007, s. 52.

Kritisabel sprogbrug under forebyggelsessamtale i SSP-regi

Eksempel 8

SA5-2006-323-0212 og RA-2008-323-0300

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt udtalelsen "og du, du sidder her og pisser os alle op og ned ad ryggen" eller lignende, kritisabel. Politiaffistenten

var fremkommet med udtalelsen over for en 15-årig dreng under en forebyggelsessamtale i SSP-regi.

Beretning 2007, s. 53.

Eksempel 9

Kritik af politiets adfærd i forbindelse med en ransagning

SA2-2006-321-0595

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at politiet havde smidt genstande fra skuffer og skabe på blandt andet gulvene uden nogen form for orden og efterladt genstandene på denne måde, da politiet forlod stedet.

Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at politiet efter ransagningen indtog deres frokost i køkkenet, mens de bevogtede klageren, og at de lod affald efter frokosten ligge, da de forlod stedet.

Beretning 2007, s. 54.

Eksempel 10

Kritisabel adfærd ved unødigt personlig henvendelse til kvinde

SA2-2005-323-0356

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent på et tidspunkt, hvor en sag mod klageren reelt var afsluttet, havde besluttet at aflevere en kvitteringsskrivelse personligt og i den forbindelse drak kaffe hos klager og blandt andet gav udtryk for, at han gerne ville se klageren igen.

Beretning 2007, s. 57.

Eksempel 11

Kritisabelt, at en anholdt ikke fik tilbud om tørt tøj.

SA4-2006-323-0224

Statsadvokaten udtalte kritik af, at en vagthavende ikke havde sikret sig, at den anholdte klager fik en oplysning om, at hendes arbejdsgiver havde ringet eller fik mulighed for at ringe til arbejdsgiveren og/eller sønnen. Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at vagthavende ikke havde spurgt til klagers behov for eller ønske om tørt tøj.

Beretning 2007, s. 59.

Eksempel 12

Kritisabelt, at demonstrant blev hevet i håret

SA2-2006-321-0711

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politibetjent hev en demonstrant i håret, for at få hende hen til en gruppe anholdte.

Beretning 2007, s. 61.

Kritik af dask/skub i baghovedet*SA6-2006-321-0299*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en vagthavende havde udvist en så uhensigtsmæssig og ukontrolleret adfærd, at han kom til at daske/skubbe til en anholdts baghoved.

Beretning 2007, s. 61.

Eksempel 13

Kritisabel udtalelse over for 15-årig*SA2-2007-321-0783*

Statsadvokaten fandt en politiassistents udtalelse i forbindelse med udlevering af en konstruktivt ændret knallert til en 15-årig kritisabel. Ifølge den 15-årige skulle politiassistenten have udtalt, at han boede samme sted som den 15-årige, og at han ville slå ham ihjel, såfremt den 15-årige kørte hans datter ned.

Beretning 2007, s. 67.

Eksempel 14

Kritisable opslag i CPR-registreret*SA1-2006-321-0724*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent P havde misbrugt sin adgang til at søge i CPR-registeret til private formål.

Beretning 2007, s. 73.

Eksempel 15

Kritisabel adfærd ved kontakt til tidligere anholdt*SA2-2006-321-0642*

Statsadvokaten fandt, at en politibetjent ved sin adfærd havde bragt sig i en situation, hvor hans henvendelser til en tidligere anholdt kvinde kunne opfattes, som om han udnyttede sin stilling som politibetjent til at opnå en kontakt af mere intim karakter. Statsadvokaten fandt denne adfærd uprofessionel og kritisabel.

Beretning 2007, s. 74.

Eksempel 16

Udtrykket *meget kritisabelt* anvendes til beskrivelse af alvorligere forhold

Meget kritisabel adfærd*SA2-2007-323-0533 og RA-2007-323-0297*

Statsadvokaten fandt en politiassistents adfærd under en politiforretning meget kritisabel. Politiassistenten havde slået en mobiltelefon ud af hånden på klageren og var kommet med følgende udtalelser til klager: "For nu er jeg træt

Eksempel 1

af dig, Kløge-Åge", "Eller også ryger du ind for at være pisse provokerende" og "Det var da fandens til opførsel".

Beretning 2007, s. 56.

Eksempel 2

Meget kritisabel brug af politiskilt

SA1-2006-321-0754 og RA-2007-321-0432

Statsadvokaten fandt en polititjenestemand P's adfærd meget kritisabel, idet P havde fremvist sit politiskilt under en diskussion med en taxachauffør.

Beretning 2007, s. 77.

Eksempel 3

Meget kritisabel brug af politiskilt

SA6-2007-323-0317

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en polititjenestemand havde fremvist sit politiskilt i forbindelse med diskussion med en cykelreparatør vedrørende en cykel, som polititjenestemanden skulle have repareret.

Beretning 2007, s. 60.

Eksempel 4

Fejl i forbindelse med ransagningskendelse meget kritisable

SA4-2007-321-0302

Statsadvokaten fandt en kriminalassistent's fejl i forbindelse med indhentelse af en ransagningskendelse meget kritisable.

Beretning 2007, s. 79.

Til den skarpeste kritik anvendes udtryk som *særdeles*, *stærkt* eller yderst *kritisabelt*

Eksempel 1

Særdeles kritisabel adfærd og sprogbrug

SA1-2007-323-0517 og RA-2007-323-0298

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en politiassistent i forbindelse med klagerens opkald til alarmcentralen havde optrådt nedladende og arrogant og bl.a. kaldt klager for en "tosse". Rigsadvokaten besluttede dog at hjemvise sagen til fornyet behandling, idet politiassistent ikke havde haft lejlighed til at afgive en udtalelse i sagen.

Beretningen 2007, s. 47.

Særdeles kritisabel adfærd ved modtagelse af anmeldelse

Eksempel 2

SA1-2007-323-0496

Statsadvokaten fandt en politiassistents adfærd over for en kvinde særdeles kritisabel. Kvinden var på opfordring mødt op på politistationen for at foretage en anmeldelse, da hun var blevet spyttet i ansigtet og truet af en for hende ukendt mand på Gothersgade i København. Der blev tilkaldt en politiassistent, som ikke ønskede at modtage anmeldelsen, idet han bl.a. udtalte: "Hvad havde I forventet, når I bor på Nørrebro", "tror I det er et socialkontor" el. lign. Politiasistenten optrådte meget nedladende overfor klager og spurgte flere gange, hvad hun regnede med, politiet kunne gøre, hvilket medførte at klager begyndte at græde.

Beretning 2007, s. 57.

3.2.1 Andre reaktioner, herunder systemkritik

Det følger af forarbejderne til loven, at statsadvokaten kan rejse kritik af fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket. Dette gælder navnlig statsadvokatens undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, hvor begivenhedsforløbet søges klarlagt, således at der tilvejebringes det fornødne grundlag for at vurdere ikke blot, om et strafferetligt eller disciplinært ansvar kan komme på tale, men også om man gennem ændrede procedurer eller regler mv. kan forebygge lignende hændelse. I sådanne situationer vil kritikken blive fulgt op af en henvendelse til de relevante myndigheder, som oftest Rigspolitichefen, politidirektøren eller Justitsministeriet.

3.2.2 Objektiv beklagelse mv.

Under denne kategori hører sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke har været grundlag for at bebrejde den pågældende tjenestemand noget, men alligevel har beklaget, hvis klageren har opfattet det passerede på en ubehagelig eller krænkende måde. Denne form har blandt andet været anvendt i sager, hvor klageren f.eks. er kommet til skade under en anholdelse, uden at dette kan bebrejdes politiet, og sager hvor det ikke er lykkedes at identificere den pågældende polititjenestemand.

Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet. Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis klageren har følt sig krænkede ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes

polititjenestemanden, eller hvor der ikke er bevismæssigt grundlag herfor, f.eks. fordi påstand står mod påstand.

Eksempel

Beklagelse

SA5-2006-321-0225 og RA-2006-321-0364

Statsadvokaten beklagede, at en anholdt ikke var blevet oplyst om de rettigheder, der følger af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 12. juni 2001 om blandt andet anholdtes adgang til at få tilkaldt lægelig bistand. Det viste sig efterfølgende, at klager havde brækket anklen. Rigsadvokaten fandt det samlede forløb beklageligt.

Beretning 2007, s. 67.

Afsnit 4

Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2007

4.1 Lovens område

Gennemgangen af konkrete sager har til formål at beskrive en række typiske sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret. Sagerne er udvalgt i samarbejde med statsadvokaterne og politiklagenævnene. Enkelte af sagerne har været forelagt for Rigsadvokaten af sagens parter.

Gennemgangen af sagerne følger samme systematik som i de foregående års beretninger. Sagerne er således kategoriseret i sager vedrørende lovens område af mere principiel karakter, adfærdssager efter kapitel 93 b, straffesager efter kapitel 93 c, herunder færdselssager, initiativsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, og endelig sager vedrørende sagsbehandlingsmæssige spørgsmål.

4.1.1 Begrebet "i tjenesten"

Politiassistent trådte i sin fritid i tjeneste, da han fremviste politiskilt

SA3-2006-323-0231 og RA-2007-323-0267

Statsadvokaten fandt, at en klage over en politiassistent over en episode i hans fritid i det hele skulle behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b, da han valgte under hændelsesforløbet at legitimere sig som polititjenestemand.

Sagen er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 4.2.3.

Eksempel 1

4.1.2 Politiklagenævnenes kompetence

Nedsættende udtalelser om en udlænding fremkommet under en privat samtale mellem 2 politiassistenter – sprogbrugen ikke omfattet af politiklagenævnets kompetence.

SA2-2007-323-0497 og RA-2007-323-0253

Statsadvokaten fandt ikke, at nogle udtalelser fremkommet under privat samtale mellem to politiassistenter var omfattet af politiklagenævnsordningen. Samtalen var ved en fejl indspillet på klagerens telefonsvarer.

Statsadvokaten henviste til, at klageordningen må forudsætte, at der har

Eksempel 1

været en (tilsigtet) kontakt mellem politiet og borgeren, ligesom det ikke kan antages, at klageordningen omfatter den rent interne omgangstone i politiet.

Rigsadvokaten var enig i afgørelsen.

Sagen er nærmere omtalt under pkt. 4.2.4.

Eksempel 2

Politiklagenævnet anmodede om yderligere afhøringer

SA1-2005-321-0597

Politiet var blevet tilkaldt i forbindelse med en anmeldelse om høj musik fra en bil, omkring hvilken en større gruppe unge, herunder en kvinde A, var forsamlet.

A anmeldte efterfølgende til statsadvokaten, at hun var blevet skubbet hårdt i brystkassen af en polititjenestemand, således at hun faldt bagover hen oven på sin cykel.

De implicerede politifolk forklarede, at A selv var faldet over sin cykel i forbindelse med, at hun var blevet vist bort fra stedet.

Statsadvokaten forelagde sagen for Politiklagenævnet. Nævnet anmodede om, at A's kammerater blev afhørt. A ønskede imidlertid ikke at opgive navnene på disse kammerater.

Statsadvokaten indstillede efter fornyet forelæggelse for politiklagenævnet efterforskningen i sagen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der ikke var nogen udenforstående vidner. Statsadvokaten lagde også vægt på, at A's forklaring – på baggrund af de involverede polititjenestemænds forklaringer – bevismæssigt ikke kunne lægges til grund.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3

Politiklagenævnet anmodede om undersøgelse efter indslag i fjernsynet

SA1-2006-321-0861

På en videooptagelse, der blev vist i fjernsynet, kunne man se en polititjenestemand P give en siddende anholdt demonstrant et slag med sin politistav.

Politiklagenævnet anmodede om en undersøgelse af baggrunden herfor, og statsadvokaten indledte en undersøgelse af sagen.

P forklarede, at årsagen til slaget var, at demonstranten havde holdt fast i en anden demonstrant, som P's kollega forsøgte at få ført med sig med henblik på at bringe ham hen til politiets transportvogn.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.2 Kapitel 93 b – adfærdsklager

4.2.1 Indledning

Dette afsnit beskriver 25 sager, hvor der er klaget over politipersonalets adfærd i tjenesten. To af sagerne vedrører klager over politiets magtanvendelse mv., mens 14 sager vedrører klager over sprogbrug, og 9 sager vedrører anden ukorrekt personlig optræden.

4.2.2 Magtanvendelse

Klage over hårdhændet magtanvendelse

SA1-2005-323-0341

En mand K blev stoppet i sin bil af to politiasistenter P1 og P2. Situationen udviklede sig, så K blev anholdt og lagt i håndjern.

K klagede efterfølgende over, at P1 havde udvist en for hårdhændet magtanvendelse, da han lagde K i håndjern. K klagede endvidere over, at P2 havde kaldt K's kæreste for kælling.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at udtale kritik af P1. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at K havde optrådt aggressivt og havde slået ud efter P1. P1 havde set sig nødsaget til at lave et armsnoningsgreb og lægge K i håndjern for at pacificere ham. Statsadvokaten fandt således, at magtanvendelsen i form af brug af håndjern havde været nødvendig og forsvarlig for at undgå yderligere angreb.

Statsadvokaten fandt det dog uhensigtsmæssigt, at der ikke var gjort notater om episoden og agtede at bede politidirektøren om at påse, at der i sager af samme karakter fremover skal gøres notat, når politiet anvender magtmidler i form af håndjern.

Statsadvokaten lagde til grund, at P2 henvendt til P1 havde udtalt: "Der sidder en kællingovre i bilen", hvilket var en omtale af K's kæreste. Statsadvokaten fandt denne udtalelse kritisabel, uanset K's kæreste ikke havde hørt udtalelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigspolitichefen fandt ikke anledning til at indlede disciplinær forfølgning i sagen.

Eksempel 1

Eksempel 2**Kast med stav var kritisabelt***SA1-2006-323-0450*

En polititjenestemand P ville sikre identiteten på en person M, der var mistænkt for på Christiania at have medvirket til at ophænge dukker, udklædt som politifolk, i galger.

P gjorde M bekendt med, at politiet ville tale med ham, hvorefter M satte i løb. P løb efter M. Da P indså, at han ikke ville kunne indhente M, kastede han sin stav efter M. Hensigten var at ramme ham på underbenene, så han ville miste nogle skridt eller sætte farten ned, således at P kunne indhente ham. Staven ramte M på nederste del af ryggen. Det havde ingen effekt, og M løb videre. M blev ikke identificeret og klagede ikke over episoden. P foretog indberetning om brug af stav.

Politimesteren underrettede statsadvokaten om indberetningen, og statsadvokaten iværksatte af egen drift undersøgelse i sagen.

Statsadvokaten fandt brugen af staven kritisabel. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at brugen af stav i den givne situation ikke var i overensstemmelse med reglerne om brug af stav. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at reglerne om brug af stav må forstås således, at det forudsættes, at staven holdes i hånden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev efterfølgende afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P.

4.2.3 Klage over sprogbrug**Eksempel 1****Nedsættende omtale uhensigtsmæssig***SA2-2006-323-0475 og RA-2007-323-0283*

En mand K klagede over to polititjenestemænd for med aggressiv, arrogant og nedladende tone at have standset K og hans kvindelige passager KK og under politiforretningen, hvorunder bilen blev ransaget, at have udtalt sig nedladende om K over for KK.

Statsadvokaten fandt ikke, at det kunne anses for bevist, at politifolkene havde udvist kritisabel adfærd i forbindelse med episoden.

Statsadvokaten fandt derimod, at det var uhensigtsmæssigt at omtale vedkommende, som var genstand for en politiforretning, i nedsættende grad over for KK.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Sprogbrug og adfærd i øvrigt

Eksempel 2

SA3-2006-323-0231 og RA-2007-323-0267

En politiassistent P skulle i sin fritid sammen med fire andre personer med et lyntog. Selskabet nåede ikke at stemple et klippekort ved påstigningen og henvendte sig til en togfører K for at få ham til at klippe kortet.

Der opstod en diskussion, som endte med, at K udstedte kontrolafgifter til hele selskabet. To fra selskabet afviste at komme med de nødvendige identitetsoplysninger, hvorfor K sagde, at han ville tilkalde politiet. I den anledning gjorde en fra selskabet K opmærksom på, at der var en politimand til stede. K sagde, at P var *"for dum til at være politimand"*, eller at personerne i selskabet var *"for dumme til at være politibetjente"* eller lignende. P legitimerede sig herefter som polititjenestemand. P afviste imidlertid at hjælpe K med at få de to andre passagerers generalia, hvorefter K ringede til det stedlige politi. Han oplyste, at en af passagererne var polititjenestemand. I den forbindelse havde P bl.a. udtalt *"hvad fanden bilder du dig ind"* eller lignende.

K klagede herefter over P's adfærd i forbindelse med episoden.

Statsadvokaten bemærkede, at hændelsesforløbet skulle behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b. Da P havde valgt at legitimere sig som polititjenestemand, var hændelsesforløbet i sin helhed omfattet af klageordningen.

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at P havde legitimeret sig som polititjenestemand. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at P havde indladt sig i diskussionen med K som privatperson, og at der ikke var nogen politimæssig anledning til at legitimere sig som sket.

Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at P herefter afviste at hjælpe K med at få de nævnte identitetsoplysninger, idet P ved at legitimere sig som polititjenestemand havde forpligtet sig til at yde K bistand.

Endelig fandt statsadvokaten det kritisabelt, at P efterfølgende havde anvendt udtrykket *"fanden"* over for K.

Statsadvokaten henviste i den forbindelse navnlig til, at anvendelse af sådanne kraftudtryk som helt overvejende hovedregel er uacceptabel, at det var P's afvisning af – som polititjenestemand – at hjælpe K, som førte til K's henvendelse til politiet, og at P som polititjenestemand burde have håndteret episoden på en mere hensigtsmæssig måde og udvist større selvbeherskelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Både K og P klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

P blev meddelt en advarsel af politidirektøren.

Eksempel 3**Ikke kritik af udtalelse om at klager ikke kunne finde ud af at skrive kriminalassistentens navn***SA1-2005-321-0535*

En kvinde A havde anmeldt en kriminalassistent K for strafbart forhold ved at have forevist og udleveret kopi af en retsbogsudskrift i forbindelse med en ransagning. A havde endvidere klaget over, at K under ransagningen hårdt og brutalt havde skubbet A ind i lejligheden. Endelig havde A klaget over, at K, da A bad om dennes navn, havde udtalt: *"jeg skal nok skrive det selv, sådan en som dig kan ikke finde ud af det"*.

Statsadvokaten afviste anmeldelsen om strafbart forhold under henvisning til, at A ikke havde præciseret, hvilke bestemmelser, der skulle være overtrådt.

Klagepunkterne blev ligeledes afvist. Det første af punkterne under henvisning til, at politiet havde været berettiget til at skaffe sig adgang til lejligheden ved magt, idet A havde forsøgt at smække døren i, efter at være blevet bekendt med politiets ærinde. For så vidt angår det sidste klagepunkt lagde statsadvokaten – på baggrund af en forklaring afgivet af A's søn – til grund, at K havde udtalt: *"jeg skal nok skrive det ned, for det kan hun ikke finde ud af"*. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at udtale kritik af en sådan udtalelse. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at K's navn rummede mulighed for flere forkerte stavemåder, hvorfor udtalelsen og ønsket om selv at skrive navnet ned kunne have haft et relevant formål.

Politiklagenævnet var delvist uenig i afgørelsen. Nævnet mente, at der burde udtales kritik af udtalelsen.

Eksempel 4**Kritisabel sprogbrug***SA1-2007-323-0480*

K havde klaget over en polititjenestemand P's adfærd i forbindelse med en episode i en lufthavn.

P havde anmodet K, der havde en hund med sig, om at forlade en hal i lufthavnen. P havde i denne forbindelse blandt andet udtalt følgende til K: *"Please, shut the fuck up"*.

Statsadvokaten fandt denne udtalelse kritisabel. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at P – uanset det måtte lægges til grund, at K undlod at efterkomme anmodninger fra P om at være stille og lytte efter, hvad han sagde – var forpligtet til at optræde korrekt og anvende korrekt sprogbrug.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der ville blive afholdt en tjenstlig samtale med P.

Kritisabel sprogbrug i forbindelse med alarmopkald**Eksempel 5**

SA1-2007-323-0517 og RA-2007-323-0298

En kvinde K foretog et opkald til alarmcentralen og ønskede hjælp i forbindelse med, at en person ville trænge ind i hendes hjem.

K klagede efterfølgende over politiassistenten P's adfærd og sprogbrug under samtalen. P havde blandt andet sagt: "slap af din tosse" til K.

Statsadvokaten fandt P's adfærd i forbindelse med alarmopkaldet særdeles kritisabel. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at polititjenestemænd skal optræde korrekt overfor borgerne, hvilket ikke var sket i dette tilfælde. K havde talt pænt og havde derfor ikke givet anledning til, at P kaldte hende en tosse eller i øvrigt optrådte nedladende og arrogant.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Klagefristen var overskredet, men Rigsadvokaten fandt anledning til at behandle sagen. Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage behandlingen af sagen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at P ikke inden statsadvokatens afgørelse blev gjort bekendt med, at der var indledt en behandling af sagen, der lå udover behandlingen af såkaldte "mindre klager" (notitssag) og herunder, at P ikke havde haft lejlighed til at afgive en udtalelse i sagen.

Kritik af udtrykket "klovn"**Eksempel 6**

SA1-2006-323-0444

En mand K klagede blandt andet over, at en politiassistent P havde råbt "*klovn*" og stirret vredt efter K, da K cyklede venstre om bilen.

Statsadvokaten lagde efter forklaring fra P til grund, at P havde udtalt: "*Hold kæft en klovn, det gør han bare ikke*".

Statsadvokaten fandt udtalelsen kritisabel. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på indholdet af udtalelsen, og at politipersonalet skal anvende korrekt sprog og optræde korrekt over for borgerne. Statsadvokaten fandt det ikke afgørende for spørgsmålet om kritik, at udtalelsen efter sit indhold ikke kunne anses for fremsat direkte til K. Statsadvokaten tillagde det derimod afgørende betydning, at K hørte P bruge ordet "*klovn*", at K opfattede ordet "*klovn*" som møttet på K, og at P's forklaring bekræftede K's opfattelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiklagenævnet bemærkede, at P kørte alene i bilen på tidspunktet for hændelsen. P's udtalelse var ikke rettet til en kollega og kunne således ikke

betragtes som en intern bemærkning. Politiklagenævnet fandt udtalelsen kritisabel.

Eksempel 7

Uhensigtsmæssig sprogbrug i forbindelse med alarmopkald

SA2-2006-321-0685

En mand K klagede over, at P havde smækket røret på, da K ringede til alarmcentralen og bad dem om at sende en ambulance.

Det fremgik af det optagede opkald til alarmcentralen, at P i forlængelse af en diskussion om, hvorvidt K var blevet kørt ned af en af politiets patruljevogne, afbrød K med bemærkningen: *"Skal jeg stove det for dig?"*. P afsluttede samtalen ved at lægge røret på.

P forklarede, at han ikke troede på K's oplysning om, at han var blevet kørt ned af en politibil. P anførte, at udtalelsen var en uheldig bemærkning, der fløj ud af munden på ham i forbindelse med, at samtalen udviklede sig til en diskussion.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at udtale egentlig kritik af P's adfærd. Statsadvokaten fandt imidlertid, at udtalelsen havde været uhensigtsmæssig, idet P – uanset P's forklaring om K's optræden under samtalen – burde have undladt at fremkomme med den nævnte bemærkning, der måtte anses for upassende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 8

Udtalelse til nogen badegæst uhensigtsmæssig

SA2-2006-323-0472

En nogen badegæst, K, blev af en politiassistent P bedt om at tage badetøj på. K klagede herefter over, at P havde været arrogant og havde fremkommet med chikanøse udtalelser.

P afviste klagen. P vedgik dog at have spurgt K, om: *"han også ville gå nogen rundt på Vedbæk Nordstrand en varm sommerdag"*.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere P's adfærd. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at det ikke kunne lægges til grund, at P's udtalelser havde haft et chikanøst sigte.

Statsadvokaten fandt det imidlertid uhensigtsmæssigt, at P indlod sig i en diskussion, der endte ud med, at han stillede K ovenfor nævnte spørgsmål, idet statsadvokaten fandt udtalelsen irrelevant og egnet til at afføde en klagesag.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Uhensigtsmæssig sprogbrug**Eksempel 9**

SA2-2007-323-0365

En mand K klagede over, at en politiassistent P – i forbindelse med K's anmodning om en forklaring på årsagen til en politiafspærring – overfusede ham og udtalte, at K *"kraftedeme ikke skulle svinge her, men bare skulle skrubbe af"*, ligesom P udtalte, at K *"kunne klage ad helvede til, det ville alligevel ikke hjælpe noget"*.

P anførte, at K havde overfuset ham og afviste at have overfuset K. P kunne imidlertid ikke udelukke, at han havde sagt, at K *"skulle skrubbe af"*. Denne bemærkning skyldtes, at K ikke efterkom P's anmodning om at forlade stedet, men derimod fortsatte med at forstyrre hans arbejde.

Statsadvokaten indstillede undersøgelsen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte P's forklaring.

Statsadvokaten fandt udtalelsen om, at K *"skulle skrubbe af"* uhensigtsmæssig. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at P burde have undladt at fremkomme med denne bemærkning, der måtte anses for upassende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Køreprøvesagkyndigs udtalelser mindre hensigtsmæssige**Eksempel 10**

SA3-2007-323-0271

Et forældrepar, M og K, klagede over, at en køreprøvesagkyndig P i forbindelse med afvikling af deres datters køreprøve var kommet med bemærkninger, herunder kommentarer om medtrafikanter, der af datteren blev opfattet som krænkende.

P bestred at være kommet med udtalelser af et indhold, som gengivet af M og K. P ville dog ikke afvise at have *"tænkt højt"* om nogle kvindelige medtrafikanter.

Statsadvokaten fandt P's adfærd mindre hensigtsmæssig og beklagede det skete over for M og K. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at udtalelserne kunne have haft en negativ indflydelse på M og K's datters køreprøve.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Kritik af udtalelsen "røvhuller"**Eksempel 11**

SA6-2006-323-0258

Fra en 1. sals lejlighed blev der ca. kl. 01.25 spillet høj musik. En politipatrulje blev opmærksom herpå. Fra patruljevognen blev der ved anvendelse af en tag-

projektør lyst op på vinduerne i lejligheden, idet politipatruljen ikke kunne se mennesker i vinduerne.

Nogle af personerne i lejligheden kiggede ud af vinduerne, og en mand K gik ned fra lejligheden til hoveddøren, hvor K og en politiassistent P talte sammen.

K klagede senere over, at P skulle have råbt til personerne i lejligheden, "Jeg gider ikke se på jeres fjogede grin. Jeg kommer selv op til jer" eller lignende.

K klagede også over, at P ved henvendelsen til K havde en aggressiv fremtoning, idet P bl.a. vedholdende ringede på dørtelefonen. P skulle også i forbindelse med sigtelse af K have udtalt, "Næste gang jeg kommer herved, tager jeg dig med på stationen, og jeg tager dit anlæg med. Har du forstået det? Jeg gider ikke, når jeg lyser ind ad vinduet, at der kommer en flok røvhuller og glør ud ad vinduet. Jeg skal kraftedeme ikke rende herved og være til grin."

P og hans kollega forklarede bl.a., at P råbte op mod vinduerne om, at der skulle skrues ned for musikken og lukkes for vinduerne. P forklarede, at personerne i vinduerne pegede ned mod ham og grinte, uden at musikken blev skruet ned. Der blev råbt mellem personerne i vinduerne, men P kunne på grund af larmen ikke høre, hvad der blev råbt. P måtte råbe højere og højere. Da han råbte, at den person, som holdt festen, måtte komme ned, blev der kort efter skruet ned.

P ville ikke udelukke, at han kan have sagt noget om de fjogede ansigter, men i givet fald var det ikke ondskabsfuldt sagt eller ment.

P forklarede, at han trykkede på dørtelefonen, men at han kunne ikke høre ringetonen ude på gaden. Han påpegede over for K, at han fandt personernes manglende reaktion på politiets anmodning om at skruer ned for musikken og lukke vinduerne for mangel på situationsfornemmelse. P benægtede dog at have kaldt nogen for røvhuller eller lignende. P var tilpas irriteret over den manglende reaktion på anmodningen om at skruer ned.

Statsadvokaten fandt, at det måtte lægges til grund, at politipatruljen af egen drift fandt anledning til at sikre, at der ikke blev spillet for høj musik. Med henblik på at få personerne i lejligheden til at skruer ned for musikken og lukke vinduerne, var det nødvendigt for P med stadig højere stemmeføring at råbe til de personer, som kiggede ud.

Henset til at der tilsyneladende gik noget tid, inden der blev reageret på P's opfordringer til at skruer ned for musikken mv., og idet P kunne have opfattet, at en eller flere personer grinte, mens de kiggede ud af vinduerne og pegede ned mod politiet, fandt statsadvokaten ikke, at det kunne kritiseres, at P i den

forbindelse råbte, "Jeg gider ikke se på jeres fjogede grin. Jeg kommer selv op til jer" eller lignende.

Statsadvokaten lagde til grund, at der var blevet skruet ned for musikken, da K og P talte sammen ved hoveddøren.

Idet der forudgående var skabt kontakt mellem P og K og/eller dennes besøgende, fandt statsadvokaten det uhensigtsmæssigt, at P vedholdende ringede på dørtелефonen.

Statsadvokaten fandt, at det også havde været hensigtsmæssigt, hvis P ikke havde ladet sin irritation influere på samtalen med K i en situation, hvor P's anmodning om at efterkomme politiets anvisninger allerede var blevet fulgt. Forholdet var imidlertid ikke af en sådan karakter, at der efter statsadvokatens opfattelse var grundlag for at udtale egentlig kritik af P's adfærd.

Statsadvokaten fandt – navnlig henset til et vidnes forklaring herom – at det kunne lægges til grund, at ordet "røvhuller" blev benyttet af P. Statsadvokaten fandt denne sprogbrug kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev meddelt en advarsel af politidirektøren.

Klage over sprogbrug og adfærd under afhøring

Eksempel 12

SA6-2007-323-0349

En yngre mand K blev kontaktet af politiet på sin arbejdsplads og efterfølgende afhørt på politigården, mistænkt for sammen med en kammerat at have fingeret et overfald på kammeraten, da han var på arbejde som postbud. K var ustraffet og havde ikke tidligere været i kontakt med politiet.

Efter afhøringen klagede han over en politiassistent P1's adfærd.

Ifølge klagen var P1 to gange kommet ind i lokalet, hvor K blev afhørt af en anden politiassistent P2. P1 havde uden videre overfuset K og herunder udtalt, at alle beviser pegede på, at K sammen med sin kammerat havde planlagt overfaldet, så det så ud som et røveri, og at K og hans kammerat stod til 10 års fængsel, men at K ville få en mildere straf, hvis han sagde sandheden.

P1 afviste at have udtalt sig som beskrevet af K.

P2, der havde foretaget afhøringen af K, og som havde tilkaldt P1 til at bistå med forståelsen af nogle tele-oplysninger, forklarede til statsadvokaten, at P1 havde tiltalt K i et bestemt tonefald, og at K muligt kunne havde følt sig presset herved.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at betvivle, at K havde opfattet det som ubehageligt og belastende at blive kontaktet på sin arbejdsplads og efterfølgende afhørt på politigården.

Statsadvokaten fandt imidlertid ikke grundlag for at kritisere P1. Statsadvokaten fandt ikke, at der ved afhøringen var lagt et andet pres på K, end hvad der var en naturlig følge af, at K som en almindelig borger, der var til afhøring hos politiet, blev stillet spørgsmål, som han måtte opfatte som kritiske og nærgående.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 13

Kritik af udtalelsen "kylling"

SA5-2007-323-0216

En landpolitiassistent P standsede to drenge D1 og D2 på en knallert, der kørte væsentligt over den tilladte hastighed. Han bad dem om at følge med til sin garage, idet han ville beslaglægge knallerten. D1 var vred over at være blevet stoppet og opførte sig hidsigt. P tog derfor fat i begge sider af kraven på ham, vendte ham rundt, satte ham op imod en busk og bad ham slappe af. Senere i P's indkørsel var D2's kammerat K kommet tilstede. D2 var utilfreds med at skulle efterlade knallerten hos P. K blandede sig og fik besked på at forlade stedet inden 5 sekunder, hvilket han gjorde, hvorefter P kaldte K for en kylling. Dagen efter ringede D2's far F til P. Samtalen endte med, at P lagde røret på. P bemærkede efterfølgende i sin rapport, at ethvert forsøg på at forklare sagens rette sammenhæng var uden resultat, at F havde svinet P til og anfægtet dennes hæderlighed, og at P derfor havde lagt røret på.

F klagede over, at P havde skubbet til D1 og verbalt truet D2's kammerat, ligesom han klagede over P's sprogbrug under telefonsamtalen dagen efter.

Statsadvokaten udtalte kritik af P's sprogbrug over for K. Uanset, at P havde følt sig provokeret af K, var det ikke korrekt politimæssig adfærd at råbe "kylling" efter en stor dreng.

Statsadvokaten standsede i øvrigt undersøgelsen for så vidt angår de øvrige klagepunkter. Statsadvokaten fandt ikke, at P havde anvendt mere magt end nødvendigt over for D1. Statsadvokaten fandt heller ikke, at der er kommet noget frem, der støttede klagepunktet vedrørende telefonsamtalen. Statsadvokaten fandt dog ikke, at forløbet af telefonsamtalen havde været optimalt.

Politiklagenævnet erklærede sig enig i afgørelsen.

Politidirektøren afholdt en tjenstlig samtale med P, hvorunder statsadvokatens afgørelse blev gennemgået, og P blev indskærpet, at han fremover skal være opmærksom på sit sprogbrug. Sagen blev i øvrigt sluttet uden disciplinær forfølgning.

Kritisabel sprogbrug under forebyggelsessamtale i SSP-regi

Eksempel 14

SA5-2006-323-0212 og RA-2008-323-0300

Der blev afholdt en forebyggelsessamtale i SSP-regi med den 15-årige S, hvor en politiassistent P, en SSP-konsulent samt forældrene til S deltog. Samtalen var kommet i stand efter, at S havde været indblandet i et bedragerilignende forhold begået mod en bank, ligesom han havde fået en bøde for køb af hash.

Samtalen forløb stille og roligt, indtil SSP-konsulenten oplyste, at hashkøbet ville medføre en "plet" på S' straffeattest, hvilket P bekræftede. S og forældrene blev overrasket herover, og S hidsede sig op. Der opstod herefter en diskussion mellem S og primært SSP-konsulenten om det rimelige i, at hashkøb blev tilført straffeattesten. P deltog i et begrænset omfang i diskussionen. S kom under diskussionen med flere bandeord og nedsættende bemærkninger om bl.a. politikere, og sagde bl.a.: "Hvis de fucking gråhårede politifolk kunne lade være med kun at se på de regler, regler, regler, regler og se på, hvad vi unge indeholder, så...". P sagde herefter til S: "Og du [S], du sidder her og pisser os alle op og ned ad ryggen", eller lignende, hvorefter mødet blev afsluttet. Forældrene til S klagede herefter over udtalelsen.

P forklarede, at udtalelsen faldt som reaktion på S' udtalelse, som P opfattede som møntet på sig. P tilkendegav, at han ikke ville beklage udtalelsen. Han fandt den ikke uberettiget i den konkrete situation.

Statsadvokaten indstillede til politiklagenævnet, at undersøgelsen blev indstillet. Der var ikke grundlag for at udtale egentlig kritik af P's adfærd, selvom P kunne have håndteret afslutningen af samtalen mere hensigtsmæssigt. Statsadvokaten anførte i den forbindelse, at P's udtalelse ikke kunne anses for korrekt sprogbrug for polititjenestemænd i forbindelse med samtaler med borgere, men at det dog måtte tillægges formildende vægt, at S var kommet med flere mishagsytringer, herunder med udtalelsen, som P opfattede som møntet på sig. På den anden side var der tale om en erfaren politiassistent, der deltog i en forebyggelsessamtale med en 15-årig.

Politiklagenævnet fandt, at udtalelsen var kritisabel, idet denne ikke var forenelig med formålet med en forebyggelsessamtale.

Statsadvokaten revurderede herefter sagen og fandt udtalelsen kritisabel, ligesom udtalelsen blev beklaget over for klagerne. Statsadvokaten lagde vægt på, at P's udtalelse faldt i forbindelse med en forebyggelsessamtale i SSP-regi med en 15-årig. Den erfarne P burde have besindet sig i forbindelse med afslutningen af samtalen, uanset om han havde forstået S' mishagsytringer som møntet på sig.

P klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede afgørelsen.

Sagen blev sluttet uden disciplinær forfølgning. Der blev afholdt en tjenstlig samtale med P, hvorunder statsadvokaten og Rigsadvokatens afgørelse blev gennemgået, ligesom retningslinierne for korrekt sprogbrug i forhold til borgerne blev indskærpet.

4.2.4 Klage over anden ukorrekt adfærd

Eksempel 1

Kritik af politiets adfærd under en ransagning

SA2-2006-321-0595

På grund af mistanke om opbevaring af narkotika foretog 7 polititjenestemænd ransagning hos en gambiansk mand K i dennes lejlighed.

K og dennes hustru H klagede efterfølgende over politiets fremgangsmåde under ransagningen. De vedlagde fotos, der viste, at tøj og andre genstande var udtaget af skabe og skuffer og smidt på blandt andet gulvene, ligesom skraldespanden var tømt i køkkenvasken.

De klagede også over, at tre af polititjenestemændene – efter at ransagningen var afsluttet – spiste sandwiches, der forinden var hentet på en nærliggende tankstation, i lejlighedens køkken, mens de bevogtede K, der var anholdt og iført håndjern. Affaldspapiret herfra blev efterladt i køkkenet, da politiet forlod stedet.

Endelig klagede K og H over, at en af polititjenestemændene forud for ransagningen til K havde sagt, at hvis der blev fundet narkotika på stedet, "ville hans børn blive fjernet". Den samme polititjenestemand havde under en efterfølgende telefonsamtale med H sagt, at "han havde fanget mange gambianere, der havde handlet med stoffer".

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at genstande fra skuffer og skabe var blevet smidt på blandt andet gulvene uden nogen form for orden og efterladt på denne måde, da politiet forlod stedet.

Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at politiet efter en ransagning som den foreliggende indtog deres frokost i køkkenet, mens de bevogtede K, og at de efterlod affaldspapiret, da de forlod stedet.

En af polititjenestemændene P bekræftede, at han forud for ransagningen oplyste K om, at hvis der blev fundet narkotika på stedet, ville det kunne medføre fængselsstraf for såvel K som H, og at "deres børn i givet fald ville blive fjernet". Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at antage, at udtalelsen var udtryk for, at P på forhånd fandt den pågældende skyldig, men alene en vejledning om mulige konsekvenser, såfremt der blev fundet narkotika på stedet.

Statsadvokaten fandt endelig ikke i den konkrete situation grundlag for at udtale kritik af, at P under en senere telefonsamtale med H havde udtalt, at "han havde fanget mange gambianere, der havde handlet med stoffer".

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen. Nævnet fandt dog også de nævnte udtalelser over for såvel K som H kritisable.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med polititjenestemændene.

Nedsættende udtalelser om en udlænding fremkommet under en privat samtale mellem 2 politiassistenter – ikke forskelsbehandling

Eksempel 2

SA2-2007-323-0497 og RA-2007-323-0253

Klager K, der var født i Tyrkiet, havde udlånt sin bil til sin svoger. Svogeren blev involveret i et færdselsuheld med en ældre mand. K kontaktede politiet for at få oplyst den ældre mands telefonnummer, hvorefter en politiassistent P1 ringede til K og lagde en besked på telefonsvareren. Ved en fejl blev forbindelsen ikke afbrudt, og den efterfølgende samtale mellem P1 og en anden politiassistent P2 blev optaget. P2 omtalte flere gange K som "perkeren", ligesom han sagde "alle de tuskestreger, de skal rende og lave". P1 udtalte "jeg skal lige se, hvad for en abekat (udtalt "auekat") han er...".

K klagede efterfølgende over at blive kaldt "perker", "abekat" og svindler, samt over at modtage en dårligere behandling af politiet pga. sin etniske baggrund.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at antage, at K havde fået en dårligere behandling pga. sin etniske oprindelse. Statsadvokaten bemærkede i den forbindelse, at K ikke havde noget krav på at få oplyst telefonnummeret på den ældre mand. Statsadvokaten fandt også, at det er rimeligt, at politiet er varsom med at udlevere oplysninger om telefonnumre, adresser mv.

Statsadvokaten fandt ikke, at udtalelserne i sig selv var omfattet af politiklagenævnens ordning, da udtalelserne var fremkommet under en privat samtale mellem to polititjenestemænd. Klageordningen må forudsætte, at der har været en (tilsigtet) kontakt mellem politiet og borgeren, ligesom det ikke kan antages, at klageordningen omfatter den rent interne omgangstone i politiet.

Statsadvokaten bemærkede, at politidirektøren over for de indklagede politiassistenter ved personlig samtale og over for alle medarbejdere i politikredsen ved mail havde tilkendegivet, at udtryk som "perker" og "abekat" er klart uacceptable. Politidirektøren havde også indskærpet, at der skulle tales ordentligt både internt og eksternt. Politidirektøren var kommet med en tilsvarende til-

kendegivelse over for pressen. Statsadvokaten tilsluttede sig politidirektørens opfattelse af, at udtalelserne var uacceptable.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen. Rigsadvokaten tilsluttede sig politidirektørens og statsadvokatens opfattelse af, at udtalelserne var uacceptable.

Eksempel 3

Politiassistent slog mobiltelefon ud af hånden på klager

SA2-2007-323-0533 og RA-2007-323-0297

En mand K klagede over, at en politiassistent P i forbindelse med en ransagning af K's bil havde optrådt uhøfligt og truende samt havde slået en mobiltelefon ud af hånden på K.

K fremlagde en optagelse fra sin mobiltelefon med både lyd og billede af en del af det hændelsesforløb, klagen omfattede. Optagelsen viste indledningsvis patruljevognens nummerplade, hvorefter man kunne se, at mobiltelefonen blev slået ud af hånden på K. Af den fortsatte lydoptagelse fremgik, at P i fortsættelse heraf blandt andet udtalte følgende til K: *"Fordi nu er jeg træet af dig, Kløge-Åge", "Eller også ryger du ind for at være pisse provokerende" og "Det var da fandens til opførsel"*.

P forklarede, at han forud for det forløb, der fremgår af optagelsen, havde bedt K om ikke at filme ham. P havde derimod foreslået K at filme patruljevognen, hvis han senere skulle ønske at indgive klage. P forklarede, at K havde fortsat med at holde telefonens kamera helt op i P's ansigt, hvorfor P tog fat i K's arm og drejede telefonen væk. P vedstod sit sprogbrug på optagelsen, idet han fandt sine udtalelser afstemt efter situationen og K's adfærd.

P's kollega, der havde deltaget i standsningen og ransagningen af K's køretøj, forklarede, at han hverken havde set eller overhørt episoden med telefonen.

Statsadvokaten fandt ikke at kunne fortolke optagelsen anderledes, end at P uden varsel havde slået mobiltelefonen ud af K's hånd. Statsadvokaten fandt ikke, at P havde haft nogen rimelig anledning til denne voldsomme handling, da K ikke overtrådte nogen lov eller krænkede P's integritet ved at filme med sin telefon.

Statsadvokaten fandt P's sprogbrug upassende, selv om K formentlig havde optrådt provokerende over for patruljen forud for episoden.

Sammenfattende fandt statsadvokaten P's adfærd meget kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

P modtog senere en irettesættelse af Rigspolitichefen.

Særdeles kritisabel adfærd ved modtagelse af anmeldelse**Eksempel 4***SA1-2007-323-0496*

En kvinde K havde været udsat for en ubehagelig episode, hvor to ukendte mænd havde spyttet hende i ansigtet og fremsat trusler. K ringede efterfølgende til politiet for at forhøre sig om, hvorledes hun skulle forholde sig. K blev bedt om at møde op på politistationen for at forklare nærmere om det passerede.

På politistationen talte K med en politiassistent P.

På baggrund af forklaringerne i sagen lagde statsadvokaten til grund, at P havde været uforskammet over for K fra det øjeblik, han indledte samtalen med hende, selvom K hverken var opfarende eller ophidset, men derimod havde talt pænt til P. P's adfærd havde ført til, at K brød ud i gråd og forlod politistationen med uforrettet sag.

Statsadvokaten fandt P's adfærd særdeles kritisabel og beklagede P's opførsel.

Politiklagenævnet var enig i, at P's adfærd var kritisabel. Kun et af nævnets medlemmerne fandt P's adfærd særdeles kritisabel, mens to af medlemmerne fandt P's adfærd meget kritisabel.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Kritisabel adfærd ved unødigt personlig henvendelse til kvinde**Eksempel 5***SA2-2005-323-0356*

En politiassistent P var i uniform og med tjenestepistol mødt op på en kvinde K's private bopæl for at aflevere en kvittering for et bødeforlæg vedrørende overtrædelse af toldloven, som K nogle dage forinden havde vedtaget og underskrevet på politistationen. Dette fandt sted, selvom K havde sagt, at P kunne sende kvitteringen med posten.

Under opholdet hos K drak P kaffe, ligesom P førte en samtale med K, der ikke drejede sig om straffesagen, men derimod om private forhold. K havde fået den opfattelse, at P var interesseret i hende ud over det politimæssige. P havde afslutningsvis givet udtryk for, at han ønskede at se K igen.

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at P på et tidspunkt, hvor toldsagen mod K reelt var afsluttet, havde besluttet at aflevere kvitteringskrivelsen under de angivne omstændigheder.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der ikke var noget i sagen, der tydede på, at kvitteringskrivelsen skulle afleveres personligt til K. Det havde været mest naturligt, at P havde sendt kvitteringskrivelsen med posten. Når P i stedet havde valgt at aflevere den personligt til K og samtidig havde

gjort K bekendt med, at han gerne ville se hende igen, måtte P påregne, at der herved kunne opstå risiko for, at der ville blive klaget over ham.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P.

Eksempel 6

Journalists klage over politiets adfærd

SA2-2006-323-0412 og RA-2008-323-0311

J arbejdede på en artikel til et sportsmagasin om hooliganisme blandt danske fodboldfans. J befandt sig i den forbindelse efter en endt fodboldkamp på et værtshus, der frekventeres af den ene klubs militante fans. Der opstod slagsmål, og politiet foretog et antal anholdelser.

J blev også anholdt. Han klagede efterfølgende over politiets adfærd i forbindelse med anholdelsen.

Politiet forklarede, at J havde taget opstilling uden for værtshuset i nærheden af de anholdte og højlydt havde kritiseret politiets arbejde, ligesom han havde nægtet at fjerne sig fra stedet. J var derfor blevet anholdt og sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen.

J forklarede, at han havde forsøgt at fotografere anholdelserne til brug for sin artikel, men at politiet havde lagt ham hindringer i vejen, uanset at han havde fremvist sit pressekort. J var blevet skubbet i brystet af en polititjenestemand P1 og bedt om at "skride". J havde rettet henvendelse til en anden polititjenestemand P2 for at få oplyst P1's navn, men var atter blevet skubbet og bedt om at forlade stedet, hvorefter han var blevet anholdt.

Sagens behandling blev udsat, indtil der forelå en afgørelse i straffesagen mod J.

Såvel byret som landsret fandt J skyldig i overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. Landsretten anførte i sine præmisser, at politiets påbud til J om at fjerne sig ikke var i strid med EMRK art. 10, uanset at J arbejdede som journalist. EMRK kunne heller ikke føre til, at J's ytringer over for politiet var straffri.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at kritisere, at P1 under de pågældende omstændigheder muligvis havde bedt J om at "skride". Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der generelt må indrømmes politiet et vist frisprog for at gøre påbud forståelige for provokerende og spirituspåvirkede borgere, som forsøger at blande sig i politiforretninger. I den konkrete situation ville alternativet have været, at J allerede på dette tidspunkt var blevet anholdt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

J påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Kritisabelt, at en anholdt ikke fik tilbud om tørt tøj

SA4-2006-323-0224

K klagede over politiets adfærd i forbindelse med en anholdelse, udtagning af blodprøve og detentionsanbringelse.

Klagen vedrørte blandt andet, at K blev nægtet at ringe til sin søn og arbejdsgiver, og at K blev udsat for ydmygende behandling ved ikke at få tilbudt rent tøj under detentionsopholdet, således at hun måtte tilbringe natten i detentionen uden underbenklæder.

Statsadvokaten fandt, at der var grundlag for at udtale kritik af, at vagthavende ikke havde sikret sig, at K fik en oplysning om, at hendes arbejdsgiver havde ringet eller fik mulighed for at ringe til arbejdsgiveren og sønnen. Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at vagthavende ikke havde sikret sig K's behov for eller ønske om tørt tøj.

Statsadvokaten fandt endvidere, at K's ønske om toiletbesøg burde være imødekommet, uanset politiassistenternes forklaringer om, at K blev højrøstet og fremsatte flere ønsker på en gang, og at de ikke opfattede ønsket som presserende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Vagthavende blev meddelt en irettesættelse af politidirektøren.

Eksempel 7

Klage over psykisk pres på varetægtsfængslet

SA4-2006-323-0211 og RA-2007-323-0264

K klagede over P's adfærd i tjenesten i forbindelse med efterforskningen af en sag, hvor K var sigtet og varetægtsfængslet for manddrab.

K klagede blandt andet over, at P ikke stoppede drøftelsen af sagens efterforskning mellem K's søster S, og K under et overvåget besøg, at P forud for det overvågede besøg fortalte S, at K ikke ville udtale sig, med henblik på at få S til at lægge pres på K for at ændre denne beslutning, at P deltog aktivt i en samtale om, hvorvidt K skulle udtale sig til fordel for S med henblik på at lægge pres på K for at få hende til at udtale sig, uanset at dette fremgik under et overvåget besøg, hvor P's opgave var at sikre, at der ikke blev talt om sagen, og at P systematisk forsøgte at presse K til at udtale sig uden sin forsvarers tilstedeværelse.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen.

Eksempel 8

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at forklaringer afgivet af klagers søskende og tidligere mand ikke bekræftede klagen.

Statsadvokaten fandt det berettiget, at politiet oplyste K's familie om, at K ikke ønskede udtale sig.

Det var statsadvokatens opfattelse, at politiet bør forholde sig neutralt til forvarerens dispositioner, herunder anmodninger om efterforskning, der fremsættes af forsvareren. P burde derfor ikke have givet udtryk for, at han ikke forstod meningen med K's advokats efterforskningsanmodninger.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Sagen blev sluttet uden disciplinær forfølgning. Rigspolitiet noterede sig, at statsadvokatens bemærkninger indgik i drøftelser med K under den samlede evaluering af sagen, hvor statsadvokaten deltog.

Eksempel 9

Uberettiget brug af politiskilt

SA6-2007-323-0317

En polititjenestemand P købte i 2006 en ny cykel. Efterfølgende opstod der en fejl på cyklen, der skulle repareres. Forretningen, hvor cyklen var købt, var i mellemtiden gået konkurs, hvorfor P henvendte sig hos en anden cykelforretning. Cyklen var stadig under garanti, og da cyklen blev indleveret til reparation, modtog cykelreparatøren af P en kopi af garantibeviset samt kvitteringen for købet af cyklen. På kvitteringen fremgik P's navn, adresse og telefonnummer.

Der opstod i forbindelse med udførelsen af reparationen en uenighed omkring denne. I 2007 kom det til en større uenighed mellem parterne i cykelforretningen, der endte med, at P medtog cyklen. Under denne tvist fremtog og fremviste P sit politiskilt over for reparatøren.

Cykelreparatøren klagede efterfølgende over P's anvendelse af politiskilt.

Statsadvokaten fandt, at adfærden var meget kritisabel. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at anvendelsen af politiskiltet var sket i et for tjenesten uvedkommende øjemed.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en irettesættelse.

4.3 Kapitel 93c – straffesager

Dette afsnit beskriver 25 sager, hvor polititjenestemænd er anmeldt for strafbart forhold i tjenesten. Ti af sagerne vedrører anmeldelse af vold og trusler, fire sager vedrører anmeldelse af brud på tavshedspligten, fire sager vedrører misbrug af politiets registre, fem sager vedrører anmeldelser om misbrug af stilling eller tjenesteforsømmelse, mens én sag vedrører anmeldelse om strafbare forhold under efterforskningen. Endvidere vedrører én sag andre anmeldelser af strafbare forhold.

Endelig beskrives tre eksempler på grundløse anmeldelser.

Der blev i 2007 rejst tiltale i 168 sager med tiltalegrundlag, hvoraf der var tale om 154 færdssager og 14 sager vedrørende overtrædelser af straffeloven mv. Der kan i den forbindelse henvises til oversigten i afsnit 6.

4.3.1 Anmeldelser om vold og trusler mv.

Demonstrant hevet i håret

SA2-2006-321-0711

En ung kvinde A blev hevet i håret af en politibetjent P i forbindelse med en demonstration ved Faderhuset i Rødovre. Alle tilstedeværende demonstranter var blevet anholdt, og politiet havde slået ring omkring demonstranterne. A opholdt sig uden for politiringen, da hun blev hevet i håret.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Statsadvokaten fandt ikke, at der var tale om et strafbart legemsangreb, idet P var berettiget til at anvende magt for at bringe A hen til gruppen af anholdte.

Statsadvokaten fandt derimod P's adfærd kritisabel. Statsadvokaten fandt, at det havde været muligt at få A hen til gruppen af anholdte uden at hive hende i håret, og at P's handling måtte karakteriseres som ydmygende. Magtanvendelsen blev fundet unødvendig, jfr. politilovens § 16.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt en tjenstlig samtale med P.

Eksempel 1

Anmeldelse om vold i forbindelse med anholdelse – kritik

SA6-2006-321-0299

En meget urolig og ophidset anholdt A blev – ilagt håndjern og fastholdt af to politiassistenter – lagt ind over visitationsranken med henblik på registrering

Eksempel 2

mv. Vagthavende V kom til stede i visitationsrummet for at modtage og besigtige A, i hvilken forbindelse V tildelte A et dask eller skub i baghovedet, således at A stødte panden ned i bordet.

Efterfølgende indgav A anmeldelse mod den vagthavende for overtrædelse af straffelovens § 244.

V forklarede, at dasket eller skubbet skyldtes et uheld, idet A havde svinget hovedet tilbage i samme øjeblik, hvor han ville lægge en hånd på A's nakke eller baghoved for at få kontakt til A.

Statsadvokaten opgav påtale i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, idet det ikke kunne bevises, at V havde haft forsæt til at tildele A et dask eller skub i baghovedet. Statsadvokaten fandt det imidlertid kritisabelt, at V udviste en så uhensigtsmæssig og ukontrolleret adfærd, at dasket eller skubbet opstod.

Statsadvokaten lagde herved vægt på, at V var bekendt med, at A var meget urolig, havde håndjern på, var fastholdt og lagt ind over visitationsskranken og derfor ikke havde mulighed for at tage fra ved bordet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3

Anmeldelse om vold, tyveri og selvtægt

SA2-2007-321-0746

En forsvarsadvokat anmeldte på vegne af sin klient K to politiassistenter P1 og P2 for vold og tyveri eller (medvirken til) ulovlig selvtægt. K var selv blevet tiltalt for vold mod P1 og P2 i forbindelse med episoden.

K forklarede, at hun efter en taxatur til sin bopæl var blevet uenig med chaufføren om betaling, hvorefter politiet var blevet tilkaldt. P1 pressede hende ned i en sofa, medens P2 tog penge fra hendes taske til at betale chaufføren med, uagtet hun fortsat bestred rigtigheden af det krævede beløb. K greb herefter et bordben forsynet med en metalbolt, som hun slog ned i en flise. P1 og P2 kastede hende om på jorden og gennemførte en voldsom anholdelse, der påførte K brud på armen.

Politiassistenterne forklarede samstemmende, at de ved ankomsten til K's bopæl fandt denne psykisk uligevægtig, hvorfor de – da betalingsspørgsmålet fremstod helt oplagt – mente sig berettiget til at betale chaufføren med K's penge. Derefter gik K til angreb på patruljen med bordbenet, hvorfor P1 og P2 anholdt K med den fornødne magtanvendelse, hvorunder den nævnte skade på armen opstod.

Straffesagen mod K var ikke afgjort i retten.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens §

749, stk. 2, idet der ikke var grundlag for at mistænke P1 og P2 for vold mod K, og idet P1 og P2 efter deres forklaringer ikke havde haft forsæt til tyveri eller medvirken til ulovlig selvtægt. Statsadvokaten udtalte dog, at beslutningen om at betale chaufføren med K's midler var uhensigtsmæssig og at betingelserne for udøvelse af uanmodet forretningsførelse var ikke opfyldt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Anmeldelse om vold i forbindelse med en ulovlig politiforretning

Eksempel 4

SA2-2007-321-0751

To polititjenestemænd P1 og P2 blev tilkaldt til en bebyggelse, hvor der angiveligt skulle befinde sig en brugsstjålen knallert. Forurettede udpegede en mistænkt person til forholdet, som passerede forbi P1 og P2.

P1 og P2 fulgte efter personen ind i en trappeopgang, og fortsatte uden tilladelse videre ind i en lejlighed med halvåben dør. P1 og P2 nåede ikke at redegøre for deres ærinde, før de blev overfaldet af lejlighedens 3 beboere, hvoraf den ene var mistænkt for brugstyveriet. Politiet skred herefter til anholdelse af alle 3 under anvendelse af stav.

Byretten frifandt efterfølgende de 3 beboere for vold, trussel om vold i medfør af straffelovens § 119 og for at have modsat sig anholdelse. Retten fandt, at der forelå en ulovlig politiforretning. Byretten dømte dog den ene K for trusler på livet efter straffelovens § 266.

K indgav herefter anmeldelse mod politifolkene for husfredskrænkelser og vold.

Statsadvokaten fandt, at politibetjentene rettede henvendelse i lejligheden med henblik på eftersøgning eller ransagning efter en mistænkt person (jf. retsplejelovens § 759 sammenholdt med retsplejelovens kap. 73 om ransagning). Politifolkenes magtanvendelse var nødvendig og forsvarlig i forhold til den konfrontation, de pludselig stod i.

Byrettens flertal havde anført, at anmelderen og de 2 andre på grund af den ulovlige politiforretning havde haft ret til at modsætte sig politiets tilstedeværelse og anholdelse. Statsadvokaten fandt dog ikke, at retten dermed havde accepteret eller tilladt et voldeligt overfald på politifolkene.

Statsadvokaten indstillede derefter efterforskningen og udtalte i øvrigt ikke kritik af politibetjentenes magtanvendelse eller adfærd i øvrigt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen og anførte bl.a., at politifolkene ikke havde begået en forsætlig overtrædelse af straffelovens bestemmelser om husfredskrænkelser og strafbart legemsangreb.

K klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokaten afgørelse. Rigsadvokaten anførte, at politiets magtanvendelse kunne fremstå som hårdhændet, navnlig på baggrund af præmisserne i byrettens dom, hvorefter der ikke forelå en lovlig politiforretning i relation til ransagning og anholdelse. Rigsadvokaten fandt dog ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af politibetjentenes magtanvendelse.

Rigsadvokaten fandt, at det måtte lægges til grund, at politibetjentene var af den opfattelse, at der var det fornødne grundlag for at komme ind i lejligheden med henblik på eftersøgning eller ransagning efter en mistænkt person. Rigsadvokaten anførte videre, at politibetjentenes adfærd og magtanvendelse måtte vurderes på denne baggrund.

Herefter, og således som sagen i øvrigt forelå oplyst, var der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke grundlag for at fastslå, at magtanvendelsen gik ud over, hvad der var nødvendigt og forsvarligt i situationen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på oplysningerne om familiens modstand, og at K ved byrettens dom blev dømt for trusler efter straffelovens § 266.

Eksempel 5

Anmeldelse om vold i detentionen

SA 1-2004-321-0376

A indgav anmeldelse mod en polititjenestemand P1 for unødigt magtanvendelse.

A forklarede, at han efter at par timers ophold i detentionen ringede på klokken for at få lov til at ringe til sin søster. Da der ikke kom nogen reaktion, gav A sig til at banke hårdt på døren og råbe op, hvorefter P1 og P2 kom ind og smækkede døren til cellen. A forklarede, at P1 greb fat i ham og tvang ham ned på maven, hvorefter P1 pressede sit knæ mod A's ryg, vred hans højre arm rundt og bukkede hans håndled sammen, indtil A skreg højt.

P1 og P2 forklarede, at A stod lige foran dem, da de åbnede celledøren. A virkede ophidset og fægtede med armene. De tog fat i hver sin arm på A, trængte ham tilbage og lagde ham ned på ryggen. Der var divergerende forklaringer om, hvorvidt der var blevet anvendt et brydegreb eller en armlås.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der ikke var uvildige vidner til episoden. Statsadvokaten lagde også vægt på, at A i en skadestueerklæring fra dagen efter episoden alene havde omtalt nogle episoder i byen inden anholdelsen som baggrund for sine skader. Endelig blev der lagt vægt på, at A havde været meget beruset og ved løsladelsen havde forvekslet to andre betjente med P1 og P2.

Politiklagenævnet var – med dissens – uenig i afgørelsen. To medlemmer

fandt, at pacificeringen af A havde været for voldsom, da det måtte lægges til grund, at A blandt andet var blevet lagt på maven i en "arm over arm lås". Nævnet tilsluttede sig, at efterforskningen mod P1 og P2 blev indstillet, men fandt, at P1 og P2 havde udvist en kritisabel adfærd.

Forsøg på knusning af bilrude ved brug af et multiværktøj

Eksempel 6

SA1-2005-321-0628

A blev anholdt i forbindelse med en demonstration mod præsident Bushs besøg i Danmark den 5.-6. juli 2005, idet han nægtede at efterkomme politiets påbud om at forlade demonstrationen, hvor han var til fare og ulempe i sin bil. A låste bilens døre, således at politiet ikke kunne komme ind. En politiassistent P1 slog herefter på sideruden ud for føreren med bunden af et multiværktøj.

A indgav bl.a. anmeldelse om hærværk mod bilen og trussel om umiddelbar anvendelse af vold, da der efter hans opfattelse var blevet slået på bilruden med en pistol.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vedrørende ruden til grund, at P1 var berettiget til at søge at knuse ruden for at anholde A, da A modvirkede anholdelsen ved at låse bilens døre.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen gav anledning til en forespørgsel til Rigspolitiet om politiets brug af et multiværktøj, som ikke hører til politiets almindelige udrustning. Foranlediget af sagen har Rigspolitiet sendt en rundskrivelse til alle politikredse om politiets anvendelse af magtmidler, som ikke er indkøbt af Rigspolitiet.

Politiassistent tiltalt for vold – frifundet i landsretten

Eksempel 7

SA1-2007-321-1010

En politibetjent anmeldte, at hans kollega P havde udøvet vold mod en person, der var anbragt i detentionen.

Den anbragte havde overtaget et toilet. P havde derefter sparket den pågældende bagi og med et halsgreb slæbt ham tilbage til cellen, hvor P atter havde sparket ham.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P for vold efter straffelovens § 245.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Byretten idømte P fængsel i 60 dage. En dommer ville frifinde P.

Østre Landsret frifandt P i en 4-2 afgørelse. Flertallet fandt ikke, at der var bevis for strafbar vold, idet der ikke var grundlag for at tilsidesætte P's forklara-

ring om, at han troede, at den anbragte – der var meget stor og muskuløs – ville angribe ham.

Eksempel 8

Politiassistent tiltalt for vold mod knallertkører

SA3-2007-321-0345

Statsadvokaten modtog en sag fra politiet, hvoraf det fremgik, at en politibetjent P1 til sin tillidsrepræsentant havde oplyst, at han under patrulje havde observeret, at hans kollega, en politiassistent P2, havde udvist voldelig adfærd. Politiets ledelse havde fået kendskab til sagen fra tillidsrepræsentanten. Der forelå ingen anmeldelse fra den forurettede knallertkører F. Hverken F eller P1 ønskede at anmelde forholdet, hvorfor statsadvokaten anså sagen som startet og anmeldt på statsadvokatens eget initiativ.

P1 og P2 kørte patrulje i en by. På et tidspunkt bemærkede de en knallert 45, hvor føreren F ikke havde styrthjelm på. De besluttede sig for at standse knallerten. Herefter fulgte en hæsblæsende jagt, hvor hastigheden til tider var oppe på 80-100 km/t. På et tidspunkt kom patruljevognen ført af P1 op på siden af knallerten, og P2 rakte hænderne ud af vinduet og tog fat i F's tøj. Det lykkedes på den måde at få F standset. P2 lod sig herefter glide ud af passagervinduet.

Der var under hele sagsforløbet uenighed parterne imellem om det videre hændelsesforløb. P1 og F forklarede samstemmende, at på et tidspunkt, hvor F lå roligt nede på jorden, gik P2 direkte hen til F og sparkede ham på kroppen. Efterfølgende skulle P2 tillige have sagt til F, at han kunne få "en på munden" eller lignende. P2 forklarede, at da F stod op, så det for anmeldte ud til, at F ville stikke af. P2 lavede derfor en fejende bevægelse med sit højre ben, hvorefter F mistede fodfæstet. P2 nægtede ligeledes at være fremkommet med truende udtalelser. Han kunne dog ikke udelukke, at F blev bedt om at holde mund, idet han græd.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P2 for vold efter straffelovens § 244 og trusler.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Byretten frifandt P2 for den rejste tiltale. Retten fandt ikke efter de afgivne forklaringer det med den sikkerhed, der kræves til en domfældelse, bevist, at P2 havde øvet vold, der var omfattet af straffelovens § 244. For så vidt angår truslerne fandt retten, at de udtalelser, som skulle være fremsat af P2, kun kunne have et truende indhold, hvis de var blevet fremsat efter en situation, der svarede til den, som var beskrevet i tiltalen vedrørende voldsforholdet. Da P2 var frifundet for voldsforholdet, blev han således også frifundet for truselsforholdet.

Anmeldelse om trussel på livet mod 15-årig

Eksempel 9

SA2-2007-321-0783

Et forældrepar indgav anmeldelse om, at deres 15-årige søn S var blevet truet på livet af en politiassistent P i forbindelse med udlevering af en konstruktiv ændret knallert.

S forklarede, at P havde udtalt, at han boede samme sted som S, og at han ville slå S ihjel, såfremt denne kørte hans datter ned. S's 18-årige søster, der sammen med en 9-årig lillesøster havde overværet ordvekslingen, bekræftede P's ordvalg. Det fremgik af anmeldelsen, at den 9-årige lillesøster var blevet skræmt af P's udtalelser.

P forklarede, at han ikke erindrede den konkrete ekspedition. Det lå ham kraftigt på sinde at begrænse kørsel med konstruktiv ændrede knallerter, og han kunne ved udlevering af ulovlige knallerter tale hårdt til de unge mennesker, herunder eventuelt "bande og svovle". Ifølge P's forklaring foregik de fleste udleveringer dog i et humoristisk tonefald, og han kunne aldrig finde på at true nogen på livet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det ikke mod P's forklaring kunne lægges til grund, at udtalelsen havde været ment som en trussel. Der var heller ikke grundlag for at antage, at den 15-årige havde opfattet udtalelsen som en alvorlig ment trussel.

Statsadvokaten fandt dog P's udtalelse kritisabel. Statsadvokaten lagde her ved vægt på, at P havde overskredet grænserne for tilladelig sprogbrug fra politiets side – ikke mindst i betragtning af, at udtalelsen blev fremsat i en 9-årig piges påhør.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Anmeldelse om vold i forbindelse med anholdelse – beklageligt forløb

Eksempel 10

SA5-2006-321-0225 og RA-2006-321-0364

A indfandt sig på et kommunalt integrationskontor. A, der var ophidset, blev først af personalet og dernæst af P1 og P2, som var tilkaldt, bedt om at forlade kontoret. A ønskede imidlertid ikke at forlade kontoret. P1 og P2 tog derfor førergreb og håndledstryk på A, hvilket ikke var tilstrækkeligt til at bringe A til ro. P1 og P2 foretog herefter benfejning med henblik på at vælte A, hvilket lykkedes efter 2-3 forsøg, idet de alle tre væltede om på gulvet. A ønskede fortsat ikke at forlade kontoret. P1 og P2 måtte derfor bære/slæbe A ned ad en trappe fra 1. sal, hvorefter A haltende gik hen til patruljebilen.

A blev efter at have været anholdt i 3½ time løsladt, efter at være foreholdt en bøde for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen.

Samme dag anmeldte A P1 og P2 for vold.

A klagede endvidere over, at P1 henvendt til A havde udtalt ordene "fuck" og "svin".

Endelig klagede A over flere polititjenestemænds adfærd i tjenesten.

En undersøgelse på skadestuen viste, at A havde pådraget sig et brud på venstre ankel og blå mærker.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen vedrørende eventuelt strafbart forhold i form af vold og standsede undersøgelserne vedrørende eventuelt kritisabel adfærd i tjenesten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A påklagede statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, som anmodede statsadvokaten om at genoptage efterforskningen og undersøgelserne i sagen.

Rigsadvokaten bemærkede, at der var oplysninger i sagen, der tilsyneladende viste, at A ikke blev tilset af en læge, uanset at A havde oplyst om smerter i foden, og uanset at det efterfølgende viste sig, at A havde brækket anklen, at der ikke blev anvendt tolk, uanset det tilstedeværende politipersonale tilsyneladende ikke forstod A, at A efter det oplyste måtte kravle på toilettet, at A ved løsladelsen siddende på enden måtte skubbe sig frem i ekspeditionslokalet, samt at det ikke blev påset, om A var i stand til at forlade politistationen ved egen hjælp.

Rigsadvokaten bad statsadvokaten om at overveje, om der havde været den fornødne hjemmel til at opretholde anholdelsen, efter at A var blevet fjernet fra integrationskontoret, og bødeforlægget blev meddelt ham.

Atter en gang indstillede statsadvokaten efterforskningen vedrørende eventuelt strafbart forhold og standsede undersøgelserne vedrørende eventuel kritisabel adfærd.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at anholdelsen havde hjemmel i såvel politiloven som retsplejeloven, og at der ikke var grundlag for at kritisere den vagthavende vicepolitikommisærers skøn over nødvendigheden af udstrækningen af anholdelsen.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var grundlag for at kritisere det forhold, at politiet under anholdelsen ikke skønnede, at der var behov for lægehjælp, eller at A havde behov for hjælp til at komme på toilettet eller ud fra politistationen efter løsladelsen.

Statsadvokaten fandt, at det ikke havde været oplagt for politiet, at A skulle

have været bistået af en tolk. De fleste oplysninger pegede i retning af, at A forstod dansk i fuldt tilstrækkeligt omfang til, at A og politiet kunne kommunikere de relativt simple budskaber til hinanden.

Statsadvokaten beklagede, at A ikke blev oplyst om de rettigheder, der følger af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 12. juni 2001 om blandt andet anholdtes adgang til at få tilkaldt lægelig bistand. Da politidirektøren havde oplyst, at han agtede at indskærpe reglerne over for de politiansatte, fandt statsadvokaten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af, at dette ikke var sket.

Statsadvokaten bemærkede, at det havde været ønskeligt – uanset Justitsministeriets cirkulæreskrivelse ikke omfatter forløbet efter løsladelsen – at politiet, som efter politilovens § 2, nr. 4, blandt andet har til opgave at yde borgegen bistand i faresituationer, havde foranlediget, at A var blevet bistået med at kontakte en læge, og at der var blevet arrangeret transport dertil, selvom politiet først opfattede ønsket om lægetilsyn efter løsladelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten bemærkede, at det på baggrund af det ganske alvorlige brud på A's ankel ikke forekom umiddelbart forståeligt, at det ikke var kendeligt for nogen af de afhørte polititjenestemænd, at A under forløbet på politistationen ikke kunne støtte på benet.

Rigsadvokaten fandt det samlede forløb beklageligt.

4.3.2 Anmeldelser om brud på tavshedspligt

Eksempel 1

Brud på tavshedspligt

SA1-2006-321-0720

A anmeldte en polititjenestemand P for brud på tavshedspligten.

A havde søgt optagelse på træningsskolen på et kasino med henblik på ansættelse. Efter at have modtaget besked om at være blevet optaget, modtog A et nyt brev om, at hun alligevel ikke blev optaget på skolen. A henvendte sig telefonisk til den person, der havde underskrevet brevet, uden at få fat på ham. Pægældende ringede senere tilbage til A og lagde en besked på hendes telefonsvarer. Han troede, at han havde lagt på, men en efterfølgende samtale mellem ham og en anden ansat på kasinoet blev optaget på A's telefonsvarer.

Det fremgik af samtalen, at P havde oplyst, at A ikke skulle optages på træningsskolen. Årsagen hertil var, at A's kæreste sad inde for væbnet røveri med

en dom på fængsel i 6 år, og at politiet var sikker på, at A var indblandet i røveriet, men ikke kunne bevise det.

P gjorde på daværende tidspunkt tjeneste i den afdeling, som blandt andet undersøgte og godkendte de personer, der blev ansat i kasinoet.

Proceduren i forbindelse med en sådan godkendelse var således, at hvis det blev vurderet, at en ansøger skulle have afslag, blev der sendt et høringsbrev til den pågældende med anmodning om eventuelle kommentarer. Hvis pågældende ikke kunne godkendes, ville ansøgeren få en begrundet afgørelse. Kasinoet ville alene få oplyst, at den pågældende ikke kunne godkendes, men ikke årsagen hertil.

Statsadvokaten lagde til grund, at P i strid med proceduren havde videregivet oplysninger vedrørende A til kasinoet. I lyset af at P nægtede sig skyldig og forholdets karakter, fandt statsadvokaten, at P skulle tildes et bødeforelæg på 2.500 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P ville ikke vedtage bødeforelægget, og sagen blev derfor sendt til retten, hvor den pt. er verserende.

Eksempel 2

Overtrædelse af tavshedspligt

SA3-2007-321-0316

A anmeldte P for overtrædelse af straffelovens § 152 ved at have oplyst A's arbejdsgiver om, at A havde tilhold om ikke at opsøge sin tidligere hustru.

P bestred at have videregivet oplysningen. Statsadvokaten fandt imidlertid efter at have efterforsket sagen, at det ville kunne bevises, at P havde videregivet pågældende oplysning til A's arbejdsgiver. Arbejdsgiveren forklarede således, at P havde oplyst ham om A's tilhold.

Statsadvokaten fandt, at sagen skulle afgøres med et bødeforlæg på 1.000 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P afviste at vedtage bødeforlægget. Der blev herefter rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 152.

Byretten fandt P skyldig og idømte denne 5 dagbøder á 200 kr. for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1.

Eksempel 3

Tiltalerejsning for overtrædelse af tavshedspligt

SA3-2007-321-0330

En mand A indgav anmeldelse om, at en politiasistent P havde videregivet fortrolige oplysninger om A's kriminelle fortid til en tredje person, B.

A og B spillede begge på internettet, i hvilken forbindelse de blev uvenner og udvekslede gensidige ubehageligheder via nettet. I forbindelse med en korrespondance på nettet skrev B til A, at han af politiet havde modtaget oplysninger om, at A var "dybt kriminel". B nævnte herved bestemte overtrædelser.

B forklarede, at han havde modtaget de pågældende oplysninger af P i forbindelse med en anmeldelse af A.

P afviste at have videregivet oplysninger om A til B. P forklarede, at han alene havde oplyst B om, at A ikke var kendt for vold.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på B's forklaring, som blev støttet af B's skrivelse til A, herunder oplysningerne om de nærmere bestemte overtrædelser.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Byretten fandt P skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, og idømte ham 10 dagbøder hver på 300 kr.

P har søgt Procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe sagen for landsretten.

Procesbevillingsnævnet har den 23. juni 2008 meddelt P tilladelse til anke til landsretten. Sagen er fortsat verserende.

Udtalelser til pressen ikke overtrædelse af tavshedspligt

SA5-2007-321-0333

En polititjenestemand P havde til en artikel i en avis udtalt, at politiet mente, at der var tilstrækkelige indicier til domfældelse af en person, der var sigtet for at have affyret skud med en maskinpistol mod en politistation.

En advokat klagede over, at P havde brudt sin tavshedspligt ved at udtale sig offentligt om skyldsspørgsmålet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at P's udtalelse om, at der var tilstrækkelige indicier til domfældelse, ikke indeholdt konkrete oplysninger til brug for vurderingen af skyldsspørgsmålet, men derimod måtte betragtes som en naturlig følge af, at sagen var sendt til statsadvokaten med anmodning om tiltalerejsning.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 4

4.3.3 Anmeldelser om misbrug af politiets registre

Eksempel 1

Registermisbrug

SA2-2007-321-0727 og RA-2007-321-0468

En kvinde A anmeldte, at fire polititjenestemænd, som hun havde korresponderet med via en dating-tjeneste på internettet, havde udvekslet oplysninger om hende fra politiets registre.

Undersøgelser i politiets centrale registre viste, at kun en kriminalassistent K havde foretaget søgninger på A vedrørende familie- og straffeforhold samt på adresser mv. vedrørende A's familiemedlemmer. K forklarede, at han havde foretaget de omhandlede søgninger i politiets registre, da han på et tidspunkt under korrespondancen med A erfarede, at hun ligeledes kommunikerede med tre andre polititjenestemænd. Han frygtede da, at hun ville kunne misbruge hans eller de øvrige polititjenestemænds stillinger. K bestred at have videregivet oplysningerne til andre.

De tre øvrige polititjenestemænd bekræftede at have korresponderet med A, samt at de i et vist omfang havde drøftet hende indbyrdes med K. De bestred alle at have modtaget registeroplysninger om A fra K eller andre.

Statsadvokaten fandt, at K havde overtrådt straffelovens § 155 ved uden tjenstlig anledning at have søgt oplysninger om A i politiets registre. Derimod fandt statsadvokaten det ikke godtgjort, at K havde videregivet fortrolige oplysninger, hvorfor K ikke havde overtrådt straffelovens § 152. Statsadvokaten fandt, at sagen kunne afgøres med et bødeforelæg på 3.500 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K vedtog bødeforelægget.

A påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage sagen, blandt andet fordi et omfattende materiale fra to cd-rommer, indleveret af A, ikke havde været skrevet ud og således ikke var indgået i statsadvokatens og politiklagenævnets sagsbehandling.

Det havde heller ikke udtrykkeligt været forelagt politiklagenævnet, at der ikke skulle ske yderligere over for de tre øvrige polititjenestemænd.

Sagen er fortsat verserende.

Eksempel 2

Registermisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger

SA6-2006-321-0238

En polititjenestemand P foretog ad flere gange gennem et 1/2 år opslag i Kriminalregisteret og/eller Det Centrale Personregister uden tjenstlig anledning.

Opslagene vedrørte i alt 11 personer, herunder P's daværende samlever, dennes børn og tidligere mænd. Ligeledes var der foretaget opslag på en fraskilt ægtefælle og dennes nye kæreste og på nogle naboer. I tre tilfælde havde P videregivet oplysninger om fortrolige forhold til P's daværende samlever.

Henset til antallet af opslag, og da bødestørrelsen ikke ville kunne fastsættes takstmæssigt, indstillede statsadvokaten til politiklagenævnet, at sagen søgtes fremmet som en tilståelsessag.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P erkendte under en tilståelsessag otte overtrædelser af straffelovens § 155 og tre overtrædelser af straffelovens § 152, stk. 1. P gjorde gældende, at opslagene primært var foretaget af nysgerrighed.

Byretten fastsatte straffen til 20 dagbøder á 500 kr. P modtog dommen.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 1.000 kr. af Rigspolitefen.

Opslag i politiets registre på tidligere samlevers nye kæreste

Eksempel 3

SA1-2006-321-0848

A anmeldte P for stillingsmisbrug efter straffelovens § 155.

A havde indledt et forhold til K, der tidligere havde været samlevende med P, med hvem hun har en søn. Ifølge A havde P svært ved at acceptere forholdet, hvorfor han flere gange var i telefonisk kontakt med såvel K som A. Han fremkom her med oplysninger, der indikerede, at han havde foretaget registeropslag vedrørende A.

P erkendte at have foretaget søgninger og opslag vedrørende A i Det Centrale Personregister og Politiets Centrale Registre uden tjenstlig anledning. P forklarede, at han var bekymret for sin søn, idet K's tidligere kæreste havde været lidt "ulden i kanten", hvorfor han, da han ikke følte, at han fik tilstrækkelige oplysninger fra K om A's baggrund, valgte at undersøge denne på egen hånd.

Statsadvokaten fandt, at forholdet var omfattet af straffelovens § 155 og forelagde P en bøde på 3.500 kr. P vedtog bøden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Opslag i CPR-registeret uden tjenstlig anledning

Eksempel 4

SA1-2006-321-0724

Der var indgivet anmeldelse mod P for overtrædelse af straffelovens § 155, ved at have søgt i CMR-registeret, herunder kriminalregisteret, samt i CPR-registeret.

Det kunne ikke afvises, at opslagene i CMR-registeret og kriminalregisteret

var tjenstlige. Opslagene i CPR-registeret var imidlertid foretaget uden tjenstlig anledning, hvilket P erkendte.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, men fandt det kritisabelt, at P havde misbrugt sin adgang til at søge i CPR-registeret til private formål.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.3.4 Anmeldelser om misbrug af stilling/tjenesteforsømmelse

Eksempel 1

Muligt misbrug af stillingen som polititjenestemand ved kontakt til tidligere anholdt

SA2-2006-321-0642

En politibetjent P havde sendt en række sms-beskeder til en kvindelig fodboldfan K, der havde været anholdt i forbindelse med uroligheder ved en fodboldkamp. Beskederne blev offentliggjort i dagspressen i forbindelse med et interview med kvinden. En af sms-beskederne lød: "Hvad så frække. Har du noget til mig", en anden : "Ringer i morgen. Sov godt".

Statsadvokaten indledte af egen drift en undersøgelse af sagen.

K forklarede, at P havde flirtet med hende ved stadion, før hun blev anholdt. Da hun senere opholdt sig i et venterum på stationen, var P kommet ind til hende, og hun havde følt sig presset til at udlevere sit telefonnummer til ham.

P havde herefter forfulgt hende med intime sms-beskeder og telefonopringninger, hvor han fortalte hende om sit privatliv, ligesom han havde forsøgt at presse hende til at angive personer i hendes omgangskreds. Til gengæld havde P lovet, at K's forbud mod at komme på det lokale stadion ville blive ophævet.

P erkendte at have sendt de omhandlede sms-beskeder til K. Han forklarede, at K forud for anholdelsen på stadion havde rettet henvendelse til ham på en flirtende måde. Senere faldt de i snak i et venterum på politistationen. K havde fortalt om personer, der efter politiets opfattelse var medlemmer af den "hårde" fankreds omkring den lokale fodboldklub. P så derfor K som en mulig fremtidig meddeler i miljøet omkring de "hårde" fodboldfans. P forklarede, at det var K, der selv tilbød ham sit telefonnummer. Han opfattede dette som en invitation til at snakke videre. Han afviste, at han på noget tidspunkt havde lovet K, at han ville få ophævet forbuddet. P forklarede, at han med ordvalget i sms-beskederne "forsøgte at syngesom de fugle, han var iblandt".

Statsadvokaten indstillede efterforskningen vedrørende muligt tjenstemisbrug i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, under henvisning til, at der ud fra almindelige bevismæssige principper ikke var grundlag for at tilsidesætte politibetjentens forklaring.

Statsadvokaten fandt imidlertid, at politibetjenten ved sin adfærd havde bragt sig i en situation, hvor hans henvendelser til kvinden – af såvel kvinden som andre – kunne opfattes, som om han udnyttede sin stilling som politibetjent til at opnå en kontakt af mere intim karakter. Statsadvokaten fandt denne adfærd uprofessionel og kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Tiltalerejsning for tjenesteforsømmelse, bevisforvanskning mv.

SA3-2006-321-0282

Eksempel 2

To politiassistenter P1 og P2 blev en nat i oktober 2005 kaldt ud til et diskotek, hvor flere personer havde været oppe at slås.

Der blev ikke efterfølgende optaget rapport om episoden.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P1 og P2 for overtrædelse af straffelovens § 155, 2. pkt., og § 125, stk. 1, nr. 2, ved at have misbrugt deres stillinger som politiassistenter til at krænke det offentliges ret for at skaffe sig eller andre en uberettiget fordel. Ifølge tiltalen havde P1 og P2 undladt at optage rapport om flere voldsepisoder på og ved diskoteket samt overtrådt våbenloven, idet de bortskaffede en kniv, som en dørmænd på stedet havde overdraget til dem.

Endvidere blev P1 tiltalt for et andet tilfælde af stillingsmisbrug efter straffelovens § 155 ved en aften i november 2005 uberettiget at have foretaget anholdelse af en person V.

P1 blev yderligere tiltalt for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler ved at have besiddet anabolske steroider, som han anvendte til eget forbrug.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved byrettens dom blev P1 frifundet for den rejste tiltale. P2 blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 125, stk. 1, nr. 2, ved at have bortskaffet kniven og idømt 20 dagbøder á 200 kr. P2 blev i øvrigt frifundet for den rejste tiltale.

I forhold 1 lagde retten bl.a. til grund, at P1 og P2 under patruljetjeneste blev dirigeret til diskoteket i anledning af uorden på stedet, og at de ankom som de første politifolk. Ved ankomsten kom de i kontakt med en person med brækket næse. Retten lagde endvidere til grund, at en dørmænd afleverede en springkniv til P2, der lagde den i sin jakkelomme og gjorde P1 bekendt med, at der formentlig var anvendt kniv i forbindelse med slagsmålet.

Retten lagde yderligere til grund, at P1 og P2 hverken foretog en egentlig efterforskning eller skrev rapport i anledning af det passerede.

To af rettens medlemmer fandt herefter, at der bestod en sådan usikkerhed om, hvad der blev oplyst om kniven over for P1 og P2, at de med føje var gået ud fra, at den blot var blevet fundet og samlet op, hvorfor den var at betragte som hittegods.

Ét af rettens medlemmer fandt efter de afgivne vidneforklaringer at kunne lægge til grund, at dørranden udpegede den person, der havde haft kniven, over for P1 og P2.

Alle rettens medlemmer var enige om, at P1 og P2 efter deres iagttagelser på stedet måtte have haft en rimelig formodning om, at der var begået strafbart forhold, hvorfor der efter retsplejelovens § 742, stk. 2, burde have været iværksat egentlig efterforskning. Da P1 og P2 var de første politifolk på stedet, havde pligten til udfærdigelse af rapport efter retsplejelovens § 744 eller til at sikre sig, at rapport blev udfærdiget, påhvilet P1 og P2.

Retten bemærkede imidlertid, at straffelovens § 155 efter sin ordlyd – og i modsætning til lovens § 156 – ikke omfatter undladelser i form af manglende opfyldelse af tjenesteplichter. På den baggrund blev P1 og P2 frifundet for denne del af tiltalen, idet anklagemyndigheden ikke havde nedlagt nogen subsidiær påstand om henførelse under § 156 og under henvisning til, at spørgsmålet ikke havde været rejst og forhandlet under sagen.

Retten fandt, at ansvaret for springkniven alene kunne pålægges P2, der måtte have indset, at kniven ville være af betydning for en eventuel efterforskning. P2 havde derfor gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 125, stk. 1, nr. 2, ved at have bortskaffet kniven.

To af rettens medlemmer anså dog ikke bortskaffelsen for at være af så grov karakter, at der var grundlag for at henføre forholdet under straffelovens § 155. P2 blev derfor frifundet for denne del af tiltalen.

Ét af rettens medlemmer fandt, at bortskaffelsen på den foreliggende baggrund havde indebåret en overtrædelse af straffelovens § 155, også af denne bestemmelses 2. pkt., idet P2 med sin viden om kniven måtte have indset, at det var en nærliggende mulighed, at hans handlinger og undladelser kunne medføre en uberettiget fordel for andre.

For så vidt angår forhold 2 lagde retten efter de afgivne forklaringer til grund, at P1 kom i kontakt med V, og at der opstod en ordveksling mellem de to. Imidlertid fandt retten, at der efter bevisførelsen bestod en sådan usikkerhed med hensyn til de nærmere omstændigheder, herunder V's tilstand, at det ikke kunne fastslås, om P1 tilkendegav, at V var anholdt, eller om P1 blot truede med anholdelse, hvis V ikke dæmpede sig.

Retten fandt endvidere ikke at kunne afvise, at P1 havde haft fornødent grundlag for at gennemføre en anholdelse efter retsplejelovens § 755, stk. 1, da han kunne have haft føje til at skønne, at det kun ville være muligt at dæmpe V ved at anholde ham.

I forhold 3 lagde retten efter de foreliggende, medicinske erklæringer til grund, at der var konstateret anabolske steroider og omdannelsesstoffer heraf i en urinprøve fra P1.

Imidlertid fandt retten ikke, at sådanne fund i sig selv udgjorde bevis for besiddelse af anabolske steroider, og P1 blev derfor frifundet for denne del af tiltalen.

Dommen blev ikke anket til landsretten.

P1 og P2 blev begge efterfølgende ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Meget kritisabel brug af politiskilt

SA1-2006-321-0754 og RA-2007-321-0432

A indgav anmeldelse om, at en polititjenestemand P under en diskussion i A's taxa havde fremvist politiskilt og bedt om A's generalia samt krævet at blive befordret med den begrundelse, at han var politimand.

A ønskede ikke at afgive forklaring til statsadvokaten.

P oplyste, at der under kørslen udviklede sig en samtale mellem ham og A, der resulterede i, at A ikke ønskede at befordre P (blandt andet fordi P havde spurgt, om A var muslim). Dette udløste en diskussion om A's pligt til at befordre passagerer. P havde i den forbindelse nævnt, at han var politimand. A, der fortsat ikke ønskede at befordre P, tilkendegav, at han ville kontakte politiet. P havde da taget sin politilegitimation frem med den hensigt at understrege, at han kendte reglerne om taxakørsel. Det tilkaldte politi kom herefter til stede.

En af de tilkommende politiassistenter forklarede, at P fremstod som påvirket af alkohol, men at han ikke talte usammenhængende.

Statsadvokaten fandt P's adfærd meget kritisabel, men fandt ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at P havde forsøgt at opnå befordring specifikt på grund af sin status som polititjenestemand. Misbruget af politilegitimationen kunne derfor ikke anses for omfattet af straffelovens § 155.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede afgørelsen. Rigsadvokaten bemærkede, at uanset der måtte have foreligget en overtrædelse af reglerne om hyrevognskørsel,

Eksempel 3

måtte P anses for inhabil ved behandlingen af en sådan sag. P ville endvidere som følge af sin spirituspåvirkning være uegnet til politimæssig indgriben.

P blev meddelt en irettesættelse af Rigspolitechefen.

Eksempel 4

Misbrug af politiskilt for at komme ind på diskotek

SA1-2007-321-0973

En polititjenestemand P havde under foregivelse af at skulle foretage observationer på et diskotek i forbindelse med mistanke om salg af euforiserende stoffer fremvist sit politiskilt, hvorefter han blev lukket ind uden at skulle betale og uden at skulle stå i kø. Efter at være blevet lukket ind, sluttede P sig til et selskab, der indtog alkohol.

P forklarede, at handlingen skyldtes, at han havde fået at vide, at han formentlig ikke ville kunne komme ind, idet han bar gummisko.

Statsadvokaten fandt, at P burde forelægges en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 155, 2. pkt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P vedtog bøden og blev efterfølgende tillige meddelt en irettesættelse af politidirektøren.

Eksempel 5

Tjenesteforsømmelse i forbindelse med manglende rapportskrivning

SA4-2006-321-0271 og RA-2007-321-0464

Et møbelfirma K klagede over, at en motorcykelbetjent P havde standset en af K's lastbiler og inddraget dens nummerplader.

I forbindelse med politidirektørens behandling af dispositionsklagen blev det opdaget, at P havde undladt at skrive rapport i sagen. Årsagen hertil var personlige forhold.

Statsadvokaten undersøgte herefter, om P ved ikke at skrive rapport havde gjort sig skyldig i strafbar tjenesteforsømmelse eller i kritisabel adfærd.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der var tale om en enkeltstående pligtforsømmelse, og at ansvaret for mindre grove forsætlige pligtforsømmelser efter praksis anses for udtømt med disciplinærstraf. Der var således ikke grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af straffelovens § 156.

Statsadvokaten fandt det imidlertid kritisabelt, at P, uanset hans personlige forhold, ikke underrettede sin foresatte om, at han ikke var i stand til at færdigbehandle sagen. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at nummerpladerne var inddraget, og at en chauffør var sigtet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten anførte, at den manglende rapportskrivning medførte, at det ikke var muligt at udøve en efterfølgende legalitetskontrol.

P modtog efterfølgende en advarsel af Rigspolitichefen.

4.3.5 Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen

Fejl i forbindelse med ransagningskendelse meget kritisabel

Eksempel 1

SA4-2007-321-0302

En kriminalassistent K havde i forbindelse med en efterforskning indhentet en ransagningskendelse mod en person boende på adresse B.

Den 13. december 2006 blev der foretaget ransagning på adresse C.

Den politifuldmægtig P, der havde behandlet sagen i forbindelse med anmodningen om ransagningskendelse, konstaterede i slutningen af 2006, at der var foretaget ransagning på en anden adresse – C – end hvortil der forelå ransagningskendelse – (adresse B). P konstaterede videre, at en rapport af 23. november 2006 om den mistænkte tilknytning til adresse B ikke længere forelå i sagen.

I det videre forløb viste det sig, at den fysiske sag var bortkommet. Sagen blev herefter udprintet på ny. I den nye udprintede sag var en rapport af 23. november 2006 ikke identisk med den oprindelige, som senere blev fundet igen. I den nye udgave forekom oplysninger om, at den mistænkte person var set gående fra adresse C, ligesom der var en yderligere rapporttilførsel fra den 30. november 2006 om, at den mistænkte havde købt en lejlighed på adresse C, og at hans navn stod på postkassen.

En IT-undersøgelse viste, at rapporten af 23. november 2006 var blevet ændret den 30. november 2006. De oprindelige oplysninger om adresse B var blevet slettet, og den yderligere påtegning om mistænkte køb af lejligheden var blevet påført. Ændringerne var foretaget af K.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen mod K for eventuelt strafbart forhold.

Statsadvokaten fandt imidlertid, at K havde udvist en meget kritisabel adfærd ved:

- ikke at have orienteret om, at en mistænkt hos hvem, der var afsagt kendelse om ransagning, var flyttet til en anden adresse end tidligere oplyst
- at have rettet i en politirapport, efter at den var afleveret til en jurist, og
- ved inden ransagning ikke at have sikret sig, at en afsagt kendelse om ransagning også gjaldt den adresse, hvor der blev ransaget.

Statsadvokaten fandt det endvidere beklageligt, dels at sagens dokumenter i en periode var bortkommet, dels at rapporter, der var forelagt retten, ikke var i sagen. Statsadvokaten gjorde politidirektøren opmærksom herpå.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.3.6 Andre anmeldelser om strafbart forhold

Eksempel 1

Anmeldelse for at have urineret på den grund, hvor Ungdomshuset havde ligget

SA1-2007-321-0999

En klager K rettede henvendelse til Københavns Politi på baggrund af en artikel om to piger, der ville anmelde nogle polititjenestemænd for at have urineret på den grund, hvor "Ungdomshuset" havde ligget.

Der forelå ikke en anmeldelse eller klage fra pigerne omtalt i artiklen.

K ønskede ikke at anmelde pågældende polititjenestemænd. K mente dog, at det burde meddeles de pågældende, at de havde handlet dumt, og at det burde indskærpes, at man skal tænke sig om.

Københavns Politi meddelte, at det – særligt på grund af antallet af medvirkende polititjenestemænd under aktionen – næppe ville være muligt at identificere de pågældende.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det ikke var oplagt, at det ville føre til kritik, hvis artiklens oplysninger blev lagt til grund. Statsadvokaten henviste herved til, at det i tilfælde af identificering af de pågældende måtte forventes forklaret, at der ikke umiddelbart var tilgængelige toiletfaciliteter i nærheden. Dette måtte sammenholdes med de særegne forhold i forbindelse med de meget krævende, omfattende og langvarige politiindsatser i forbindelse med urolighederne og demonstrationerne på Nørrebro i foråret i 2007.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.3.7 Grundløse anmeldelser

Eksempel 1

Anmeldelse i forbindelse med nedrivningen af Ungdomshuset

SA1-2007-321-0981

A indgav anmeldelse imod "den ansvarlige for magtdemonstration på Nørrebro for at bruge maskerede demonstranter til nedrivning af Jagtvej 69".

Statsadvokaten afviste anmeldelsen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at deltagelse i nedrivningen af "Ungdomshuset" kunne medføre re-

pressalier, og at maskeringen blev anvendt for at forhindre dette. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at nedrivningsarbejdet ikke kunne sidestilles med de i straffelovens § 134 b nævnte møder, forsamlinger, optog eller lignende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Anmeldelse for overtrædelse af tavshedspligt i forbindelse med psykiatrisk tilsyn

SA1-2006-321-0913

En politiassistent P mødte op på A's bopæl grundet A's gentagne anmeldelser om bestråling og injektion af A's legeme. P havde medbragt en psykiatrisk overlæge, der skulle vurdere, hvorvidt A havde behov for hjælp. Overlægen fik lejlighed til at læse nogle breve skrevet af A, således at hun ville være i stand til at rådgive og vejlede A.

A anmeldte efterfølgende P for overtrædelse af forvaltningslovens § 28 og straffelovens § 152 om brud på tavshedspligt.

Statsadvokaten afviste anmeldelsen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der ikke var tale om uberettiget videregivelse af oplysninger, idet videregivelsen skete som led i et samarbejde mellem politi, socialvæsen og psykiatrien med henblik på at varetage A's interesser og eventuelt hjælpe A.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen.

Eksempel 2

Anmeldelse for overtrædelse af straffelovens § 146

SA1-2007-321-1035 og RA-2007-321-0489

A anmeldte en politidirektør og en politiadvokat for overtrædelse af straffelovens § 146, der vedrører den, der begår uretfærdighed ved udøvelse af offentlig tjeneste. A anmeldte endvidere politidirektøren for medvirken til terror i forbindelse med rydningen af "Ungdomshuset" i marts 2007.

Statsadvokaten afviste anmeldelsen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at A intet havde anført til støtte for, at de anmeldte personer havde begået noget strafbart. Vedrørende anmeldelsen for overtrædelse af straffelovens § 146 oplyste statsadvokaten, at man ikke kan få prøvet andre myndigheders afgørelser, som man ikke er enig i, blot ved at indgive en anmeldelse mod de personer, der har truffet afgørelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der stadfæstede afgørelsen.

Eksempel 3

4.4 Kapitel 93 – færdselssager

Behandlingen af færdselsstraffesager omfatter dels sager, hvor der er sket færdselsuheld, dels andre typer af færdselsforseelser. For så vidt angår færdselsuheld, hvor polititjenestemænd er impliceret, er der i beretningen for 1996 i afsnit 8.1.1 gjort nærmere rede for de gældende kriterier for at afgrænse hvilke sager, der er omfattet af politiklagenævnsordningen. I beretningen for 1999 er der i afsnit 7.3.6 gjort nærmere rede for efterforskningen i færdselssager.

4.4.1 Færdselsuheld

Statsadvokaterne har foretaget undersøgelser i en lang række sager, hvor polititjenestemænd har været involveret i færdselsuheld. Nedenfor er medtaget to eksempler fra beretningsåret på sager af denne karakter.

Eksempel 1

Overtrædelse af færdselsloven § 18, stk. 1, ved u-vending

SA1-2006-321-0790

P foretog som fører af en patruljebil en u-vending, i hvilken forbindelse patruljebilen blev påkørt af en bagfrakommende bil.

Påkørslen skyldtes, at P ikke havde orienteret sig tilstrækkeligt inden påbegyndelsen af u-vendingen.

P blev tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 118, stk. 1, med påstand om bøde og betinget førerretsfrakendelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved Frederiksberg Rets dom blev P fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 18, stk. 1. P blev idømt en bøde på 1.000 kr., jf. færdselslovens § 118, jf. § 18, stk. 1, og frakendt førerretten betinget i 3 år, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, jf. § 125, stk. 4.

Eksempel 2

Bakning på motorvejstilkørsel medførte uheld

SA2-2007-321-0794

En politipatrulje observerede under kørsel på motorvejstilkørsel, at der nogle hundrede meter i modsat færdselsretning var sket en ulykke.

Patruljen kunne ikke se nogle redningskøretøjer og besluttede derfor at køre til stedet. P, der førte patruljevognen, iværksatte herefter bakning mod færdselsretningen, idet han orienterede sig bagud via spejle og over skulderen. P overså imidlertid en personbil, som han herefter påkørte med lav fart med materiel skade til følge. Patruljen havde ikke aktiveret udrykningssignaler.

Statsadvokaten rejste tiltale mod P for overtrædelse af færdselslovens § 4,

stk. 1, og § 18, stk. 1, med påstand om bøde og betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen er fortsat verserende.

4.4.2 Udrykningskørsel

Denne sagskategori vedrører færdselsuheld, der er sket under udrykningskørsel.

Sagskategorien vedrører endvidere sager uden færdselsuheld, hvor føreren af patruljevognen af andre er blevet anmeldt for at have overtrådt færdselslovens regler.

For alle disse typer sager drejer undersøgelsen sig om, hvorvidt betingelserne for at køre udrykningskørsel har været opfyldt, og om der i givet fald er sket en overtrædelse af reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Reglerne for udrykningskørsel er fastsat i Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 510 af 11. juni 1996 og er nærmere beskrevet i beretningen for 1999 under punkt 7.3.2.

Forsættlig påkørsel

SA1-2006-321-0927

A indgav anmeldelse om, at en polititjenestemand P under udrykningskørsel forsættligt havde påkørt en personbil tilhørende A.

Personbilen var stjålet, og brugstyven havde umiddelbart inden påkørslen blandt andet ført bilen ad en cykelsti, hvor der var cyklister.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen under henvisning til, at påkørslen var berettiget og ansvarsfri, jf. straffelovens § 14, idet udrykningskørslen i øvrigt foregik i overensstemmelse med reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det var nødvendigt at bringe den brugsstjålne personbil til standsning på grund af kørslen, der var farlig og uforsvarlig, og med henblik på anholdelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 1

Grundløs modanmeldelse om hastighedsoverskridelse

SA6-2006-321-0280

En bilist A, der var blevet standset af en politiassistent P for at have kørt med 116 km/t på landevej, hvor højest tilladte hastighed var 80 km/t, indgav anmeldelse mod P for at have overtrådt de samme bestemmelser i færdselsloven, som han selv var blevet forelagt en bøde for at have overtrådt. Han klagede endvidere over, at P hverken havde brugt blåt blink eller udrykningsignal, da han standsede ham.

Eksempel 2

A skrev i anmeldelsen, at han vidste, at P havde kørt langt efter ham, da han foretog hastighedsmålingen og derfor nødvendigvis måtte have kørt hurtigere end ham selv, da han efterfølgende var blevet bragt til standsning af P.

P forklarede, at han kørte i en civil patruljevogn, da han foretog hastighedsmålingen med stopur. Han havde selvfølgelig kørt lige så hurtigt som A, da han foretog målingen, for at opfylde de retningslinier, der gælder for afstanden til den målte bil, når en hastighedsmåling foretages med stopur.

Efter hastighedsmålingen var afsluttet, havde A imidlertid været nødt til at sænke hastigheden p.g.a. nogle forankørende biler, hvorfor P havde indhentet ham. Da P havde blinket med det lange lys, var A kørt ind til siden, hvorfor P ikke havde skønnet det nødvendigt at bruge udrykningsblink eller -signal.

Statsadvokaten henlagde sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet betingelserne i Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 510 af 11. juni 1996 og Rigspolitiets Kundgørelse II nr. 24 om udrykningskørsel var opfyldt.

Statsadvokaten lagde i sin afgørelse vægt på, at politiet efter kundgørelsen pkt. 1 og pkt. 3 kan tilsidesætte gældende færdselsregler, når det er nødvendigt og forsvarligt af hensyn til udførelsen af betydningsfulde og hastende opgaver, hvis der udvises ganske særlig forsigtighed.

Efter A's beskrivelse af episoden opstod der ikke fare for andre trafikanter i forbindelse med, at han blev bragt til standsning.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere, at P ikke havde brugt udrykningssignaler i forbindelse med, at A blev bragt til standsning, da A hurtigt havde reageret på P's blink med det lange lys.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.4.3 Øvelseskørsel

Rigsadvokaten har i forbindelse med en konkret sag i 2005 taget principiel stilling til, at øvelseskørsel ikke er omfattet af udrykningsbekendtgørelsen. Rigsadvokaten har dog samtidig tilkendegivet, at der ikke er grundlag for at påtale polititjenestemænds overtrædelse af færdselsloven, som finder sted i forbindelse med øvelseskørsel, hvis almene hensyn ikke kræver påtale. Dette indebærer, at der i almindelighed ikke vil være anledning til at påtale forholdet, hvis reglerne for udrykningskørsel er overholdt.

Det er nu i Rigspolitiets nye kundgørelse II nr. 24 om politiets udrykningskørsel præciseret, at reglerne i kundgørelsen finder anvendelse ved kørsel, der foretages som led i øvelse og uddannelse, hvor det er nødvendigt at træne udrykningskørsel. Kundgørelsen trådte i kraft 1. december 2006.

4.4.4 Andre færdselssager

Ulovlig parkering

SA1-2007-321-0988

Eksempel 1

En anmelder A indsendte et brev og fotos af en personbil, der holdt ulovligt parkeret i ca. 20 minutter. Brevet og de vedlagte fotos måtte forstås således, at der var tale om en af politiets tjenestevogne.

En kriminalassistent K oplyste, at han havde haft rådighed over tjenestevognen den pågældende dag. K erindrede ikke, hvorvidt han havde været på det pågældende sted på pågældende tidspunkt. K kunne dog ikke udelukke, at det var ham, der havde henstillet bilen som vist på de indsendte fotos.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen under henvisning til, at det uden en erkendelse fra K ikke er muligt at føre det til domfældelse fornødne bevis for, at K var fører af tjenestevognen den pågældende dag på det pågældende tidspunkt.

Politidirektøren blev anmodet om over for sine medarbejdere at påpege, at tjenestekøretøjer skal parkeres i overensstemmelse med færdselslovens regler, medmindre der er tjenstlige forhold, som kan begrunde en anden parkering, hvilket ikke kunne antages at have været tilfældet i den foreliggende sag, da det så ville være fremgået af døgnrapporten eller lignende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Vicepolitimester kørte spirituskørsel

SA1-2006-321-0888

Eksempel 2

Ansatte på Politiskolen indgav anmeldelse til en politikreds om, at en vicepolitimester, der netop havde forladt Politiskolen i sin bil, muligvis var for spirituspåvirket til at føre bil på lovlig vis. Ved ankomsten til politistationen blev vicepolitimesteren anmodet om at foretage en udåndingsprøve. Prøven viste alkoholpåvirkning ud over det tilladte, hvorfor vicepolitimesteren blev anholdt. Der blev udtaget en blodprøve, der viste en alkoholpromille på 1,29.

Statsadvokaten fandt, at der burde forelægges vicepolitimesteren en udenretlig tilkendegivelse, ved hvilken han kunne vedtage en frakendelse af førerretten på 3 år og en bøde på 31.000 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3**Talt i håndholdt mobiltelefon under kørslen***SA1-2006-321-0850*

I dagspressen blev der bragt et billede af en chefpolitiinspektør, hvor man kunne se, at han under kørsel i bil talte i håndholdt mobiltelefon.

Politidirektøren sendte sagen til statsadvokaten.

Chefpolitiinspektøren erkendte at have overtrådt færdselslovens § 55 a ved at have talt i håndholdt mobiltelefon under kørsel i politiets tjenestevogn.

Statsadvokaten fandt, at chefpolitiinspektøren skulle forelægges en bøde på 500 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 4**Kørsel med for høj hastighed var ikke udrykningskørsel***SA3-2006-321-0266*

En politiassistent P havde kørt mindst 68 km/t på en strækning, hvor den tilladte hastighed var 50 km/t.

Der var ikke fra ledelsens side afgivet udtalelse om, at kørslen ansås for tjenstlig begrundet.

Statsadvokaten fandt, at sagen skulle afgøres med et bødeforelæg for overtrædelse af færdselsloven.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P afviste at vedtage bødeforelægget for overtrædelse af færdselsloven. Sagen blev derfor indbragt for retten.

P erkendte at have kørt 68 km/t. I retten forklarede P, at han havde set en bil, som han mente tilhørte en person, der var frakendt førerretten. Han havde øget hastigheden for at komme op til bilen og læse dens nummerplade. Da han kom tættere på bilen, så han, at nummerpladen ikke havde de samme forbogstaver, som bilen tilhørende personen, der var frakendt førerretten. P kørte herefter ind til siden. P forklarede, at han havde set målevognen. Han var dog ikke sikker på, om han var blevet målt. P havde ikke efterfølgende henvendt sig til nogen omkring kørslen.

P blev idømt en bøde på 1.500 kr. Retten fandt, at det måtte have stået P klart, at kørslen ikke kunne vurderes som udrykningskørsel, idet den ikke var påtrængende nødvendig.

Der blev ikke fundet grundlag for at indlede disciplinær forfølgning.

Befordring af 2-årigt barn i patruljevogn uden sele

Eksempel 5

SA5-2007-321-0332

En kvinde K var blevet anholdt for spirituskørsel. K's 2-årige søn befandt sig i bilen. K havde ikke mulighed for at få sønnen transporteret til bopælen, hvorfor politiet kørte sønnen hjem. Der var tale om en strækning på ca. 600 meter. Sønnen var under kørslen placeret på patruljebilens bagsæde sammen med K. Han sad ikke fastspændt med sele.

K klagede over, at politiet befordrede hendes 2-årige søn i patruljevogn, uden at fastspænde barnet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at kørslen kunne sidestilles med taxikørsel, der er undtaget fra reglerne i færdselslovens § 80 a, stk. 1, om sikkerhedsudstyr til børn, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 324 af 7. april 2006.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.4.5 Automatisk Trafikkontrol (ATK)

En meget stor del af de færdselssager, som statsadvokaterne behandler, udgøres af sager om Automatisk Trafikkontrol (ATK-sager). Nedenfor redegøres for de særlige regler for sagsbehandlingen, der er gældende på dette område. Endvidere er medtaget statistik for ATK-sager i 2007.

Der henvises i øvrigt til beretningen 2005, s. 91, hvor Automatisk Trafikkontrol er nærmere beskrevet.

4.4.5.1 Politiklagenævnsager vedrørende automatisk trafikkontrol

Siden indførelsen af politiklagenævnsordningen har det løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnsordningen. Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af de mindre færdselssager, der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har Rigsadvokaten ved cirkulæreskrivelse af 30. september 2002 forenklet behandlingen af blandt andet sager om automatisk hastighedskontrol og notitssager. Se bilag 13.

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således at politidirektøren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor

der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale udrykningskørsel på gerningstidspunktet.

Afgørelsen af, hvilke sager der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politidirektøren i gerningskredsen. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et "civil tjenestekøretøj", behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politidirektøren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politidirektøren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politidirektøren i gerningsstedskredsen, hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinier.

Hvis polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

4.4.5.2 Statistik vedrørende ATK-sager i 2007

Rigsadvokaten har med henblik på en nærmere analyse af området anmodet statsadvokaterne om at foretage indberetning af politiklagenævns-sager vedrørende Automatisk Trafikkontrol, hvor der i 2007 er fundet tiltalegrundlag. Fordelingen af de indberettede afgørelser fremstår således:

	Antal i 2005	Antal i 2006	Antal i 2007
Statsadvokaten for København og Bornholm	43	59	58
Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn	45	35	18
Statsadvokaten for Midt-, Vest og Sydsjælland, Lolland og Falster	17	13	17
Statsadvokaten i Nord- og Østjylland	10	10	10
Statsadvokaten i Midt-, Vest- og Sydøstjylland	18	17	6
Statsadvokaten i Fyn, Syd- og Sønderjylland	17	9	10
I alt	150	143	119

Overskridelsen af den tilladte hastighed fordelte sig i 2007, som det ses i tabel 1:

Tabel 1

6-10 km	11-15 km	16-20 km	21-25 km	26-30 km	31-35 km	36-40 km	41-45 km
66	31	10	7	3	0	2	0

Den procentvise overskridelse af den tilladte hastighed fordelte sig i 2007, som det ses i tabel 2:

Tabel 2

1-10 %	11- 20 %	21-30 %	31-40 %	41-50 %	51-60 %	61-70 %	71-80%
0	69	29	10	8	2	0	1

Afgørelsen af de konkrete sager fordelte sig som det ses i tabel 3:

Tabel 3

	Bøde 500 kr.	Bøde 1000 kr.	Bøde 1500 kr.	Bøde 2000 kr.	Bøde 2.500 kr.	Bøde 3.500 kr.	Tiltale- frafald	Tiltale
Statsadvokaten for København mv.	29	20	3	4	0	1	0	1*
Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn	11	4	2	1	0	0	0	0
Statsadvokaten for Midt-, Vest, Sydsjælland mv.	9	4	0	4	0	0	0	0
Statsadvokaten i Nord- og Østjylland	6	1	2	1	0	0	0	0
Statsadvokaten i Midt-, Vest- og Sydøstjylland	3	2	0	1	0	0	0	0
Statsadvokaten i Fyn, Syd- og Sønderjylland	4	4	0	2	0	0	0	0
I alt	62	35	7	13	0	1	0	1*

* Vedkommende blev frifundet.

Udover bøde fik enkelte også et klip i kørekortet.

4.5 Sagsbehandlingen

4.5.1 Sagens gang

Eksempel 1

Spørgsmål om hvorvidt der som led i efterforskningen skal indhentes oplysninger om tidligere klagesager

SA4-2007-321-0296 og RA-2007-321-0477

En advokat, A, var beskikket for en klager i forbindelse med en anmeldelse mod nogle polititjenestemænd for muligt strafbart forhold samt klage over den af polititjenestemændene udviste adfærd.

A bad i forbindelse med anmeldelsen/klagen om at få oplyst, om der tidligere

havde været klaget over hårdhændet optræden fra den eller de implicerede polititjenestemænd.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at imødekomme anmodningen.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det følger af offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., at offentlighedsloven ikke finder anvendelse på sager inden for strafferetsplejen, hvilket også omfatter sager mod politipersonale, der behandles af statsadvokaten i medfør af retsplejelovens kapitel 93 c. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at det følger af offentlighedslovens § 2, stk. 2, 2. pkt., at offentlighedsloven ikke gælder for sager om ansættelsesforhold i det offentlige tjeneste, hvilket også omfatter sager vedrørende klager over politipersonalets adfærd i tjenesten, der behandles af statsadvokaten i medfør af retsplejelovens kapitel 93 c.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten bemærkede, at der – såfremt begæringen skulle opfattes som en anmodning om indhentelse af disse oplysninger til brug for den foreliggende klagesags behandling – ikke var grundlag for at indhente sådanne oplysninger, da det ikke kunne antages, at disse oplysninger ville være relevante for bedømmelsen af den konkrete sag. Rigsadvokaten fandt således ikke, at der var en formodning om, at eventuelle tidligere klagesager kunne ændre ved bedømmelsen af sagens beviser, herunder bedømmelsen af politiets adfærd i den konkrete situation.

Sondringen mellem adfærdssag og straffesag

SA4-2007-323-0296 og RA-2008-323-0305

A indgav den 3. september 2007 anmeldelse af muligt strafbart forhold begået af P den 8. december 2006. Anmeldelsen blev således indgivet knap 9 måneder efter episoden.

A mente, at han havde været udsat for en unødigt aggressiv adfærd fra P i forbindelse med en anholdelse og efterfølgende afhøring. P skulle ved uretfærdig og ydmygende behandling have fremprovokeret en eskalerende situation.

Den sene henvendelse skyldtes ifølge A, at A først den 24. maj 2007 var blevet opmærksom på sigtelsen, at A den 30. maj 2007 havde skiftet forsvarer, og at det på grund af sommerferieafvikling først var muligt at afholde et møde med denne den 3. september 2007.

Statsadvokaten afviste i medfør af retsplejelovens § 1019 a, stk. 2, at behandle klagen, da den var indgivet mere end 6 måneder efter, at det forhold,

Eksempel 2

som den angik, var begået. Statsadvokaten lagde herved til grund, at klagen – uanset den angav sig som en anmeldelse af muligt strafbart forhold – vedrørte politiets adfærd i tjenesten, og at den derfor skulle behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at behandle sagen på ny efter reglerne i retsplejelovens kap. 93 c i overensstemmelse med anmeldelsen heraf, og om at tage stilling til, om der var grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes adfærd.

Byretten havde under straffesagen mod A vedrørende samme episode fundet, at der ikke i den konkrete situation var anholdelsesgrundlag. På den baggrund og under hensyn til sagens omstændigheder i øvrigt, fandt Rigsadvokaten, at omstændighederne talte for at realitetsbehandle spørgsmålet om de involverede polititjenestemænds adfærd, uanset fristoverskridelsen.

4.5.2 Advokatbeskikkelse

4.5.2.1 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager

Retten beskikker altid en advokat for parterne i en adfærdsklagesag, når forklaringerne afgives i retten, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 1. Det er statsadvokaten, der bestemmer, om en afhøring af en part sker i retten eller hos statsadvokaten. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget (FT 1994-95, tillæg A, side 3559), at det i en adfærdsklagesag må bero på en konkret vurdering, om der i den enkelte sag skal ske advokatbeskikkelse, hvorunder der navnlig skal lægges vægt på karakteren af klagen.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at *”Er der tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse, under opløb og lignende, eller klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, vil advokatbeskikkelse ofte være indiceret. Er der derimod tale om klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten eller klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, vil der som regel ikke være tilstrækkelig anledning til at beskikke advokat. Endvidere kan der være anledning til at beskikke en advokat for klageren, hvis klageren er mindreårig, eller hvis klageren på grund af legemlig eller psykisk sygdom har et særlig behov for bistand. Det er i alle disse*

tilfælde en forudsætning for advokatbeskikkelse, at klagen ikke er åbenbart grundløs.”

Advokatbeskikkelse afvist ved modanmeldelse

SA6-2006-323-0257

En mand K, der klagede over politiets magtanvendelse bl.a. i forbindelse med, at han blev anholdt, blev efterfølgende dømt for at have overtrådt straffelovens § 119, stk. 1 og 3, ved at have overfaldet politiassistenterne, der anholdt ham.

Han anmodede om at få beskikket en advokat i forbindelse med klagesagen.

Da klagen primært byggede på anholdelsen, hvor klageren efterfølgende var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, fandt byretten ikke grundlag for at beskikke en advokat for klageren.

Eksempel 1

4.5.2.2 Advokatbeskikkelse i straffesager

I straffesager beskikker retten en advokat for parterne, når forholdene taler derfor, eller det følger af reglerne i retsplejelovens kapitel 66 ("sigtede og hans forsvarer") eller kapitel 66 a ("Advokatbistand til den forurettede").

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at det bør være den altovervejende hovedregel, at der beskikkes en advokat for parterne, hvis der er en sådan mistanke om, at et strafbart forhold er begået, at der er grundlag for at rejse sigtelse mod polititjenestemanden.

Er der kun tale om strafbart forhold af mindre betydning, f.eks. en færdselsforseelse, kan der dog gøres en undtagelse.

I andre tilfælde må det afhænge af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger i den konkrete sag, om der skal beskikkes en advokat.

Der må i den forbindelse også lægges vægt på, i hvilket omfang anmeldelsen er underbygget, om anmeldelsen vedrører alvorlig kriminalitet, og om der er tale om en kompliceret sag. Der må også lægges vægt på, om den forurettede på grund af mindreårighed eller sygdom har et særligt behov for bistand.

Særligt vedrørende tilfælde, hvor den forurettede er afgået ved døden, henvises til retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, hvorefter retten på begæring af den forurettedes nære pårørende beskikker en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Eksempel 1**Advokatbeskikkelse i sag om anmeldelse af vold***SA5-2007-321-0330*

A havde indgivet anmeldelse for vold begået i forbindelse med en anholdelse.

To polititjenestemænd, der skulle afhøres til sagen, fremsatte anmodning om advokatbeskikkelse i medfør af retsplejelovens § 1020 d.

Byretten afviste beskikkelse under henvisning til, at der ikke var rejst sigtelse mod polititjenestemændene, ligesom der ikke forelå andre oplysninger, der talte for beskikkelse.

Under landsrettens behandling af sagen anførte den ønskede advokat, at kriteriet "forholdene taler derfor" i retsplejelovens § 1020 d, måtte anses for opfyldt. Dette skyldtes, at sagen drejede sig om en voldsanmeldelse, der var underbygget af, at A blev ramt i hovedet med en politistav med behandlingskrævende flænge til følge.

Statsadvokaten oplyste, at polititjenestemændene var blevet afhørt uden, at der var fundet grundlag for at rejse sigtelse mod dem og udtalte sig i øvrigt ikke imod beskikkelse.

Landsretten afsagde kendelse om beskikkelse af advokaten som forsvarer for polititjenestemændene under henvisning til, at "forholdene taler for beskikkelse af forsvarer for de pågældende".

4.5.3 Inhabilitet**Politiassistent inhabil ved efterforskning af færdssag, hvor han selv var involveret***SA6-2007-323-0275*

En politiassistent P var under privat kørsel på scooter involveret i en færdssag med en taxa. P standsede taxachaufføren T ved forevisning af politiskilt og bad ham møde på politigården.

På politigården foretog P afhøring af T og sigtede ham for overtrædelse af færdssloven ved at have foretaget svingning til ulempe for P.

T klagede over P's adfærd. Statsadvokaten afviste klagen efter at have foretaget en undersøgelse.

Statsadvokaten tog af egen drift spørgsmålet om P's habilitet op. Statsadvokaten udtalte, at det var uhensigtsmæssigt, at P havde foretaget sigtelse og afhøring i sagen. P burde ikke have foretaget andet end uopsættelige efterforskningskridt i sagen, hvilket blev beklaget over for T.

Politidirektøren blev anmodet om at indskærpe inhabilitetsreglerne over for politiassistenten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.6 Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, iværksætter statsadvokaterne efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået strafbart forhold, som skal forfølges af det offentlige. Efterforskningen iværksættes i almindelighed på grundlag af en anmeldelse fra en borger.

Statsadvokaterne indleder imidlertid også efterforskning, når de bliver bekendt med oplysninger om, at der er begået et formodet strafbart forhold. Efterforskningen har efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, at skaffe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Kast med stav var kritisabel

SA1-2006-323-0450

En politimester underrettede statsadvokaten om en stavindberetning, og statsadvokaten iværksatte af egen drift undersøgelse i sagen.

Sagen er nærmere beskrevet under punkt 4.2.2.

Eksempel 1

Misbrug af stillingen som polititjenestemand ved kontakt til tidligere anholdt.

SA2-2006-321-0642

En politibetjent P havde sendt en række sms-beskeder til en kvindelig fodboldfan K, der havde været anholdt i forbindelse med uroligheder ved en fodboldkamp. Beskederne blev offentliggjort i dagspressen i forbindelse med et interview med kvinden. En af sms-beskederne lød: "Hvad så frække. Har du noget til mig", en anden: "Ringer i morgen. Sov godt".

Statsadvokaten indledte af egen drift en undersøgelse af sagen.

Sagen er nærmere beskrevet under pkt. 4.3.4.

Eksempel 2

4.7 § 1020 a, stk. 2 – undersøgelser

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2007 foretaget 21 undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Seks af undersøgelserne drejede sig om skudepisoder.

Der kan for så vidt angår politiets anvendelse af skydevåben henvises til de statistiske oplysninger herom, som Rigspolitechefen har offentliggjort på www.politi.dk.

4.7.1 Sager fra 2007

Sag nr. 1

Påkørsel af 62-årig kvinde

SA2-2007-322-0015

Nytårsnat omkring kl. 02.00 påkørte en patruljevogn en 62-årig kvinde K, der pådrog sig alvorlige skader; blandt andet bækkenbrud, kraniebrud og benbrud.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at det efter de afgivne forklaringer fra polititjenestemændene og et vidne, der kørte ved siden af patruljevognen, måtte lægges til grund, at K pludselig var gået – eller snublet – ud på kørebanen fra midterrabatten. K havde en promille på mindst 1,89.

Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at det efter de afgivne forklaringer og en udtalelse fra en bilinspektør måtte lægges til grund, at patruljevognen ikke havde kørt stærkere end den tilladte hastighed på 70 km/t. Politipatruljens mulighed for at se K var nedsat som følge af mørke, regnvejr og hendes mørke påklædning.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 2

Røver stak sig selv i maven med kniv, da politiassistent opfordrede ham til at melde sig selv

SA5-2007-322-0009

Politiassistent P blev uden for tjenestetiden af sin ven V tilkaldt til dennes bopæl. V fortalte P, at han havde begået røveri, hvorefter P besluttede at tage ud til V.

Da P kom til stedet, lå der koster i lejligheden. P opfordrede vennen til at melde sig selv. V truede med selvmord og stak sig selv i maven med en kniv med den følge, at han måtte opereres akut.

Statsadvokaten fandt, at P under episoden måtte anses for at være trådt i tjeneste, hvorfor sagen var omfattet af politiklagenævnsordningen. Statsadvokaten indstillede i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, efterforskningen mod

P, idet der ikke ved efterforskningen var skabt nogen rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået.

Ved afgørelsen lagde statsadvokaten vægt på, at P insisterede på, at den eneste løsning var, at V meldte sig selv, og at V var bekendt med, at P var politiassistent.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Føreren af en eftersat brugsstjålet bil afgik ved døden i et færdselsuheld

SA4-2007-322-0005

Sag nr. 3

En patruljebil eftersatte over en strækning på ca. 3 km en brugsstjålen bil. Føreren F forsøgte at køre fra patruljebilen og kørte herunder flere gange over for rødt med fare for andre trafikanter til følge. Der var en del morgentrafik på den kørte strækning.

F påkørte en bil, der var i færd med at svinge til venstre og herefter en modkørende bil. Patruljebilen, der kom kørende bagefter den brugsstjålene bil, forsøgte at undvige, men påkørte bilen, der havde været i færd med at svinge til venstre.

Der var 80 km hastighedsbegrænsning. Det blev lagt til grund, at patruljebilens og den brugsstjålene bils hastighed var mellem 100 og 120 km i timen, og at afstanden inden uheldet var ca. 30 meter.

F afgik som følge af uheldet ved døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, og fandt i øvrigt ikke grundlag for at kritisere polititjenestemændene i patruljebilen.

Der blev lagt vægt på, at bilen blev eftersat i et kort tidsrum, at den vagthavende straks blev underrettet om eftersættelsen, at det på baggrund af den brugsstjålene bils kørsel var nødvendigt at få bilen standset, at patruljebilen anvendte udrykningssignaler, at patruljebilen nedsatte hastigheden ved fremkørsel for rødt lys, og at uheldet skyldtes, at F forsøgte at køre venstre om bilen, der var i færd med at svinge til venstre. Der blev endelig lagt vægt på oplysningerne om hastigheden og afstanden mellem bilerne.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 4**Psykisk syg mand skudt i benet, da han gik truende frem mod betjent med en kniv***SA1-2007-322-0016*

Et vidne V anmeldte, at en mand A gik på gaden og stak ud med en kniv, og at V havde været tæt på at blive ramt. Der var ingen nærmere oplysninger om knivtypen.

Politibetjentene P1 og P2 kørte frem til stedet. P1 stod ud af patruljevognen, mens P2 parkerede vognen. V pegede over mod et herberg, hvor A var lige ved at gå ind ad døren. P1 løb efter A, der fortsatte ind på sit værelse.

Døren til A's værelse stod åben, og A stod med ryggen til døren helt op mod vinduet i modsatte ende af værelset. Han havde en kniv i sin knyttede højre hånd. P1 råbte, at det var politiet, og at A skulle lægge kniven. A vendte omgående rundt og trådte hurtigt frem mod P1 med kniven i underhåndsfatning pegende vinkelret frem foran sig. P1 bakkede hurtigt ud i gangen og ned mod døren til mellemgangen. A fulgte efter, mens han hvæsende. P1 trak sin pistol, da A kom rundt om hjørnet. P1 råbte ca. 5 gange, at A skulle smide kniven, men A fortsatte fremad, hvæsende. P1 var bange for at blive fanget i gangen på grund af den låste dør og afgav et skud mod A's skinneben, da A var ca. 3 meter fra ham. P1 vurderede, at det var for farligt at afgive et varselsskud, idet der var risiko for, at projektilen kunne rikochettere.

En fra personalet havde været tilstede på gangen under hele episoden, og P2 havde været tilstede under den sidste del af episoden, men det havde P1 ikke registreret. Kniven viste sig at være en almindelig smørekniv.

Statsadvokaten fandt efter en samlet vurdering af situationen, herunder P1's opfattelse af at der kunne være tale om en farlig kniv og A's sindstilstand, ikke grundlag for at tilsidesætte P1's vurdering af, at anvendelse af skydevåben var nødvendigt og forsvarligt. P1 havde endvidere rettet skuddet mod A's ben frem for mere vitale dele af kroppen. Statsadvokaten fandt derfor betingelserne i politilovens § 17, stk. 1, og straffelovens § 13, stk. 1, opfyldte og indstillede efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 5**Politiassistent skød en mand, der var i slagsmål med sin far i et butikcenter***SA5-2007-322-0010*

En politiassistent P1 og dennes kollega P2 var som eneste patrulje sendt til et butikcenter, hvor der var slagsmål mellem faderen F og sønnen S. Da de ankom til centeret, var situationen under kontrol. Der var tilkaldt en ambulance, og F blev lagt på en bære med remme omkring kroppen, så han ikke kunne bevæge

armene. S sad på en stol lidt derfra. Mens F lå på båren, bad S om at låne P1s pistol for at skyde F, ligesom han kastede en colaflaske mod båren, der landede på F's brystkasse. Dernæst forsøgte S at komme hen til F med en stol hævet op over hovedet. Pludselig gik S over mod båren, hvor F lå, og slog ham med knyttede næver. I denne forbindelse trak P1 sin tjenestepistol og råbte "stands eller jeg skyder". Herefter affyrede P1 to skud, der ramte S i benet. Da disse skud ikke havde synlig effekt på S, afgav P1 ét eller to skud, der ramte armen og gik tværs gennem brystkassen. S var i overhængende livsfare, men overlevede.

Statsadvokaten rejste tiltale mod P1 for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, idet det blev vurderet, at skydereglementet ikke var overholdt. Statsadvokaten lagde vægt på, at S angreb F, der lå fastspændt på en bære. S var ubevæbnet og slog F med knyttede næver. Dette kunne ikke karakteriseres som farligt angreb, og P1 havde ikke grundlag for at tro, at det var farligt. Den fejlmargin, der må gives politiet, fandtes således overskredet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved Retten i Holstebros dom af 29. februar 2008 blev P1 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. Der skete strafbortfald.

Retten fandt, at P1 ikke handlede i lovlig nødværge, da han overtrådte straffelovens § 245 ved at skyde S tre gange. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at P1 var klar over, at S var ubevæbnet. Endvidere blev der lagt vægt på, at P1 trods S' trusler om at ville slå F ihjel, alene havde set S slå F med knyttede næver. P1 havde heller ikke grundlag for at tro, at F var tilføjet alvorlige skader. Der var tre personer ved båren, da S tog retning mod dennes fodende, og den ene var P1's erfarne kollega P2. Ingen af politiassistenterne forsøgte at bruge deres stav, hvorfor det ikke kunne lægges til grund, at det var nødvendigt at skyde i den foreliggende situation – trods den rimelige skønsmargen for magtanvendelse, som en politimand i tjeneste må overlades i en presset situation. Retten bemærkede, at der ikke var noget grundlag for på forhånd at udelukke, at brug af staven mod S ville have effekt.

Straffen bortfaldt imidlertid, idet retten lagde vægt på, at P1 som led i sit arbejde havde handleligt i den foreliggende situation, og at P1 handlede for at hindre angreb på F, der lå forsvarsløs på båren. Der fandtes herefter at foreligge sådanne formildende omstændigheder, at straffen skulle bortfalde i medfør af straffelovens § 83, 2. pkt., jf. til dels § 82, nr. 3.

Sag nr. 6**Dødsfald i detentionen***SA5-2007-322-0011*

En 38-årig mand, A, blev detentionsanbragt efter at være blevet truffet i et venteværelse på et sygehus. A blev skønnet påvirket i middel til svær grad og lugtede kraftigt af lighergas. Før detentionsanbringelsen blev A undersøgt af en læge.

Detentionen befandt sig i arresthuset, hvorfor det var arrestpersonalet, der overtog overvågningen af A ved indsættelsen i detentionen. Tilsynet blev i medfør af Rigspolitiets detentionskundgørelse foretaget efter samme regler som politiets tilsyn.

Tilsynet blev primært foretaget via overvågningsudstyret, da det ikke blev skønnet, at det var nødvendigt med yderligere overvågning.

Kl. ca. 02.30 foretog en overvagtimester tilsyn ved personligt fremmøde, hvor A blev fundet sovende. Herefter blev overvågningen foretaget elektronisk, indtil A omkring kl. 08.45 blev konstateret livløs i forbindelse med, at han skulle løslades. A lå på madrassen med armene over hovedet, som om han sov.

Dødstidspunktet blev skønnet til mellem kl. 04 og 06. Dødsårsagen blev ikke sikkert klarlagt. Der kunne være tale om forgiftning. Det fremgik, at A var psykisk syg med alkoholoverforbrug og medicinmisbrug. A var døgnnet forinden blevet udskrevet fra sygehuset, hvor han havde været indlagt med alkoholforgiftning og lungebetændelse, og ugen før dødsfaldet havde han fået et pludseligt hjertestop.

Statsadvokaten indstillede i medfør af retsplejeloven § 749, stk. 2, efterforskningen i forhold til politipersonalet, idet intet tydede på, at et strafbart forhold var begået.

Det blev endvidere indstillet til nævnet, at der ikke var grundlag for at rejse kritik af iværksættelsen af detentionsanbringelsen, idet A fremstod påvirket og blev lægeundersøgt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten iværksatte efter aftale med politikredsen ligeledes efterforskning af, om arrestpersonalet havde begået strafbart forhold. Denne del af efterforskningen var dog ikke omfattet af politiklagenævnsordningen.

Sag nr. 7**Beruset mand afgik ved døden under detentionsanbringelse***SA5-2007-322-0012 og RA-2007-322-0027*

Politiet blev en aften tilkaldt til psykiatrisk afdeling på et hospital, hvor en stærkt spirituspåvirket mand M havde lagt sig til at sove. M blev taget med på

politistationen. Ved lægeundersøgelsen blev M fundet egnet til detentionsanbringelse.

Der var under detentionsanbringelsen to vagthavende V1 og V2, der førte tilsyn. V1 førte to elektroniske tilsyn, hvorefter V2 overtog tilsynet. Der blev af V2 foretaget jævnlige tilsyn, der med undtagelse af et enkelt personligt fremmøde blev ført elektronisk.

Ved et tilsyn efter omkring fem timers detentionsanbringelse blev M fundet livløs. I de fem minutters ventetid på ambulancen blev der ikke foretaget genoplivningsforsøg, idet M havde blodigt maveindhold om munden, og idet de tilstedeværende polititjenestemænd ikke kunne finde genoplivningsudstyret. Nogle af polititjenestemændene var endvidere af den opfattelse, at M allerede var død.

Dødsårsagen blev ved obduktion antaget at være kraftig alkoholpåvirkning i kombination med nedsugning af maveindholdet i luftvejene hos M, der i forvejen var svækket af bugspytkirtelbetændelse.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. For så vidt angår straffelovens § 253 i forbindelse med den manglende førstehjælp, lagde statsadvokaten vægt på, at M havde blodigt maveindhold om munden, hvorfor det objektivt set havde været forbundet med fare for polititjenestemændene at yde førstehjælp. Desuden var polititjenestemændene af den overbevisning, at M var død, hvorfor forsæt til overtrædelse måtte udelukkes.

Statsadvokaten udtalte kritik af V1, for ikke at have ført tilsyn ved fremmøde, jf. kundgørelse II, § 23, stk. 2. I forhold til V2, udtaltes ikke kritik, idet det bemærkedes, at en overtagende vagthavende ikke kan pålægges en pligt til at kontrollere den tidligere vagthavendes handlinger.

Statsadvokaten fandt det i øvrigt uheldigt, at tilstedeværelsen af førstehjælpsudstyr ved detentionen ikke var tilstrækkeligt tydeliggjort, hvilket politidirektørens opmærksomhed blev henledt på.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten af M's nære pårørende.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse og bemærkede, at en vagthavende, der ved vagtskifte overtager ansvaret for en allerede detentionsanbragt, har en selvstændig forpligtelse til at sikre, at betingelserne for alene at foretage elektronisk tilsyn var opfyldt.

Rigsadvokaten fandt dog ikke grundlag for at udtale kritik af V2. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på den tid, der ved vagtskiftet var forløbet siden lægeundersøgelsen, samt at V2 ved vagtskiftet var blevet orienteret om, at der

intet unormalt var. Der blev endvidere lagt vægt på, at han orienterede sig i de lægelige oplysninger, og at han foretog et enkelt eftersyn ved fremmøde, hvor intet unormalt blev konstateret.

Sag nr. 8 Eftersat brugsstjålet bil forulykkede

SA4-2007-322-0006

En patruljevogn eftersatte brugsstjålet bil. Eftersættelsen foregik over en længere strækning i bymæssig bebyggelse, hvorunder bilen i flere tilfælde kørte over for rødt lys med høj hastighed. Patruljen mistede efterhånden kontakten med det eftersatte køretøj. På et tidspunkt, hvor patruljevognen befandt sig ca. 3-400 meter bag køretøjet og var uden visuel kontakt, forulykkede det eftersatte køretøj. En af personerne brækkede kravebenet, mens en anden brækkede flere ribben, punkterede en lunge og muligvis fik et brud på den ene ankel.

Statsadvokaten iværksatte efterforskning.

Statsadvokaten indstillede efterfølgende efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet statsadvokaten fandt, at betingelserne for eftersættelse i medfør af Rigspolitechefens Kundgørelse II nr. 24 var opfyldt, og at eftersættelsen i øvrigt skete i overensstemmelse med de gældende regler, herunder anvendelse af udryknings signaler og kontakt til vagthavende. Statsadvokaten fandt tillige efter en samlet vurdering ikke, at eftersættelsens varighed og karakter havde været uforholdsmæssig set i forhold til formålet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 9 Psykisk syg mand skudt i maven efter at have knivstukket to betjente

SA1-2007-322-0017

To polititjenestemænd P1 og P2 blev sendt til at assistere ved en udsættelsesforretning. Da de i uniform ankom til lejligheden, tog den mandlige beboer A en stor køkkenkniv og holdt den mod sin 5-årige datters hals. Det lykkedes P1 og P2 at bringe barnet og A's kone i sikkerhed ved at få A ind i stuen, men de fik ikke kniven fra ham.

A gik derefter til angreb på P1 og knivstak ham alvorligt i armen. P1 nåede at skyde advarselsskud. P1 var stærkt blødende. Derefter gik A til angreb på P2, væltede hende om på gulvet og sårede hende i benet med kniven. Herefter skød P2 A i maven med et sigtet skud. P1 og P2 kunne af hensyn til konen og barnet ikke komme væk fra stuen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Statsadvokaten lagde vægt på, at A's kone og barn, som allerede var ble-

vet truet, befandt sig i lejligheden, samt at P1 var i akut behov for lægehjælp. Samtidig var P1 og P2 i alvorlig fare for yderligere livsfarlige angreb fra A, der var stærkt ophidset. Derfor skønnede statsadvokaten, at P2 ikke på nogen måde kunne kritiseres for skudafgivelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Beruset mand kommet til skade i detentionen

Sag nr. 10

SA4-2007-322-0007

En 76-årig mand A blev detentionsanbragt, efter at nogle hjemmehjælpere havde fundet ham liggende hjælpeløs på en bænk i sit eget opkast. Pågældende var en af politiet kendt beruser. Et kvarter efter indbringelsen blev A eftersat af lægen, der intet havde at bemærke.

Da A sytten timer senere blev udtaget af detentionen med henblik på løsladelse og hjemkørsel til bopælen, konstaterede patruljen, at A var dårlig, og kørte ham til vagtlægen.

Vagtlægen besluttede, at pågældende skulle indlægges, idet han havde mistanke om en hjerneblødning. Det viste sig ved scanningen, at A havde en fraktur i kraniet og havde pådraget sig en hjerneblødning.

Statsadvokaten iværksatte derfor en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Statsadvokaten indstillede efterfølgende efterforskningen, idet undersøgelsen ikke havde tilvejebragt oplysninger, der kunne godtgøre, at de involverede polititjenestemænd havde handlet strafbart eller kritisabelt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Seksårig dreng kom alvorligt til skade, da personbil forulykkede under eftersættelse

Sag nr. 11

SA6-2007-322-0009

En politiassistent P eftersatte under anvendelse af udrykning en personbil fra Frøslev ad motorvejen mod nord, da der var formodning om menneskesmugling. I bilen befandt sig formentlig syv personer, herunder to irakiske kvinder og tre børn. Ved en frakørsel forulykkede den svenske indregistrerede personbil, hvorved en seksårig dreng kom alvorligt til skade.

Statsadvokaten lagde, på baggrund af forklaringer afgivet af P og en person i det eftersatte køretøj, til grund at afstanden mellem det eftersatte køretøj og patruljevognen på intet tidspunkt var mindre end 300-400 meter. Endvidere blev det lagt til grund, at der ikke opstod situationer, hvor eftersættelsen i sig selv medførte konkret risiko for andre trafikanter.

En bilinspektør udtalte, at frakørslen i begyndelsen er næsten retlinet, men længere inde forefindes en højredrejende kurve af nogen skarphed. Herefter vurderede bilinspektøren, at bilen ved begyndelsen af denne kurve skred ud til venstre med bagvognen, hvorved den ændrede kurs mod højre og kørte op ad en skrænt. Ud fra de objektive fund havde det eftersatte køretøj ved den begyndende udskridning henover nødsporet haft en hastighed på mellem 90 og 98 km/t.

Statsadvokaten fandt, at eftersættelsen var sket i fuld overensstemmelse med de fastsatte regler for politiets udrykningskørsel, og indstillede herefter efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 12

Under øvelse på Politiskolen blev elev skudt i underarmen af instruktøren

SA1-2007-322-0018

Under en øvelse på Politiskolen skulle der bruges våben, men i sikret form. Instruktøren P efterså, at alle elevernes våben var sikret, men glemte af ukendte grunde at sikre sit eget.

Senere under øvelsen medførte dette, at P kom til at skyde en af eleverne i underarmen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet skaderne var ikke af en sådan art, at de var omfattet af straffelovens § 249.

Den manglende sikring af pistolen fandtes særdeles kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 13

Mand afgav flere skud mod politiet og blev ramt af strejfskud i skulderen, da politiet besvarede ilden

SA4-2007-322-0008

Der indgik en anmeldelse til politiet om, at en pige var ved at blive voldtaget af en gruppe indvandrere i en skov. På det påståede gerningssted fandt politiet imidlertid ikke nogen til stede, ligesom der ikke fandtes spor efter en forbrydelse.

Da politimændene på stedet drøftede, hvad der videre skulle ske, kom en mand K gående ud af mørket i retningen mod betjentene. K var iført hjelm og skudsikker vest, ligesom han var sværtet sort i hovedet. Han bar et fuldautomatisk gevær af typen M/75, der også anvendes i det danske forsvar. Efter at have råbt, at der var krig, knælede K ned. Fra en afstand på ca. 25 meter afgav han flere skud mod politifolkene. To af politifolkene – en politiassistent og en

politibetjent – besvarede herefter ilden med i alt 8 skud. Manden blev ramt af et strejfskud i venstre skulder, hvorefter han blev anholdt.

K oplyste i forbindelse med anholdelsen, at han havde dræbt to terrorister på en nærliggende strand, ligesom han havde luremineret skoven, der herefter blev afspærret.

Ved en efterfølgende retsmedicinsk undersøgelse af K blev der konstateret dels blodudtrædninger på venstre skulder, dels en 1 x 1 cm stor læsion med 5 x 2 mm læsion igennem huden og med hudafskrabninger og uregelmæssige sårkanter, der kunne være følger efter skud.

Det viste sig efterfølgende, at K afgav skud mod politiet med løse patroner, og at opkaldet om voldtægten i skoven kom fra K's mobiltelefon.

Statsadvokaten indstillede efterfølgende efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var formodning for, at de involverede polititjenestemænd havde handlet strafbart eller i øvrigt kritisabelt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Mand muligvis ramt i armen af skud afgivet af politiassistent

SA4-2007-322-0009

Sag nr. 14

En mand anmeldte, at hans kæreste K blev holdt fanget af hendes eks-mand E i en lejlighed, og at E truede K med en stor kniv. En patrulje med to politiassistenter blev sendt til adressen, hvor de gennem vinduet kunne se, at E sad ved spisebordet. På bordet foran ham lå der en stor kniv. E nægtede at efterkomme politiassistenternes anmodning om at åbne døren, og på et tidspunkt rejste han sig og gik med kniven i hånden hen mod K, der skreg højt og forsvarede sig med en stol.

Politiassistent P1 sparkede herpå døren til lejligheden ind og trak sit tjenestevåben. Inde i lejligheden anråbte P1 E, der var i løb frem mod K med kniven i hånden. P1 affyrede derpå et skud mod Es højre arm. P1 forklarede, at han afgav skuddet som et sigtet skud mod højre arm, idet E holdt kniven med denne hånd. P1 skønnede, at K var i overhængende livsfare.

E overgav sig straks efter skudafgivelsen.

Det var efter de lægelige undersøgelser uvist, om skuddet ramte E, idet en mindre hudafskrabning, der blev fundet på mandens underarm, ikke med sikkerhed kunne siges at stamme fra skuddet.

Statsadvokaten indstillede efterfølgende efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var formodning for, at P1 havde handlet strafbart eller i øvrigt kritisabelt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 15**Faldt fra 2. sal i forbindelse med anholdelse***SA4-2007-322-0010*

Da politiet ville anholde en mand M i dennes lejlighed, hoppede eller faldt M ud af vinduet på 2. sal, hvorved han kom alvorligt til skade.

Statsadvokaten indledte undersøgelse i sagen, fordi der forelå oplysninger om, at M muligvis havde pådraget sig en alvorlig skade i form af brud på ryggen.

Statsadvokaten besluttede at standse undersøgelsen i sagen, da anmeldelsen senere blev trukket tilbage. Der blev ikke fundet grundlag for på eget initiativ at foretage videre i sagen. Det havde senere vist sig, at skaden var ubetydelig.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 16**Tilskadekomst som følge af tåregasgranat***SA1-2007-322-0020*

Statsadvokaten modtog en anonym henvendelse vedrørende en episode ved den såkaldte G13-demonstration, hvor en pige angiveligt blev ramt af en tåregasgranat ved højre øje. Pigen fik som følge heraf dybe flænger over og under øjet, ligesom der gik ild i håret.

Henset til de beskrevne skader fandt statsadvokaten det rigtigst at indlede efterforskning i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da det ikke havde været muligt at identificere den polititjenestemand, som måtte have affyret gaspatronen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 17**Knallert ramte kantstenen og væltede, da føreren forsøgte at køre højre om patruljevogn, der var standset foran knallerten***SA5-2007-322-0013*

En patruljebil eftersatte en kallert, der ikke var forsynet med baglys, ligesom hverken føreren F eller passageren P bar styrthjelm. Knallerten væltede, og F kom til skade.

Statsadvokaten iværksatte en undersøgelse, da det blev oplyst at F havde pådraget sig benbrud, armbrud og trykkede ribben. Det viste sig imidlertid, at F alene havde pådraget sig et brækket håndled.

Faderen til F klagede over, at politiet havde overtrådt færdselsloven ved at føre patruljevognen uden lys, slået patruljevognens højre fordør ud i F, hvorved F væltede, kørt fra uheldsstedet uden at bekymre sig om tilskadekomne F, samt at polititjenestemændene havde udtalt sig i særdeles racistiske vendinger om F.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Ved afgørelsen blev det lagt til grund, at F ikke standsede, da patruljebilen – der blev ført med lys på – standsede et stykke foran knallerten. I stedet forsøgte F at undvige højre om mellem kantstenen og bilen, hvorved F påkørte kantstenen og væltede. Endvidere lagde statsadvokaten til grund, at fordrøren ikke blev åbnet, før knallerten var væltet, samt at polititjenestemændene havde oplyst F om muligheden for at henvende sig på skadestuen, da F oplyste, at han havde ondt i håndledet. Endelig var der ikke grundlag for at antage, at polititjenestemændene havde udtalt sig i racistiske vendinger til F.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Uanset, at omfanget af de pådragne skader viste sig ikke fuldstændigt at svare til det først oplyste, henstillede statsadvokaten til politidirektøren, at statsadvokaten fremover modtager underretning umiddelbart efter, at der opstår en formodning for, at sagen falder under retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Uheldet skete kl. 23.50, og statsadvokaten blev først underrettet næste dag kl. 17.30.

Indbrudstyv faldt ned fra tag efter at være blevet anråbt af politiet

Sag nr. 18

SA2-2007-322-0017

En politipatrulje med P1 og P2 blev sendt ud til en byggeplads i anledning af et indbrud, da man hos et vagtfirma på overvågningskamera havde set tre mænd på byggepladsen.

Da P1 og P2 ankom til byggepladsen, så de to mænd A og B på taget af en skurvogn.

P1 råbte højt til A og B, at det var politiet, og at de skulle stoppe. A og B løb imidlertid videre og hoppede over et hegn ved en terrasse på skurvognen og ud på bliktaget. Her blev B anholdt under brug af den fornødne magt.

A var i mellemtiden hoppet eller faldet de ca. 5-6 meter ned fra bliktaget. A blev fundet livløs på jorden, hvorefter P1 ydede førstehjælp og tilkaldte ambulance. Senere blev A erklæret hjernedød, og respiratoren blev slukket.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet undersøgelsen havde påvist, at A's fald skete medens P1 og P2 var flere meter fra ham, og at ulykken alene måtte tilskrives, at A valgte at betræde bliktaget, der var vådt og meget glat.

Politiklagenævnet erklærede sig enig i afgørelsen.

Sag nr. 19**En eftersøgt mand, som politiet kom for at anholde, faldt ned og kom alvorligt til skade, da han forsøgte at flygte ud af vinduet på fjerde sal***SA1-2007-322-0019*

Politiet kom til en lejlighed for at anholde en mand A, der var eftersøgt for forsøg på manddrab. A forsøgte at flygte gennem vinduet fra fjerde sal. A forsøgte at klatre ned ved hjælp af nogle lagener og soveposer, som han havde bundet sammen til et tov. A var ifølge vidnet V nået ned til anden sals højde, da tovet bristede, og A faldt ned.

Statsadvokaten lagde til grund, at politiet opholdt sig uden for lejligheden, da A forsøgte at flygte. A var således ikke anholdt og i politiets varetægt. På denne baggrund fandt statsadvokaten ikke umiddelbart, at sagen var omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

I praksis fortolkes bestemmelsen imidlertid bredt, og henset til at A måtte have vidst, at grunden til politiets tilstedeværelse var, at han skulle anholdes, fandt statsadvokaten det mest korrekt at forelægge sagen for politiklagenævnet.

Statsadvokaten fandt, at efterforskningen burde indstilles i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke forelå formodning om strafbart forhold fra polititjenestemændenes side.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 20**Person afgik ved døden efter at være blevet påkørt af en patruljevogn***SA3-2007-322-0012 og RA-2008-322-0035*

En patruljebil påkørte under udrykningskørsel sent om aftenen en person A, der umiddelbart efter afgik ved døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået.

Statsadvokaten lagde blandt andet til grund, at patruljebilen umiddelbart inden påkørslen havde aktiveret både lys- og lydsignalerne og kørte med en hastighed på 120-145 km/t.

Statsadvokaten lagde også til grund, at A, der var alkoholpåvirket, uden for fodgængerfeltet krydsede vejens ene spor og løb ud på det andet spor, hvor han blev ramt af politibilen. Det måtte antages, at han var opmærksom på patruljebilen.

Statsadvokaten fandt, at ulykken alene skyldtes, at A løb ud på kørebanen foran patruljebilen, og at føreren af patruljebilen ikke kunne bebrejdes ulykens indtræden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's hustru påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

Knallert påkørt under eftersættelse

Sag nr. 21

SA4-2008-322-0012

En hundepatrulje påkørte under eftersættelse en knallert, der blev ført af to indbrudstyre A og B. A, der var fører af knallerten, var kommet alvorligt til skade. Der var tale om indre blødninger på milten – der senere blev fjernet – en punkteret lunge og brud på bækkenet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet statsadvokaten lagde til grund, at A og B med rimelig grund var mistænkt for et strafbart forhold, og at de forsøgte at køre fra politiet, hvorfor grundlaget for anholdelse i medfør af retsplejelovens § 755, stk. 1, var til stede. Statsadvokaten fandt ligeledes, at eftersættelsen under udrykning fandt sted i overensstemmelse med de gældende regler, og at efterforskningen ikke havde påvist, at patruljen havde presset knallerten, hvorfor årsagen til uheldet alene kunne tilskrives føreren af knallerten, der pludselig bremsede op, hvorved føreren af patruljevognen ikke kunne undgå påkørsel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afsnit 5

Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

5.1 Generelle regler om klageberettigelse mv.

5.1.1 Klageberettigede

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der gælder som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politipersonale. Det er derimod kun sagens parter, der er klageberettigede i forhold til selve afgørelsen. Som part anses efter forvaltningsloven den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse.

Reglerne for behandlingen af klager over statsadvokaternes afgørelser af politiklagenævnsager afviger på ét punkt fra de beskrevne generelle regler. Ud over sagens parter er også politiklagenævnet berettiget til at klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instans-princip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelse kan således ikke påklages til Justitsministeriet. Dette fremgår af retsplejelovens § 1019 h og § 1020 g, jf. § 99, stk. 3, samt § 1021 f.

Reglen om politiklagenævnets klageadgang findes i retsplejelovens § 1021 f.

Det anføres om bestemmelsen i lovforarbejderne:

"...

Om baggrunden for bestemmelsen bemærkes, at politiklagenævnets virksomhed skal medvirke til at sikre, at befolkningen har tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt. Der må ikke kunne opstå mistanke om, at man holder hånden over politifolk, der har begået strafbart eller kritisabelt forhold, jf. herved betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

Det er politiklagenævnet som sådant – ikke det enkelte medlem – der har klageadgang. Dvs. at en klage fra politiklagenævnet forudsætter, at mindst to af nævnets tre medlemmer ønsker at klage, jf. betænkning 1278/194, side 172. Da parterne selv har mulighed for at påklage afgørelsen, forudsættes det, at politiklagenævnets beføjelse til at klage opfattes som en form for ekstra garanti,

der kun undtagelsesvis bringes i anvendelse, f.eks. hvis en sag er af principiel interesse, jf. betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

...

Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde, hvor politiklagenævnet ønsker at klage over, at statsadvokaten ikke vil følge en tilkendegivelse fra nævnet, der er fremkommet efter den foreslåede § 1021 a, stk. 2, eller efterkomme en anmodning fra nævnet om at foretage yderligere undersøgelsesskridt i en adfærdsklagesag, jf. den foreslåede § 1021 c."

5.1.2 Klagefrist og omgørelsesfrist

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet og sagens parter. Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal underrettes af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Det fremgår af bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn § 11. Sagens parter underrettes også af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klagefristen på 4 uger skal ikke alene bruges til at vurdere, om der skal indgives en klage, men også til udarbejdelse af selve den begrundede klage.

Parten har således som udgangspunkt ikke krav på, efter udløbet af de 4 uger, at få yderligere tid til at fremkomme med sin egentlige klage.

Rigsadvokaten sætter derfor sædvanligvis en meget kort frist, når parten ønsker at fremkomme med yderligere bemærkninger i relation til sin klage og meddeler parten, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag, hvis bemærkningerne ikke fremkommer inden for fristen. Hvis der er undskyldelige grunde til, at det ikke har været muligt at fremkomme med de supplerende bemærkninger på det tidspunkt, vil fristen undtagelsesvis kunne forlænges. Som eksempel herpå kan f.eks. nævnes tilfælde, hvor klager først i forbindelse med klagen til Rigsadvokaten får beskikket en advokat.

Foruden klagefristen på fire uger gælder der efter retsplejelovens § 724, stk. 2, en frist for omgørelse af statsadvokatens beslutning. Er der truffet afgørelse om påtaleopgivelse efter § 721 eller tiltalefrafald efter § 722, kan strafforfølgning mod den, der har været sigtet, kun fortsættes efter den overordnede

anklagemyndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for den pågældende inden 2 måneder fra afgørelsens dato, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse, eller betingelserne for genoptagelse efter § 975 er til stede.

Fristen gælder også i visse tilfælde, selv om der ikke har været rejst sigtelse i sagen, f.eks. når en person med føje har anset sig som sigtet, fordi den pågældende er afhørt "med en sigtets rettigheder", eller hvor der er rettet en så betydelig mistanke mod personen for strafbart forhold, at beslutningen om at indstille efterforskningen ganske må sidestilles med en påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Se hertil f.eks. eksemplet i beretning 2005, s. 115.

5.2 Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet. Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling hos statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingtagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

Tabel. Afgørelser i 2007

	Afvist	Stadfæstet	Ændret	Genoptaget	Andet	Total
Kap. 93 b	0	52	1	1	2	56
Kap. 93 c	3	79	2	2	2	88
§ 1020a, stk. 2	0	3	1	1	1	6
Total	3	134	4	4	5	150

5.3 Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet

Som det fremgår af afsnit 5.2, stadfæster Rigsadvokaten hovedparten af de afgørelser, der påklages. En del af de afgørelser, der påklages til Rigsadvokaten, indbringes af politipersonalet. Det sker navnlig, fordi der er rejst kritik af polititjenestemandens adfærd i tjenesten.

En del afgørelser stadfæstes i henhold til de grunde, der er anført af statsadvokaten.

Rigsadvokaten afgiver imidlertid også lejlighedsvis og efter behov samtidig med afgørelsen af sagen en mere generel og vejledende udtalelse om en problemstilling. Rigsadvokaten benytter også lejligheden til at tage spørgsmål af mere generel karakter op i kraft af Rigsadvokatens generelle tilsynsforpligtelse efter retsplejelovens § 99, stk. 2. Der er derfor i en række sager rettet henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på en afklaring af, hvilke skridt der måtte være foretaget med henblik på at forebygge lignende hændelser.

Nedenfor gives et antal eksempler på Rigsadvokatens sagsbehandling af de afgørelser, der træffes i disse klagesager.

Eksempel 1

Politiasistent slog mobiltelefon ud af hånden på klager

SA2-2007-323-0533 og RA-2007-323-0297

En mand K klagede over, at en politiasistent P i forbindelse med en ransagning af K's bil havde optrådt uhøfligt og truende samt havde slået en mobiltelefon ud af hånden på K.

Statsadvokaten lagde til grund, at P uden varsel havde slået mobiltelefonen ud af K's hånd. Statsadvokaten fandt ikke, at P havde haft nogen rimelig anledning til denne voldsomme handling, da K ikke overtrådte nogen lov eller krænkede P's integritet ved at filme med sin telefon.

Statsadvokaten fandt endvidere P's sprogbrug upassende, selv om K formentlig havde optrådt provokerende over for patruljen forud for episoden.

Sammenfattende fandt statsadvokaten P's adfærd meget kritisabel, Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.4.

Nedsættende udtalelser om en udlænding fremkommet under en privat samtale mellem 2 politiassistenter – ikke forskelsbehandling

Eksempel 2

SA2-2007-323-0497 og RA-2007-323-0253

Statsadvokaten fandt ikke, at nogle udtalelser fremkommet under privat samtale mellem to politiassistenter var omfattet af politiklagenævnsordningen. Samtalen var ved en fejl indspillet på klagerens telefonsvarer. Statsadvokaten tilsluttede sig dog politidirektørens opfattelse af, at udtalelserne var uacceptable.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at antage, at K havde fået en dårligere behandling pga. sin etniske oprindelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen. Rigsadvokaten tilsluttede sig politidirektørens og statsadvokatens opfattelse af, at udtalelserne var uacceptable.

5.4 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat

Psykisk syg mand dræbt under anholdelse

Eksempel 1

SA1-2006-322-0011 og RA-2007-322-0022

Politiet blev en tidlig morgen tilkaldt til en forretning, hvor M var gået amok. Da politiet kom til stedet, udviklede situationen sig således, at politiassistenterne P1 og P2 hver afgav et skud mod M, der blev ramt i venstre skulder og højre lår. Skuddet i skulderen medførte, at M kort tid efter afgik ved døden som følge af indre forblødning.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var rimelig formodning om, at P1 og P2 havde begået et strafbart forhold og indstillede derfor efterforskningen. Statsadvokaten fandt heller ikke i øvrigt grundlag for at kritisere P1 og P2's håndtering af sagen.

Politiklagenævnets flertal var enig i afgørelsen, mens et medlem fandt, at der burde rejses tiltale mod P1 og P2.

M's moder påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P1 og P2 for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, og § 252, stk. 1.

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 7. september 2007 blev P1 og P2 fri-fundet.

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 93.

Eksempel 2

Udtalelse om at ville skyde hund fundet uheldig og uhensigtsmæssig

SA2-2007-321-0772 og RA-2007-321-0498

Politiet checkede rutinemæssigt en parkeret bil og fandt ud af, at der var forsikringsrestance på køretøjet. På den baggrund klippede polititjenestemændene nummerpladerne på bilen. En kvinde K og en mand M henvendte sig herefter til polititjenestemændene, og det udviklede sig til en diskussion, hvor M kom med skældsord. M blev anholdt, sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen.

Kvinden indgav efterfølgende blandt andet anmeldelse mod de to polititjenestemænd for trusler mod hende, herunder for at have truet med at anholde hende, samt trusler om at ville skyde mandens hund, som var med på stedet, og som hoppede ind i politibilen og op på skødet af manden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen og lagde vægt på, at der ikke var fremkommet udtalelser, der kunne karakteriseres som strafbare trusler efter straffelovens § 266. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes adfærd. På baggrund af polititjenestemændenes forklaringer om K og M's opførsel, herunder at de forholdt sig passivt i forbindelse med, at hunden flere gange hoppede ind i politibilen, fandt statsadvokaten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at der blev sagt noget i retning af, at hvis ikke hunden blev fjernet, så blev den skudt.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

K klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten henviste til, at politiet efter politilovens § 17 kun må anvende og herunder advare om at ville anvende skydevåben, såfremt nogle nærmere angivne betingelser er opfyldt. Betingelserne var efter rigsadvokatens opfattelse ikke til stede i denne situation. Rigsadvokaten fandt derfor, at ordvalget var uheldigt og dermed uhensigtsmæssigt. Rigsadvokaten fandt dog, ligesom statsadvokaten, ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale egentlig kritik af den ene polititjenestemand og stadfæstede i øvrigt statsadvokatens afgørelse.

5.5 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling

Der er ikke i årets løb fremkommet eksempler herpå. Der henvises til beretning 2005, s. 123.

5.6 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen

Kritisabel sprogbrug i forbindelse med alarmopkald.

Eksempel 1

SA1-2007-323-0517 og RA-2007-323-0298

En kvinde K foretog et opkald til alarmcentralen og ønskede hjælp i forbindelse med, at en person ville trænge ind i hendes hjem.

K klagede efterfølgende over politiassistenten P's adfærd og sprogbrug under samtalen. P havde blandt andet sagt: "Slap af din tosse" til K.

Statsadvokaten fandt P's adfærd i forbindelse med alarmopkaldet særdeles kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Klagefristen var overskredet, men Rigsadvokaten fandt anledning til at behandle sagen. Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage behandlingen af sagen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at P ikke inden statsadvokatens afgørelse blev gjort bekendt med, at der var indledt en behandling af sagen, der lå udover behandlingen af såkaldte "mindre klager" (notitssag) og herunder, at P ikke havde haft lejlighed til at afgive en udtalelse i sagen.

Sagen er omtalt i afsnit 4.2.3.

Registermisbrug

Eksempel 2

SA2-2007-321-0727 og RA-2007-321-0468

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage en sag vedrørende registermisbrug, blandt andet fordi et omfattende materiale fra to cd-rommer, indleveret af anmelderen, ikke havde været skrevet ud og således ikke var indgået i statsadvokatens og politiklagenævnets sagsbehandling.

Sagen er omtalt i afsnit 4.3.3.

5.7 Klagestatistikken (indkomne sager)

Rigsadvokaten modtog i beretningsåret i alt 170 konkrete sager vedrørende politiklagenævnsordningen. Dette er en stigning på ca. 27 % i forhold til 2006. Set i forhold til det samlede antal afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne i beretningsåret, er ca. 14,9 % af afgørelserne indbragt for Rigsadvokaten. Denne "klagefrekvens" har været nogenlunde stabil de senere år.

Fordelingen af klager, der er blevet indbragt af sagens parter (henholdsvis polititjenestemænd og borgere) og politiklagenævnene, fremgår af nedenstående tabel. Det fremgår heraf, at politiklagenævnene påklagede fem afgørelser (ca. 2,9 %), mens polititjenestemænd påklagede fire afgørelser (ca. 4,7 %). Borgerne stod for resten af klagerne (ca. 92,4 %).

Tabel 1. Fordelingen af indkomne sager hos Rigsadvokaten 1998-2007

Sag indkommet i	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
Sagskategori	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c
Sagen påklaget af																				
– polititjenestemanden	3	6	9	9	5	6	5	8	2	3	3	13	7	6	4	6	4	0	6	2
– borgeren *)	51	66	41	63	59	58	44	80	46	99	39	92	57	63	40	87	45	83	53	104
– politiklagenævnet	6	14	2	12	4	11	3	8	0	1	0	3	1	2	1	2	0	2	2	3
Klager efter kap.																				
93 b og 93 c	60	86	52	84	68	75	52	96	48	103	42	108	65	71	45	95	49	85	61	109
Klager i alt	146		136		143		148		151		150		136		140		134		170	
Afgørelser i alt	605		811		715		927		874		880		975		966		906		1140	
"Klageprocent"	24		16		20		16		17		17		14		14		15		14,9	

*) Herunder klager, der er afvist på grund af manglende partsstatus.

5.8 Særligt om sager, der er påklaget af nævnene

Det kan fortsat konstateres, at politiklagenævnene – som forudsat i lovforarbejderne – generelt er tilbageholdende med at klage over statsadvokatens afgørelse, selvom man er uenige i denne afgørelse. Nævnene har i 2007 i fem tilfælde klaget over statsadvokatens afgørelse. Sagerne er beskrevet nedenfor.

Nævnene har i perioden fra ordningens start i 1996 og frem til udgangen af 2007 klaget over statsadvokatens afgørelse i følgende tilfælde:

Tabel 2.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Adfærd	3	6	2	4	3	0	0	2	1	0	2
Straf	15	14	12	11	8	1	3	2	2	2	3
I alt	18	20	14	15	11	1	3	3	3	2	5
Afgørelse ændret	*	*	*	*	*	*	*	1	2	0	0

*) Ikke opgjort i tidligere beretninger.

En række af de sager, der var påklaget af nævnene, har vedrørt spørgsmålet om nævnenes kompetence, mens andre sager derimod har vedrørt spørgsmålet om en almindelig bevisvurdering, som sagens parter ikke har fundet anledning til at påklage.

Som det fremgår af tabellen, har nævnene navnlig i de første år påklaget afgørelser vedrørende sådanne fortolkningsspørgsmål. Der kan herom henvises til de tidligere udgivne beretninger om behandlingen af klager over politiet.

Klage over politiets adfærd i forbindelse med ransagning

Sag nr. 1

SA1-2005-323-0320 og RA-2007-323-0250

Tre civilklædte polititjenestemænd P1, P2 og P3 henvendte sig en aften på en ung mand K's bopæl for at gennemføre en ransagning på adressen. Ransagningen skulle gennemføres på baggrund af oplysninger, som politiet havde modtaget om salg eller opbevaring af narkotika på adressen.

Da polititjenestemændene rettede henvendelse, åbnede K ikke døren. Polititjenestemændene tilkendegav flere gange, at de var fra politiet, før de åbnede døren med magt. K blev herefter anholdt under anvendelse af magt.

K klagede efterfølgende blandt andet over den skete magtanvendelse og politiets sprogbrug.

K forklarede, at der blev ringet langvarigt på dørtelefonen, og at han ikke svarede, fordi han var bange for, at det var nogle personer, der tidligere havde opsøgt ham. Lidt efter hørte han, at der kom nogle personer op ad trappen. Han gik hen til entredøren og kiggede ud, men nåede ikke at se ud, inden der blev banket meget hårdt på døren. Han troede, at det var et tæskehold. Han gik derfor ind i stuen og forsøgte at tilkalde hjælp ved at ringe 112 på sin mobiltelefon.

Da politiet kom ind i stuen, tog en af mændene et stort skridt hen over hans sofaborde og langede ud efter ham, formentlig for at slå mobiltelefonen ud af

hånden på ham. Herved blev K ramt i hovedet. Han røg ned på gulvet, og manden satte sig oven på ham og slog hans arm med mobiltelefonen ned i gulvet. K gjorde modstand og prøvede at komme fri. Han vidste fortsat ikke, at det var politiet. Manden satte et knæ i ryggen på ham og pressede, samtidig med at hans arme blev vredet rundt på ryggen, og han blev lagt i en slags benlås. K forklarede også, at han var virkelig bange og flere gange råbte højt om hjælp. Han var så bange, at han på dette tidspunkt fik afføring i bukserne.

Indhentelse af teleoplysninger bekræftede K's forklaring om, at han havde ringet 112 på tidspunktet for politiets ankomst.

K blev senere på natten indlagt på hospitalet til observation for en nyrerelation.

K forklarede endvidere, at han blev opsøgt på hospitalet af tre polititjenestemænd, hvoraf to havde været i lejligheden. De sagde, at de godt var klar over, at de var gået hårdhændet til værks og var lidt kede af det, idet han jo var uskyldig.

To af polititjenestemændene P1 og P2 forklarede, at de flere gange højlydt tilkendegav, at de var fra politiet, før de åbnede døren med magt. P1 gik først ind i lejligheden, og det var ham, der tog fat i K og lagde ham ned på gulvet. P1 forklarede, at han tog fat i K, fordi K stod i "kamp-positur" med begge hænder oppe foran sig som i en form for "øst-sport". P1 erindrede hverken at have set K med en mobiltelefon eller at have råbt, at K skulle slippe sin mobiltelefon.

P2 forklarede blandt andet, at P1 allerede havde fat i K og var ved at lægge ham ned på gulvet, da P2 kom ind i lejligheden. P2 erindrede ikke, om K havde noget i hænderne. K kæmpede voldsomt imod.

P3 var blevet nede på gaden og var først kommet op i lejligheden, da K havde fået taget håndjernene af igen. P3 bekræftede K's forklaring om besøget på hospitalet.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen og fandt ikke, at der var tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for kritik af politipersonalets adfærd. Statsadvokaten fandt ikke, at det kunne afvises, at K fra starten blev gjort tydeligt bekendt med, at det var politiet, der bankede på entredøren til K's hjem, at K på trods heraf nægtede at åbne døren, og at K efterfølgende indtog "kamppositur" i stuen.

Statsadvokaten henviste endvidere til, at K havde forklaret, at den skade, som den ene polititjenestemand tilføjede K i ansigtet, formentlig blev tilføjet ham uforsætligt, idet P1's hensigt var at slå mobiltelefonen ud af hånden på K.

Efter en samlet bedømmelse af sagens omstændigheder fandt statsadvokaten, at det var berettiget at pacificere K som sket.

Politiklagenævnet havde forinden blandt andet tilkendegivet følgende:

”På baggrund af de foreliggende oplysninger findes det at måtte lægges til grund, at de 3 indklagede politifolk, der ikke i forvejen havde kendskab til klager, i anledning af et anonymt tip trængte ind i klagers lejlighed ved at tiltvinge sig adgang ved opbrydning af en dør som følge af at man havde mistanke om, at der befandt sig euforiserende stoffer i lejligheden.

Nævnet må videre lægge til grund, at klager enten ikke hørte, at det var politiet, som ønskede adgang til hans lejlighed, eller i hvert fald ikke troede på, at det var politifolk, som ønskede at trænge ind i lejligheden, hvorfor han umiddelbart forud for betjentenes indtrængning i lejligheden fra sin mobiltelefon ringede 112 for at anmode politiet om at komme ham til undsætning. Klagerens forklaring om at han stod i stuen og talte i en mobiltelefon, må således lægges til grund. Selv om det forekommer mindre sandsynligt, kan Nævnet ikke afvise, at én eller flere af de indklagede betjente har misopfattet situationen og således antaget, at klageren i stedet for at tale i sin mobiltelefon – og derved have i hvert fald den ene arm ført op til sit øre – har kunnet forveksle dette med ”en østlig kampsportsstilling”. Uanset dette har ingen af de indklagede betjente kunnet give en nærmere eller mere detaljeret forklaring på, hvorfor det blev nødvendigt at tage fat i klageren og lægge ham på gulvet og iføre ham håndjern. Det må imidlertid ud fra de lægelige oplysninger kunne anses for godtgjort, at dette er sket under anvendelse af en betydelig magtanvendelse, idet klager blev påført skader, der medførte efterfølgende hospitalsindlæggelse. Henset til at klager var i færd med at telefonere ved betjentenes indtrængning i lejligheden samt til at denne telefonsamtale blev afbrudt ved betjentenes indtrængning i lejligheden, finder Nævnet ikke at kunne lægge vægt på [P1]s og [P2]s forklaring om, at de ”ikke kan huske”, om klager havde noget i hænderne, herunder en mobiltelefon.

Nævnet har endvidere noteret sig, at i hvert fald [P3] har forklaret, at man på grund af klagerens efterfølgende telefonopringning havde en samtale med klageren. Angiveligt var der ikke tale om at politiet undskyldte overfor klageren, idet henvendelsen ”var ment som en service overfor klageren”. [P3] har tilføjet, at han ikke husker en ordveksling om forveksling af en telefon og et våben. Nævnet stiller sig dog undrende overfor, at en efterfølgende henvendelse på baggrund af klagerens opringning angiveligt skulle være sket i klagerens lejlighed, idet klagerens forklaring om, at han efter sin opringning til politiet blev kontaktet på hospitalet, hvor han i øvrigt var indlagt, forekommer mere sandsynlig.

Nævnet finder at der under alle omstændigheder har været tale om, at i hvert fald de to betjente, som først trængte ind i lejligheden, d.v.s. [P1] og [P2] har udvist en

al for hårdhændet adfærd i forbindelse med indtrængningen i lejligheden og den efterfølgende anholdelse af klageren, således at disse to indklagedes adfærd i det mindste må karakteriseres som værende meget kritisabel.

Nævnet kan således ikke tiltræde Statsadvokatens indstilling til sagens afgørelse.

På baggrund af de samlede oplysninger i sagen finder Nævnet, at det i mangel af en relevant og/eller troværdig forklaring fra de to indklagede betjentes side på at episoden udviklede sig som sket med en efter Nævnets opfattelse unødigt hårdhændet magtanvendelse i en situation som den foreliggende, vil være mest korrekt, at der fra Statsadvokatens side imod de to pågældende rejses tiltale for vold efter straffelovens § 244, således at der opnås en vurdering fra domstolene af det pågældende hændelsesforløb."

Statsadvokatens afgørelse blev påklaget til Rigsadvokaten af såvel K's advokat som politiklagenævnet. Politiklagenævnet anførte i den forbindelse, at nævnet alene påklagede det forhold, at statsadvokaten i adfærdsklagen havde undladt at udtale kritik over for de indklagede polititjenestemænd.

Rigsadvokaten fandt ikke fuldt tilstrækkelig grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten fandt ikke på det foreliggende grundlag med tilstrækkelig sikkerhed at kunne lægge til grund, at P1 rent faktisk så, at K talte i telefon. Rigsadvokaten fandt, således som sagen forelå oplyst, heller ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere den af P1 udøvede magtanvendelse. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at det ikke kunne udelukkes, at det var begrundet at anvende magt i den givne situation. Årsagen til at magtanvendelsen blev så voldsom, kunne have været, at K gjorde kraftig modstand. Rigsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik af P2's adfærd.

Rigsadvokaten oplyste i øvrigt, at han fandt det meget kritisabelt, at statsadvokaten i en sag af denne karakter og alvor først havde foretaget afhøring af klager efter ca. 9 måneder og af de indklagede polititjenestemænd ca. 1 år efter episoden havde fundet sted.

Rigsadvokaten fandt det også kritisabelt, at der efter det oplyste ikke fandtes nærmere oplysninger om karakteren af de oplysninger vedr. salg/opbevaring af narkotika på K's adresse, der jf. døgnrapporten førte til, at politiet rettede henvendelse på K's bopæl.

Rigsadvokaten fandt, at det af døgnrapporten eller af en selvstændig rapport burde være fremgået, hvorfra oplysningerne stammede, og hvornår afdelingen havde modtaget oplysningerne.

Såfremt der var tale om oplysninger fra en anonym person, burde retningslinjerne i Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/1996 være fulgt.

Rigsadvokaten fandt det endelig kritisabelt, at der ikke forelå nærmere rapportmateriale om besøget hos K den følgende dag. Efter rigsadvokatens opfattelse burde der også have været nedfældet oplysninger omkring dette besøg, og hvem der deltog.

Den manglende rapportskrivning medførte efter rigsadvokatens opfattelse i begge tilfælde, at det ikke var muligt at udøve en efterfølgende legalitetskontrol.

Rigsadvokaten anmodede på den baggrund statsadvokaten om at høre nærmere, hvad der måtte være passeret i anledning af den utilstrækkelige rapportskrivning og tage spørgsmålet op til drøftelse med politidirektøren.

Klage over politiets magtanvendelse over for pressefotograf – kritisabel sagsbehandlingstid

Sag nr. 2

SA1-2002-323-0003 og RA-2007-323-0248

En pressefotograf F indfandt sig i maj 2002 ved Rigshospitalets Traumecenter, hvor der netop var ankommet en ambulance med en patient fra Amalienborg. Ambulancepersonalet anmodede nogle tilstedeværende polititjenestemænd om at holde pressen væk.

F blev anholdt, da han ifølge polititjenestemændene flere gange forsøgte at løbe forbi dem og frem til indgangen til Traumecenteret. F blev i første omgang sigtet for overtrædelse af politivedtægtens § 3, stk. 1.

I juli 2002 indgav en advokat på vegne af F klage til statsadvokaten over anholdelsen og politiets magtanvendelse og personlige optræden under anholdelsesforløbet. Statsadvokaten bekræftede i september 2002, at han havde modtaget klagen. Han oplyste i den forbindelse, at klagen over anholdelsen var en dispositionsklage, der behandles af politidirektøren i 1. instans.

I marts 2003 meddelte statsadvokaten F's advokat, at han havde sat sagen i bero på en afgørelse af straffesagen mod F. I juli 2003 blev der rejst tiltale mod F for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 3, ved at have forsøgt at trænge forbi en spærring, som polititjenestemændene havde etableret ca. 10 meter fra indgangen til Traumecenteret og ved at have modsat sig anholdelsen ved bl.a. at have fægtet med armene og forsøgt at rive sig løs.

Byretten frifandt F ved dom af 20. oktober 2004 .

Dommen blev anket af anklagemyndigheden til landsretten. Landsretten stadfæstede den 23. marts 2005 byrettens dom. Landsretten fandt det ikke godtgjort, at F havde passeret eller forsøgt at passere en afspærring. Landsretten fandt heller ikke, at der i øvrigt forelå lovlige grunde til at anholde F, jf. i det

hele retsplejelovens § 755, stk. 1. Da anholdelsen således ikke havde været en lovlig tjenestehandling, blev F frifundet for at have modsat sig anholdelsen.

Statsadvokaten foretog først herefter afhøring af F, hvor klagen blev præciseret til at vedrøre 7 klagepunkter. Det fremgik af statsadvokatens sagsfremstilling, at alene to af klagepunkterne var adfærdsklager. Dispositionsklagerne blev ikke behandlet på daværende tidspunkt eller oversendt til politidirektøren til afgørelse.

Adfærdsklagerne vedrørte, at magtanvendelsen i forbindelse med anholdelsen var unødvendig hårdhændet, herunder at benene blev fejlet væk under F, og at hans hoved blev presset ned mod jorden af de tre polititjenestemænd, således at han blev påført skader i tinding og på kinden. F klagede også over, at han blev ilagt håndjern uden grund og påførtes skader i tinding og på kinden.

Statsadvokaten indstillede den 14. marts 2007 undersøgelsen i sagen, idet statsadvokaten ikke fandt grundlag for at tilsidesætte polititjenestemændenes forklaringer om, at F blev lagt kontrolleret ned på jorden. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at tilsidesætte polititjenestemændenes forklaring om, at F gjorde modstand før og efter han blev lagt ned.

Med hensyn til dispositionsklagepunkterne bemærkede statsadvokaten, at han på baggrund af Østre Landsrets bevisresultat ikke fandt, at anholdelsen af F og den efterfølgende frihedsberøvelse havde været berettiget.

Politiklagenævnet havde forinden i en udtalelse af 21. august 2006 tilkendegivet, at nævnet ikke kunne tiltræde statsadvokatens indstilling. For så vidt angår klagepunktet vedrørende ilæggelsen af håndjern fandt nævnet, at der var tale om en dispositionsklage, hvorfor dette klagepunkt ikke henhørte under politiklagenævnets kompetence. For så vidt angår klagen over den øvrige magtanvendelse fandt nævnet, at F havde været udsat for en unødvendig hårdhændet anholdelse. Nævnet fandt således, at polititjenestemændene i forbindelse med anholdelsen havde udvist en adfærd, som måtte karakteriseres som kritisabel.

Nævnet bemærkede også, at nævnet stod uforstående overfor, at statsadvokaten ikke på et langt tidligere tidspunkt havde taget skridt til også at få dispositionsklagerne behandlet.

Statsadvokaten havde herefter den 2. januar 2007 anmodet nævnet om at præcisere, på hvilken måde nævnet fandt, at anholdelsen havde været unødvendig hårdhændet, herunder i hvilket omfang nævnet fandt, at F's forklaring om det passerede kunne lægges til grund.

Nævnet havde hertil i en udtalelse af 20. februar 2007 bemærket, at man fandt det helt uforståeligt, at statsadvokaten først i januar 2007 reagerede på

nævnets tilkendegivelse af 21. august 2006. Nævnet henholdt sig endvidere til sin tilkendegivelse. Nævnet fandt i øvrigt at kunne tilsidesætte væsentlige dele af polititjenestemændenes forklaringer om hændelsesforløbet. Henset hertil samt til de øvrige civile vidners forklaringer og øvrige oplysninger i sagen, fandt nævnet det ubetænkeligt at lægge F's forklaring om karakteren af voldsomheden af anholdelsen til grund.

Statsadvokatens afgørelse af 14. marts 2007 blev påklaget til Rigsadvokaten af såvel sagens parter som politiklagenævnet.

Rigsadvokaten fandt ikke grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten lagde vægt på, at der således som sagen forelå oplyst, ikke var grundlag for at foretage en ændret vurdering af sagen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at såvel sagens parter som vidnerne først blev afhørt indgående om magtanvendelsen mere end tre år efter episoden.

Selv om Rigsadvokaten fandt at kunne medgive F, at anholdelsen kunne fremstå som meget hårdhændet, fandt Rigsadvokaten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes magtanvendelse.

Rigsadvokaten lagde vægt på, at polititjenestemændene af ambulancepersonalet var blevet bedt om at yde assistance med henblik på at beskytte en person, der gav anledning til særlig sikkerhedsmæssig opmærksomhed. Polititjenestemændene var endvidere på daværende tidspunkt af den opfattelse, at der var grundlag for at anholde F. Polititjenestemændenes adfærd og magtanvendelse måtte vurderes på denne baggrund.

Herefter fandt Rigsadvokaten ikke, at der var grundlag for at fastslå, at magtanvendelsen gik ud over, hvad der var nødvendigt og forsvarligt i situationen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at det var oplyst, at F gjorde modstand mod anholdelsen.

Henset til at Østre Landsret havde vurderet, at der ikke var hjemmel til at anholde F, fandt Rigsadvokaten anledning til at anmode statsadvokaten om at tage spørgsmålet om manglende anholdelsesgrundlag i situationer af denne karakter op til drøftelse med Politidirektøren.

Rigsadvokaten fandt i øvrigt statsadvokatens sagsbehandling urimelig lang.

Rigsadvokaten henviste til, at det i en sag af den omhandlede karakter måtte anses for absolut nødvendigt, at sagen efter straffesagens afslutning hastebehandles og prioriteres højt. Rigsadvokaten meddelte derfor statsadvokaten, at rigsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at afhøringerne i sagen ikke blev fremskyndet, og at der gik ca. seks måneder, fra afhøringerne i sagen blev foretaget, indtil redegørelsen blev sendt til nævnet, ligesom statsadvokaten først

fire måneder efter at have modtaget nævnets udtalelse anmodede nævnet om en nærmere præcisering af nævnets vurdering af sagen.

Rigsadvokaten fandt det endvidere uhensigtsmæssigt og utilfredsstillende, at straffesagen mod F først blev afgjort ved endelig dom næsten tre år efter hændelserne, navnlig henset til, at klagesagen var sat i bero på udfaldet af straffesagen.

Rigsadvokaten anmodede på den baggrund statsadvokaten om at overveje, hvorledes der i højere grad kan følges op på sådanne sager, hvor der i en klagesag samtidig verserer en straffesag mod klager.

Sag nr. 3

Anmeldelse for vold ved brug af stav over for anholdt

SA1-2004-321-0459 og RA-2007-321-0448

En mand A blev den 8. juli 2004 anholdt i forbindelse med en demonstration ud for den iranske ambassade i København.

Efterfølgende indgav A anmeldelse mod en politibetjent P for vold, idet A flere gange var blevet slået med politistav, hvorved han pådrog sig skader på den ene arm.

A's advokat indleverede en videoptagelse fra stedet.

Statsadvokaten indstillede ved afgørelse af 14. marts 2007 efterforskningen i sagen, idet en fortsættelse af efterforskningen ikke ville føre til, at der kunne rejses sigtelse mod P. Statsadvokaten henviste blandt andet til P's forklaring, hvorefter P fandt det nødvendigt at bruge staven, da A modsatte sig anholdelsen og var voldsom, idet han med benene sparkede i luften, således at P ikke kunne få tag i ham. Statsadvokaten fandt, at betingelserne for anvendelse af stav var opfyldt. Statsadvokaten fandt ikke, at videoptagelsen kunne føre til et andet resultat, fordi anholdelsen ikke kunne ses tydeligt på optagelsen.

Statsadvokaten beklagede i øvrigt den meget lange sagsbehandlingstid.

Politiklagenævnet var ikke enig i afgørelsen. Nævnet fandt ikke, at betingelserne i stavreglementet (Rigspolitichefens kundgørelse A II, nr. 37) for at anvende politistav havde været opfyldt. Nævnet fandt således, at P's adfærd havde været kritisabel, idet A havde været udsat for en for voldsom og hårdhændet behandling i forbindelse med anholdelsen, idet der var tilføjet A slag med politistav, selv om betingelserne i stavreglementet ikke kunne anses for at have været til stede. Nævnet fandt dog ikke, at der var grundlag for at rejse tiltale i sagen.

Politiklagenævnet påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt, at der ikke var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået.

Rigsadvokaten fandt det dog på baggrund af sagens bevisligheder tvivlsomt, om betingelserne for brug af stav var opfyldt i den foreliggende situation, herunder om det var nødvendigt for P at anvende staven tre gange for at afværge personlig overlast for ham selv eller en kollega.

Rigsadvokaten fandt dog – som sagen forelå oplyst – ikke fuldt tilstrækkelig grundlag for at rette kritik mod P.

Rigsadvokaten tilsluttede sig statsadvokatens beklagelse af den meget lange sagsbehandlingstid.

Spørgsmålet om forståelsen af en klage over en visitation

Sag nr. 4

SA1-2005-321-0562 og RA-2007-321-0434

Politiet havde afspærret et område på grund af færdselsuheld. En mand K kom til stede i sin bil og undlod at efterkomme politiets anvisninger, ligesom han kaldte en polititjenestemand for "idiot" m.v. Han blev på den baggrund anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 121. Da han herefter begyndte at gå fra stedet, tilbageholdt polititjenestemanden ham. Han blev efterfølgende under den fornødne magtanvendelse belagt med håndjern og indbragt til politistationen. Han ønskede ikke at oplyse sine generalia og blev herefter visiteret under fuld afklædning.

Efterfølgende klagede K telefonisk over polititjenestemændenes adfærd, ligesom han indgav anmeldelse mod dem for vold. Han blev efterfølgende afhørt hos statsadvokaten.

K klagede blandt andet over, at han af en af polititjenestemændene på stationen fik at vide, at han skulle have "den store tur", fordi han havde nægtet at oplyse navn og cpr-nummer, og at han blev bedt om at afføre sig alt sit tøj foran vagthavende.

Statsadvokaten sendte blandt det sidste klagepunkt vedrørende visitation under fuld afklædning til politidirektøren til afgørelse, idet statsadvokaten fandt, at der var tale om en dispositionsklage.

Politidirektøren fandt ikke grundlag for at tilsidesætte politipersonalets afgørelse om, at fuld afklædning i forbindelse med visitationen foran vagthavende var påkrævet. Politidirektøren lagde blandt andet vægt på, at K havde udvist en så aggressiv adfærd både under selve anholdelsen og under hele det efterfølgende forløb frem til visitationen, at politidirektøren fandt, at det var berettiget at kræve fuld afklædning for at sikre sig, at klager ikke var i besiddelse af ting, der kunne tjene til vold eller undvigelse eller i øvrigt kunne medføre fare for ham selv eller andre.

K vedtog i retten at betale dagbøder for overtrædelse af straffelovens § 121. Han meddelte efterfølgende statsadvokaten, at han havde besluttet ikke at gå videre med klagesagen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen og fandt ikke grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes adfærd.

Politiklagenævnet havde forinden tilkendegivet, at nævnet var enig i afgørelsen, bortset fra klagepunkterne vedr. udtalelsen "den store tur" og visitation under fuld afklædning. Politiklagenævnet anførte, at klagepunktet vedrørende visitation under fuld afklædning måtte anses som en klage over chikanøs adfærd og dermed en adfærdsklage. Politiklagenævnet fandt, at der af den fungerende vagthavende politibetjent ved beslutning om at kræve fuldstændig afklædning under visitationen havde været udvist en chikanøs og dermed kritisabel adfærd.

Statsadvokaten fandt uanset nævnets tilkendegivelse ikke grundlag for kritik. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der ikke var bevismæssigt grundlag for at anse det for godtgjort, at den vagthavende politibetjent havde handlet ud fra chikanøse – og dermed usaglige – grunde ved sin beslutning om visitationen.

Politiklagenævnet påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten og anførte, at de to klagepunkter samlet set måtte vurderes som en adfærdsklage, idet den måde, som visiteringen af klageren foregik på med fuldstændig afklædning ikke kunne antages at have haft et sagligt formål, og – henset til forklaringen om den forudgående bemærkning om "den store tur" – må antages at være udtryk for en chikanøs og dermed kritisabel adfærd.

Rigsadvokaten fandt på baggrund af sagens oplysninger ikke, at det kunne lægges til grund, at visitationen i sagen var uden saglig begrundelse og udtryk for chikanøs adfærd. Rigsadvokaten bemærkede i den forbindelse, at polititjenestemændene ikke var afhørt om, hvorvidt bemærkningen om "den store tur" overhovedet var faldet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt klagepunktet vedr. visitation burde have været opfattet og behandlet som en adfærdsklage, fandt Rigsadvokaten, at det havde været hensigtsmæssigt, om statsadvokaten havde afklaret dette spørgsmål i forbindelse med afhøringen af klager.

Rigsadvokaten bemærkede i øvrigt, at nævnet allerede, da nævnet blev orienteret om sagen, kunne have meddelt statsadvokaten, at nævnet fandt, at klagepunktet vedrørende visitationen burde behandles som en adfærdsklage.

Anmeldelse i forbindelse med en anholdelse, hvor den anholdte måtte efterlade 10-årig søn

Sag nr. 5

SA1-2005-321-0557 og RA-2007-321-0433

To polititjenestemænd foretog i april 2005 anholdelse af en mand A på en plads i København på grund af mistanke om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. A blev først forsøgt bortvist fra stedet, herefter blev han visiteret på stedet, og efter anholdelsen blev han bragt til politistationen. På politistationen blev han visiteret under fuld afklædning. A havde i forbindelse med anholdelsen sagt til polititjenestemændene, at han havde en 10-årig søn, som politiet var nødt til at tage med.

A klagede efterfølgende over en lang række punkter, herunder polititjenestemændenes sprogbrug, adfærd og magtanvendelse. A klagede også over bortvisningen og visitationerne.

Statsadvokaten udskilte klagepunkter vedrørende visitationen og bortvisning som klager over politiets dispositioner og sendte dem til politidirektøren til afgørelse.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt heller ikke, at der var grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes adfærd.

Navnlig for så vidt angår spørgsmålet om den 10-årige søn fandt statsadvokaten ikke, at det med tilstrækkelig klarhed kunne fastlægges, hvad der nøjagtigt var blevet sagt i anledning af, at A omtalte sin søn over for politiet. Statsadvokaten lagde dog til grund, at sønnen rent faktisk var i området med klager. A og et vidne havde forklaret, at sønnen befandt sig på en nærliggende netcafé.

Statsadvokaten fandt på denne baggrund, at det havde været mest korrekt, hvis politipersonalet på stedet havde spurgt A nærmere om, hvor hans søn i givet fald befandt sig og eventuelt havde bedt A om at påvise stedet, hvor sønnen opholdt sig.

Statsadvokaten fandt dog ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik i den anledning.

Politiklagenævnet var ikke enig i afgørelsen. Nævnet fandt, at der var udvist kritisabel adfærd fra polititjenestemændenes side. Nævnet fandt endvidere, at der for så vidt angår klagepunktet vedrørende visitationen på politistationen var tale om chikane over for A og dermed kritisabel adfærd.

Politiklagenævnet påklagede statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse i sagen.

For så vidt angår spørgsmålet om hvorvidt klagepunktet vedrørende visita-

tionen på politistationen skulle betragtes som en klage over politiets adfærd, fandt Rigsadvokaten ikke, at der på daværende tidspunkt – hvor både politidirektøren og statsadvokaten havde truffet afgørelse om spørgsmålet – var anledning til at foretage yderligere.

Rigsadvokaten fandt det meget beklageligt, at A's søn blev efterladt på net-caféen. Rigsadvokaten tilsluttede sig i den forbindelse statsadvokatens vurdering af, at politipersonalet på stedet burde have udspurgt A nærmere om, hvor hans søn i givet fald befandt sig og eventuelt havde anmodet A om at påvise, hvor sønnen opholdt sig.

Rigsadvokaten noterede sig i øvrigt, at rapportmaterialet om sagen alene omfattede en tilførsel til døgnrapporten, en indførsel i journalsystemet og en anholdelsesblanket/detentionsrapport.

Rigsadvokaten anførte, at der i en sag af den omhandlede karakter, hvor en person bliver anholdt og medtaget til politistationen, og hvor han bliver visiteret afklædt, bør foreligge en egentlig rapport om anholdelsen med politiets observationer og dispositioner i den forbindelse, samt nærmere oplysninger om gennemførelsen af visitationen.

Den manglende rapportskrivning medførte efter rigsadvokatens opfattelse, at det ikke var muligt at udøve en efterfølgende legalitetskontrol. Rigsadvokaten fandt det i øvrigt uhensigtsmæssigt, at en sag som den foreliggende efterfølgende alene kan afgøres ud fra, hvad de involverede parter senere er i stand til at huske om hændelsen.

Rigsadvokaten anmodede på den baggrund statsadvokaten om at tage spørgsmålet om den manglende rapportskrivning op til drøftelse med politidirektøren.

Afsnit 6

Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2007

6.1 Statistik over indkomne politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret modtaget 1023 sager, der er omfattet af ordningen. Dette svarer til en stigning i sagstallet på 3,4 % i forhold til 2006, hvor der indkom 989 nye sager hos statsadvokaterne. Antallet af nye sager er herefter det højeste i den tid, som ordningen har eksisteret.

Ser man på sammensætningen af sagsporteføljen på landsplan, følger fordelingen nogenlunde de samme tendenser som tidligere år, idet antallet af straffesager fortsat er størst. I 2007 udgjorde antallet af straffesager således ca. 55 % af samtlige sager, hvilket er et lille fald i forhold til 2006, hvor antallet var ca. 59 %.

De seneste år har der været konstateret en kontinuerlig stigning i antallet af *færdselssager*. Denne tendens er imidlertid nu stoppet. Der er i beretningsåret registreret 214 færdselssager mod 277 sager i 2006. Der er således tale om et markant fald på ca. 28 %.

Fordelingen af sagerne på landsplan er fortsat "skæv" i den forstand, at Statsadvokaten for København og Bornholm og Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn, der dækker det storkøbenhavnske område, modtager knap halvdelen af samtlige nye sager (48,8 % af sagerne), mens indbyggertallet i disse to områder alene udgør ca. 30 % af Danmarks befolkning.

Der er foretaget en regional opdeling af de indkomne sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 2. I lighed med sidste år er der også foretaget en regional opdeling af de afgjorte sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 4a og 5a. Jeg har ikke fundet grundlag for at foretage en yderligere opdeling på politikredse.

Nogle politiklagenævn har valgt også i delberetningen for 2007 at fordele de indkomne sager på de enkelte politikredse. Der kan herom henvises til de enkelte delberetninger.

Tabel 1. Indkomne politiklagenævns-sager 1998-2007

Antal sager indkommet i	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Klager over politi-personalets adfærd	286	358	367	392	365	385	400	367	405	457
Straffesager mod politipersonale	340	480	502	539	511	532	571	567	584	566
– heraf færdselssager	113	138	160	166	170	220	251	252	277	214
– heraf sager behandlet efter rpl. § 1020 a, stk. 2	12	14	9	17	10	7	6	9	20	21
I alt sager omfattet af ordningen	626	838	869	931	876	917	971	934	989	1023

Tabel 2. Indkomne politiklagenævns-sager hos statsadvokaterne i 2007

Antal indkomne sager 2007	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord-sjælland og Københavns Vestegn	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Øst-jylland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøst-jylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
Klager over politiets adfærd	126	61	58	94	56	62	457
Straffesager mod politipersonale	213	99	46	86	56	66	566
Heraf færdselssager	104	26	21	29	15	19	214
I alt	339	160	104	180	112	128	1023

Table 3. Distribution of incoming cases per public prosecutor

Number of cases received in	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Public prosecutor for										
Copenhagen and										
Bornholm	208	326	280	309	246	241	277	275	331	339
Public prosecutor										
for North Zealand										
and Copenhagen										
West	116	164	200	224	209	224	232	226	230	160
Public prosecutor										
for Central, West,										
and South Zealand,										
Lolland and										
Falster	51	73	83	73	94	106	96	97	93	104
Public prosecutor										
for North- and										
East Zealand	90	89	89	111	108	112	129	106	110	180
Public prosecutor										
for Central, West,										
and South Zealand	78	93	114	117	130	114	116	116	109	112
Public prosecutor										
for Funen, South- and										
Southern Zealand	83	93	103	97	89	120	121	114	116	128
In all cases covered	626	838	869	931	876	917	971	934	989	1023

6.2 Statistics on completed political cases

The public prosecutors have in the reporting year 2007 completed 1140 cases, which are covered by the order, while in the same period 1023 new cases were received.

Its selection of the concrete cases, which the public prosecutors have handled in the reporting year, is described in section 4.

Tabel 4. Afgjorte politiklagenævns-sager i 1998-2007

Antal sager afgjort i	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Klager over politi-personalets adfærd	282	380	302	363	400	366	424	387	379	489
Straffesager mod politi-personale	330	449	413	564	474	514	551	579	527	651
- heraf færdsels-sager	103	106	139	174	121	207	179	259	246	263
- -heraf under-søgelse efter § 1020 a, stk. 2	7	18	13	16	11	8	6	10	11	20
I alt sager omfattet af ordningen	612	829	715	927	874	880	975	966	906	1140

6.3 Statistik over afgjorte adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om klager, der er forligt i politikredsen (notitssager), tilbagekaldte klager og afviste klager. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor der ikke er udtalt kritik af politiet, men hvor statsadvokaten alligevel har beklaget forholdet over for klageren. Endelig indgår der oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand eller "systemet". Der er i beretningsåret afgjort i alt 489 adfærdsklagesager.

Table 4a. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 2007

Antal indkomne sager 2007	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sjælland og København og Vestegn Lolland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Østjylland	Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland	Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	I alt
1. Klagen forligt i politikredsen ("notitssager")	31	33	26	21	21	15	147
2. Klagen tilbagekaldt	6	1	1	6	0	4	18
3. Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 2	4	2	1	2	0	0	9
4. Klagen afvist som ubegrundet (herunder som grundløs, hvor undersøgelsen ikke har underbygget klagen, og modstridende forklaringer ("påstand mod påstand"))	66	63	20	51	29	43	272
5. Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	0	4	2	1	0	1	8
6. Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd	6	2	1	1	2	2	14
7. – herunder kritisabelt	4	1	1	1	2	1	10
8. – herunder meget kritisabelt	0	1	0	0	0	1	2
9. – herunder særdeles/stærkt /yderst kritisabelt	2	0	0	0	0	0	2
10. Systemkritik (herunder kritik af tilrettelæggelsen af generelle procedurer mv.)	0	0	0	0	0	0	0
11. Andet (herunder blandt andet sager, der er henlagt, fordi klager ikke har reageret på henvendelser fra statsadvokaten)	13	3	0	1	0	4	21
I alt	126	108	51	83	52	69	489

Det bemærkes, at statistikken vedrører afgørelsen af adfærdsklagen. Der kan derfor f.eks. være udtalt kritik af polititjenestemændenes *dispositioner* i sagen, selv om sagen i statistikken er rubriceret under pkt. 4 som ubegrundet. Det bemærkes endvidere, at opgørelsen vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte *flere indklagede* polititjenestemænd. Der kan således i den enkelte sag være rejst kritik af flere enkeltpersoner.

Tablet 4b. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 1998-2007

Fordelingen efter afgørelsens indhold	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹⁾	2005	2006	2007
Klagen forligt i										
politikredsen	48	52	44	52	73	122	145	120	129	147
Klagen tilbagekaldt	11	18	11	18	8	5	13	12	12	18
Klagen afvist som										
forældet	5	7	12	9	3	5	6	14	6	9
Klagen afvist som										
ubegrundet	162	255	197	241	289	195	203	210	210	272
Ej kritik, men for-										
holdet beklaget	22	17	12	12	12	14	20	7	7	8
Grundlag for kritik	11	12	16	9	7	6	14	9	7	14
Systemkritik	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0
Andet	23	19	9	21	8	19	22	14	8	21
I alt	282	380	302	363	400	366	424	387	379	489

Noter: 1) Tallene for 2004 er korrigeret for så vidt angår tidligere opdateringsfejl.

6.4 Statistik over afgjorte straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor anmeldelsen er afvist uden realitetsbehandling, og sager hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var et tiltalegrundlag. Denne kategori omfatter både sager, hvor der er rejst tiltale, sager der er mundet ud i et tiltalefravalg, eller sager hvor polititjenestemanden har fået en advarsel efter retsplejeloven. Endelig indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har beklaget forholdet, selvom der ikke har været et tilta-

legrundlag i sagen. Færdselssagerne er anført særskilt. Der er i beretningsåret afgjort i alt 651 sager, der er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c (straffesager).

Tabel 5a. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. 2007

Fordelingen efter afgørelsens indhold (<i>færdselssager er anført i parentes</i>)	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og Sønderjylland, Vestegn og Lolland	Statsadvokaten for Nord- og Sønderjylland, og Falster	Statsadvokaten for Østjylland	Statsadvokaten for Midt- og Sydøstjylland	Statsadvokaten for Fyn, Sønderjylland	I alt
1. Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	21 (1)	19 (3)	7 (0)	6 (1)	5 (0)	11 (1)	69 (6)
2. Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer)	118 (37)	103 (28)	27 (3)	44 (10)	46 (10)	45 (11)	383 (99)
3. Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer)	1	2 (1)	0	2 (1)	0	0	5 (2)
4. Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	80 (73)	26 (25)	22 (18)	12 (12)	9 (8)	19 (18)	168 (154)
5. Kritik eller forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag (statsadvokaten har udtalt kritik eller beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.)	2 (0)	6 (1)	0	4 (1)	1 (0)	1 (0)	14 (2)
6. Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager, færdselssager) mv.)	7 (0)	4 (0)	0	1 (0)	0	0	12 (0)
I alt	229 (111)	160 (57)	56 (21)	69 (25)	61 (18)	76 (30)	651 (263)

Tabel 5b. Statsadvokaternes afgørelse af sager med tiltalegrundlag i 2007

	Tiltale	Bødeforelæg	Tiltalefrafald	Advarsel
Straffeloven				
§ 152 og/eller § 155	6	4		
§ 246, jf. §245	1 ¹⁾			
§ 245	2			
§ 244	1			
§ 266				
§ 279				
Færdselssager				
ATK	2	116 ²⁾	1	
Anden	14	19	2	
Anden særlovgivning				
Udrykningsbekendtgørelsen				
Pvt				
Andet				
I alt	26	139	3	0

Noter: 1) Den såkaldte "Seven-Eleven-sag" fremgår ikke af statistikken, idet afgørelsen om tiltalerejsning blev truffet af Rigsadvokaten.

2) I de tilfælde, hvor statsadvokaten ikke har oplyst andet, end at sagen er afgjort med bøde, er sagen talt med i denne kategori.

Tabel 5 c. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Fordelingen efter afgørelsens indhold ¹⁾	1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007									
	Anmeldelsen afvist	84 (3)	127 (11)	100 (12)	106 (10)	96 (4)	96 (14)	112 (15)	97 (10)	74 (4)
Efterforskning indstillet eller påtale opgivet	161 (48)	216 (40)	228 (66)	320 (65)	282 (62)	273 (76)	246 (33)	268 (69)	261 (72)	388 (101)
Tiltalegrundlag	58 (47)	78 (54)	73 (60)	116 (97)	79 (52)	114 (111)	170 (163)	189 (176)	173 (162)	168 (154)
Forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag	0 (0)	0 (0)	5 (0)	11 (0)	3 (1)	5 (0)	4 (0)	10 (1)	7 (0)	14 (2)
Andet	21 (5)	10 (1)	7 (1)	11 (2)	14 (2)	21 (6)	19 (2)	15 (3)	12 (8)	12 (0)
I alt	330 (103)	431 (106)	413 (139)	564 (174)	474 (121)	508 (207)	551 (213)	579 (259)	527 (246)	651 (263)

Noter: 1) Færdselssager er anført i parentes.

6.5 Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Dette afsnit omhandler sager, som statsadvokaterne og Rigsadvokaten har behandlet efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Der er i perioden fra ordningens start i 1996 til udgangen af 2007 indkommet 142 sager. Sagerne er beskrevet i de tidligere beretninger og i denne beretnings afsnit 4.

Der har i den overvejende del af sagerne været enighed mellem politiklagnævnet og statsadvokat om sagens afgørelse. I det omfang sagerne er påklaget til Rigsadvokaten, har Rigsadvokaten oftest tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten har dog i foråret 2007 ændret statsadvokatens afgørelse i én af de indkomne sager fra 2006 og besluttet, at der skulle rejses tiltale mod de involverede polititjenestemænd. Der henvises i den forbindelse til beretning 2006, s. 89.

Antallet af undersøgelsessager, dvs. de særligt alvorlige sager, hvor en borger er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben mv. var i 2007 på niveau med det høje antal i 2006. Statsadvokaten indledte således 21 undersøgelser i sager af denne karakter mod 20 undersøgelser i 2006. Antallet af disse undersøgelsessager har varieret gennem årene, og der har siden 1996 gennemsnitligt været iværksat knap 12 undersøgelser årligt.

I 2006 var der i 11 af de 20 sager tale om undersøgelser af skudepisoder, og i fire af sagerne afgik personen ved døden som følge af politiets skud. I 2007 er der alene tale om 6 skudsager, og ingen personer afgik ved døden som følge af politiets skud.

Tabel 6. Indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Antal sager indkommet i:												
Vedrørende:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Detentions-												
dødsfald	1	1	1	3	3	1	1	1	0	0	0	2
Forsøg på selvmord i												
detention mv.	0	0	2	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Skudsager –	6	3	3	3	2	6	4	4	2	2	11	6
heraf med												
dødelig udgang	1	0	0	0	0	2 ¹⁾	2	1	0	0	4	0
Dødsfald i øvrigt	3	2	4	5	0	6	2	0	1	3	5	2
Tilskadekomst												
i øvrigt	1	0	2	2	4	3	2	2	4	4	4	11
I alt sager	11	6	12	14	9	17	10	7	6	9	20	21

Note 1) Den ene sag vedrørte to dræbte

Table 7. Distribution of incoming investigation cases after the Act on the Prosecution § 1020 a, stk. 2 per. public prosecutor

Antal sager indkommet i	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Statsadvokaten for København og Bornholm	2	2	5	4	1	1	0	4	3	3	3	5
Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn	3	1	0	2	4	6	2	0	1	2	5	2
Statsadvokaten for Midt-, Vest, og SydSjælland mv.	1	1	0	1	0	1	1	2	1	0	2	1
Statsadvokaten i Nord- og Østjylland	1	1	3	2	2	1	3	0	0	0	3	7
Statsadvokaten i Midt, Vest- og Syd-Østjylland	3	0	3	1	1	2	1	1	0	1	5	5
Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland	1	1	1	4	1	6	3	0	1	3	2	1
I alt sager	11	6	12	14	9	17	10	7	6	9	20	21

Tabel 8. Afgørelser i undersøgelsessager i 2007 efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Fordelingen efter afgørelsens indhold (færdselssager er anført i parentes)	Statsadvokaten for København og Bornholm	Statsadvokaten for Nord- og København og Vestegn og Lolland	Statsadvokaten for Nord- og Syd- og Sjælland, og Falster	Statsadvokaten for Nord- og Øst- og Jylland	Statsadvokaten for Midt- og Syd- og Jylland	Statsadvokaten for Fyn, Sønder- og Jylland	I alt
1. Efterforskning indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2 (ikke-sigtede personer)	2 (0)	3 (0)	2 (0)	3 (0)	5 (0)	2	17 (0)
2. Påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1 (sigtede personer)							0
3. Tiltalegrundlag ¹⁾	1				1		2
4. Kritik ²⁾					1		1
5. Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ³⁾							0
6. Systemkritik og henstillinger	0						0
7. Andet							0
I alt	3	3	2	3	7	2	20

Noter: 1) Sager hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefraval eller en advarsel.

2) Sager hvor statsadvokaten har udtalt kritik af det skete, selv om der ikke har været grundlag for tiltale mv.

3) Objektiv beklagelse.

Sager indledt i 2007, men afgjort i 2008 vil først fremgå af statistikken i næste års beretning.

Tabel 9. Afgørelser i undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020a, stk. 2

Fordelingen efter afgørelsens indhold													
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	I alt
Efterforskning													
indstillet eller													
påtale opgivet ¹⁾	9	6	10	10	7	12	6	2	5	7	10	17	101
Tiltalegrundlag ²⁾	0	0	0	1	0	1	1	0	0	2	0	2	7
Kritik ³⁾	1	0	0	4	0	0	0	0	0	1	1	1	8
Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Systemkritik og henstillinger	1	0	1	0	2	0	1	1	0	0	0	0	6
Andet	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Verserende	0	0	0	0	0	1	2	4	5	0	13	14	39
I alt	11	6	12	15	9	14	10	7	12	10	24	34	164

Noter:

- 1) Denne kategori omfatter fem sager, hvor efterforskningen er indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer), og en sag, hvor påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer).
- 2) Denne kategori omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.
- 3) Sager hvor statsadvokaten har beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.
- 4) Objektiv beklagelse.

6.6 Statistik vedrørende politiklagenævnenes sagsbehandling

Der har i en række tilfælde været rejst spørgsmål om statistiske oplysninger om politiklagenævnenes udtalelser, herunder spørgsmål om i hvilket omfang nævnene har været enige eller uenige i statsadvokatens konklusion, om der har været enighed i det enkelte nævn om vurderingen af sagen, og om nævnene har fået statsadvokaten til at ændre sin afgørelse.

Jeg har blandt andet til brug for besvarelsen af folketingsspørgsmål (spørgsmål nr. S 1816/2003-4) udtalt, at

"...

Det er min erfaring fra de årlige drøftelser med statsadvokaterne om behandlingen af politiklagenævnsager, at statsadvokaterne i almindelighed følger nævnenes anmodninger om yderligere efterforskning.

Der foreligger ikke statistiske oplysninger om antallet af tilfælde, hvor næv-

nenes forslag til afgørelse har fået statsadvokaten til at forandre sin konklusion.

...

Det fremgår ikke af statsadvokaternes indberetninger til mig, i hvilket omfang nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokatens forslag til afgørelse, ligesom omfanget af eventuelle dissenser af enkelte nævnsmedlemmer heller ikke fremgår. Nævnene har heller ikke i de selvstændige delberetninger, som nævnene efter § 14 i bekendtgørelsen om forretningsorden for politiklagenævn, skal udarbejde, anført statistiske oplysninger herom."

Selv om der ikke er tilgængelig statistik over i hvilket omfang, nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokaternes forslag til afgørelse, er det vigtigt at bemærke, at eventuelle drøftelser mellem politiklagenævnet og statsadvokaten ikke altid vil komme til udtryk i en sådan statistik. Der henvises i den forbindelse til politiklagenævnenes delberetninger.

Afsnit 7

Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger

7.1 Beretningen for 2005

7.1.1 Adfærdssager

Hastighedsoverskridelse ved kørsel af arrestant til samtale på Retspsykiatrisk Klinik kunne ikke anses for tjenstligt begrundet.

SA4-2004-321-0096

Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 86.

P blev meddelt en disciplinær advarsel af politimesteren.

7.1.2 Straffesager

Kritik af ransagning uden retskendelse og mangelfuld rapportskrivning

SA1-2005-321-0188 og RA-2005-321-333 og 334

Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 73.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt tjenstlige samtaler med polititjenestemændene.

7.2 Beretningen for 2006

7.2.1 Adfærdssager

Politimands kritisable brug af politihund

SA1-2003-323-0131

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 46

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Misbrug af politimyndighed i form af anholdelse særdeles kritisabel

SA2-2006-323-0378 og RA-2006-323-0209

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 43

K blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Anvendelse af kraftudtryk fundet kritisabel*SA3-2006-323-0213**Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 50*

Sagen blev afsluttet uden disciplinær forfølgning, men politimesteren afholdt en tjenstlig samtale med P.

7.2.2 Straffesager**Dokumentfalsk med parkeringsdispensation***SA1-2005-321-0600**Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 64*

P søgte sin afsked. Rigspolitichefen sluttede disciplinærsagen, efter polititjenestemanden var meddelt afsked.

Rapportunderskriver var ikke den afhørende*SA1-2005-321-0642**Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 62*

N blev ikendt en disciplinær bøde på 500 kr. af Rigspolitichefen.

7.2.3 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2**Alvorlig tilskadekomst under detentionsanbringelse***SA4-2006-322-0002 og RA-2007-322-0024**Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 96*

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse.

Person skudt og dræbt under drabssigtets flugt fra politiet*SA1-2006-322-0013**Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 98*

Ved Østre Landsrets dom af 26. februar 2008 blev P2, der havde affyret 7 skud, fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, jf. § 21, og § 252 for så vidt angår de to sidste skud. Disse to skud affyrede politiassistenten efter flugtbilen, da den var på vej væk. Landsretten fandt, at disse to skud ikke kunne anses for rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse. Disse skud var således ikke omfattet af straffelovens § 13, stk. 2.

Landsretten fandt dog, at disse forhold var omfattet af straffelovens § 82, nr. 3, og at der efter omstændighederne skulle ske strafbortfald i medfør af straffelovens § 83.

De øvrige skud fandtes straffri som følge af lovlig nødværge jf. straffelovens § 13, stk. 1, og 2.

P1 blev frifundet.

Hjertestop under detentionsanbringelse

SA5-2006-322-0007 og RA-2007-322-0025

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 99.

M's pårørende påklagede statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage behandlingen af sagen.

Kvinde død i politiets varetægt

SA2-2006-322-0013 og RA-2007-322-0030

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 100

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage behandlingen af sagen.

Mand død kort tid efter voldsom anholdelse

SA1-2006-322-0014 og RA-2007-322-0029

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 102

Den for A's hustru beskikkede advokat fik tilladelse til at sende en oversættelse af Retslægerådets udtalelse i sagen til A's hustru, der boede i udlandet. Efterfølgende frafaldt A's hustru sin klage.

Mand skudt i låret i forbindelse med anholdelse for voldsudøvelse

SA6-2006-322-0007

Sagen er omtalt i beretning 2006, s. 103

Da der var ganske kort afstand mellem politiassistenten og manden, der ikke straks reagerede på politiassistentens råb om at smide kniven, fandt statsadvokaten ikke grundlag for at tilsidesætte politiassistentens vurdering af, at det var nødvendigt at skyde for at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på sin person.

Da politiassistenten på et øjeblik måtte afgøre, om han ved skud ville afværge, hvad han opfattede som et overhængende angreb, fandt statsadvokaten ikke grundlag for at kritisere politiassistenten for at have undladt at advare om, at han ville skyde.

Statsadvokaten fandt i øvrigt, at politiassistenten havde søgt at begrænse skaderne som foreskrevet i politilovens § 7, stk. 1.

Statsadvokaten fandt efter en samlet vurdering af sagens oplysninger, at politiassistenten havde overholdt politilovens bestemmelser om politiets anvendelse af skydevåben, hvorfor hans handling var straffri.

Statsadvokaten indstillede derfor efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnets flertal var enig i afgørelsen.

Et medlem fandt det kritisabelt, at der ikke forud for skudafgivelsen var givet advarselsråb.

Politiklagenævnenes delberetninger

Landsformandens beretning for 2007

Året blev indledt med en ændret geografisk opdeling af de regionale statsadvokater som et led i politi- og retskredsreformen.

Denne ændrede opdeling medførte, at flere nævnsmedlemmer som følge af deres bopælsforhold ikke kunne fortsætte arbejdet i politiklagenævnene.

Justitsministeren besluttede i oktober 2006, at nedsætte et udvalg med det kommissorium, at gennemgå de eksisterende regler om behandlingen af klager over politiet, og behandlingen af straffesager mod politiet, ligesom udvalget skulle overveje, om den gældende ordning fungerer tilfredsstillende, eller om der er behov for at foretage ændringer af klageordningen. Politiklagenævnene er repræsenteret i dette udvalg af henholdsvis et lægmedlem og et formandsmedlem.

Udvalgets arbejde pågår, og politiklagenævnsordningen har i 2007 således ikke som sådan været til genstand for debat – derimod har enkeltstående sager haft mediernes bevågenhed. Herom henvises til nævnenes delberetninger.

På baggrund af en af Rigsadvokaten tilvejebragt konsulentrapport om effektivisering af sagsbehandlingen af politiklagenævnsager samt de yderligere personalemæssige ressourcer, der blev tilført de regionale statsadvokater i forbindelse med flerårsaftalen, er der hos statsadvokaterne i 2. halvår 2007 etableret særlige enheder til behandling af politiklagenævnsager, bl.a. med henblik på en optimering af sagsbehandlingen samt en reduktion af sagsbehandlingstiderne – det ifølge det foreløbige erfaringsgrundlag hos nævnene med positivt resultat.

Politiklagenævnenes årsmøde blev afholdt i Eigtveds Pakhus fredag, den 19. januar 2007.

Dagen blev indledt med et indlæg af ka. Stig Jacobsen om sin mangeårige erfaring som brandårsagsefterforsker suppleret med statistik og informativt billedmateriale.

Statsadvokat Lars Stevnsborg fra Rigsadvokaturen redegjorde i lighed med tidligere år for udviklingen af sager under politiklagenævnsordningen i 2006, ligesom han redegjorde for særligt interessante sager samt politiklagenævnsordningerne i Nordirland, England og Wales, Irland, Norge og Sverige.

I forbindelse med årsmødet blev jeg valgt som ny landsformand for politiklagenævnene i Danmark, og Marianne Taanquist blev valgt som talsmand for de lægemedlemmer af politiklagenævnene.

Den 1. juni 2007 afholdtes formandsmøde i København, og politiklagenævnenes fællesmøde fandt sted den 5. og 6. oktober 2007 i Sønderborg med deltagelse af samtlige politiklagenævn.

På fællesmødet redegjorde faggruppeleder, psykolog Pelle Nigard, politiskolen under et indlæg om det uddannelsesforløb politifolk gennemgår om det at kunne forvalte sin magtbeføjelse, at kunne imødegå konfliktsituationer samt beherske disse.

Indlæg ved statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland, Jan Reckendorff, der bl.a. redegjorde for politikredsreformen, herunder fleråsaftalen og ændringerne i anklagemyndigheden samt legalitetskontrollen.

Dernæst indlæg ved advokat, landsformand for KRIM Claus Bonnez om KRIMs virke og hans eget virke som advokat for et betydeligt antal klagere.

Endelig indlæg ved vicepolitiinspektør Palle Linné, Syd- og Sønderjyllands Politi, Udlændingekontrolafdelingen om afdelingens virke såvel ved og efter grænsen.

Med udgangen af 2007 skulle der nyudpeges, respektive genudpeges lægemedlemmer til politiklagenævnene. Ud af i alt 14 lægemedlemmer af politiklagenævnene i Danmark og Grønland, blev der med virkning fra 1. januar 2008 nyudpeget 10 og genudpeget 4.

Tak til fratrådte nævnsmedlemmer for behageligt og engageret samarbejde.

Sønderborg, den 15. januar 2008

Palle Niss

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København og Bornholm for 2007

Politiklagenævnet for København og Bornholm har i løbet af 2007 modtaget underretning om i alt 334 nye sager, hvor sagsbehandlingen er indledt af Statsadvokaten.

Nævnet har afsluttet sagsbehandlingen ved afgivelse af en udtalelse i medfør af retsplejelovens § 1021e i i alt 353 sager, der fordeler sig således:

Adfærdsklager:	86
Straffesager:	121
Færdselsager:	115
Notitssager:	31

Kun i et meget begrænset antal sager har Nævnet tilkendegivet, at man ikke var enig i Statsadvokatens udkast til afgørelse, hvilket for mere end halvdelen af de pågældende sagers vedkommende medførte, at Statsadvokaten ændrede sin afgørelse i overensstemmelse med Nævnets indstilling.

Der har i årets løb været afholdt 9 ordinære møder i Nævnet. Nævnsmemberne har endvidere deltaget i Politiklagenævnens årsmøde i januar måned 2007 samt et fællesmøde mellem Politiklagenævnene i Danmark og Grønland, som afholdtes primo oktober 2007.

Som følge af udstationering til udlandet, fratrådte Hanne Rørbæk som medlem af Politiklagenævnet pr. 1. juni 2007. Hanne Rørbæk har igennem mere end 7 år været medlem af Nævnet og har ydet en stor indsats i forbindelse hermed. Hun har ligeledes i en længere periode været formand for de læge nævnsmemberer i Danmark. Hanne Rørbæks suppleant, Carsten Nielsen indtrådte i Nævnet i løbet af juni måned 2007.

I løbet af 2007 har Nævnet ligeledes afholdt to fællesmøder med Statsadvokaten for København og Bornholm. På disse møder sker der en nyttig udveksling af synspunkter i relation til den praktiske behandling af politiklagenævnsager m.v. På møderne har Statsadvokaten endvidere redegjort for de tiltag, der i løbet af 2007 har været foretaget for at omorganisere og systematisere behandlingen af politiklagenævnsager i Statsadvokaturen, navnlig med henblik på at få nedbragt de alt for lange sagsbehandlingstider. Den tilførsel af yderligere ressourcer til Statsadvokaturen, som er en følge af det seneste politiforlig, medførte, at Nævnet hen over sommeren 2007 kunne konstatere, at en betragtelig del af de sager, hvor sagsbehandlingstiden måtte betegnes som værende alt for lang, blev afsluttet. I forbindelse med urolighederne på Nørrebro i anledning af rydningen af Ungdomshuset, steg antallet af indkomne klagesager, og Nævnet har desværre i de sidste måneder af 2007 kunne konstatere, at den ovennævnte forøgede aktivitet i behandlingen af klagesager hen over sommeren 007 er aftaget. Der verserer således ved årets udgang stadig enkelte sager, som kan henføres til klager, indgivet i 2005.

Igennem næsten alle år har Nævnet i sin delberetning beskæftiget sig med sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager, idet man i hvert fald for det københavnske nævns vedkommende må konstatere, at dette udgør et så væ-

sentligt problem, at det er velegnet til at skabe tvivl om offentlighedens tillid til den nuværende politiklagenævnensordning.

Eksempler på sager:

Nævnet har i 2007 behandlet to alvorlige sager, hvor en person efter skudafgivning fra polititjenestefolks side afgik ved døden. De to nævnte sager, hvoraf den ene fortsat ved årsskiftet verserer ved domstolene, er omtalt andet steds i beretningen.

Nævnet har i flere tilfælde behandlet sager, hvor enten penge eller koster er forsvundet, mens de var i politiets varetægt. Sagerne har været efterforsket for om muligt at få afklaret, om der har fundet et tyveri sted eller om effekterne af anden årsag er kommet på afveje eller er blevet destrueret. Et særligt eksempel her på er sagen SA1-05-321-0819, i hvilken sag politiet måtte konstatere, at et meget stort kvantum narkotika var forsvundet fra politiets kosterrum. Efter en omfattende efterforskning måtte det konkluderes, at det ikke var muligt at få fastlagt, hvad der var blevet af de forsvundne effekter, hvorfor efterforskningen blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 2. Da Nævnet tidligere havde behandlet tilsvarende sager, hvor effekter var forsvundet, fandt Nævnet anledning til i forbindelse med sagen at udtrykke en generel systemkritik i relation til Københavns Politis overholdelse af retningslinier vedrørende koster m.v.

Nævnet har behandlet en række sager vedrørende politiets sprogbrug. I to af sagerne er der udtalt videregående kritik, idet Nævnet i en af sagerne, SA1-07-323-0517 kunne tilslutte sig Statsadvokatens udkast til afgørelse, hvoraf fremgik, at man fandt udtalelserne fra en polititjenestemand i forbindelse med et alarmopkald (samtalen var båndet) særdeles kritisable. I en lidt tilsvarende sag (SA1-07-323-0496), hvor der blev indgivet klage over en polititjenestemands udtalelser i forbindelse med klagerens indgivelse af en anmeldelse på politistationen, blev fra Statsadvokatens side givet udtryk for, at man fandt at udtalelsen var særdeles kritisabel. Et flertal af Nævnets medlemmer fandt på baggrund af en gennemgang af sagen, at forløbet måtte karakteriseres som meget kritisabelt. Et medlem af Nævnet var dog enig med Statsadvokaten i, at udtalelserne måtte karakteriseres som særdeles kritisable, hvilket også blev indholdet af Statsadvokatens endelige afgørelse.

I anledning af en konkret sag (SA1-05-321-0640), som vedrørte en anmeldelse for vold, begået af en politibetjent under en demonstration, rejste Nævnet igen spørgsmålet om, i hvilket omfang polititjenestemænd burde forsynes med et nummer eller andet identifikationstegn, således at det er muligt på bag-

grund af videooptagelser eller fotos at få identificeret de enkelte betjente. Den pågældende sag måtte henlægges, idet det trods en større efterforskning ikke var muligt at få klarlagt identiteten på en polititjenestemand, som kunne ses på en videooptagelse. Nævnet opfordrede på det seneste fællesmøde med Statsadvokaten til, at spørgsmålet om identifikationsmærker på politiuniformer – i hvert fald i forbindelse med større politiaktioner – på ny tages op med de relevante instanser.

En stor del af de færdselssager, som er gengivet i statistikken, vedrører sager om automatisk trafikkontrol. Nævnet har måtte konstatere, at der fortsat ses tilfælde, hvor et civilt tjenestekøretøj fra Københavns Politi er blevet affotograferet i en situation, hvor der køres hurtigere end tilladt, men hvor det ikke har været muligt at få identificeret føreren. Politiklagenævnet har tidligere opfordret til, at man i Københavns Politi tilvejebringer en bedre registrering af benyttelsen af civile tjenestekøretøjer, idet det i enkelte sager har vist sig, at det formentlig synes at være vanskeligt at få identificeret føreren af de pågældende automobiler på grundlag af de optagne fotos.

København, den 3. januar 2008

Poul Helmuth Petersen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn for 2007

Politiklagenævnet for Nordsjælland og Københavns Vestegn har i løbet af 2007 modtaget underretning om 197 sager og har truffet afgørelse i 253 sager. 1 sag fra 2006 er endnu ikke afsluttet og afventer redegørelse fra statsadvokaten.

Der har i det væsentlige været enighed med statsadvokaten om sagernes afgørelse. Dog fandt nævnet i en enkelt sag, at der burde rejses tiltale efter Straffelovens § 244, men statsadvokaten fastholdt sin tilkendegivelse af, at der ikke var grundlag for tiltalerejsning.

I 3 færdselssager har nævnet været uenig med statsadvokaten, idet nævnet i disse sager mente, at der burde rejses tiltale med påstand om bøde og betinget frakendelse af førerretten, medens statsadvokaten fandt at disse sager, alene skulle afgøres med en bøde.

Adfærdsklager:

Der er i alt blevet behandlet 77 sager. I 7 af disse sager er der udtalt kritik. I 3 sager fandtes adfærden uhensigtsmæssig. Endvidere blev 2 sager afvist som for sent indgivet, jfr. Retsplejelovens § 1019 stk. 2. I 1 sag blev klagen frafaldet. I de resterende sager gav undersøgelserne ikke anledning til kritik.

31 af adfærdssagerne er blevet behandlet som notitssager.

Straffesager:

Politiklagenævnet har behandlet i alt 94 sager, af hvilke der i 1 enkelt sag er rejst tiltale/forelagt bøde for registermisbrug. Den største enkeltgruppe af klager i denne kategori, således 38 vedrørte klager om vold/unødvendig magt-anvendelse.

Herudover vedrørte 7 sager klager om tyveri og 4 sager vedrørte klager om registermisbrug, medens de resterende sager fordelte sig på andre områder.

Sager efter Retsplejelovens § 1020a, stk. 2

Nævnet har i år 2007 behandlet 2 sager efter Retsplejelovens § 1020a stk. 2. Begge sager angik psykisk syge personer.

Den ene sag vedrørte en psykisk syg kvinde, der afgik ved døden i forbindelse med at politiet mod hendes vilje ville fjerne hende fra det sted, hvor hun befandt sig, med henblik på at bringe hende til bopælen. Sagen er efter påklage til Rigsadvokaten genoptaget af denne.

Den anden sag omhandlede en polititjenestemand der afgav skud mod be-nene på en psykisk syg mand for at hindre personen i at begå selvmord, idet denne gentagne gange havde stukket sig selv med en kniv og derved at det ikke under det forudgående forløb havde været muligt at standse den selvde-struktive adfærd.

Skuddet medførte en forblødning af pulsåren i benet, hvilket antages at have forårsaget døden.

Sagen har givet anledning til at der nu hos Københavns Vestegns Politi findes nedskrevne retningslinier for anvendelse af skum mod psykisk syge personer, hvoraf bl.a. fremgår, at anvendelsen af skum skal overvejes som muligt magt-middel.

Politiklagenævnet har i årets løb afholdt 12 møder. Suppleanten for forman-den har fået oversendt 1 sag.

Det relativt store antal sager hænger efter politiklagenævnets opfattelse sammen med den omstændighed, at der i forbindelse med den geografiske omlægning af statsadvokaturerne er gjort en særlig indsats med henblik på

nedbringelse af sagsbehandlingstiden og der er derfor blevet færdigbehandlet væsentligt flere sager i 2007, end der er indkommet.

Samarbejdet med statsadvokaten har også på denne baggrund været godt og konstruktivt.

Holbæk, den 18. januar 2008

Michael Abel

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster for 2007

I forbindelse med ændringer i Statsadvokaturernes geografiske område er der tillige sket ændringer i politiklagenævnens virkeområde.

Det nye nævn for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster blev udnævnt i april måned 2007 og har i den resterende del af året afholdt 6 møder. Nævnet bestræber sig på, at holde månedlige møder af hensyn til så kort en sagsbehandlingstid som muligt. Der er i perioden tilgået nævnet 116 sager. Disse fordeler sig således:

	Afsluttede sager	Verserende sager	I alt
Straffesager:	20	12	32
Adfærdsklager:	51	13	64
Færdselsager:	18	2	20

Af disse sager er 20 opgjort som notitssager.

Nævnet har efter det blev etableret afholdt møde med Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster, hvilket har været udbytterigt for nævnet.

Jeg har som formand deltaget i formandsmøde i 2007, ligesom alle nævnets medlemmer i oktober 2007 har deltaget i fællesmøde med de øvrige nævn.

Stort set alle nævnets sager er behandlet på møder. Nævnet har ikke indbragt sager for rigsadvokaten.

Nævnet har i alt væsentligt været enig i Statsadvokatens indstillinger.

For så vidt angår færdselsager har disse hovedsagelig været ATK sager, hvor

betjente uden særligt tjenesteligt grundlag har kørt for stærkt. Ingen af disse sager har givet anledning til bemærkninger fra nævnets side.

I en anden færdselssag har nævnet i et enkelt tilfælde været uenig med Statsadvokaten og indstillet til en bøde.

For så vidt angår adfærdssager og straffesager har nævnet i enkelte tilfælde anmodet om tilvejebringelse af yderligere oplysninger, hvilket i ønskværdigt omfang er blevet imødekommet.

Nævnet har i enkelte sager fundet anledning til at udtrykke kritik.

I en enkelt af disse sager fandt nævnet, at det burde beklages, at der var tilgået offentligheden udsagn om skyldspørgsmålet fra politiets side, før sagen havde fundet sin endelige afgørelse.

I en anden sag fandt nævnet, at det burde beklages, at en betjent ved henvendelse til en borger på forespørgsel oplyste, at politiet kom tilstede når der var foregået noget kriminelt, hvilekt nævnet fandt, at pågældende med rette kunne opfatte som et udsagt rettet mod hende.

Af de mere alvorlige sager har der været en enkelt, som drejede sig om politiets anvendelse af skydevåben overfor en person der afgik ved døden.

Nævnet var i denne sag, med en enkelt bemærkning, enig med Statsadvokatens i, at der ikke var grundlag for at rejse kritik mod de implicerede politifolk.

Holbæk, den 15. januar 2008

Kaj Høj

Delberetningen for Politiklagenævnet for Nord- og Østjylland for 2007

Politiklagenævnet har i 2007 modtaget

99 adfærdsklager

72 straffesager, hvoraf 12 sager omhandler hastighedsoverskridelser

5 sager i medfør af Retsplejelovens § 1020a.

Ved udgangen af 2007 var 32 adfærdsklager, 15 straffesager og 4 § 1020a sager ikke afsluttede. Politiklagenævnet har således inklusive sager fra 2006 ialt

i 2007 afsluttet 87 adfærdsklagesager, 71 straffesager og 3 sager i medfør af Retsplejelovens § 1020a.

Politiklagenævnet har i 2007 holdt møde 10 gange, ligesom nævnet har deltaget i Politiklagenævnens årsmøde i januar 2007 og fællesmøde i oktober 2007.

Nævnet har i april måned afholdt møde med statsadvokat Elsemette Cassøe samt de to medarbejdere hos statsadvokaturen, der særligt beskæftiger sig med politiklagenævnsagerne.

Blandt adfærdssagerne er 19 sager afsluttet som notissager og i én sag er udtalt kritik. Sagen omhandler en person, der anholdes og sigtes for spirituskørsel, i hvilken forbindelse personen indtransporteres til politigården og her anbringes i detentionen i en periode på 12 ½ time. Personen klager efterfølgende over, at hun i denne periode nægtes adgang til at ringe til sin arbejdsgiver, nægtes adgang til at ringe til familie, nægtes toiletbesøg, nægtes tørt tøj og endelig at hun udsættes for hårdhændet behandling. Personen modsatte sig blodprøveudtagning i en sådan grad, at hun senere dømtes for vold mod tjenestemand i funktion. Statsadvokaten fandt ikke anledning til at udtale kritik, hvorimod et enigt politiklagenævn fandt anledning til at udtale kritik i anledning af at polititjenestemændene ikke havde sikret sig, hvorvidt og i hvilket omfang personen ønskede kontakt til arbejdsgiver og familie. Endvidere fandt et enigt politiklagenævn anledning til at udtale kritik, som følge af at personen var nægtet toiletbesøg. At personen var efterladt i detentionen med et tæppe uden at vagthavende havde sikret sig om personen ønskede tørt tøj fandt politiklagenævnet kritisabelt. Statsadvokaten ændrede efterfølgende afgørelsen i overensstemmelse med Politiklagenævnets indstilling.

Politiklagenævnet har i adfærdssagerne haft uddybende bemærkninger til afgørelsen i 6 sager, hvor Statsadvokaten har tilføjet disse. Politiklagenævnet har i disse sager været enig med Statsadvokaten i dennes indstilling.

I straffesagerne har politiklagenævnet været enig i Statsadvokatens indstilling, idet Politiklagenævnet dog i en enkelt sag har ønsket udtalt kritik udover Statsadvokatens oprindelige indstilling til sagens afgørelse. Sagen er efterfølgende genoptaget og endnu ikke færdigbehandlet.

I forbindelse med Statsadvokatens behandling af straffesagerne har politiklagenævnet i enkelte sager anmodet om foretagelse af yderligere afhøringer, yderligere efterforskningskridt, herunder udfindelse af, hvem der på et givet tidspunkt for en hastighedsoverskridelse benyttede en motorcykel, idet det var politiklagenævnets opfattelse, at dette måtte være registreret. Statsadvokaten

har efterkommet disse anmodninger og har i øvrigt foretaget de af Politiklagenævnet ønskede tilføjelser i de endelig afgørelser.

I en enkelt af disse sager er udtalt kritik for manglende udfærdigelse af rapport og i sagerne om færdselsforseelser er meddelt 11 bøder og én betinget førerretsfrakendelse.

Sagerne i medfør af § 1020a har omfattet en dødsulykke i forbindelse med udrykningskørsel, skudafgivelse i forbindelse med eftersættelse af mistænkt og endelig tilskadekomst i forbindelse med detentionsanbringelse.

Efter 10 timers detentionsanbringelse af en spirituspåvirket person må polititjenestemændene konstatere, at personen fortsat ikke er kontaktbar. Personen bliver indlagt og det viser sig at personen har fået en hjerneblødning. Statsadvokaten har i sin undersøgelse af forløbet under detentionsanbringelsen haft bistand af Rigspolitiets rejsehold og de lægelige oplysninger har været forelagt Retslægerådet til udtalelse. Det bemærkes at ændringer i personens tilstand efter Retslægerådets opfattelse ikke ville kunne konstateres af politiuddannet personale.

Statsadvokaten og et enigt politiklagenævn udtaler kritik af, at vagthavende ikke sørgede for, at to tilsyn skete ved fremmøde i detentionsanbringelsen, inden vagthavende overgik til elektronisk tilsyn, alt med henvisning til bekendtgørelse om detentionsanbringelse § 14. Herudover udtales kritik af, at det fremstod som usikkert, hvem der fungerede som vagthavende i to timer og dermed ansvarlig for detentionsanbringelsen og tilsynet, at det ikke fremgår klart, hvem der har udfyldt detentionsrapporten og at detentionsrapporten ikke var korrekt udfyldt vedrørende de effekter, der blev frataget personen i forbindelse med anbringelsen. Statsadvokaten henstillede således til at reglerne om detentionsanbringelse blev indskærpet overfor personalet. Afgørelsen blev påklaget af den detentionsanbragte. Rigsadvokaten har stadfæstet afgørelsen.

Med udgangen af 2007 er de to lægmedlemmer af nævnet Anne Krøjer Jakobsen og Jørgen Keller Pedersen fratrukket og nye medlemmer udpeget. Begge de fratrukkede medlemmer har ydet en stor og meget engageret indsats i nævnet, som begge herved takkes for.

Randers, den 11. januar 2008

*Kirsten Schmidt
Formand*

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland for 2007

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2007 behandlet 118 sager – 63 adfærdssager, heraf er 27 behandlet som notits-sager og 55 straffesager, hvoraf 5 er fartsager.

Pr. 1. januar 2008 er der hos nævnet registreret 18 verserende sager.

Politiklagenævnet for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har i 2007 afholdt 9 møder – notitssager og sager vedrørende fartoverskridelse er behandlet på skriftligt grundlag, ligesom enkelte andre sager er behandlet på skriftligt grundlag, mens samtlige øvrige sager er behandlet mundtligt på de ovennævnte møder.

Nævnet har deltaget i landsmødet i København, og i fællesmødet der blev holdt i Sønderborg.

Samarbejdet med Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland har været upåklageligt. Der har kun været anmodet fra politiklagenævnets side om yderligere undersøgelser i et beskedent antal sager - alle anmodninger er blevet efterkommet.

Af hensyn til sagsbehandlingstiden orienteres Statsadvokaten løbende om politiklagenævnets mødedatoer.

Nævnet har ikke i 2007 indbragt sager for Rigsadvokaten.

Nævnet finder anledning til at referere tre sager:

SA5-2006-323-0212

Under en SSP-samtale med en 15-årig dreng (O), udtalte en politiassistent "og du O, du sidder her og pisser os alle op og ned ad ryggen", eller lignende. Statsadvokaten havde i første omgang tilkendegivet, at ville udtale "jeg har på den baggrund i sinde at indstille undersøgelsen, idet jeg ikke finder grundlag for at udtale egentlig kritik af politiassistentens adfærd, selv om politiassistenten kunne have håndteret afslutningen på samtalen mere hensigtsmæssigt.

Politiklagenævnet udtalte at "nævnet finder udtalelserne kritisable, idet disse ikke findes forenelige med formålet med en forbyggelsessamtale". Statsadvokaten genovervejede sagen, således at politiassistentens udtalelse blev beklaget og fundet udtryk for kritisabel adfærd.

SA5-2006-322-0007

En kraftigt beruset person blev detentionsanbragt og blev i overensstemmelse med detentionskundgørelsens §§ 10 og 13, undersøgt af en læge.

Den pågældende burde i henhold til nævnte kundgørelses § 24, i de ca. 40 minutter der gik fra den foreløbige detentionsanbringelse til lægeundersøgelsen blev påbegyndt, være tilset under tilsyn ved et personligt fremmøde mindst to gange. Dette skete ikke. Det viste sig efterfølgende, at den pågældende person havde en alkoholpromille på ca. 4, og fik varig skade.

Politiklagenævnet fandt at der burde udtales kritik af at den pågældende i detentionen kun blev tilset elektronisk og ikke ved personligt fremmøde. Statsadvokaten genovervejede i anledning heraf sagen og vurderede, at den vicepolitikkommissær der var ansvarlig for detentionsanbringelsen begik en fejl ved ikke at tilse den pågældende ved fremmøde, men henset til de konkrete omstændigheder hvorunder fejlen var begået, fandt Statsadvokaten ikke at der var fuldt tilstrækkeligt grundlag til at udtale kritik af den pågældende.

SA5-2007-323-0215

En advokat klagede på vegne af en klient over, at klienten indenfor en uges tid var blevet stoppet 3 gange af politiet og blevet kropsvisiteret, idet de omhandlede undersøgelser har fundet sted dels i en parkeringskælder, på en tankstation og ved indkørslen til en ejendom. Undersøgelsen er foretaget således, at klageren blev bedt om eller beordret til at aftage sin beklædning, herunder underbukser, til konstatering af om denne skjulte euforiserende stoffer.

Legemes-indgreb som de i sagen omhandlede er reguleret ved Retsplejelovens kap. 72, der blandt andet opregner betingelserne for at legemsindgreb må foretages, og tillige indeholder regler om at legemsindgreb ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og det ubehag som indgrebet må antages at forvolde, vil være et uforholdsmæssigt indgreb, ligesom det er anført at legemsindgreb skal foretages så skånsomt som omstændighederne tillader.

Statsadvokatens redegørelse indebar en godkendelse af indgrebene.

Politiklagenævnet vedtog énstemmigt at udtale, at Retsplejelovens § 792E, stk. 1 og 2 må forstås således, at legemsindgreb af den i sagen omhandlede art ikke foretages i det offentlige rum. Der findes ikke oplyst konkrete omstændigheder der har nødvendiggjort fravigelse af udgangspunktet.

Baggrunden for politiklagenævnets indstilling var, at intensiteten af indgrebet vurderedes til at være ganske betydelig, og at det derfor burde kræves at indgrebet i hvert fald normalt skete enten på politistationen eller et andet passende sted, og således ikke i det offentlige rum.

Nævnet har været opmærksom på at dette vil indebære et ressourceforbrug,

og tillige at der såfremt politiet ønsker at gennemføre et legemsindgreb hyppigt vil blive tale om en anholdelse af den pågældende.

Silkeborg, den 10. januar 2008

Hans Kjærsgaard

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland for 2007

Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland har i årets løb modtaget underretning om 144 sager.

I året er der afgjort 154 sager – alle fra 2006 samt 2007.

Ved årets udløb verserede der 30 sager, 28 fra 2007 samt 2 fra 2006, der begge afventer afslutning af verserende straffesager mod klagerne.

De afgjorte sager fordeler sig som følger:

1020a, stk. 2 sag:	1
Straffesager:	57
Færdselssager:	23
Adfærdsklager:	53
Notitssager:	20

I straffesagerne er der i 2 udtrykt kritik, medens 18 færdselssager er afgjort med bøde, heraf 3 der tillige har været forbundet med en betinget frakendelse.

I adfærdsklagerne er der i 1 udtalt kritisabelt, og i 1 meget kritisabelt.

Øvrige straffesager og adfærdsklager er afvist.

Antallet af notitssager er stabilt, og udgør ca. 25 % af samtlige adfærdsklager.

Der har med en enkelt undtagelse og fra enkelte dissenser været enighed med Statsadvokaten i bevisbedømmelsen og sagernes afgørelse. I anførte sag, hvor nævnet ikke kunne tiltræde Statsadvokatens bevisbedømmelse, ændrede Statsadvokaten sin afgørelse i overensstemmelse med nævnets indstilling, ligesom Statsadvokaten loyalt har citeret de af nævnsmedlemmerne afgivne dissenser.

Politiklagenævnet har behandlet sine sager på møder, hvoraf der i årets løb

har været afholdt 9, heraf 2 som telefonmøder. Notitssager og sager om automatisk trafikkontrol behandles skriftligt.

Politiklagenævnet har deltaget i nævnenes årsmøde den 19. januar 2007, i et møde med Statsadvokaten i februar for erfaringsudveksling samt i fællesmødet den 5. og 6. oktober 2007 i Sønderborg. Derudover har formanden deltaget i et formandsmøde i maj.

Statsadvokaten har efter sommeren 2007 etableret en særlig enhed for behandling af politiklagenævnsagerne, der efter nævnets foreløbige erfaring vil betyde en reduktion i sagsbehandlingstiden.

Samarbejdet med Statsadvokaten er upåklageligt med god løbende kontakt.

Sønderborg, den 7. januar 2008

Palle Niss

Stikordsregister 1996-2007

Henvisningerne refererer til årgang og sidetal i beretningerne for 1996-2007

Adfærdsklager:	96.20, 97.17, 97.57.98.23ff, 98.69, 99.123ff, 2000.121ff, 2001.109ff, 2002.20, 2003.28ff, 2004.68ff, 2005.37ff, 2005.53ff, 2006.27ff, 2006.37ff, 2007.31ff, 2007.43ff
– anden ukorrekt adfærd:	96.63ff, 97.65ff, 98.76ff, 99.130ff, 2000.127ff, 2001.115ff, 2002.179ff, 2003.151ff, 2004.73ff, 2005.59ff, 2006.49ff, 2007.54ff
– bevisvurdering:	98.187ff, 99.58, 2000.61, 2001.62ff, 2002.30
– grundløse klager:	2004.78, 2005.62, 2007.31
– klage uden indhold:	96.73, 97.72f98.83ff, 99.135ff, 2000.130ff, 2001.118f, 2002.185f, 2005.61f
– kritikskala:	99.120ff, 2000.111ff, 2000.259ff. 2001, 99ff, 2002.153ff, 2003.132ff, 2005.37ff, 2006.27ff, 2007.31ff
– magtanvendelse:	96.52ff, 97.57ff, 98.167ff, 99.57, 99.123ff, 2000, 62, 2000.121ff, 2001.15f, 2001.56, 2001.109ff, 2002.170, 2003.147, 2004.69f, 2005.53ff, 2006.37ff, 2007.43f
– notitssager:	97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19f
– over for dispositionsklager:	96.110f, : 96.149ff, 97.51, 97.107f, 98.121ff 98.187, 99.64ff, 2000.68ff, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.31, 2006.21ff, 2006.37, 2007.25f
– sagens afgørelse:	96.23, 96.135ff, 97.20f, 98.134ff, 2000.79f, 2001.28, 2002.239, 2004.39f, 2005.28, 2006.18ff, 2007.22f
– sprogbrug:	96.55ff, 97.61ff, 98.72ff, 99.126ff, 2000.123ff, 2001.112ff, 2002.174ff, 2003,149ff, 2004.70ff, 2005.54, 2005.56ff, 2006.44ff, 2007.44ff
– undersøgelsen:	2000.73, 2001.26f, 2002.24, 2003.37, 2006.16ff, 2007.20f
Advokatbeskikkelse:	98.144ff, 98165f, 98.191ff, 99.84, 99.93, 2000.88, 2001.77, 2002.55, 2002.137, 2003.44f, 2003.183ff, 2004.100ff, 2005.109ff, 2006.76ff, 2007.92ff
– i adfærdsklagesager:	96.140f, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.77f, 2002.30f, 2003.44f, 2003.184, 2005.109ff, 2006.76ff, 2007.92

– i medfør af rpl. § 1020a, stk. 2:	96.142ff, 99.84, 2000.88, 2002.55
– i straffesager:	96.141ff, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.78ff, 2002.31, 2003.78ff, 2003.183, 2005.111f, 2006.78ff, 2007.93
Aktindsigt:	96.145ff, 98.162ff, 99.103ff, 2000.103, 2001.96, 2002.30, 2003.120ff, 2004.104f, 2005.21, 2006.183ff
– forvaltningsloven:	99.105ff, 2000.104ff, 2001.97f, 2002.144, 2003.122f
– i redegørelse:	2000.107ff, 2002.147, 2003.124
– offentlighedsloven:	98.162, 99.104f, 2000.104, 2001.96, 2002.143f, 2003.121f, 2004.104f
– retsplejeloven:	2003.124f, 2005.21
Ankespørgsmål:	96.136, 2002.138
Anklagemyndighedens opbygning:	96.29, 97.29, 98.33, 99.31, 2000.33, 2001.37, 2003.239ff, 2006.161ff, 2007.176ff
– politimestrene:	96.30f, 97.30f, 98.36f, 99.34f, 2000.34, 2001.38, 2003.241, 2006.161, 2007.177
– rigsadvokaten:	96.29f, 97.29f, 98.35, 99.33, 2000.33, 2001.37, 2003.240, 2006.162, 2007.176
– statsadvokaterne:	96.30, 97.30, 98.36, 99.33f, 2000.34, 2001.38, 2003.59, 2003.240, 2006.162, 2007.177
Armlås:	2000.136, 2007.64
Automatisk hastighedskontrol:	97.155f, 98.182ff, 99.167f, 2000.154, 2001.142f, 2002.14, 2003.173, 2004.102, 2005.91ff, 2006.70ff, 2007.87ff
Bagatelsager:	96.149f, 99.138, 2000.132, 2002.14, 2003.35
Beskikkelse af bistandsadvokat:	2004.33f, 2004.121f, 2005.20, 2006.80ff
Blodprøver:	96.160ff, 98.176, 2000.73, 2001.135ff, 2002.91
Delberetninger fra Politiklagnævne	
– Landsformanden:	96.163, 97.161, 98.215, 99.205, 2000.187, 2001.185, 2002.249, 2003.201, 2004.125fff, 2005.149ff, 2006.133ff, 2007.149f
– SA København mv.:	96.166, 97.163, 98.217, 99.206, 2000.190, 2001.186, 2002.253, 2003.203, 2004.129ff, 2005.152ff, 2006.136ff, 2007.150ff
– SA Sjælland:	96.170, 97.167, 98.222, 99.223, 2000.197, 2001.189, 2002.255, 2003.205, 2004.131ff, 2005.154ff, 2006.140ff, 2007.153ff

- SA Fyn mv.: 96.173, 97.170, 98.227, 99.228, 2000.200, 2001.191,
2002.257, 2003.207, 2004.133ff, 2005.156ff , 2006.142ff,
2007.155f
- SA Ålborg: 96.176, 97.172, 98.230, 99.232, 2000.202, 2001.195,
2002.259, 2003.210, 2004.135ff, 2005.158ff , 2006.145ff,
2007.156ff
- SA Viborg: 96.177, 97.175, 98.232, 99.234, 2000.204, 2001.197,
2002.262, 2003.213, 2004.138f, 2005.160f, 2006.148f,
2007.159ff
- SA Sønderborg: 96.179, 97.175, 98.236, 99.241, 2000.210, 2001.198,
2002.264, 2003.214, 2004.139ff, 2005.162f , 2006.149ff,
2007.161f
- Detentionsdødsfald: 96.102f, 97.92ff, 97.103f, 98.110, 99.176f, 99.183f, 99.193f,
99.198f, 2000.50f, 2000.88f, 2000.160ff, 2000.177ff,
2001.155, 2001.166, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.192,
2004.118ff, 2005.138, 2007.100
- Indberetning: 2004.34f
- Disciplinærsager: 96.152ff, 97.24f, 98.30ff, 99.28ff, 2000.28ff, 2001.33f,
2002.32f, 2003.33f, 2004.44f, 2005.33f, 2005.50, 2005.60,
2006.23ff, 2007.26ff
- Dispositionsklager: 96.33f, : 96.108f, 97.33f, 97.107f, 98.39, 98.122f, 99.64f,
2000.68ff, 2001.40, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff,
2004.43, 2005.31, 2006.21ff, 2006.37, 2007.25f
- Efterforskning:
 - afgørelsen: 96.26, 97.21, 2002.47, 2003.37f, 2004.37f, 2006.19f,
2007.23f
 - færdselssager: 99.172f, 2000.150, 2001.140, 2002.77f, 2003.176ff
 - politiklagenævnets anmodning: 96.130ff, 97.123f, 98.147ff, 99.73f, 2000.75, 2001.27,
2001.69, 2001.72, 2003.92, 2004.37, 2006.17, 2007.20f
 - rpl. § 1020 a, stk. 2: 96.93ff, 2001.29, 2001.145, 2002.24, 2003.9, 2004.122,
2005.98ff, 2006.83ff, 2006.124ff, 2006.131f, 2007.95ff
 - straffesager: 2000.149, 2001.32, 2002.70ff
 - uopsættelige efterforsknings-
skridt: 96.116, 99.172f, 2002.47, 2002.92, 2003.37, 2003.77,
2004.122
- Europarådet: 2004.23
- Evaluering af politiklage-
nævnsordningen: 98.15, 99.11, 99.295, 2005.19, 2006.8, 2007.12f

Falske anmeldelser:	97.83ff, 98.97ff, 99, 158ff, 2000.147ff, 2002.212
Folketingets Ombudsmand:	98.118, 98.179f, 99.108, 99.110, 99.193, 2000.74, 2000.150, 2001.74ff, 2001.93f, 2002.24, 2002.76, 2003.118, 2005.115f, 2005.142, 2006.103f
Folketingsspørgsmål:	2004.19ff, 2004.25f, 2005.16ff, 2006.127f
Forsikringsager:	96.157f, 99.171f, 2000.156
Forsætlig påkørsel:	98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157, 2007.83
Forvaltningsretlige spørgsmål, se blandt andet	
– aktindsigt:	
– inhabilitet:	
– klageadgang:	
– partsbegrebet:	
– partshøring:	
– partsrepræsentation:	
– sagsbehandlingstiden:	
– underretning:	
Fotokonfrontation:	2000.76, 2002.113, 2003.95, 2006.54
Færdselsloven:	
– andre færdselsforseelser:	97.89f, 98.189f, 99.56f, 99.171, 2000.156, 2002.224f, 2003.182, 2004.62f, 2004.100, 2005.51, 2005.89ff, 2006.69f, 2007.85ff, 2007.96, 2007.97
– automatisk hastighedskontrol:	97.155f, 98.182ff, 99.167ff, 2000.154, 2001.1442f, 2002.114f, 2002.221ff, 2003.181, 2004.102, 2005.61, 2005.91ff, 2006.70ff, 2007.87ff
– bevisvurderingen:	98.65ff
– efterforskning:	99.172f, 2000.150
– forsætlig påkørsel:	98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157, 2006.92, 2007.83
– færdselssager:	96.90ff, 97.53f, 97.87, 97.155f, 98.61ff, 98.99, 99.54, 99.161ff, 2000.58, 2000.150ff, 2001.61, 2001.140ff, 2003.176ff, 2004.97ff, 2005.81ff, 2006.62ff, 2007.82ff
– færdselssagers behandling:	96.117f, 98.181ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2003.64
– færdselsuheld:	97.87, 97.151, 98.99ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2002.216, 2003.177f, 2004.113, 2005.53, 2005.81f, 2006.62f, 2007.82
– mindre færdselsuheld:	96.157f, 99.171f, 2000.156

- udrykningskørsel: 96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.178f, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82ff, 2006.63ff, 2007.83f
- øvelseskørsel: 2001.143, 2002.162, 2003.139, 2005.87ff, 2006.67f, 2007.84
- Førergreb: 2000.136, 2001.149, 2002.162, 2003.138, 2005.143, 2007.67
- Genoptagelse: 99.77, 2000.81, 2000.144, 2002.64, 2003.93, 2005.54f, 2006.108f, 2007.117
- Grænsekontrol: 96.69ff
- Hjemvisning: 99.77ff, 2000.81, 2002.64, 2005.125f, 2007.25, 2007.117
- "Hjørring-sagen": 2000.92, 2000.109, 2000.169, 2000.202, 2001.13, 2001.58, 2003.51
- Hovedfaldsgreb: 99.144
- Hundebid: 96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.175, 2002.188, 2004.57f, 2004.69f, 2004.80, 2004.81f, 2004.110, 2005.54, 2005.65, 2006.43
- Håndjern: 97.57, 97.75, 98.89, 99.125, 2000.62, 2001.123, 2002.229, 2003.142, 2005.52, 2005.54, 2005.63f, 2005.110, 2006.32, 2006.41f, 2006.52f, 2007.43, 2007.61f
- Håndledstryk: 99.125, 2007.67
- Indberetning af detentionsdødsfald: 2004.34f
- Inhabilitet:
 - forvaltningslovens regler: 96.119, 97.115f, 98.125, 99.85, 2000.90, 2001.80, 2002.122, 2003.103f
 - politiklagenævnets inhabilitet: 96.127f, 98.128, 99.89, 2000.94, 2001.86f, 2002.132, 2003.109
 - polititjenestemænds inhabilitet: 98.129ff, 99.90, 2000.94ff, 2001.87ff, 2003.111ff, 2004.103f, 2007.94
 - rigsadvokatens inhabilitet: 96.125ff, 97.118f, 98.128, 99.89, 2000.93, 2001.86, 2002.238, 2003.109
 - statsadvokatens inhabilitet: 96.120ff, 97.116ff, 98.126ff, 99.86ff, 2000.91ff, 2001.81ff, 2002.237, 2003.104ff, 2004.103, 2005.18, 2005.141f
- Initiativsager: 97.96ff, 98.113ff, 99.186ff, 2000.166ff, 2001.72, 2001.160ff, 2002.109, 2003.60ff, 2003.1887f, 2003.92f, 2004.106ff, 2005.96ff, 2006.82f, 2007.95

Klageadgang:	96.21, 96.33ff, 97.19, 97.33ff, 97.47ff, 98.27, 98.37ff, 99.35ff, 2000.47f, 2001.29, 2001.41, 2001.53f, 2002.168f, 2003.38, 2003.50f, 2004.41f, 2004.49, 2005.30f, 2005.113, 2006.20f, 2006.104f, 2007.24f, 2007.111f
Klageberettigelse:	2004.49, 2004.102, 2005.113f, 2006.101f, 2007.111ff
Klagefrist:	2004.41, 2004.50, 2004.105f, 2005.114ff, 2006.102f, 2007.112f
Klager uden indhold:	96.73, 2000.130, 2001.118f, 2002.185f, 2003.63, 2004.78, 2004.96f, 2005.61f

Konkrete sager, se blandt andet

- "Hjørring-sagen"
- "Løgstørsagen"
- "PFA-sagen":
- "Plejebosagen":
- "Refshalevej-sagen"
- "Røde Mellemvej-sagen"
- "Rådvalsvej-sagen"
- "Seven-Eleven-sagen"
- "Spjaldsagen":
- "Station 1-sagen":
- "Tiltsagen":
- "Ølby-sagen":

Kritikskala, se adfærdsklager

Køreprøvesagkyndige:	96.61ff, 2001.116, 2007.49
Legitimation:	96.58, 96.133, 98.60, 98.73, 98.78, 98.89f, 98.120, 99.157, 2000.65f, 2000.68, 2000.129, 2000.143, 2001.66, 2001.102, 2001.117, 2002.37ff, 2002.159, 2003.145, 2004.67f, 2004.90f, 2005.50, 2005.51, 2006.31, 2007.45, 2007.60, 2007.77, 2007.78
"Løgstør-sagen":	2004.117f, 2005.16, 2005.21, 2005.141, 2005.149

Magtmidler, politiets anvendelse

af, se

- armlås:
- føregreb:
- hovedfaldsgreb:
- hundebid:
- håndjern:
- håndledstryk:

- politihunde:
- politistav:
- skydevåben:
- Misbrug af politiets registre: 96.86, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff, 2006.54ff, 2007.72ff
- Notitssager: 96.151f, 97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19, 2004.102f
- Ny lovgivning: 2004.28ff, 2005.20ff
- Objektiv beklagelse: 99.119, 99.121, 2000.118, 2001.104, 2002.163, 2003.139ff, 2005.46, 2006.34, 2007.39f
- Offentlig debat og presseomtale: 2004.24f, 2005.13ff
- Omgørelsesfrister: 97.150ff, 99.190, 2002.67, 2003.54, 2003.102, 2004.15f, 2004.50f, 2005.114ff, 2006.102ff, 2007.112f
- Partsbegrebet: 99.102, 2002.141, 2003.50f, 2004.41, 2005.30, 2006.101f, 2007.24, 2007.111
- Partshøring: 99.109ff, 2001.105, 2002.148, 2003.126ff, 2006.103f
- Partsrepræsentation: 99.103, 2002.142, 2003.41f, 2003.120
- Personfølsomme oplysninger: 96.147ff, 97.136ff
- “PFA-sagen” : 2000.92, 2000.149
- “Plejebosagen” : 2000.54, 2000.71, 2000.192, 2003.93
- Politihunde: 96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.69, 2000.130, 2000.175, 2001.71, 2002.188, 2003.147f, 2004.69, 2004.70, 2004.81, 2005.54, 2005.65, 2006.31f, 2006.42ff
- Politiklagenævnet
- kompetenceområde: 96.19f, 96.129ff, 97.16f, 97.119ff, 98.22f, 98.132, 99.20, 99.71, 2000.72, 2001.22, 2003.24, 2004.68, 2005.28, 2005.52f, 2006.18, 2006.37, 2007.22, 2007.41f
- påklage af afgørelser 2004.49, 2004.62ff, 2005.127ff, 2006.101f, 2006.111ff, 2007.118ff
- Politiklagenævnsordningen
- begrebet “i tjenesten” : 96.107ff, 97.105ff, 98.59, 98.117ff, 99.61ff, 2000.65, 2001.65, 2002.36, 2003.24ff, 2004.67f, 2005.25, 2005.49ff, 2005.57, 2005.60, 2006.15, 2006.35ff, 2007.19, 2007.41
- Grønland: 2005.23, 2006.13, 2006.15, 2007.17
- nævnets sammensætning: 96.37f, 2002.19, 2003.87ff, 2005.19

- sagsgangen i klagenævns sag: 96.22ff, 97.19f, 98.27ff, 99.25, 2000.22, 2001.30ff, 2002.35, 2004.37ff, 2004.46f, 2005.25, 2005.35f, 2005.102f, 2006.15ff, 2006.25f, 2007.19ff
- uafhængighed og retssikkerhed: 2004.26f, 2005.19,
- væsentlige elementer: 96.17f, 97.15f, 2002.19, 2005.12, 2005.25ff
- årsmøde: 2005.22, 2006.12f, 2007.16
- Politisamarbejde i grænse-regionerne, se Schengen
- Politistav: 98.87, 99.57, 2001.163, 2001.165, 2002.186, 2003.190, 2004.79f, 2005.65, 2006.88f, 2006.98f, 2006.140, 2007.42, 2007.44, 2007.63f, 2007.126f
- Prioritering af straffesager og klagesager: 96.137ff, 97.127ff, 98.139ff, 99.82ff, 2000.85ff, 2001.73ff, 2002.241, 2003.116, 2003.185
- Ransagning: 96.79ff, 98.79, 2000.141, 2002.71, 2004.68, 2005.73f, 2006.76, 2006.148f, 2007.46, 2007.54f, 2007.79f, 2007.119ff
- ”Refshalevej-sagen” : 2004.111, 2005.13, 2005.132
- Retsplejeloven:
 - § 170: 2000.174
 - § 741 c: 2000.110, 2002.58
 - § 745: 2000.109, 2000.142, 2001.161, 2002.112, 2003.63
 - § 746: 97, 33, 97.123, 98.39, 98.134, 99.37, 99.74, 2000.78, 2001.27, 2001.41, 2002.32, 2006.22, 2007.26
 - § 780: 2000.150
 - § 1016 a: 97.143, 97.148, 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
 - § 1017: 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
 - § 1020 a, stk. 1: 97.96ff, 98.113ff, 98.190, 99.186, 2000.166ff, 2001.160, 2002.109, 2003.187ff, 2004.106ff, 2005.96f, 2006.82f, 2007.95
 - § 1020 a, stk. 2: 96.21, 96.93ff, 96.159f, 97.18, 97.90ff, 98.27, 98.105ff, 98.190ff, 99.173ff, 2000.157, 2001.51, 2001.83, 2001.145, 2001.165, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.66, 2003.146f, 2003.189ff, 2004.110ff, 2004.112ff, 2004.115ff, 2005.120ff, 2005.137ff, 2005.141ff, 2006.83ff, 2006.124ff, 2006.131f, 2007.13ff, 2007.95ff, 2007.139ff
- Rigsadvokatens behandling af klager over statadvokaternes

afgørelser:	2004.51f, 2005.116ff, 2006.104f, 2007.113
Rigsadvokatens stadfæstelse	
af afgørelser:	2004.52ff, 2005.60, 2005.117ff, 2006.105ff, 2007.114f
Rigsadvokatens ændring	
af afgørelser:	97.49ff, 98.52ff, 99.48ff, 2000.49ff, 2001.55ff, 2002.28, 2003.94, 2004.57ff, 2005.56, 2005.58, 2005.120ff, 2006.107ff, 2007.115ff
Rimelig formodning om strafbart	
forhold:	99.71f, 99.171ff, 2000.73, 2003.63, 2005.29, 2006.19, 2006.82f
"Røde Mellemvej-sagen":	2004.15, 2004.50f, 2004.121ff, 2005.13
"Rådvadsvej-sagen"	2006.11, 2006.94
Sagsbehandlingstiden:	97.131ff, 98.142ff, 98.147ff, 99.92ff, 2000.96ff, 2001.12, 2001.91ff, 2002.135ff, 2003.13ff, 2003.114ff, 2003.186, 2005.12, 2004.12ff, 2005.52, 2005.104ff, 2006.9ff, 2006.136ff, 2007.12f
Sagsstatistik:	
– adfærdsklager:	96.50, 97.41, 98.46, 99.41, 2000.41f, 2001.45f, 2002.14, 2003.243, 2005.134f, 2006.118ff, 2007.134ff
– indkomne sager:	96.46, 97.37f, 98.42ff, 99.39ff, 2000.39f, 2001.43ff, 2001.59, 2002.14f, 2003.243, 2004.61f, 2005.126f, 2005.131ff, 2006.110f, 2006.115ff, 2007.131ff
– rpl. § 1020 a, stk. 2:	96.51, 97.42, 98.48, 99.43, 2000.43, 2001.47ff, 2002.277, 2003.247, 2005.137ff, 2006.124ff, 2007.139ff
– straffesager:	96.51, 97.42, 98.46ff, 99.42, 2000.42f, 2001.46f, 2003.246, 2005.135ff, 2006.121ff, 2007.136ff
– visitationssager:	98.48, 99.45, 2000.45, 2001.49f, 2003.248
Schengen:	2000.13ff, 2003.27
Selvinkriminering:	2003.48f
"Seven-Eleven-sagen"	2006.11, 2006.89, 2007.115f
Sigtelser:	2004.15ff
Skydevåben:	96.94ff, 96.100ff, 97.91f, 97.95ff, 98.106ff, 98.113, 98.115, 98.190, 99.180ff, 99.201, 2000.161ff, 2001.51, 2001.83, 2001.146f, 2001.150ff, 2001.157ff, 2001.161ff, 2002.229ff, 2003.15f, 2003.190ff, 2004.14ff, 2004.50f, 2004.109f, 2004.111f, 2004.115f, 2004.120ff, 2006.11ff, 2006.84, 2007.14
"Spjaldsagen":	96.109f, 97.110ff

”Station 1-sagen”:	99.159, 99.160, 99.187, 2000.78, 2000.181, 2000.192, 2003.97
Straffelovens kapitel 16	
– § 146:	96.122, 97.85, 98.98, 2001.137, 2007.81
– § 147:	98.97, 2001.56
– § 148:	2000.168, 2001.137
– § 150:	99.110, 99.157, 2004.83f
– § 152:	96.83ff, 96.122, 98.121, 98.176f, 99.52f, 99.68, 99.116, 99.118, 99.149f, 99.190, 2000.138ff, 2001.127ff, 2001.138, 2002.129, 2003.159, 2003.162, 2004.86f, 2005.70ff, 2006.54, 2006.56f, 2007.70ff, 2007.81
– § 152b:	2000.138
– § 152e:	2000.138f
– § 152f:	2000.140
– § 154:	96.76, 96.126, 97.80f, 97.143, 97.145ff, 98.87, 99.189, 2000.133, 2000.174, 2001.56, 2001.66, 2001.76, 2001.121, 2001.123, 2002.87, 2002.235
– § 155:	96.87, 96.133, 98.92, 98.138, 98.176, 99.59, 99.69, 99.110, 99.151f, 99.157, 99.189f, 99.196, 2000.68, 2000.109, 2000.138f, 2000.143f, 2000.168, 2000.171f, 2000.175, 2001.89, 2001.124, 2001.128, 2001.133, 2001.161, 2002.206, 2003.159, 2003.162, 2004.83f, 2004.107f, 2005.66ff, 2005.71, 2006.31, 2006.54f, 2006.56ff, 2006.61, 2006.129, 2006.131, 2007.72ff, 2007.75ff, 2007.78
– § 156:	97.79, 98.93, 99.153f, 99.197, 2000.139, 2000.142, 2001.135f, 2001.165, 2004.108f, 2007.78
– § 157:	98.96, 99.154, 99.197, 2000.109, 2000.139, 2000.142, 2000.167, 2000.171, 2001.127, 2001.134, 2001.136f, 2001.161f, 2003.164, 2004.108f, 2004.120, 2004.78ff, 2005.68, 2006.61
Straffellovssager:	
– sagens afgørelse:	2004.40f, 2005.29, 2006.19f, 2007.23f
– andre anmeldelser:	96.82f, 96.87ff, 97.81ff, 98.92ff, 99.153ff, 2000.143ff, 2001.132ff, 2003.170, 2004.83f, 2004.90ff, 2005.74ff, 2006.59ff, 2007.80
– anmeldelser om tyveri:	98.96, 99.58, 2000.147, 2003.167, 2004.93, 2004.94f, 2006.59, 2007.62f

- anmeldelser om vold: 96.74ff, 97.75f, 98.87ff, 99.144, 2000.133ff, 2001.121ff, 2003.157ff, 2004.79ff, 2005.62ff, 2006.51ff, 2007.61ff
- drabsforsøg: 2004.111
- formodning om strafbart forhold: 99.71, 2000.73, 2003.170f, 2006.83f, 2006.124
- forbrydelse i offentlig tjeneste
se Straffelovens kapitel 16
- grundløse anmeldelser: 97.83ff, 98.97ff, 99.148, 2000.146ff, 2001.137ff, 2002.215, 2003.156, 2004.96f, 2005.78ff, 2006.19, 2007.80ff
- misbrug af politiets registre: 96.86, 99.59, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff, 2006.54ff, 2007.72ff
- straffesager: 96.21, 96.74, 97.18, 97.74, 98.86, 99.143, 2000.133ff, 2001.121ff, 2002.70ff, 2003.157ff, 2004.78ff, 2005.62ff, 2006.51ff, 2007.61ff
- straffesager ctr. klagesager: 97.127ff, 98.139ff, 99.82.2000.85ff, 2001.73ff, 2002.138, 2003.185
- tavshedspligten: 96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2005.71, 2006.54ff, 2007.69ff
- uagtsomt manddrab: 98.65, 98.186, 2001.152, 2001.156f, 2002.219f, 2005.13ff
- under efterforskningen 97.77ff, 98.90f, 2000.141ff, 2001.130ff, 2003.165ff, 2004.90, 2005.73f, 2006.58, 2007.79f
- Systemkritik: 99.118, 99.121f, 2000.117, 2001.103, 2002.161, 2003.138ff, 2005.45ff, 2006.33, 2007.39
- Tavshedsbrud:
 - konkrete sager: 97.144ff, 98.172ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.118, 2001.124ff, 2002.198f, 2003.159f, 2004.76f, 2005.71, 2006.55, 2007.69ff
 - straffesager: 96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.157f, 2004.76f
 - videregivelse til pressen: 97.144, 97.80, 98.172, 2000.149, 2001.125ff, 2002.201, 2003.160, 2003.161, 2004.106, 2006.56, 2007.71f
- Tilbagekaldte sager: 97.125ff, 98.137ff, 99.80ff, 2000.84ff, 2001.28f. 2005.30, 2006.20, 2007.24
- "Tiltsagen": 2002.246, 2004.115f
- Udrykningskørsel: 96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.142, 2004.98ff,

	2004.109f, 2004.113, 2005.82, 2006.63ff, 2006.86, 2006.96f, 2006.102, 2006.112f, 2007.83f
Underretning:	96.113f, 98.143, 99.95f, 99.100f, 2001.105, 2003.101, 2003.129
Undersøgelsessager:	97.43ff, 2005.96ff, 2006.124ff, 2007.95ff
Venterumsanbringelse:	2004.74f, 2005.53f, 2006.82f, 2006.129
Videregivelse af oplysninger om tidligere sager	
– til ansættelsesmyndigheden:	2000.29, 2001.82
– til nævnet:	2000.62f
Visitation:	98.66f, 99.130, 2002.184, 2003.149, 2004.73f, 2005.103, 2006.149, 2007.127f
”Ølby-sagen”:	2002.87, 2002.235

Sagsregister 2007

Henvisningerne refererer sig til årgang og sidetal

Rigsadvokatens j.nr.

RA-2005-321-333, 2007.145
 RA-2005-321-334, 2007.145
 RA-2006-321-0364, 2007.40, 2007.67
 RA-2007-321-0432, 2007.38, 2007.77
 RA-2007-321-0433, 2007.129
 RA-2007-321-0434, 2007.127
 RA-2007-321-0448, 2007.126
 RA-2007-321-0464, 2007.78
 RA-2007-321-0468, 2007.72, 2007.117
 RA-2007-321-0477, 2007.90
 RA-2007-321-0489, 2007.81
 RA-2007-321-0498, 2007.116

 RA-2007-322-0022, 2007.115
 RA-2007-322-0024, 2007.146
 RA-2007-322-0025, 2007.147
 RA-2007-322-0027, 2007.100
 RA-2007-322-0029, 2007.147
 RA-2007-322-0030, 2007.147
 RA-2008-322-0035, 2007.108

 RA-2006-323-0209, 2007.145
 RA-2007-323-0248, 2007.123
 RA-2007-323-0250, 2007.119
 RA-2007-323-0253, 2007.41, 2007.55,
 2007.115
 RA-2007-323-0264, 2007.59
 RA-2007-323-0267, 2007.33, 2007.35, 2007.41,
 2007.45
 RA-2007-323-0283, 2007.32, 2007.44

RA-2007-323-0297, 2007.37, 2007.56,
 2007.114
 RA-2007-323-0298, 2007.38, 2007.47,
 2007.117
 RA-2008-323-0300, 2007.35, 2007.53
 RA-2008-323-0305, 2007.91
 RA-2008-323-0311, 2007.58

Statsadvokaternes j.nr.

SA1-2004-321-0376, 2007.64
 SA1-2004-321-0459, 2007.126
 SA1-2005-321-0188, 2007.145
 SA1-2005-321-0535, 2007.46
 SA1-2005-321-0557, 2007.129
 SA1-2005-321-0562, 2007.127
 SA1-2005-321-0597, 2007.42
 SA1-2005-321-0600, 2007.146
 SA1-2005-321-0628, 2007.65
 SA1-2005-321-0642, 2007.146
 SA1-2006-321-0720, 2007.69
 SA1-2006-321-0724, 2007.37, 2007.73
 SA1-2006-321-0754, 2007.38, 2007.77
 SA1-2006-321-0790, 2007.82
 SA1-2006-321-0848, 2007.73
 SA1-2006-321-0850, 2007.86
 SA1-2006-321-0861, 2007.42
 SA1-2006-321-0888, 2007.85
 SA1-2006-321-0913, 2007.81
 SA1-2006-321-0927, 2007.83
 SA1-2007-321-0973, 2007.78
 SA1-2007-321-0981, 2007.80
 SA1-2007-321-0988, 2007.85

SA1-2007-321-0999, 2007.80	SA2-2005-323-0356, 2007.36, 2007.57
SA1-2007-321-1010, 2007.65	SA2-2006-323-0378, 2007.145
SA1-2007-321-1035, 2007.81	SA2-2006-323-0412, 2007.58
	SA2-2006-323-0472, 2007.33, 2007.48
SA1-2006-322-0011, 2007.115	SA2-2006-323-0475, 2007.32, 2007.44
SA1-2006-322-0013, 2007.146	SA2-2007-323-0365, 2007.33, 2007.49
SA1-2006-322-0014, 2007.147	SA2-2007-323-0497, 2007.41, 2007.55, 2007.115
SA1-2007-322-0016, 2007.98	SA2-2007-323-0533, 2007.37, 2007.56, 2007.114
SA1-2007-322-0017, 2007.102	
SA1-2007-322-0018, 2007.104	
SA1-2007-322-0019, 2007.108	
SA1-2007-322-0020, 2007.106	SA3-2006-321-0266, 2007.86
	SA3-2006-321-0282, 2007.75
SA1-2002-323-0003, 2007.123	SA3-2007-321-0316, 2007.70
SA1-2003-323-0131, 2007.145	SA3-2007-321-0330, 2007.70
SA1-2005-323-0320, 2007.119	SA3-2007-321-0345, 2007.66
SA1-2005-323-0341, 2007.34, 2007.43	
SA1-2006-323-0444, 2007.35, 2007.47	SA3-2007-322-0012, 2007.108
SA1-2006-323-0450, 2007.34, 2007.44, 2007.95	
SA1-2007-323-0480, 2007.35, 2007.46	SA3-2006-323-0213, 2007.146
SA1-2007-323-0496, 2007.39, 2007.57	SA3-2006-323-0231, 2007.33, 2007.35, 2007.41, 2007.45
SA1-2007-323-0517, 2007.38, 2007.47, 2007.117	SA3-2007-323-0271, 2007.33, 2007.49
SA2-2006-321-0595, 2007.36, 2007.54	SA4-2004-321-0096, 2007.145
SA2-2006-321-0642, 2007.37, 2007.74, 2007.95	SA4-2006-321-0271, 2007.78
SA2-2006-321-0685, 2007.33, 2007.48	SA4-2007-321-0296, 2007.90
SA2-2006-321-0711, 2007.36, 2007.61	SA4-2007-321-0302, 2007.38, 2007.79
SA2-2007-321-0727, 2007.72, 2007.117	
SA2-2007-321-0746, 2007.34, 2007.62	SA4-2006-322-0002, 2007.146
SA2-2007-321-0751, 2007.63	SA4-2007-322-0005, 2007.97
SA2-2007-321-0772, 2007.116	SA4-2007-322-0006, 2007.102
SA2-2007-321-0783, 2007.37, 2007.67	SA4-2007-322-0007, 2007.103
SA2-2007-321-0794, 2007.82	SA4-2007-322-0008, 2007.104
	SA4-2007-322-0009, 2007.105
SA2-2006-322-0013, 2007.147	SA4-2007-322-0010, 2007.106
SA2-2007-322-0015, 2007.96	SA4-2008-322-0012, 2007.109
SA2-2007-322-0017, 2007.107	

SA4-2006-323-0211, 2007.59

SA4-2006-323-0224, 2007.36, 2007.59

SA4-2007-323-0296, 2007.91

SA5-2006-321-0225, 2007.40, 2007.67

SA5-2007-321-0330, 2007.94

SA5-2007-321-0332, 2007.87

SA5-2007-321-0333, 2007.71

SA5-2006-322-0007, 2007.147, 2007.159

SA5-2007-322-0009, 2007.96

SA5-2007-322-0010, 2007.98

SA5-2007-322-0011, 2007.100

SA5-2007-322-0012, 2007.100

SA5-2007-322-0013, 2007.106

SA5-2006-323-0212, 2007.35, 2007.53,
2007.159

SA5-2007-323-0215, 2007.160

SA5-2007-323-0216, 2007.35, 2007.52

SA6-2006-321-0238, 2007.72

SA6-2006-321-0280, 2007.83

SA6-2006-321-0299, 2007.37, 2007.61

SA6-2006-322-0007, 2007.147

SA6-2007-322-0009, 2007.103

SA6-2006-323-0257, 2007.93

SA6-2006-323-0258, 2007.34, 2007.35, 2007.49

SA6-2007-323-0275, 2007.34, 2007.94

SA6-2007-323-0317, 2007.38, 2007.60

SA6-2007-323-0349, 2007.51

Bilag

Bilag 1

Politiklagenævnens medlemmer pr. 31.12.2007

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for København og Bornholm**
Amagertorv 11,
1160 København K

Formand og dennes suppleant:
Advokat Poul Helmuth Petersen
Advokat Helle Lokdam (Suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:
Ingeniør Carsten Nielsen
Arne Mikkelsen (suppleant)

Tandlæge Eva Kofoed-Jensen
Ingeniør Claus Hertz Bruun Petersen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn**
Nordstensvej 11
3400 Hillerød

Formand og dennes suppleant:
Advokat Michael Abel
Advokat Poul Jost Jensen (Suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:
Sekretær Eva Amdisen
Projektchef Peer Henrik Tidemand-Petersson (Suppleant)

Afsætningsøkonom Nils W. Larsen
Revisor Birgit Hansen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster**
Ahlgade 15
4300 Holbæk

Formand og dennes suppleant:
Advokat Kaj Høj
Advokat Peter Rørdam (Suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:

Tandlæge Karen Samson
Sygehjælper Berit Andresen (Suppleant)

Tandlæge Nina Sønderby Hansen
Folkeskolelærer John Andersen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Nord- og Østjylland
Østergrave 4, 1.
8900 Randers**

Formand og dennes suppleant:
Advokat Kirsten Schmidt
Advokat Olav Pedersen (suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:
Afdelingsleder Anne Krøjer Jacobsen
Marketingsassistent Birte Rerup (Suppleant)

Entreprenøransat Jørgen Keller Pedersen
Informationsassistent Inge Marie Ulrik (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland
Søndergade 1b
8600 Silkeborg**

Formand og dennes suppleant:
Advokat Hans Kjærgaard
Advokat Nina Hygum (Suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:
Designer Inger Elsebeth Jensen
Medhjælper Susanne Glud Skjødt (Suppleant)

Leder Søren Panny Pedersen
Tømrer Erik Burmølle (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland
Kongevej 64
6400 Sønderborg**

Formand og dennes suppleant:

Advokat Palle Niss

Advokat Palle Rohrsted (Suppleant)

Lægmænd og suppleanter herfor:

Handelsskolelærer Marianne Taanquist

Gårdejer Kurt Landtved (Suppleant)

Selvstændig Kurt Bjørndal

Ingeniør Christian Thorkild Jensen (Suppleant)

Bilag 2

Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver. En oversigt

Politimyndigheden

Politiets formål er efter politilovens § 1 at virke for trykthed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Landet er inddelt i 12 politikredse samt politikredsene i Grønland og på Færøerne. Hver politikreds ledes af en politidirektør, der har ansvar for politiets virksomhed i politikredsen. I Grønland og på Færøerne ledes politikredsen af en politimester, Justitsministeren er efter retsplejelovens § 108 politiets øverste foresatte. Ministeren udøver sine beføjelser gennem Rigspolitichefen, politidirektørerne og politimestrene.

Rigspolitichefen har efter retsplejelovens § 109 ansvaret for politiets virksomhed i hele landet. Rigspolitichefen fører desuden tilsyn med politidirektørernes almindelige måde at tilrettelægge politiets arbejde på og giver almindelige bestemmelser for dette. Disse bestemmelser udgives i Rigspolitichefens Kundgørelsessamling.

Anklagemyndighedens organisation og opgaver

Anklagemyndighedens opgaver og organisation er beskrevet i retsplejelovens kapitel 10 (§§ 95 – 107). Anklagemyndigheden består af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politidirektørerne.

Anklagemyndighedens opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven. De overordnede målsætninger for denne opgave er beskrevet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Her står det, at anklagemyndigheden skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader. Derved skal anklagemyndigheden påse, at de strafskyldige drages til ansvar. Den skal også sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt ("objektivitetsprincippet").

Anklagemyndigheden er underlagt justitsministeren, der fører tilsyn med de offentlige anklagere. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver, og ministeren kan give disse pålæg om at behandle konkrete sager. Justitsministeren behandler endvidere klager over afgørelser, der er truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

Rigsadvokaten

Rigsadvokatens opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 99. Ifølge denne bestemmelse varetager Rigsadvokaten straffesager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten er de øvrige anklageres overordnede og fører tilsyn med dem.

Rigsadvokaten fastsætter endvidere bestemmelser om, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver. Disse generelle instrukser udgives blandt andet i Rigsadvokatens Meddelelser. Rigsadvokaten har f.eks. i Meddelelse 3/2002 fastsat nærmere retningslinjer om påtalekompetencen og forelæggelsesregler mv.

for anklagemyndigheden. Rigsadvokaten kan desuden give de offentlige anklagere pålæg om at behandle konkrete sager.

Rigsadvokaten behandler også klager over afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne som 1. instans.

Statsadvokaterne

Statsadvokaternes opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 101. Her står det, at statsadvokaterne varetager straffesager ved landsretterne, udførelsen af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter retsplejelovens § 687, ankesager ved landsretten og sager om overtrædelse af de bestemmelser i straffeloven, som er opregnet i retsplejelovens § 719, stk. 2, nr. 3.

Statsadvokaterne fører endvidere tilsyn med politidirektørenes behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser, der er truffet af politidirektørerne vedrørende strafforfølgning.

Statsadvokaterne kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan politidirektørerne skal udføre deres opgaver som offentlige anklagere. De kan også give pålæg om behandlingen af konkrete sager, blandt andet ved at pålægge politidirektørerne at begynde, fortsætte, undlade eller standse forfølgningen i en konkret sag.

Statsadvokaternes forretninger er fordelt mellem seks regionale statsadvokater, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet og Statsadvokaten for Særlige Internationale Sager. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 som ændret ved bekendtgørelse nr. 1420 af 13. december 2006 er optrykt som bilag 15.

Statsadvokaterne behandler desuden sager om erstatning i forbindelse med strafferetlig forfølgning (retsplejelovens kapitel 93 a) og klager over politiet (retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d). Statsadvokaterne fører tilsyn med længden af strafferetlige foranstaltninger, som psykisk afvigende kriminelle er blevet idømt, og tager herunder også stilling til spørgsmålet om friheder efter ”frihedscirkulæret”.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet varetager for hele landet forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, der har et særligt betydeligt omfang eller er led i organiseret kriminalitet mv.

Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser mv. i udlandet.

Politidirektørerne

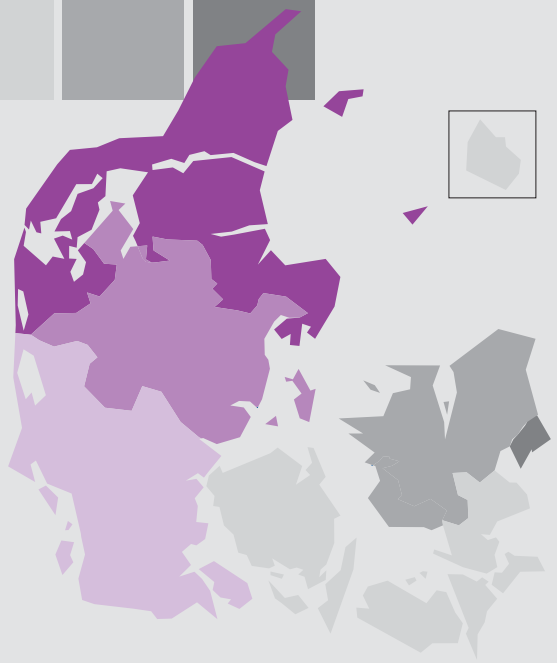
Politidirektørenes opgaver som anklagemyndighed er beskrevet i retsplejelovens § 104. Politidirektørerne og de offentlige anklagere, der er ansat hos disse, fungerer som anklagemyndighed ved byretterne. Politidirektørerne har således – ved siden af ledelsen af politiet – ansvaret for politikredsens efterforskning og den lokale anklagemyndigheds virksomhed.

Ved lov om anklagemyndighedens struktur (L 385/1992) blev den almindelige påtalekompetence i straffesager ændret. Påtalen hører nu som udgangspunkt under politidirektørerne.

Politidirektøren skal dog efter bestemmelserne i retsplejeloven og anklagemyndighedens forelæggelsesregler, herunder Rigsadvokatens Meddelelse 3/2002, forelægge en række sager for statsadvokaten, inden der rejses tiltale mv.

Politidirektøren skal f.eks. forelægge sager, hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, hvis ansatte i politiet er blevet forurettet i tjenesten, eller hvis sigtede har indgivet klage over, at politiet har anvendt særlige efterforskningskridt. Dog undtages klart grundløse klager over efterforskningskridt, der er godkendt af retten. Politidirektøren skal f.eks. også forelægge sager mod psykisk afvigende kriminelle, sager mod advokater, samt visse særlovssager, f.eks. sager hvor der er uenighed mellem politidirektøren og særmyndigheden omkring titalens udformning.

Kompetenceændringen blev koblet sammen med en udvidelse af statsadvokaternes pligt til almen kontrol og tilsyn med politikredsens arbejdstilrettelæggelse og sagsbehandling. Ved at give statsadvokaterne mulighed for af egen drift eller efter en klage at kunne tage afgørelser op til fornyet behandling, tilgodeses hensynet til en ensartet sagsbehandling. Rigsadvokaten har i Meddelelse 10/2006 udsendt meddelelse om kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene.



Anklagemyndigheden

Bilag 3

Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d

Kapitel 93 b

Behandling af klager over politipersonalet

§ 1019. Statsadvokaterne behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand til undersøgelsen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1019 a. Klage indgives til vedkommende statsadvokat. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under straffesagens behandling.

Stk. 2. Statsadvokaten kan afvise at behandle en klage, hvis klagen indgives mere end 6 måneder efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 b. Den, klagen angår (indklagede), skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at udtale sig om fremstillingen. Indklagede har ikke pligt til at udtale sig om fremstillingen.

§ 1019 c. Indklagede har ret til at møde med en bisidder. § 23 i lov om tjenestemænd finder tilsvarende anvendelse med hensyn til godtgørelse af indklagedes udgift til bisidder.

§ 1019 d. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til statsadvokaten, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar.

Stk. 2. Statsadvokaten vejleder indklagede om bestemmelsen i stk. 1 samt om bestemmelserne i § 1019 b, § 1019 c, og § 1019 i, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden indklagede afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 1019 e. Afgives forklaring i retten, jf. § 1019 f, beskikker retten en advokat for klageren og indklagede.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. § 1019 f, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang.

Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

Stk. 3. Advokatbeskikkelsen sker uden udgift for de pågældende.

Stk. 4. Den beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer som led i undersøgelsen. Advokaten må ikke uden statsadvokatens tilladelse overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

Stk. 5. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af sin klient såvel hos statsadvokaten som i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Advokaten underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

§ 1019 f. Statsadvokaten kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

Stk. 2. Såfremt klagen vedrører myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag eller under fuldbyrdelse af en strafferetlig afgørelse, afgives forklaring for den byret, som behandler eller har behandlet straffesagen, eller for hvilken straffesagen kan forventes indbragt. I andre tilfælde afgives forklaring ved byretten i den retskreds, hvor det forhold, klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 g. Statsadvokaten giver møde i retsmøder, hvor sagen behandles.

Stk. 2. Indklagede skal så vidt muligt

underrettes om berammede retsmøder og have lejlighed til at være til stede.

Stk. 3. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

Stk. 4. Sagen behandles i strafferechtsplejens former uden medvirken af domsmænd.

§ 1019 h. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende adfærdsklager. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klager over afgørelser i adfærdsklagesager er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt.

§ 1019 i. Behandlingen af en adfærdsklagesag sluttes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, eller
- 3) der træffes bestemmelse om, at sagen skal undersøges efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde behandles straffesagen af statsadvokaten, jf. kapitel 93 c. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

§ 1019 j. Statsadvokaten underretter vedkommende politidirektør og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Statsadvokaten underretter endvidere vedkommende politidirektør og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

Stk. 2. Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 er ikke til hinder for, at den pågældende suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten.

§ 1019 k. Statsadvokaten kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 1019 l. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af adfærdsklager.

§ 1019 m. Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 c

Straffesager mod politipersonale

§ 1020. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat.

§ 1020 a. Statsadvokaterne iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Stk. 2. Statsadvokaterne iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Bestemmelserne i § 1019 j finder herved tilsvarende anvendelse.

§ 1020 b. Ved behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager kan statsadvokaterne udøve de beføjelser, som ellers tilkommer politiet.

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1020 c. Offentlig påtale i de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager tilkommer statsadvokaterne, medmindre påtalen efter

denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov tilkommer rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

Stk. 2. Statsadvokaterne varetager udførelsen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager ved byretterne og landsretterne.

§ 1020 d. Retten beskikker en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

§ 1020 e. Retten beskikker på den forurettedes begæring en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

Stk. 2. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten på begæring af den forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Stk. 3. Den for forurettede beskikkede advokat eller den for de nære pårørende beskikkede advokat har adgang til det i § 741 c, stk. 2, 2. pkt., nævnte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

Stk. 4. Bestemmelserne i kapitel 66 a finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 f. Rigsadvokaten kan bestemme, at en straffesag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal behandles af statsadvokaten efter reg-

lerne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede.

§ 1020 g. Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af straffesager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 h. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager.

§ 1020 i. Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 d

Politiklagenævn

§ 1021. Politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar. Genudpegning kan finde sted én gang.

Stk. 2. Medlemmer af politiklagenævn kan fortsætte behandlingen af en verserende sag efter udløbet af det tidsrum, for hvilket de pågældende medlemmer er udpeget, hvis hensynet til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i nævnet taler for det og sagen forventes afgjort inden for kortere tid.

Stk. 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervenerne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd.

Stk. 4. Lægmændene udpeges efter

indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening), der for hvert politiklagenævn indstiller otte personer, heraf fire kvinder og fire mænd, som har bopæl inden for det pågældende politiklagenævns område.

Stk. 5. Lægsmændene kan ikke samtidigt med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller Folketinget. Bestemmelsen i § 70 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Advokaten skal have kontor, og lægsmændene skal have bopæl, i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn.

Stk. 7. En person, der inden for det i stk. 1, 1. pkt., nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem.

Stk. 8. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af stk. 3 og 4.

Stk. 9. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om antallet af politiklagenævn og om sagernes fordeling mellem dem samt om indstillingen af medlemmer, herunder om indstillingen fra kommuner, der ikke er medlemmer af KL (Kommunernes Landsforening), og disses vederlag.

§ 1021 a. Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Stk. 2. Politiklagenævnet kan over for

statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c.

§ 1021 b. Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager. Politiklagenævnet må ikke uden statsadvokatens samtykke overlevere det modtagne materiale til andre.

Stk. 2. Statsadvokaten orienterer i øvrigt løbende politiklagenævnet om alle væsentlige beslutninger, der træffes i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen.

§ 1021 c. Politiklagenævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt.

Stk. 2. Hvis sigtede eller statsadvokaten i en sag, der behandles efter kapitel 93 c, modsætter sig nævnets anmodning om foretagelse af bestemte yderligere efterforskningsskridt, forelægges spørgsmålet for retten til afgørelse. § 694, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Rettens afgørelse træffes på begæring ved kendelse.

§ 1021 d. Statsadvokaten udfærdiger en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter

kapitel 93 b eller efterforskningen efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder sagen bør afgøres.

§ 1021 e. Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Stk. 2. Det skal fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal sendes til den, der har indgivet klage eller anmeldelse.

§ 1021 f. Politiklagenævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klage efter stk. 1 er 4 uger efter, at politiklagenævnet har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

§ 1021 g. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiklage-

nævnenes virksomhed, herunder om statsadvokaternes samvirke med politiklagenævnene.

§ 1021 h. Rigsadvokaten afgiver en årlig beretning om behandlingen af de i kapitel 93 b og kapitel 93 c nævnte sager til Folketinget og justitsministeren. Beretningen skal offentliggøres.

Bilag 4

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om
forretningsorden for politiklagenævn

Bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn

I medfør af § 1021 g i retsplejeloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som
ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og
senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995,
fastsættes:

§ 1. Nævnets formand tilrettelægger nævnets
arbejde og fastlægger mødedagene.

Stk. 2. Nævnets formand stiller sekretær-
bistand til rådighed for nævnet.

Stk. 3. Nævnets formand foranlediger, at der
føres en særskilt journal over nævnets sager, og
sørger for, at sagens dokumenter opbevares og
afleveres i overensstemmelse med de til enhver
tid gældende arkivretlige regler.

§ 2. Alle nævnets medlemmer deltager i sa-
gens behandling. Er et medlem forhindret, del-
tager suppleanten i den pågældendes sted.

Stk. 2. Et medlem af nævnet kan ikke deltage
i behandlingen af en sag, når vedkommende er
inhabil efter forvaltningslovens kapitel 2.

§ 3. Sagerne behandles mundtligt.

Stk. 2. Formanden kan bestemme, at en sag
eller visse typer af sager skal behandles skrift-
ligt. Såfremt et medlem anmoder om det, be-
handles sagen dog mundtligt.

§ 4. Såfremt nævnet eller statsadvokaten on-
sker det, kan statsadvokatens redegørelse efter
retsplejelovens § 1021 d suppleres med, at stats-
advokaten mundtligt over for nævnet redegør
for sagen.

Stk. 2. Nævnet og statsadvokaten kan også i
øvrigt drøfte sagerne mundtligt.

§ 5. Nævnet kan anmode statsadvokaten om
at foretage bestemte yderligere undersøgelses-
eller efterforskningskridt, jf. retsplejelovens §
1021 c.

§ 6. Nævnet kan over for statsadvokaten til-
kendegive, at der efter nævnets opfattelse bør
indledes en undersøgelse efter reglerne i rets-
plejelovens kapitel 93 b eller efterforskning ef-
ter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også,
selv om der ikke er indgivet en klage eller an-
meldelse.

§ 7. Nævnets møder er ikke offentlige.

§ 8. Nævnets medlemmer har tavshedspligt,
jf. forvaltningslovens § 27.

Stk. 2. Nævnets medlemmer må ikke uden
statsadvokatens samtykke overlevere det mod-
tagne materiale til andre, jf. retsplejelovens §
1021 b, stk. 1, 2. pkt.

§ 9. Nævnets beslutninger træffes ved af-
stemning efter stemmeflerhed.

Stk. 2. Ved tilkendegivelsen efter retsplejelo-
vens § 1021 e til statsadvokaten kan ethvert
medlem forlange en kort begrundelse for sit
standpunkt tilført indstillingen.

§ 10. Nævnets beslutninger udfærdiges
skriftligt og underskrives af formanden eller
den, formanden bemyndiger dertil.

§ 11. Såfremt politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021 f klager over statsadvokatens afgørelse, underretter statsadvokaten sagens parter.

§ 12. I de i retsplejelovens § 1021 c, stk. 2, nævnte tilfælde møder formanden om fornødent for politiklagenævnet i retten.

§ 13. Politiklagenævnene afholder et årligt fællesmøde.

Stk. 2. På fællesmødet vælger medlemmerne af nævnene blandt de seks formænd en landsformand.

Stk. 3. Landsformanden forbereder og indkalder til fællesmødet.

Stk. 4. Landsformanden udgiver sammen med Rigsadvokaten den i § 14 nævnte årsberetning.

Stk. 5. Landsformanden vederlægges for de i stk. 3 og stk. 4 nævnte yderligere arbejdsopgaver.

§ 14. Politiklagenævnet udarbejder en selvstændig delberetning, der indgår i den årsberetning, som Rigsadvokaten skal afgive i medfør af retsplejelovens § 1021 h.

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Henriksen

Bilag 5

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995
om politiklagenævn

Bekendtgørelse om politiklagenævn

I medfør af § 2021, stk. 8, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995, fastsættes:

Kapitel 1

Antallet af politiklagenævn og sagernes fordeling mellem dem

§ 1. I henhold til retsplejelovens § 1021 oprettes for hver af landets seks regionale statsadvokater et politiklagenævn.

Stk. 2. Hvert politiklagenævn varetager de i retsplejelovens kapitel 93 d nævnte opgaver inden for vedkommende statsadvokats område, jf. bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992.

Kapitel 2

Politiklagenævnenes sammensætning samt udpegning af medlemmer

§ 2. Hvert politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar.

§ 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd. De advokater, som indstilles, skal have kontor i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn, og skal have erfaring med behandlingen af straffesager.

§ 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra amtsrådene, Københavns Borgerrepræsen-

tation og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg, der hver indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd, som har bopæl i vedkommende amt og kommune. De personer, der indstilles, skal endvidere have bopæl i det område af amtet, der hører under vedkommende politiklagenævn. Amter, der er delt mellem to eller tre politiklagenævne, indstiller henholdsvis tre og to personer fra hver af de to eller tre dele af amtet.

Stk. 2. De personer, der indstilles som lægmænd, skal være alment respekterede og nyde bred tillid i det område, hvor de skal virke. De pågældende må endvidere have betydelig indsigt i almindelige samfundsforhold og bør så vidt muligt udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen med hensyn til alder, uddannelse og erhverv. De pågældende skal udpeges i kraft af deres personlige egenskaber og ikke som repræsentanter for bestemte interessegrupper.

Stk. 3. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller Folketinget. Udelukkede fra hvervet er endvidere ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolens, anklagemyndighedens, statsamternes, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, jf. retsplejelovens § 70.

§ 5. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af §§ 3 og 4.

Stk. 2. Genudpegning kan finde sted én gang.

Nr. 1042.

5508

15. december 1995.

En person kan således højst virke i et politiklagenævn i 8 år.

Stk. 3. Hvis et medlem ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4, ophører denne som medlem. I stedet udpeges suppleanten som medlem for resten af perioden. Der udpeges i så fald en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede, ligeledes for resten af perioden. Tilsvarende gælder, hvis et medlem af andre grunde udtræder af politiklagenævnet. Hvis en suppleant ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4 eller af andre grunde udtræder af politiklagenævnet, udpeges en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede for resten af perioden.

Stk. 4. Såfremt der inden udløbet af 4 års perioden ikke længere er det fornødne antal personer indstillet, som opfylder betingelserne for beskikkelse, anmodes Advokatrådet eller vedkommende amtsråd, Københavns Borgerrepræsentation eller kommunalbestyrelsen på Frederiksberg om at foretage nye indstillinger.

Stk. 5. En person, der inden for det i § 2 nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem eller suppleant.

Kapitel 3

Ikrafttræden

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Hendriksen

Bilag 6

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET

ADE00207
J.nr. 1995-945-0226

29 DEC. 1995

Cirkulæreskrivelse til anklagemyndigheden og politiet vedrørende
behandling af klager over politipersonalet m.v.

1. Retsgrundlaget.

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Behandlingen af klager over politipersonalet m.v.) er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonalet.

Loven indebærer bl.a., at lokalnævnene ikke længere skal deltage i behandlingen af adfærdsklagesager, og at politimestrene ikke længere skal træffe afgørelse i adfærdsklagesager. Fremover er det statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre adfærdsklager. Statsadvokaterne skal desuden efterforske straffesager mod politipersonale og afgøre tiltalespørgsmålet.

Statsadvokatens afgørelser kan påklages til Rigsadvokaten.

Lokalnævnene skal fortsat varetage deres anden hovedopgave, nemlig at vedligeholde og udbygge kontakten mellem politiet og befolkningen, og lokalnævnene udgør således fortsat den formelle ramme om samarbejdet på lokalt plan mellem politiet og kommunerne.

2. Adfærdsklagesager.

Der er i retsplejelovens kapitel 93 b fastsat nærmere bestemmelser om behandlingen af klager over politipersonalet.

Det følger af lovens § 1019, stk. 1, at det er statsadvokaterne, der behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklagesager). Dette indebærer, at det herefter er statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre klager over politiperso-

- 2 -

nalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager). Begrebet "adfærdsklager" omfatter samme sagstyper, som hidtil har været behandlet i lokalnævnene.

Efter bestemmelsen i § 1019, stk. 2, skal Rigspolitichefen, det vil i praksis normalt sige Rigspolitichefens Rejseafdeling, efter anmodning yde statsadvokaten bistand til undersøgelsen. Det forudsættes, at undersøgelsen i adfærdsklagesager som altøvervejende hovedregel foretages af statsadvokaten selv eller det juridiske personale i statsadvokaturerne, herunder advokater der er beskikket som medhjælpere for statsadvokaten.

Det følger af bestemmelsen i § 1019, stk. 3, at politiet i adfærdsklagesager udelukkende kan foretage uopsættelige undersøgelseskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin undersøgelse af en konkret sag. Det kan f.eks. være iværksættelse af en lægeundersøgelse på en skadestue eller hos en praktiserende læge eller sikring af vidners identitet i en situation, hvor en person umiddelbart i tilknytning til en episode tilkendegiver, at han eller hun vil klage. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne undersøgelseskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

Vedrørende spørgsmålet om disciplinært ansvar i anledning af en adfærdsklagesag henvises til § 1019 j, og bemærkningerne i lovforslaget til denne bestemmelse.

3. Straffesager mod politiet.

Som noget nyt er behandlingen af straffesager mod politipersonale vedrørende forhold begået i tjenesten nu blevet særskilt lovreguleret i kapitel 93 c.

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten skal indgives til vedkommende statsadvokat, jf. § 1020. Hvis anmeldelsen modtages af politiet, må den derfor videresendes til statsadvokaten som rette myndighed.

- 3 -

Det er statsadvokaten, der forestår efterforskningen i sagen, og det er endvidere statsadvokaten, der afgør tiltalespørgsmålet, bortset fra de i § 1020 c, stk. 1, nævnte tilfælde.

I særlige tilfælde kan statsadvokaten efter bestemmelsen i § 1020 b, stk. 2, anmode Rigspolitichefen (i praksis Rigspolitichefens Rejseafdeling) om bistand med efterforskningen. Statsadvokaten kan også om fornødent anmode om bistand fra Rigspolitiets øvrige afdelinger, herunder Teknisk Afdeling.

I straffesager mod politipersonale kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt, det vil sige efterforskningsskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin behandling af en konkret sag, jf. § 1019 b, stk. 3. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne efterforskningsskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

4. Politiklagenævn.

Der er i medfør af § 1021 for hver af de regionale statsadvokater oprettet et politiklagenævn, der løbende skal føre tilsyn med statsadvokatens behandling af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale.

Hvert politiklagenævn består af en advokat og to lægmænd.

Politiklagenævnets beføjelser er nærmere beskrevet i kapitel 93 d i retsplejeloven. Som det bl.a. fremgår heraf, får politiklagenævnet i såvel adfærdsklagesager som straffesager mod politipersonale løbende tilsendt kopi af sagsakterne. Nævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også, selv om der ikke er indgivet en klage eller en anmeldelse. Nævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt. Nævnet tilkendegiver

- 4 -

endvidere over for statsadvokaten, hvordan sagerne efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Nævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til Rigsadvokaten.

5. Advokatbeskikkelse.

Der er gennemført en udvidet adgang til at beskikke advokat for klageren og indklagede i adfærdsklagesager (§ 1019 e) samt for forurettede og polititjenestemanden i straffesager mod politipersonale (§ 1020 e og 1020 d).

I adfærdsklagesager, der behandles efter kapitel 93 b, beskikker retten ifølge § 1019 e, stk. 1, en advokat for klageren og indklagede i de tilfælde, hvor forklaring afgives i retten.

I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende, jf. § 1019 e, stk. 2. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning, jf. § 1019 e, stk. 2.

I øvrigt følger det af § 1019 c, at indklagede har ret til at møde med en bisidder.

I straffesager mod politipersonale, der behandles efter kapitel 93 c, beskikker retten en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

Det følger endvidere af § 1020 e, at retten på den forurettedes begæring beskikker en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

- 5 -

6. Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade.

I tilknytning til reglerne om statsadvokaternes behandling af straffesager mod politipersonale er der i § 1020 a, stk. 2, indført en regel, hvorefter sager, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt (f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt), i alle tilfælde skal efterforskes af statsadvokaten i strafferetsplejens former, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

7. Behandling af "mindre klager".

Selv om det efter 1. januar 1996 er statsadvokaten, der behandler klager over politipersonalets adfærd, er det i bemærkningerne til § 1019 forudsat, at den hidtil fulgte praksis vedrørende politiets behandling af mindre klager opretholdes, jf. herved afsnit 3.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Efter denne praksis bliver mange små klager afgjort ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Herved kan fejltagelser og misforståelser opklares, og klageren vil undertiden være tilfreds hermed. I nogen tilfælde vil klageren umiddelbart kunne få medhold i sin klage, f.eks. hvor den indklagede polititjenestemand erkender at have optrådt ukorrekt. Såfremt klageren i sådanne tilfælde modtager en beklagelse af det passerede med tilsagn om, at forholdet vil blive påtalt, og han erklærer sig tilfreds hermed, vil der ofte ikke være behov for at iværksætte nogen undersøgelse.

Klageren må imidlertid af politiet vejledes om den formelle klagemulighed til statsadvokaten, og politiet må udfærdige en notits om det passerede, som forelægges for statsadvokaten, således at statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en nærmere undersøgelse af egen drift. Det forudsættes, at statsadvokaten sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget side 12 og 24, skal Justitsministeriet henstille til statsadvokaterne, at man ved

- 6 -

modtagelsen af de ovenfor anførte notitser fra politiet påser, at politiets behandling af "mindre klager" nøje holdes inden for de grænser, der følger af loven og dens forarbejder. Særtryk af lovforslaget med bemærkninger (L 242) er udsendt til politiet og anklagemyndigheden ved skrivelse af 5. maj 1995.

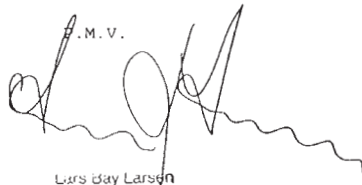
6. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser.

Loven træder i kraft den 1. januar 1996.

De nye regler om behandling af klager over politipersonalet har virkning for adfærdsklagesager, der ved lovens ikrafttræden ikke har været behandlet af lokalnævnet. En sag, der alene er modtaget og behandlet i lokalnavnets sekretariat, betragtes ikke som behandlet i lokalnævnet. Lokalnævnene opretholdes med deres hidtidige sammensætning efter lovens ikrafttræden i det omfang, det er nødvendigt for at færdigbehandle verserende adfærdsklagesager efter de hidtil gældende regler.

De nye regler om behandlingen af straffesager mod politipersonale har virkning for straffesager, hvori der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelserne er i øvrigt anført i lovens § 2, hvortil der henvises.

J.M.V.

Lars Day Larsen

Bilag 7

Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET
SLOTSHOLMSGADE 10
1216 KØBENHAVN K
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

ADE00256/Sagsbeh.: adc
J. nr. 1995-945-0226

Den

Rigsadvokaten
Christians Brygge 28, 3. tv.
1559 København V

5 JAN. 1996

Rigsadvokaten har overfor Justitsministeriet rejst spørgsmål om mulighederne for at yde vidne- og transportgodtgørelse i sager omfattet af politiklagenævnensordningen.

I den anledning skal Justitsministeriet udtale følgende:

1. Retsplejelovens § 188 indeholder en bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om godtgørelse til vidner og til "personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet".

I medfør af denne bestemmelse er der ved bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1989 om ydelser til lægdommere og vidner m.v. fastsat følgende bestemmelser om vidner:

"§ 2. Der tilkommer vidner 40 kr. for hver påbegyndt periode af 2 timer, de i anledning af vidnepligten må være borte fra hjemmet, dog mindst 80 kr.

Stk. 2. Må det antages, at et vidne har haft udgifter eller tab, der overstiger den i stk. 1 nævnte godtgørelse, kan retten, hvis omstændighederne taler for det, tillægge vidnet en særlig godtgørelse herfor.

§ 3. Lægdommere og vidner har endvidere krav på godtgørelse til hotelophold og befordring efter de for ansatte i staten gældende regler.

Stk. 2. Der ydes dog befordringsgodtgørelse, hvis

den pågældende må rejse mere end 3 kilometer for at nå til retten.

§ 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, og § 3 finder efter begæring tilsvarende anvendelse med henyn til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet."

2. Reglerne om godtgørelse til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet, jf. bekendtgørelsens § 4, må efter Justitsministeriets opfattelse finde tilsvarende anvendelse i straffesager mod politipersonale, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c. Der henvises herved til retsplejelovens § 1020 g, hvorefter de almindelige bestemmelser i retsplejelovent om behandlingen af straffesager finder tilsvarende anvendelse, i det omfang kapitel 93 c ikke indeholder særlige bestemmelser.

Det indebærer, at der efter begæring kan ydes særlig vidnegodtgørelse efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2 - men ikke standardgodtgørelse efter § 2, stk. 1 - samt transport- og overnatningsgodtgørelse efter bekendtgørelsens § 3. Kompetencen til at træffe afgørelse om ydelse af særlig vidnegodtgørelse i medfør af bekendtgørelsens § 4, jf. § 2, i de nævnte straffesager må antages at tilkomme statsadvokaten.

3. I adfærdsklagesager, der er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 b, må det antages, at bekendtgørelsens § 4 kan anvendes analogt, i det omfang afhøringer foretages af statsadvokaten (eller undtagelsesvis af Rigspolitiet, jf. § 1019, stk. 2). Det bemærkes i denne forbindelse, at det f.eks. ved den første afhøring af klageren/anmelderen kan være uafklaret, om sagen skal behandles som en straffesag eller en adfærdsklagesag. En skarp sondring mellem disse to sagsbehandlingsformer kan således ikke opretholdes i forhold til vidnegodtgørelsesreglerne.

Foretages afhøring ved retten i medfør af retsplejelovens § 1019 f, finder bekendtgørelsens §§ 2 og 3 direkte anvendelse.

P.M.V.

E.B.


Mogens Henriksen

Bilag 8

Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt
i politiklagenævnsager

JUSTITSMINISTERIET
Civil- og Politiafdelingen
Politikontoret

MLI00298
J.nr. 19
Den 3. oktober 1996

N O T I T S

om

Aktindsigt efter offentlighedsloven og forvaltningsloven i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af statsadvokaterne og Politiklagenævnene.

1. Problemstilling.

Justitsministeriet er blevet anmodet om at overveje, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigt i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af Statsadvokaterne og af Politiklagenævnet.

I det følgende redegøres der for det rejste spørgsmål samt spørgsmål, der naturligt - navnlig set fra Politiklagenævnens side - kan rejses i forbindelse hermed.

Indledningsvis beskrives i oversigtsform reglerne om undersøgelse af klager over politiet, idet disse regler er afgørende for, hvem der efter offentlighedslovens og forvaltningslovens bestemmelser har kompetence til at træffe afgørelse i begæringer om aktindsigt i de pågældende sager.

2. Reglerne om undersøgelse af klager over politiet.

I retsplejelovens § 1019, stk. 1, er det fastsat, at statsadvokaterne behandler klager over politipersonal-ets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

- 2 -

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020.

I bekendtgørelse nr. 1042 af 15. december 1995, jf. retsplejelovens § 1021, stk. 8, er det fastsat, at der for hver af landets seks regionale statsadvokater oprettes et politiklagenavn.

Efter retsplejelovens § 1021 a underretter statsadvokaten straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b (adfærdsklager) eller kapitel 93 c (straffesager). Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c, jf. § 1021 a, stk. 2.

Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager, jf. § 1021 b, stk. 1, 1. pkt.

I følge § 1021 c, stk. 1, kan politiklagenævnet anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser - eller efterforskningsskridt.

I følge § 1021 d udfærdiger statsadvokaten en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapital 93 b eller efterforskninger efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder, sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet meddeler efter § 1021 e, stk. 1, statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse

- 3 -

bør afgøres.

Af bemærkningerne til § 1021 e fremgår bl.a. følgende:

"Den sædvanlige fremgangsmåde i såvel straffesager som adfærdsklagesager vil være den, at statsadvokaten, når sagen efter hans opfattelse er klar til afgørelse, forelægger sagen for politiklagenævnet.

...

Politiklagenævnet må herefter i første række vurdere, om der efter nævnets opfattelse er behov for at foretage yderligere undersøgelser eller efterforskning, og i bekræftende fald fremsætte begæring herom, jf. den foreslåede § 1021 c. Finder politiklagenævnet derimod i lighed med statsadvokaten, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag, meddeler nævnet statsadvokaten, hvordan sagen efter nævnets opfattelse administrativt bør afgøres. Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

...".

I følge § 1021 e, stk. 2, skal det fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenavnets opfattelse.

3. Offentlighedslovens og forvaltningslovens udgangspunkt.

En klage over en polititjenestemands adfærd i tjenesten eller en anmeldelse om strafbart forhold begået af politipersonale i tjenesten, som behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, 93 c og 93 d, er som udgangspunkt omfattet af reglerne i lov nr. 572 af 19. december 1985 (med senere ændringer) om offentlighed i forvaltningen, jf. offentlighedslovens § 1, stk. 1.

Straffesager mod politipersonale for forhold begået i tjenesten samt adfærdsklagesager, der overgår til straffesagsbehandling, er dog ikke omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 2, stk. 1.

Udgangspunktet er herefter, at enhver kan forlange at

- 4 -

få aktindsigt i dokumenterne i de sager, der er omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 4, stk. 1.

Forvaltningslovens kapitel 4 indeholder bestemmelser om parters ret til aktindsigt. Udgangspunktet er i følge § 9, stk. 1, at den, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Parters ret til aktindsigt begrænses dog af §§ 12-15.

Det bemærkes, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 4 - og dermed udgangspunktet i § 9, stk. 1 - ikke gælder sager om strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser, jf. § 9, stk. 3. Parters ret til aktindsigt i afsluttede straffesager er reguleret i forvaltningslovens § 18.

Der vil ikke i nærværende sammenhæng blive redegjort for alle undtagelsesbestemmelser, som kan have betydning for spørgsmålet om aktindsigt i en klagesag vedrørende politipersonale, der behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet. Dog er enkelte spørgsmål af særlig interesse for politiklagenævnet behandlet nedenfor under punkt 5.

4. Kompetencespørgsmålet

I offentlighedslovens § 15, stk. 1, er det fastsat, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes. Bestemelsen har følgende ordlyd:

" § 15. Fremsættes der begæring om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes. I andre tilfælde afgøres sager om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse".

Afgørelsessag

Forvaltningslovens § 16, stk. 1, indeholder en tilsvar-

- 5 -

ende kompetenceregulering, idet det er fastsat, at afgørelsen af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt skal imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

Ikke afgørelsessag

Som det fremgår, skal afgørelsen om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag. Indgår dokumentet ikke i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, træffes afgørelsen vedrørende aktindsigtsspørgsmålet af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

Politiklagenavnets sag

I forbindelse med en klage eller anmeldelse af politipersonale har politiklagenævnet som nævnt ovenfor i punkt 2 ikke til opgave at træffe afgørelse i sagen, men skal efter retsplejelovens § 1021 e alene meddele Statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres. Den tilkendegivelse, politiklagenævnet meddeler Statsadvokaten, kan derfor ikke antages at være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1, men alene en beslutning af processuel karakter. Der kan i den forbindelse henvises til kommenteret forvaltningslov, 1992, side 52.

Statsadvokatens sag

En klage over politipersonale indebærer som nævnt ovenfor under punkt 2, at statsadvokaten - efter at have hørt politiklagenævnet - skal tage stilling til, om klagen er berettiget, og statsadvokatens afgørelse kan indbringes for Rigsadvokaten. Tilsvarende gælder i sager vedrørende anmeldelse om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten. Den sag, som statsadvokaten opretter i forbindelse hermed, er efter Justitsministeriets opfattelse en sag "hvori der er eller vil blive truffet afgørelse".

Statsadvokatens kompetence

Fremsættes der begæring om aktindsigt over for politiklagenævnet vedrørende dokumenter, der er indgæet i

- 6 -

Statsadvokatens klagesag eller straffesag, skal begæringen om aktindsigt derfor sendes til Statsadvokaten til afgørelse, jf. offentlighedslovens § 15, stk. 1, og forvaltningslovens § 16, stk. 1, sammenholdt med § 18.

**Politiklagenæv-
nets kompetence**

De dokumenter, der ikke er indgået og heller ikke vil indgå i Statsadvokatens sag, f.eks. politiklagenævnets interne dokumenter, hører derimod under politiklagenævnets afgørelse, se hertil kommenteret offentlighedslov, 1992, side 231. Særlige spørgsmål vedrørende disse dokumenter omtales nedenfor under punkt 5.

**Dokumenter hos
politiklagenæv-
net, der skal
videresendes til
statsadvokaten**

Det giver anledning til tvivl at afgøre, om det er politiklagenævnet eller Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter i politiklagenævnets sag, som endnu ikke er indgået i Statsadvokatens sag, men hvor det er meningen, at dokumenterne på et senere tidspunkt vil indgå i Statsadvokatens sag. Disse tilfælde må dog antages i praksis at være yderst begrænsede, idet politiklagenævnet, såfremt det modtager dokumenter af betydning for sagen, må antages at sende disse videre til Statsadvokaten uden unødigt ophold, således at dokumenterne kan indgå i Statsadvokatens behandling af sagen.

Måtte det imidlertid forekomme, at der på det tidspunkt, politiklagenævnet modtager en begæring om aktindsigt, findes dokumenter hos nævnet, som endnu ikke er fremsendt til Statsadvokaten, f.eks. henvendelser fra private om en bestemt sag eller generelle henvendelser, må nævnet hurtigst muligt (af hensyn til 10-dages fristen i offentlighedslovens § 16, stk. 2, og forvaltningslovens § 16, stk. 2) tage stilling til, i hvilket omfang nævnets dokumenter kommer til at indgå i Statsadvokatens sag. Såfremt dette er tilfældet, skal nævnet herefter sende dokumenterne til Statsadvokaten sammen med begæringen om aktindsigt, idet Statsadvokaten som nævnt har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter, der indgår i Statsadvokatens sag.

- 7 -

Er det - rent undtagelsesvist - ikke muligt for politiklagenævnet inden rimelig tid efter, at begæringen om aktindsigt er modtaget, at tage stilling til, i hvilket omfang dokumenter, som nævnet er i besiddelse af, skal fremsendes til Statsadvokaten (f.eks. hvor personen har rettet direkte henvendelse til nævnet, og der ikke kan være tvivl om relevansen af dokumenterne for sagen), taler hensynet til den person, der har anmodet om aktindsigt, for, at politiklagenævnet træffer afgørelse om, hvorvidt begæringen om aktindsigt kan imødekommes med hensyn til de dokumenter, som på tidspunktet for afgørelsen af aktindsigtsspørgsmålet indgår i politiklagenævnets sag, og som på dette tidspunkt ikke tillige er indgået i Statsadvokatens sag.

5. Enkelte spørgsmål i forbindelse med politiklagenævnets behandling af aktindsigtsbegøring.

Som nævnt ovenfor under punkt 4 er det som udgangspunkt Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende begøring om aktindsigt i sager om politipersonale, som behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Politiklagenævnet skal derfor som udgangspunkt videresende aktindsigtsbegøring til Statsadvokaten til foranstaltning.

Politiklagenævnet skal dog som nævnt under punkt 4 træffe afgørelse om spørgsmål om aktindsigt i dokumenter, som ikke indgår i Statsadvokatens sag og heller ikke skal indgå i sagen. I praksis vil dokumenter af nævnte kategori formentlig indskrænke sig til alene at angå nævnets interne dokumenter, som derfor (kort) vil blive omtalt i det følgende.

Interne arbejdsdokumenter

I følge offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter retten til aktindsigt ikke en myndigheds interne arbejdsdokumenter, det vil sige dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til eget brug. Udgangspunktet for en afgrænsning af begrebet "internt arbejdsmateriale" er, at undtagelsesbestemmelsen efter forarbej-

- 8 -

derne navnlig er begrundet i behovet for at kunne hemmeligholde dokumenter af mere foreløbig karakter, der tjener til forberedelse af en myndigheds interne beslutningsgrundlag, jf. betænkning 857/1978, side 180. Undtaget fra aktindsigt er herefter f.eks. nævnets referatark, udkast til udtalelse i sagen til statsadvokaten og voteringsprotokol.

Beslutnings-
protokoller

Beslutningsprotokoller er derimod omfattet af adgangen til aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 8, nr. 1, og forvaltningslovens § 13, nr. 1.

Beskrivelserne i offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter kun dokumenter, der er udarbejdet inden for det pågældende politiklagenavn, og som **forbliver** i nævnets besiddelse. Såfremt nævnets interne arbejdsmateriale oversendes eller i øvrigt afgives til en anden myndighed f.eks. den pågældende statsadvokat, vil dokumentet som udgangspunkt miste sin interne karakter, og herefter være undergivet aktindsigt efter offentlighedslovens og forvaltningslovens øvrige regler.

Bilag 9

Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden

RIGSADVOKATEN
Christians Brygge 28, 3. tv
1559 Kbh. V

Meddelelse nr. 2/1999
Den 3. februar 1999
J.nr. G 2237

Behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden.

De generelle regler, der regulerer kompetencen mellem statsadvokaten og politimesteren til at behandle anmeldelser om strafbare forhold, findes i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67. Disse regler suppleres af administrative bestemmelser om påtalekompetence, forelæggelse m.v. Herudover findes der i retsplejelovens kap. 93 c særlige regler, der vedrører behandlingen af straffesager mod politipersonale.

Med henblik på at sikre ensartethed i den formelle behandling af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden og på baggrund af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale fastsættes hermed følgende:

1. Sager mod politipersonale.

1.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten behandles, uanset sagens karakter, af vedkommende regionale statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020. Dette gælder også anmeldelser mod politimesteren (politidirektøren), rigspolitichefen og politiets øvrige jurister. Statsadvokaten træffer ligeledes afgørelse vedrørende tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren, jf. retsplejelovens § 1020 c.

RM 2/1999

2

1.2. **Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale (som defineret i pkt. 1.1.) uden for tjenesten behandles af vedkommende politimester (Politidirektøren). Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.**

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2 og § 721, stk. 1, nr. 1. Forelæggelse kan ligeledes undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (politidirektørens) habilitet forelægges sagen - uanset dennes karakter - for statsadvokaten. Dette gælder f.eks. hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der skulle behandle sagen. Uopsættelige efterforskningskridt skal dog foretages.

1.3. Forelæggelsen sker fra politimesteren (Politidirektøren) i den kreds, hvor anmeldelsen er indgivet eller hvor efterforskningen finder sted.

2. Sager mod andre ansatte i politiet

Sager mod andre ansatte i politiet, f.eks. kontorphonale og civilmedarbejdere, behandles uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten i overensstemmelse med reglerne anført under punkt 1.2. - 1.3.

3. Sager mod ansatte i statsadvokaturerne

3.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i en statsadvokatur behandles af politimesteren (Politidirektøren). Reglen gælder alle grupper af ansatte, herunder statsadvokaten, og uanset om forholdet er begået i eller udenfor tjenesten. Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Sagen må i givet fald ikke forelægges og afgøres af den statsadvokat, hos hvem den pågældende gør tjeneste, jf. pkt. 3.3. om fremgangsmåden i disse situationer.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1, eller hvor sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer krænkelse af private interesser og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, jf. pkt. 1.2.

3.2. I tilfælde, hvor tiltalespørgsmålet skal afgøres af statsadvokaten, skal politimesteren (Politidirektøren) orientere vedkommende regionale statsadvokat om sagen. Orienteringen skal så vidt muligt ske inden efterforskningen påbegyndes. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages. Væsentlige spørgsmål vedrørende efterforskningen forelægges ligeledes for statsadvokaten.

3.3. Hvor den pågældende gør tjeneste hos den statsadvokat, der ellers skulle have behandlet sagen, - eller hos den, til hvem en afgørelse er pålagt - forelægges sagen

RM 2/1999

4

for Rigsadvokaten med henblik på en stillingtagen til den videre behandling af sagen, herunder eventuelt videresendelse til en anden statsadvokat. Tilsvarende gælder sager mod den pågældende statsadvokat. Forelæggelse sker fra enten politimesteren (Politidirektøren) eller fra en statsadvokat.

4. Sager mod ansatte i Rigsadvokaturen.

Jeg har ikke fundet anledning til at fastsætte særlige regler om kompetencen til at behandle anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i Rigsadvokaturen. Det er således de almindelige regler i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67, der finder anvendelse, medmindre der findes særlige forelæggelsesregler.

Såfremt det drejer sig om sager af lidt alvorligere karakter, må det afgøres efter en konkret vurdering, på hvilket niveau en afgørelse bør træffes.

5. RM nr. 4/1989 om forelæggelse af straffesager mod personer ansat i politiet ophæves.



Henning Fode

Bilag 10

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdsklager

002279

RIGSADVOKATEN

Frederiksholms Kanal 16 1220 Kbh. K.
Telefon 33 12 72 00 Telefax 33 43 67 10

København, den 30 MAJ 2000

Journal nr. 1/G 2604 IKS/abj
(Bedes anført ved henvendelser)

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København,
Rigspolitichefen.

På et møde med de regionale statsadvokater vedrørende politiklagnævnsordningen den 25. november 1999 blev spørgsmålet om behovet for en forenkling og standardisering af formuleringen i afgørelser i adfærdsklagesager drøftet.

Det var den generelle opfattelse, at det af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager vil være hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at gennemskue, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand.

På denne baggrund er det min opfattelse, at udfaldet af en undersøgelse i en adfærdsklagesag kan munde ud i følgende afgørelser:

1. Klagen afvist som ubegrundet

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet grundlag for at kritisere en adfærd, kan udtryk som "klagen afvises som grundløs".

2

"undersøgelsen har ikke vist sig at støtte klagen" eller der er "ikke grundlag for kritik" anvendes.

2. Burde have handlet anderledes

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne f.eks. betegnes som "uhensigtsmæssig", eller det kan tilkendes, at der "burde være handlet anderledes". Tilsvarende kan det tilkendes, at en situation kunne være håndteret "mere hensigtsmæssigt", eller at en given adfærd havde været "ønskelig".

3. Grundlag for kritik

Er der konstateret ikke ubetydelige fejl eller tilsidesættelser af den adfærd, der bør kræves af en polititjenestemand i den givne situation, vil der i almindelighed være grundlag for at rette kritik mod den pågældende.

Det er min opfattelse, at den kritikskala, der anvendes, som udgangspunkt ikke bør opdeles i mere end tre grader. Følgende udtryk bør som udgangspunkt anvendes ved beskrivelsen af den kritisable adfærd:

- Udtryk som *krisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.
- Alvorligere forhold beskrives som *meget kritisabelt*.
- Til den skarpeste kritik bør anvendes udtryk som *særdeles stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

4. Objektiv beklagelse, systemkritik m.v.

Anvendelsen af kritikskalaen udelukker ikke, at statsadvokaten tilkendes, at en adfærd, som ikke har givet anledning til kritik, har været uhensigtsmæssig eller mindre hensigtsmæssig, jf. pkt. 2.

Statsadvokaten bør derimod være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet (objektiv beklagelse). Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis en klager har følt sig krænket ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor påstand står mod påstand.

Der kan dog være anledning til at beklage en episode, hvis klagen må lægges til grund, men undersøgelsen ikke har kunnet identificere gerningsmanden. Det kan også overvejes, hvor klager f.eks. har pådraget sig personskade i forbindelse med politiets indgriben, selvom denne ikke kan lastes politiet, eller hvor skaden opstår ved et hændeligt uheld.

Finder statsadvokaten, at der er grundlag for kritik over for den indklagede polititjenestemand, beklages det passerede tillige over for klageren. I den forbindelse bør det tilkendegives over for klageren, hvor alvorlig kritikken af polititjenestemanden har været. Det kan f.eks. ske ved anvendelse af følgende formulering: "Jeg skal beklage NN's adfærd, som efter min opfattelse var særdeles kritisabel".

Spørgsmålet om statsadvokatens reaktionsmuligheder i politiklagnævnsager vil mere indgående blive behandlet i min beretning om behandlingen af klager over politiet 1999. Beretningen forventes at udkomme ultimo juni 1999.


Henning Fode

Bilag 11

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn



Justitsministeriet
Administrationsafdelingen

Til anklagemyndigheden og politiklagenævne samt Advokatrådet

Dato: 31. marts 2006
Kontor: Budget- og Planlægningskontoret
Sagsnr.: 2005-020-0048
Dok.: KAB40236

Cirkulæreskrivelse om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn

I medfør af § 1021, stk. 9, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005, samt i medfør af § 25, stk. 8, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, fastsættes følgende:

1. Vederlæggelse af formænd

1.1 Advokater, der varetager hvervet som formand for et politiklagenævn, ydes et vederlag på 3.375 kr. + moms pr. afsluttet sag. Vederlaget omfatter alt arbejde med sagen, herunder sekretariatsudgifter m.v.

Ved en sag forstås som udgangspunkt en klage eller en anmeldelse, der af statsadvokaten og i Grønland af politimesteren videresendes til politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021a og i Grønland i medfør af § 26 i lov om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Flere klager eller anmeldelser, der behandles samlet i politiklagenævnet, bør normalt betragtes som én sag.

1.2 For "notitssager", dvs. frafaldne klager der forelægges politiklagenævnet til orientering, ydes et vederlag på 1.350 kr. + moms pr. afsluttet sag.

1.3 For "genoptagelsessager" ydes et vederlag svarende til det i pkt. 1.2 nævnte.

Ved en genoptagelsessag forstås som udgangspunkt en sag, der på grund af nye fremkomne oplysninger kræver en ny udtalelse fra politiklagenævnet på et tidspunkt, hvor politiklagenævnet

har tiltrådt statsadvokatens forslag til sagens afgørelse, eller hvor statsadvokaten har truffet en afgørelse stridende mod politiklagenævnets indstilling.

1.4 I sager omfattet af pkt. 1.1 og pkt. 1.3, der indebærer en helt ekstraordinær arbejdsbyrde, kan eventuelt udbetales et højere vederlag. Begæring om forhøjet vederlag indgives til Advokatrådet med henblik på eventuel forelæggelse for Justitsministeriet.

1.5 Den advokat, der varetager hvervet som landsformand for politiklagenævnene, ydes herudover et årligt vederlag på 90.000 kr. + moms, der udbetales kvartalsvis bagud.

2. Vederlæggelse af medlemmer

Medlemmer af politiklagenævn vederlægges med et grundbeløb på 475 kr. pr. sag (oktober 1997-niveau). Grundbeløbet procentreguleres efter lønjusteringsaftalens regler og udgør pr. 1. april 2006 567,21 kr. pr. afsluttet sag.

3. Anden godtgørelse

3.1 For deltagelse i politiklagenævnenes møder med henblik på drøftelse af generelle problemstillinger m.v. ydes vederlag svarende til afsluttede sager, jf. hhv. pkt. 1.1 og pkt. 2.

3.2 Der ydes godtgørelse for befordringsudgifter efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

For kørsel i eget køretøj udbetales lav sats.

3.3 Tilsvarende ydes godtgørelse for merudgifter under tjenesterejser efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

4. Praktisk fremgangsmåde

Formændene for politiklagenævne indsender senest efter hvert kvartal til den regionale statsadvokat og i Grønland til politimesteren en opgørelse over antal afsluttede sager fordelt på formand, medlemmer og eventuelle suppleanter.

Endvidere vedlægges fornøden dokumentation for anden godtgørelse, jf. pkt. 3, forsynet med formandens attestation.

Statsadvokaten og i Grønland politimesteren godkender og videresender opgørelse samt dokumentation til Rigspolitichefen med henblik på anvisning.

5. Ikrafttræden m.v.


Cirkulæreskrivelsen træder i kraft den 1. april 2006 og gælder for sager, der modtages i politiklagenævne den 1. april 2006 og senere.

Samtidig ophæves Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14. juli 2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn.

Lene Espersen / Lennart Lindblom

Bilag 12

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager



RIGSADVOKATEN

Til de regionale statsadvokater

DATO 28.01.2002

JOURNAL NR.
G 2210 LIH/HRA
BEDS ANFØRT VED SVAREKRIVELSEN
+ BILAG

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K
TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Vedrørende underretning om påklage i adfærdsklagesager.

Vedlagt sendes til orientering kopi af Justitsministeriets skrivelse af 10. januar 2002 i en konkret politiklagenævns sag.

Som det fremgår af skrivelserne, er det Justitsministeriets opfattelse, at man bør underrette sagens øvrige parter, når afgørelsen i en adfærdsklagesag er påklaget, således at parterne ikke fejlagtigt – i forlængelse af klagefristens udløb – indstiller sig på den påklagede afgørelse, og således at parterne samtidig – også uden for de tilfælde, hvor en partshøringspligt følger direkte af forvaltningslovens § 19 – får lejlighed til over for klageinstansen at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger til sagen.

En sådan underretning vil endvidere efter ministeriets opfattelse være en nødvendig forudsætning for, at parten under behandlingen af klagesagen har mulighed for at udnytte sine almindelige forvaltningsretlige partsbeføjelser.

Efter drøftelse med formanden for statsadvokatforeningen, statsadvokat Erik Merlung skal jeg på denne baggrund anmode om, at statsadvokaten fremover foretager den nævnte underretning, når en adfærdsklagesag er påklaget.

Underretningen om, at afgørelsen er påklaget, bør i almindelighed gives til dem, der har modtaget statsadvokatens afgørelse. Underretningen bedes foretaget samtidig med, at sagens akter og en udtalelse om sagen sendes hertil, og jeg skal foreslå, at følgende formulering anvendes:

*"Til Deres orientering kan jeg oplyse, at * (klagerens navn) den * har påklaget min afgørelse af * til Rigsadvokaten.*

Jeg har i dag sendt sagens akter samt en udtalelse om sagen til Rigsadvokaten, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K, hvorfra De vil modtage underretning om klagesagens afgørelse."

Til orientering kan jeg endelig oplyse, at jeg overvejer at forespørge Justitsministeriet, om og i givet fald i hvilket omfang der må antages at gælde en tilsvarende underretningspligt, når der i straffesager, herunder politiiklagenævnsager efter retsplejelovens kapitel 93 c, klages over, at efterforskningen er indstillet eller påtale opgivet. Jeg vil holde statsadvokaterne underrettet herom.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

På rigsadvokatens vegne

Lars Stevnsborg

Bilag 13

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnssordningen i Danmark



RIGSADVOKATEN

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København og
Rigspolitichefen

DATO 30.09.2002

JOURNAL NR.
G 3859 LS/JBC

BLÆSES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Forenkling af politiklagenævnssordningen i Danmark

Det har siden indførelsen af politiklagenævnssordningen i 1996 løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnssordningen. Jeg kan herved nærmere henvise til mine beretninger om behandlingen af klager over politiet, herunder blandt andet beretningerne for 1998 og 1999, der indeholder en evaluering af politiklagenævnssordningens første tre år.

Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af færdselsagerne og de mindre adfærdssager (notitssager), der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har jeg besluttet at forenkle behandlingen af sager om automatisk hastighedskontrol og notitssager.

1. Vedr. behandling af sager om automatisk hastighedskontrol

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter min opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således, at politimesteren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale om udrykningskørsel på gerningstidspunktet.

Afgørelsen af hvilke sager, der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren i gerningskredsen. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et *civilt* tjenestekøretøj, behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politimesteren i gerningsstedskredsen hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinjer.

Såfremt polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

2. Vedr. behandling af notitsager (adfærdssager).

I forarbejderne til retsplejelovens kapitel 93 b er det forudsat, at man kunne opretholde den hidtil fulgte praksis ved behandling af små klager (bagatelsager), der afgøres ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Det har været en forudsætning for anvendelsen af denne fremgangsmåde, at klageren fra politiet får vejledning om den formelle klagemulighed til statsadvokaten, og at politiet udfærdiger en notits om det passerede. Denne notits forelægges for statsadvokaten, så statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en undersøgelse af egen drift, ligesom det er forudsat, at statsadvokaten sender kopi af notitsen til politiklagenævnet.

Efter praksis har denne måde at afgøre sagerne på været forbeholdt klager, hvor borgere vælger at henvende sig direkte til politimesteren med sin klage.

Jeg har under indtryk af den betydelige stigning i sagstilgangen, der har været de senere år, fundet grundlag for at ændre den administrative praksis, således at der åbnes mulighed for at statsadvokaterne fremover kan sende en modtagen bagatelklage til politimesteren med henblik på notitsbehandling.

Statsadvokaten kan tilbagesende en modtagen bagatelklage til politimesteren under forudsætning af, at klageren overfor statsadvokaten erklærer sig indforstået med, at sagen søges afgjort på denne måde, at klageren herunder behørigt vejledes om, at sagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med en overordnet polititjenestemand, kan behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, og at samtalen gennemføres kort tid efter, at klagen er indgivet.

Politimesteren udfærdiger en notits om det passerede. Det bør fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om, at klagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med den overordnede polititjenestemand, kan behandles af statsadvokaten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b. Notitsen sendes til statsadvokaten, der underretter politiklagenævnet ved kopi af notitsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Henning Fode

Bilag 14

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om
fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

Bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002

Bekendtgørelse om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

I medfør af § 103, stk. 1, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 777 af 16. september 2002, fastsættes:

§ 1. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Østre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby* varetager forretningerne vedrørende politidirektøren i København samt politimesterembederne på Frederiksberg og i Tårnby. Embedskontoret for statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby er i København.
- 2) *Statsadvokaten for Sjælland* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Hvidovre, Glostrup, Helsingør, Hillerød, Frederikssund, Roskilde, Holbæk, Kalundborg, Ringsted og Slagelse. Embedskontoret for statsadvokaten for Sjælland er i København.
- 3) *Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Køge, Næstved, Vordingborg, Nykøbing Falster, Nakskov, på Bornholm, i Odense, Svendborg, Nyborg, Assens og Middelfart. Embedskontoret for statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm er i København.

Stk. 2. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Vestre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten i Sønderborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembe-

derne i Sønderborg, Gråsten, Tønder, Haderslev, Ribe, Esbjerg, Varde, Fredericia, Kolding, Vejle og Ringkøbing. Embedskontoret for statsadvokaten i Sønderborg er i Sønderborg.

- 2) *Statsadvokaten i Viborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Horsens, Herning, Århus, Odder, Silkeborg, Skive og Viborg. Embedskontoret for statsadvokaten i Viborg er i Viborg.
- 3) *Statsadvokaten i Aalborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Holstebro, Randers, Grenå, Thisted, Løgstør, Aalborg, Hobro, Frederikshavn og Hjørring. Embedskontoret for statsadvokaten i Aalborg er i Aalborg.

§ 2. *Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet* varetager for hele landet forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, herunder navnlig sager, der kan formodes at indeholde en overtrædelse af straffelovens §§ 278-283, §§ 289-304 eller en overtrædelse af erhvervs-, bolig-, afgifts- og skattelovgivningen, når der kan være grund til at antage, at overtrædelsen har et særlig betydeligt omfang, er et led i organiseret kriminalitet, er udført ved anvendelsen af særegne forretningsmetoder eller på anden måde er af særlig kvalificeret karakter.

Stk. 2. Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

Stk. 3. Embedskontoret for statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet er i København.

§ 3. Statsadvokaten for særlige internationale straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig sager om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser, terrorhandlinger og andre alvorlige forbrydelser begået i udlandet, hvor efterforskningen og straf- forfølgningen som følge af sagens kompleksitet og internationale aspekt forudsætter en særlig viden om og indsigt i forholdene i udlandet og forudsætter, at der etableres et samarbejde med myndigheder i andre lande, internationale institutioner, organisationer mv.

Stk. 2. Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlige internationale straffesager, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

Stk. 3. Embedskontoret for statsadvokaten for særlige internationale straffesager er i København.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2003.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne ophæves.

Justitsministeriet, den 13. december 2002

LENE ESPERSEN

/ Lennart Lindblom

Bilag 15

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1420 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om fordeling af forretningerne mellem statsadvokaterne

Nr. 1420.

10474

13. december 2006.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

§ 1

I bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne foretages følgende ændringer:

1. § 1 affattes således:

»§ 1. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater er følgende:

- 1) *Statsadvokaten for Nord- og Østjylland* varetager i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Nordjyllands Politi og Østjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Nord- og Østjylland er i Aalborg.
- 2) *Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland* varetager i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Midt- og Vestjyllands Politi samt Sydøstjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland er i Viborg.
- 3) *Statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Fyns Politi og i Vestre landsretskreds forretningerne vedrørende Syd- og Sønderjyllands Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Fyn, Syd- og Sønderjylland er i Sønderborg.
- 4) *Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Midt- og Vestsjællands Politi samt Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster er i København.
- 5) *Statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for Nordsjælland og Københavns Vestegn er i København.
- 6) *Statsadvokaten for København og Bornholm* varetager i Østre landsretskreds forretningerne vedrørende Københavns Politi og Bornholms Politi. Embedskontoret for statsadvokaten for København og Bornholm er i København.«

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007.

Justitsministeriet, den 13. december 2006

LENE ESPERSEN

/ Lene Volke Roesen

Bilag 16

Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitechefen og notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003**RIGSADVOKATEN****RIGSPOLITICHEFEN**

Dato 27 JAN. 2003

Hj.nr. 2002-023-31
Journal nr. RA-2002-98-0001Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København

Retsplejelovens regler om Politiklagenævnens ordningen og Rigspolitechefens kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling regulerer polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser.

Imidlertid er det konstateret, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen af sådanne sager specielt i situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. På den baggrund har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politiet og anklagemyndigheden samt politiets organisationer opstillet nogle retningslinjer for fremgangsmåden ved behandlingen af en række forskellige tilfældegrupper.

Retningslinjerne fremgår af det vedlagte notat.

Notatet har den 6. december 2002 været drøftet i Rigspolitechefens Centrale Samarbejdsudvalg. Der var på mødet enighed om, at notatets retningslinjer bør drøftes i de lokale samarbejdsudvalg.



Henning Fode
Rigsadvokat



Torsten Hesselbjerg
Rigspolitichef

RIGSADVOKATEN

RIGSPOLITICHEFEN

27. januar 2003

NOTAT

om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd.

1. Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser er en problemstilling, som har påkaldt sig stigende opmærksomhed gennem de seneste 10 år. Rigsadvokatens undersøgelse af urolighederne på Nørrebro den 18. – 19. maj 1993 og sigtelserne mod tre polititjenestemænd for strafbart forhold i forbindelse hermed satte fokus på problemstillingen. Det medførte, at Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet på et møde den 12. august 1994 drøftede problemstillingen og besluttede at nedsætte et underudvalg, som fik til opgave:

- at beskrive polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med afgivelse af redegørelser, forklaringer m.v. om forhold vedrørende tjenesten
- at vurdere, hvorvidt den beskrevne retstilstand rummer særlige problemer ud fra den forudsætning, at polititjenestemænd skal have samme retsstilling som andre offentligt ansatte, og
- at undersøge, på hvilken måde det fremover kan sikres, at også den lokale ledelse såvel som den enkelte polititjenestemand er tilstrækkeligt opmærksom på retstilstanden.

Underudvalget afgav den 2. februar 1995 sin rapport – "den røde betænkning" - til samarbejdsudvalget. Rapporten har titlen: "Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v." Rapporten indeholder 1) en beskrivelse af den gældende retstilstand på området, 2) en oversigt over de typiske klagesituationer samt tjenestestedets forpligtelser i forbindelse med behandling af klager over politipersonalet, 3) udvalgets overvejelser og hovedsynspunkter i relation til spørgsmålet om polititjenestemænds retsstilling ved tjenstlige undersøgelser og 4) udvalgets anbefalinger. Oversigten over typiske klagesituationer er illustreret ved en række praktiske eksempler.

Samtidig med underudvalgets arbejde overvejede Justitsministeriet at ændre lovgivningen vedrørende behandlingen af klager over politipersonalet m.v. Det skete på baggrund af forslagene i betænkning nr. 1278/94 fra oktober 1994 om behandlingen af klager over politipersonalet. Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Rigspolitichefen har ligeledes senere bl.a. som følge af anbefalingen i "den røde betænkning" ændret kundgørelsen om behandling af disciplinærsager – se nu kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling med tilhørende vejledning.

- 2 -

2. Uanset at der således er sket en betydelig udvikling af reglerne og praksis vedrørende behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet, og uanset at betragtningerne i "den røde betænkning", herunder specielt eksemplerne på håndteringen af forskellige praktiske situationer, fortsat er gældende, må det konstateres, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen specielt af situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. En konkret sag har endvidere vist, at der både i politikredsledelserne og i anklagemyndigheden er behov for en yderligere analyse og præcisering af retningslinjerne for både den ledelsesmæssige og den juridiske håndtering og behandling af disse sager.

3. Der har derfor været nedsat en arbejdsgruppe, som har haft til opgave at belyse disse spørgsmål.

Gruppen har haft følgende sammensætning:

- rigspolitichef Torsten Hesselbjerg, formand
- statsadvokat Erik Mertung, anklagemyndigheden
- politidirektør Hanne Bech Hansen, Københavns politi
- politimester Ole Scharf, Politimesterforeningen
- vicepolitimester Troels Jensen, Politifuldmægtigforeningen
- vicepolitikommissær Finn Moseholm, PiD
- politiinspektør Jan Richmann Olsen, FAP
- vicerigspolitichef, nu politimester, Henning Dahlfelt
- chefpolitiinspektør Poul Bukh, personaleafdelingen.

Gruppen har holdt 6 møder. Gruppen har opstillet følgende retningslinier for fremgangsmåden ved behandlingen af de forskellige tilfældegrupper:

A. En polititjenestemand mener sig udsat for et strafbart forhold i forbindelse med sin udførelse af tjenesten og ønsker at indgive en anmeldelse mod en borger, f.eks. for trusler, vold eller lign. i forbindelse med en konfrontation med borgeren.

Politikredsen skal forholde sig som ved enhver anden anmeldelse. Der optages rapport efter de almindelige regler. Den polititjenestemand, som ønsker at indgive en anmeldelse, er inhabil i relation til behandlingen af anmeldelsen. Når en polititjenestemand skal afhøres som anmelder (vidne), skal afhøringen foretages af en chargeret polititjenestemand (f.eks. vagthavende) eller af en medarbejder fra en anden politiafdeling (f.eks. kriminalpolitiet). Har polititjenestemanden (anmelderen) indgivet en skriftlig anmeldelse, indgår denne i sagens bilag (anmeldelsen er ikke en politirapport). Polititjenestemandens forklaring til anmeldelsesrapporten eller polititjenestemandens skriftlige anmeldelse indgår i materialet til vurdering af det samlede begivenhedsforløb, herunder af polititjenestemandens adfærd og dispositioner og eventuelle strafferetlige eller disciplinære ansvar.

- 3 -

B. En polititjenestemand anmeldes for strafbart forhold begået i forbindelse med tjenesten.

Anmeldelsen kan enten indgå direkte til statsadvokaten eller til politikredsen.

Det følger af retsplejeloven (kap. 93c), at det er statsadvokaten, som har efterforsknings- og tiltalekompetencen. Indgår anmeldelsen til politidirektøren/politimesteren, skal denne derfor straks skriftligt eller telefonisk underrette statsadvokaten om anmeldelsen. Politidirektøren/politimesteren skal følge statsadvokatens anvisninger i den videre procedure. Det første, der normalt vil ske, er, at statsadvokaten beder politidirektøren/politimesteren om at identificere den begivenhed, som anmeldelsen vedrører, og om at identificere den/de polititjenestemænd, som anmeldelsen vedrører. Dette skal ske snarest muligt. Statsadvokaten afgør, hvordan identifikationen af den anmeldte begivenhed og den/de involverede polititjenestemænd skal ske. Politidirektøren/politimesteren må gennem de informationer, som er til rådighed i politikredsen – her er specielt døgnrapporten vigtig – identificere begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd. Skønnes det i den forbindelse nødvendigt at kontakte den/de polititjenestemænd, der eventuelt kan have været involveret i eller have kendskab til begivenheden, drøftes fremgangsmåden med statsadvokaten. Er det nødvendigt at kontakte anmelderen for at få yderligere oplysninger til brug for identifikation af begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd, skal spørgsmålet ligeledes forelægges for statsadvokaten.

Statsadvokaten træffer afgørelse om, hvorvidt, hvornår og på hvilken måde underretning af den/de involverede polititjenestemænd skal ske.

C. Adfærdsklager.

Det er statsadvokatens kompetence at behandle adfærdsklager. Modtages klagen af statsadvokaten, beder denne politidirektøren/politimesteren om at identificere begivenheden samt den/de involverede polititjenestemænd og om at underrette den/de indklagede. Hvis oplysningerne allerede fremgår af klagen, underretter statsadvokaten snarest muligt den/de involverede polititjenestemænd om klagen.

Indgives klagen til politidirektøren/politimesteren, identificerer denne begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd og fremsender materialet til statsadvokaten. Dette skal ske snarest muligt. Politidirektøren/politimesteren underretter den/de indklagede polititjenestemænd om klagen og fremsendelsen til statsadvokaten.

Notitsbehandling af mindre klager over politiet.

I forarbejderne til de gældende regler er det forudsat, at den praksis, som man fulgte i politikredsene før politiklagenævnens ordningens ikrafttræden, hvorefter mange mindre klager blev behandlet forligsmæssigt i politikredsene, skal opretholdes.

Denne behandling kan ske, når følgende betingelser er opfyldt:

- der skal være tale om en mindre adfærdsklage (bagatelsag)

- 4 -

- klagen skal behandles ved en samtale mellem klager og en overordnet polititjenestemand
- samtalen skal finde sted inden for kort tid
- klageren skal erklære sig indforstået med fremgangsmåden for klagens behandling
- klageren skal vejledes om, at han på ethvert tidspunkt under og efter samtalen kan forlange, at sagen overgår til en egentlig politiklagenævnsundersøgelse
- der skal af den overordnede polititjenestemand udarbejdes en notits om forløbet af samtalen. Notitsen fremsendes til statsadvokaten, der sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet til orientering.

Formålet med samtalen med klageren er på den ene side at modtage dennes klage og på den anden side at give politiets opfattelse af klagen, dvs. ikke nødvendigvis give den pågældende ret, men dog en forklaring og en eventuel undskyldning, såfremt der er begået fejl.

I forbindelse med en notitsbehandling kan ledelsen anmode den/de involverede polititjenestemænd om mundtligt at give faktiske oplysninger om episoden. De modtagne oplysninger gengives i kort form i notitsen.

Hvis klagen er indsendt til statsadvokaten, afgør statsadvokaten, om klagen kan sendes til politidirektøren/politimesteren til notitsbehandling.

D. Klager over dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen.

Politidirektøren/politimesteren har efter retsplejeloven kompetence til at træffe afgørelse med klageadgang til statsadvokaten. Hvis klagen over dispositionen indgives til statsadvokaten, sender denne klagen til politidirektøren/politimesteren til afgørelse.

E. Situationer, hvor det ikke umiddelbart kan afgøres, om der er tale om en anmeldelse af formodet strafbart forhold, en adfærdsklage eller en dispositions-sag, eller hvor flere elementer er indeholdt i samme klage.

Statsadvokaten skal hurtigst muligt afgøre spørgsmålet om, hvordan henvendelsen skal forstås. Modtages henvendelsen af politidirektøren/politimesteren, afgiver denne indstilling herom til statsadvokaten.

Når sagens karakter i øvrigt er fastlagt, følges den fremgangsmåde, der er anført ovenfor.

Politidirektøren/politimesteren bær i forbindelse med sin indstilling til statsadvokaten udskille dispositionsklager, som han skal afgøre eller har afgjort. Politidirektøren/politimesteren underretter klageren herom samtidig med indstillingen til statsadvokaten.

I meget komplicerede situationer kan det være rigtigst at lade behandlingen af dispositionsklagen afvente behandlingen af andre klagepunkter eller at lade klagen over dispositionen behandle af statsadvokaten sammen med de øvrige klagepunkter.

- 5 -

F. Anmeldelse af/klage over en polititjenestemand modtages i forbindelse med behandlingen af et bødeforlæg eller i forbindelse med et retsmøde, f.eks. hvor polititjenestemanden er indkaldt til at afgive vidneforklaring.

Straffesagen mod klageren fortsættes. Politidirektøren/politimesteren skal under den videre behandling af straffesagen mod klageren være opmærksom på, at den indklagede polititjenestemands retsstilling ikke krænkes. Polititjenestemanden kan således ikke pålægges under vidneansvar at forklare om omstændigheder, der vedrører sagen mod ham selv. Dommerens opmærksomhed skal henledes på problemet.

G. Undersøgelse af begivenheder/forhold uden anmeldelse/klage.

Hvis politiledelsen på baggrund af beskrivelsen af dispositioner i døgnrapporten, en pligt-mæssig indberetning eller en eventuel anmeldelse eller forklaring fra polititjenestemanden selv, jf. pkt. A, eller på baggrund af andre oplysninger (f.eks. rygter, presseomtale, henvendelser fra borgere eller lignende) bliver opmærksom på, at en polititjenestemand kan have begået et kritisabelt forhold i tjenesten, vurderer politidirektøren/politimesteren, om der er formodning om, at der kan være begået et strafbart forhold. Foreligger en sådan formodning, skal politidirektøren/politimesteren snarest muligt underrette statsadvokaten telefonisk eller skriftligt. Statsadvokaten har efterforsknings- og tiltalekompetence i sagen og afgør herunder, hvad politidirektøren/politimesteren skal foretage sig, og om underretning af den/de involverede polititjenestemænd kan ske, jf. foran under B.

Finder politidirektøren/politimesteren, at der ikke er den ovenfor nævnte formodning om, at et strafbart forhold kan være begået, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at orientere statsadvokaten med henblik på, at statsadvokaten af egen drift kan iværksætte en undersøgelse efter reglerne om adfærdsklager.

Er der ikke grundlag for at indlede undersøgelse efter reglerne om adfærdsager, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at indlede en undersøgelse efter reglerne i kundgørelse I nr. 10 om disciplinærsagers behandling, eller om der er grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.

Er der ikke grundlag for at indlede en tjenstlig undersøgelse, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at underkaste de politimæssige dispositioner en nærmere undersøgelse.

Bilag 17

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden

Dato: - 1 OKT. 2003
Kontor: Færdselskontoret
Sagsehb.: Maj-Britt Skjoldan Petersen
Sagsnr.: 2003-11171/55-0004
Dok.: MSP20241

Indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitchefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet Justitsministeriet om tillige at modtage underretning om alvorligere selvmordsforsøg i detentioner.

På den baggrund skal Justitsministeriet hermed anmode om fremover tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold.

Med venlig hilsen

Michael Højer

Bilag 18

Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnssordningen

Indledning

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der indført et regelsæt om behandling af klager m.v. over politipersonalet, som indebærer, at de regionale statsadvokater behandler både adfærdsklager og straffesager. Statsadvokaten foretager som udgangspunkt selv alle undersøgelses- og efterforskningsskridt m.v. Sagerne behandles i samarbejde med politiklagenævne. Der er oprettet et politiklagenævn for hver regional statsadvokat. Politiklagenævnet består af en advokat og to lægmænd.

Regelsættet finder anvendelse på den del af de ansatte i politiet, der har politimyndighed. Bestemmelserne omfatter kun forhold, der er *begået i tjenesten*. Om et forhold er begået i tjenesten afhænger af en konkret vurdering.

Adfærdsklager omfatter blandt andet klager over magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse, klager over ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten, herunder uhøflig tiltale, og anden ukorrekt optræden.

Statsadvokaten træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Uden for ordningen falder endvidere klager over politiets materielle afgørelser og klager over politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Sådanne klager behandles efter de hidtidige regler.

Denne vejledning er udarbejdet til brug for indklagede og sigtede i sager omfattet af politiklagenævnsordningen og beskriver:

- *hvordan en sag forløber*
- *din retsstilling i en adfærdsklagesag*
- *dine muligheder for advokatbeskikkelse, og*
- *hvad sagen kan ende med.*

1. Sagens forløb

Sagens indledning

Statsadvokaten behandler sager efter anmeldelse eller på eget initiativ. Er en person afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, skal statsadvokaten i alle tilfælde indlede en efterforskning af forholdet, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

Politiklagenævnet underrettes straks om sagen og får løbende underretning om undersøgelsens eller efterforskningens forløb.

Statsadvokaten underretter endvidere politimesteren, Rigspolichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder orienteres løbende om alle skridt, der har betydning for dem.

Statsadvokatens sagsfremstilling

I adfærdsklagesager udarbejder statsadvokaten en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Du modtager en genpart af sagsfremstillingen inden afhøringen, men du har ikke pligt til at udtale dig om den.

Afhøringer

Du vil som indklaget eller anmeldt normalt blive indkaldt til afhøring hos statsadvokaten eller eventuelt i byretten. Statsadvokaten afgør, om forklaringerne skal afgives indenretligt eller hos statsadvokaten. Behandles sagen i retten, vil du efter loven så vidt muligt blive underrettet om berammede retsmøder, og du har lejlighed til at være til stede.

Statsadvokatens redegørelse

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en bevisvurdering samt en tilkendegivelse om sagens afgørelse.

Afgørelsen

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan det finder, at sagen bør afgøres. Statsadvokaten

træffer herefter afgørelse i sagen og underretter dig og sagens øvrige parter herom.

Afgørelsen bliver også sendt til politimesteren og Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet.

Klageadgang

Du og sagens øvrige parter kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Politiklagenævnet kan også påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Det gælder også, hvis statsadvokaten undlader at følge nævnets vejledende tilkendegivelser om yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt. Du og sagens øvrige parter bliver underrettet, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger.

Aktindsigt

Du og sagens øvrige parter har adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag* efter reglerne i forvaltningsloven. Udgangspunktet er her, at der er fuld adgang til aktindsigt i sagens dokumenter.

Andre end parterne har ikke adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag*, idet politiklagenævnsager ikke er omfattet af offentlighedsloven.

Du vil derimod som udgangspunkt ikke have adgang til aktindsigt i en straffesags dokumenter, mens sagen verserer, og ofte heller ikke når den er afsluttet. Din forsvarer har ret til at gøre sig bekendt med straffesagens dokumenter efter de almindelige regler i retsplejeloven.

Såfremt forurettede har fået en advokat beskikket, har denne i vidt omfang adgang til sagens dokumenter. Andre har ikke ret til aktindsigt i en straffesags dokumenter.

2. Din retsstilling i en adfærdsklagesag

Statsadvokaten skal vejlede dig om din retsstilling snarest muligt og senest inden afhøring finder sted. Det skal fremgå af rapporten, at du har modtaget behørig vejledning.

- *Du har som indklaget ret til en bisidder. Tjenestemandensloven § 23 om godtgørelse af udgiften til bisidder finder anvendelse i en adfærdsklagesag. Du kan også søge rådgivning hos din tillidsmand.*
- *Du kan få beskikket en advokat uden udgift, når forholdene taler derfor. Det er retten, der træffer denne afgørelse. Du kan læse nærmere herom i afsnit 3.*
- *Du skal have modtaget en genpart af sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du skal have haft adgang til at udtale dig om sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du har ikke pligt til at udtale dig om sagsfremstillingen.*
- *Du har ret til at forlange sagen behandlet som straffesag, hvis du er mistænkt for et strafbart forhold.*
- *Du har ikke pligt til at afgive forklaring hverken mundtligt eller skriftligt, hvis den må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.*
Du må selv foretage denne vurdering. Du kan ligeledes drøfte dette spørgsmål nærmere med din bisidder eller tillidsmand.

Du vil i øvrigt være tjenstligt forpligtet til at fremkomme med oplysninger om rent faktiske forhold af tjenstlig karakter, fx. om du har deltaget i en politiforretning. Det er vanskeligt i korthed at beskrive, hvornår du ikke har pligt til at udtale dig. Du kan læse nærmere herom i rapporten om »polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v.«, som et udvalg under Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet afgav den 2. februar 1995.

3. Advokatbeskikkelse

Beskikkelse af advokat i adfærdsklagesager

Afhøring i retten

I adfærdsklagesager beskikker retten i alle tilfælde en advokat for sagens parter, det vil sige for dig og klageren, når afhøringen foretages i retten. Retten vil endvidere vejlede dig om, at du ikke har pligt til at afgive forklaring, hvis dette må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.

Afhøring hos statsadvokaten

Ved udenretlige afhøringer kan retten, *når forholdene taler derfor*, på din begæring beskikke en advokat for dig. Statsadvokaten vejleder dig om adgang til advokatbeskikkelse.

Advokatens beføjelser

Din beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af sagens materiale. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af dig og skal endvidere underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

Beskikkelse af forsvarer i straffesager

I straffesager kan du få beskikket en forsvarer, når det følger af reglerne i *retsplejelovens kapitel 66* om »sigtede og hans forsvar«.

Du har endvidere adgang til at få beskikket en forsvarer, når forholdene tale derfor. Det gælder også selv om du ikke er sigtet. Begæring kan fremsættes af dig eller af statsadvokaten.

Vejledning

Statsadvokaten vejleder dig om adgangen til forsvarerbeskikkelse. Det er retten, der træffer afgørelse om beskikkelse af forsvarer.

Forsvarerens beføjelser

Forsvarerens beføjelser følger af *retsplejelovens* almindelige regler.

4. Hvad kan adfærdsklagen ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har tilvejebragt oplysninger, der støtter klagen, eller den er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter dig og klageren herom.

Klager får helt eller delvist medhold

Finder statsadvokaten, at du har udvist en kritisabel adfærd, vil statsadvokaten tilkendegive dette over for klageren. Du vil modtage genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde vil danne grundlag for en disciplinær undersøgelse.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er du mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, slutes behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses, eller sagen ikke gennemføres til fældende dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandling af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved undersøgelsesret m.v.

5. Hvad kan den strafferetlige efterforskning ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser anmeldelsen, hvis efterforskningen ikke har tilvejebragt oplysninger, der giver rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, eller hvis anmeldelsen er åbenbart grundløs.

Tiltalerejsning m.v.

Statsadvokatens afgørelse af straffesagen kan i øvrigt gå ud på tiltalerejsning, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald m.v. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren og Rigspolitichefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil i forbindelse med overvejelserne af tiltalespørgsmålet også tage stilling til, om der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklagesag.

Bilag 19

Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed

Lov nr. 444 af 9. juni 2004

Lov om politiets virksomhed

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Politiets formål og virke

§ 1. Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Kapitel 2

Politiets opgaver

§ 2. Politiet har til opgave

- 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 3) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold,
- 4) at yde borgerne bistand i andre faresituationer,
- 5) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret,
- 6) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret og
- 7) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed.

Kapitel 3

Politiets indgreb

Almindelig bestemmelse

§ 3. Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel.

Orden og sikkerhed

§ 4. Politiet har til opgave at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. I det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare som nævnt i stk. 1, kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder.

§ 5. Politiet har til opgave at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige orden eller bestemt til at udgøre fare for en-

kelpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt

3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller dem, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

§ 6. På steder, hvor der efter lov om våben og eksplosivstoffer § 4, stk. 1, gælder forbud mod at besidde eller bære knive m.v., kan politiet besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, jf. stk. 2.

Stk. 2. Besigtigelse og undersøgelse som nævnt i stk. 1 kan ske, hvis der er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

Stk. 3. Beslutning om besigtigelse og undersøgelse efter stk. 1 træffes af politimesteren (politidirektøren) eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for.

Offentlige forsamlinger og opløb

§ 7. Politiet har til opgave at beskytte borgerens ret til at forsamle sig.

Stk. 2. Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Offentlige forsamlinger skal anmeldes til politiet i det omfang, det følger af regler fastsat i medfør af denne lovs § 23.

Stk. 3. Politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlings afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 4. Politiet kan forbyde forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.

Stk. 5. Er en forsamling under åben himmel til fare for den offentlige fred, kan politiet give påbud om, at forsamlingen skal opløses.

Stk. 6. Efterkommes et forbud efter stk. 4 eller et påbud efter stk. 5 ikke, anses mængden for opløst, og politiet kan da skride ind som ved opløb.

§ 8. Politiet kan ved offentlige forsamlinger under åben himmel gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Ved andre offentlige forsamlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, kan politiet efter anmodning fra forsamlingslederen gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for ordensforstyrrelse. Politiet kan uden anmodning fra forsamlingslederen gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for alvorlig ordensforstyrrelse eller fare for sikkerheden.

Stk. 3. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 5. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2.

§ 9. Politiet har til opgave at afværge opløb, der indebærer fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre en fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

Stk. 5. Politiet kan sprede et opløb, hvis de tilstedeværende tre gange i kongens og lovens navn forinden forgæves er opfordret til at spredes. Angribes politiet, kan et opløb spredes, uden at de tilstedeværende forinden er opfordret her-til. Politiet kan anvende magt for at sprede et opløb.

Svage og udsatte persongrupper

§ 10. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af sygdom, tilskadekomst eller hjælpeløshed i øvrigt, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen umiddelbart har behov for lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige den syge eller hjælpeløse persons legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre el-

ler for den offentlige orden eller sikkerhed eller

- 3) at fastlægge den pågældendes identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den pågældende, herunder udstede påbud og fratage vedkommende genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den syge og hjælpeløse person om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, lægeundersøgelse eller overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

§ 11. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af indtagelse af alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen er syg eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige personens legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed eller
- 3) at fastlægge personens identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den berusede, herunder udstede påbud og fratage vedkommende berusede eller bedøvende midler eller andre genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den berusede om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, overgivelse til andre, der på for-

svarlig måde kan tage sig af den pågældende, indbringelse til hospital, forsorgshjem eller lignende eller indsættelse i detention. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om anbringelse i detention, herunder om lægeundersøgelse og tilsynet med den anbragte.

§ 12. Et barn under 12 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må ikke anbringes i detention.

Stk. 2. Et barn under 15 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd. Træffes der beslutning om anbringelse af et barn under 15 år i detention, skal barnet hurtigst muligt undersøges af en læge. Detentionsanbringelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke udstrækkes ud over 4 timer, medmindre det ikke er muligt inden for denne tid at overgive barnet til andre, der på forvarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 3. Har politiet frihedsberøvet et beruset barn under 15 år, skal der hurtigst muligt ske underretning til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forvarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 4. Anbringes et barn i alderen 15 til og med 17 år i detentionen, skal politiet rette henvendelse til hjemmet med henblik på at underrette om detentionsanbringelsen.

§ 13. Træffes et barn i andre tilfælde end nævnt i §§ 10 og 11 under forhold, som indebærer fare for barnets sikkerhed eller sundhed, skal politiet tage sig af barnet. Er der mistanke om, at barnet er sygt eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal barnet straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige et barns legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i barnets besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere faren for barnet,
- 2) at afværge faren for barnet eller
- 3) at fastlægge barnets identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for barnet kan politiet foretage indgreb over for bar-

net, herunder udstede påbud og fratage barnet genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler som nævnt i stk. 2 og 3 ikke tilstrækkelige for at afværge faren for barnet, kan barnet om nødvendigt frihedsberøves med henblik på overgivelse til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forsvarlig vis er i stand til at tage sig af barnet. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Kapitel 4

Politiets anvendelse af magt

Almindelige bestemmelser

§ 14. Bestemmelserne i dette kapitel gælder for politiets magtanvendelse såvel inden for som uden for strafferetsplejen.

§ 15. Politiet må anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

§ 16. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Særlige bestemmelser om visse magtmidler

§ 17. Skydevåben må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
 - 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller
 - 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- Stk. 2.* For politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselstråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødsfald.
- Stk. 4.* En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2.
- Stk. 5.* Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge.
- § 18.** Stav må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
 - 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
 - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger m.v. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at unnlade lægeundersøgelse.
- § 19.** Hunde må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
 - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
 - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
 - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
 - 5) at sikre pågribelse af personer,
 - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
 - 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før hund tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks un-

dersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse.

§ 20. Gas må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom eller
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

Stk. 2. For gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Har politiets brug af gas mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 21. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund og gas.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af magt.

Kapitel 5

Politiets selvhjælps handlinger

§ 22. Politiet kan lade foranstaltninger udføre, når

- 1) den ansvarlige har undladt at efterkomme påbud udstedt i medfør af denne lov eller regler udstedt med hjemmel i loven og den ansvarlige er gjort bekendt med, at undladelse af at efterkomme påbuddet kan få denne følge, eller
- 2) øjeblikkelig indgriben er nødvendig til beskyttelse af enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed eller for at undgå betydelige forstyrrelser af den offentlige orden.

Stk. 2. Den ansvarlige er forpligtet til at dække politiets udgifter i forbindelse med foranstaltninger udført i medfør af stk. 1. Der er udpantningsret for disse udgifter.

Kapitel 6

Bemyndigelsesbestemmelser

§ 23. Justitsministeren fastsætter regler om sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, forebyggelse af fare eller ulempe for færdslen, dyr på offentligt sted, offentlige anlæg, husnumre og opslag, erhvervsvirksomhed på veje, offentlige forlystelser, renholdelse af veje m.v.

Stk. 2. De i medfør af stk. 1 fastsatte bestemmelser kan indeholde regler om, at politimesteren (politidirektøren) kan udstede midlertidige påbud eller forbud med henblik på at forebygge fare for den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 3. Det kan i regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 fastsættes, at overtrædelse af reglerne eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af sådanne regler straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 24. Justitsministeren kan for hver af landets politikredse fastsætte en politivedtægt, hvis særlige lokale forhold tilsiger det.

Stk. 2. Forslag til en politivedtægt udarbejdes af politimesteren (politidirektøren) efter drøftelse med den eller de berørte kommuner.

Stk. 3. En politivedtægt kan indeholde bestemmelser om sikring af den offentlige orden, bestemmelser om beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed samt bestemmelser om udstedelse af midlertidige forbud eller påbud.

Stk. 4. Det kan i en politivedtægt fastsættes, at overtrædelse af vedtægtens bestemmelser eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af vedtægten straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Politivedtægter offentliggøres i Lovtidende.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 25. Loven træder i kraft den 1. august 2004.

§ 26. Lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Københavns politi m.v. og lov nr. 21 af 4. februar 1871 indeholdende Bestemmelser om Politiet uden for København ophæves.

Stk. 2. De i medfør af de i stk. 1 nævnte love udstedte politivedtægter forbliver i kraft indtil den 1. juli 2005.

§ 27. I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgø-

relse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, ophæves § 108.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 9. juni 2004

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lene Espersen

Bilag 20

Rundskrivelse fra Rigspolitichefen af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

Rundskrivelse

Det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

Informationsejer
Rigspolitiet, Politiafd.
Dato (første udgivelse)
4. august 2004
Kontakt
Politiafdelingen
Jour.nr.
2003-1052-7

På baggrund af en konkret politiklagenævns sag har Rigsadvokaten anmodet Rigspolitichefen om at overveje spørgsmålet om placering af det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor en politikreds assisterer en anden.

Efter drøftelser mellem bl.a. Rigspolitiet, Foreningen af Politimestre, Foreningen af Politiledere samt Politiforbundet i Danmark fastsættes herved følgende vejledende retningslinjer:

1. Generelt

Beslutning om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger træffes som udgangspunkt af den politikreds, hvor foranstaltningen gennemføres. Den pågældende politikreds har ligeledes ansvaret for foranstaltningens gennemførelse.

2. Fortsat gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Såfremt en politimæssig foranstaltning fortsættes i en anden politikreds, bør denne politikreds så vidt muligt underrettes herom, medmindre tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Politikredsen, hvor den fortsatte gennemførelse af en politimæssig foranstaltning finder sted, kan i fornødent omfang give konkrete anvisninger med henblik på foranstaltningens fortsatte gennemførelse. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter imidlertid en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

3. Politimæssige foranstaltninger som led i en strafferetlig efterforskning

Den politikreds, der gennemfører en strafferetlig efterforskning, har ansvaret for efterforskningen og beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger i forbindelse hermed. Dette indebærer bl.a., at den efterforskende politikreds har ansvaret for, at spørgsmålet om lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, og at den efterforskende politikreds som udgangspunkt har ansvaret for indgrebet gennemførelse. Dette gælder tillige i situationer, hvor foranstaltningen gennemføres i en anden politikreds. I disse situationer bør der imidlertid så vidt muligt ske forudgående underretning af den pågældende politikreds om foranstaltningens gennemførelse, således at politikredsen om nødvendigt kan give konkrete anvisninger med henblik på gennemførelsen. Underretning kan undlades, hvis tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

4. Iværksættelse af politimæssige foranstaltninger efter begæring

I det omfang politimæssige foranstaltninger iværksættes af en politikreds på begæring fra en anden politikreds, har den begærende politikreds ansvaret for beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger, herunder at spørgsmålet om lovligheden af eventuelle straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, mens den udførende politikreds har ansvaret for foranstalningernes gennemførelse.

5. Bistand med henblik på gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

I tilfælde, hvor en politikreds modtager bistand fra en eller flere andre politikredse med henblik på gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger, påhviler det overordnede ansvar for foranstalningernes gennemførelse fortsat den anmodende politikreds. Overførelse af ansvaret for foranstalningernes gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

6. Overførelse af ansvaret for politimæssige foranstaltninger

Aftale om overførelse af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger træffes af chargeret personale, og der skal i fornødent omfang gøres skriftligt notat om aftalens indhold. Ved overførelse af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger videregives alle relevante og nødvendige oplysninger med henblik på foranstalningernes gennemførelse til den ansvarlige politikreds.

7. Underretning om gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Underretning om – den efter omstændighederne fortsatte – gennemførelse af politimæssige foranstaltninger i en anden politikreds ledsages af alle relevante oplysninger til brug for politikredsens vurdering af, om der med henblik på gennemførelsen bør gives konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler. Hvis den underrettede politikreds finder anledning til at give konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler, med henblik på foranstalningernes gennemførelse, underrettes den ansvarlige politikreds straks herom.

8. Andre forhold

Ovenstående retningslinjer berører ikke de nærmere bestemmelser om bistandsydelse m.v. mellem politikredse, der er fastsat i Rigspolitichefens kundgørelse B, nr. 1.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg

Bilag 21

Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

Bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004

Bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

I medfør af § 21, stk. 1 og 2, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

Kapitel 1

Generelle bestemmelser om politiets magtanvendelse

§ 1. Politiet må i medfør af politilovens § 15 anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver, samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person, befinder sig i fare.

§ 2. Politiets magtanvendelse skal i medfør af politilovens § 16, stk. 1, være nødvendig og forsvarelig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvareligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventu-

elle skader begrænses til et minimum, jf. politilovens § 16, stk. 2.

Kapitel 2

Anvendelse af visse magtmidler

§ 3. Reglerne om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler gælder enhver brug af de pågældende magtmidler, herunder faktisk anvendelse samt advarsler og andre tilkendegivelser om anvendelse heraf.

Anvendelse af skydevåben

§ 4. Skydevåben må i medfør af politilovens § 17, stk. 1, kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
- 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller

- 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrud mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 5. Før politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselsråb og dernæst ved varselskud tilkendes vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 17, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 6. Varselskud skal afgives, så de i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende fare for andre og skal derfor, hvis det sker under åben himmel, som udgangspunkt afgives lige op i luften.

§ 7. Skud mod person skal afgives, således at følgeskader søges begrænset til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre.

Stk. 2. Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødstilfælde.

§ 8. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 4, nr. 1 eller 2, jf. herved politilovens § 17, stk. 4.

Stk. 2. Rigspolitichefen fastsætter nærmere regler om ordregivning vedrørende anvendelse af skydevåben i tilfælde, hvor en polititjenestemand er under direkte kommando.

§ 9. Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 17, stk. 5.

Anvendelse af stav

§ 10. Politiet må i medfør af politilovens § 18, stk. 1, kun anvende stav med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,

§ 11. Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendes vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes, jf. politilovens § 18, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 12. Staven skal anvendes med besidighed for ikke at påføre nogen større overlast end nødvendigt.

Stk. 2. Staven må kun rettes mod arme, ben, ryg og sæde.

Stk. 3. Staven må ikke rettes mod hoved, hals, nakke, kraveben, bryst, mave, nyrer, skridt eller rygsøjle.

Stk. 4. Staven må ikke bruges til stød.

Stk. 5. Det bør i videst muligt omfang undgås at anvende staven mod knæ, albuer og andre led.

§ 13. Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 18, stk. 3.

§ 14. Polititjenestemænd under samlet kommando må kun bruge stavene efter direkte ordre, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 10, nr. 1 og 2.

Brug af hund til magtanvendelse

§ 15. Politiet må i medfør af politilovens § 19, stk. 1, kun anvende hunde med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,

- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre pågribelse af personer,
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 16. Før hund tages i brug, skal det så vidt muligt tilkendes gives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 19, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 17. Hund skal anvendes med besindighed, varsomhed og størst mulig skånsomhed. Anvendelsen skal straks bringes til ophør, når politiets påbud er efterkommet.

§ 18. Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 19, stk. 3.

§ 19. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun bruge hund efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 15, nr. 1-2.

§ 20. Beslutning om eventuel anvendelse af hund til rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer skal forudgående forelægges for politikredsens ledelse.

Stk. 2. Inden rydning effektueres, skal det så vidt muligt flere gange og via megafon tilkendes gives vedkommende personer, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Benyttes hund derefter, skal det umiddelbart forinden tydeligt tilkendes gives, at hund nu vil blive anvendt.

Stk. 3. Rydninger gennemføres med hunden tilkoblet førelin. Hunden føres frem med den efter forholdene kortest mulige førelin.

Stk. 4. I forbindelse med forberedt rydninger, hvor der alene ydes passiv modstand for at forhindre gennemførelsen af politiets lovlige på-

bud, må førelinen, hvormed hunden føres frem, højst være 1,5 meter lang.

Anvendelse af gas

§ 21. Gas må i medfør af politilovens § 20, stk. 1, kun anvendes med henblik på at

- 1) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, eller
- 5) sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

§ 22. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendes gives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 20, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 23. Ved vurderingen af om og i givet fald hvordan gas skal anvendes, skal politiet tage hensyn til omfanget af eventuelle gener, som for udenforstående vil være forbundet med at anvende gas. Ved denne vurdering skal det bl.a. indgå, om den påtænkte anvendelse af gas vil skulle finde sted i et tættere bebygget område eller nær daginstitutioner, skoler, plejehjem eller lignende. Der skal endvidere ved vurderingen tages hensyn til, hvordan vej- og vindforholdene vil påvirke anvendelsen af gas.

Stk. 2. Personer, der udsættes for gas, skal have mulighed for at søge væk fra gasbelagte lokaler eller områder, og generne for udenforstående skal søges begrænset mest muligt.

Stk. 3. Politiet skal udvise tilbageholdenhed med at anvende gas over for personer, der befinder sig indendørs. Der skal navnlig tages hensyn til antallet af tilstedeværende personer, samt om det på grund af dårlige adgangsforhold vil være vanskeligt for de pågældende at komme væk fra stedet.

§ 24. Efter enhver anvendelse af gas skal politiet sørge for fornøden oprydning og udluftning.

Stk. 2. Har politiets brug af gas mod en person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 20, stk. 3.

§ 25. Politiet må kun anvende gas af typer, som er godkendt af Rigspolitechefen.

Stk. 2. Politiets anvendelse af gas skal i øvrigt ske i overensstemmelse med de af Rigspolitechefen fastsatte retningslinier for brugen af den pågældende gastype og det relevante gasmateriel.

Kapitel 3

Indberetning mv.

§ 26. Rigspolitechefen kan fastsætte regler om

indberetning om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler.

Kapitel 4

Uddannelse og øvelser

§ 27. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse for politiets brug af magtmidler, der udelukkende finder sted i uddannelses- eller øvelsesmæssigt øjemed.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 28. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 21. september 2004

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

Bilag 22

Bekendtgørelse nr. 1430 af 11.12.2007 om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

11. december 2007.

10093

Nr. 1430.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

§ 1

I bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v. foretages følgende ændringer:

1. I § 3 ændres » og 21 « til: », 21 og 25 a «.
2. Efter § 25 indsættes:

»Anvendelse af peberspray

§ 25 a. Politiet må kun anvende peberspray med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for persons liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre

indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 25 b. Før peberspray tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge peberspray, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 25 c. Efter anvendelse af peberspray skal politiet så vidt muligt og i fornødent omfang tilbyde at afhjælpe gener forårsaget af, at en person har været eksponeret for peberspray.

Stk. 2. Har politiets brug af peberspray mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 25 d. Politiet må kun anvende peberspray af typer, som er godkendt af Rigspolicehøfen.«.

3. I § 26 ændres » og 21 « til: », 21 og 25 a «.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2008.

Justitsministeriet, den 11. december 2007

LENE ESPERSEN

/ Barbara Bertelsen

Bilag 23

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004

Bekendtgørelse om detentionsanbringelse

I medfør af § 11, stk. 5, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Berusede personer kan efter reglerne i §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed anbringes i politiets detentioner.

Stk. 2. Personer, der i øvrigt er frihedsberøvede af politiet, må som udgangspunkt ikke anbringes i detention. Hvor detentionen undtagelsesvis anvendes til anbringelse af ikke berusede personer, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse ikke anvendelse.

Stk. 3. Et barn under 12 år må ikke anbringes i detention.

Stk. 4. Et barn under 15 år må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforsvarlig som følge af barnets adfærd, jf. § 12 i lov om politiets virksomhed. Anbringelsen må som udgangspunkt ikke udstrækkes ud over 4 timer.

Stk. 5. Detentionsanbringelser efter stk. 4 indberettes til Rigspolitechefen. Rigspolitechefen fastsætter nærmere bestemmelser om indberetningernes indhold mv.

§ 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 2 og 3, i lov om politiets virksomhed, ikke findes tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, skal politiet tage stilling til, om en beruset person skal frihedsberøves med henblik på:

- 1) hjemtransport,
- 2) overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende,

- 3) indbringelse til hospital eller
- 4) indbringelse til forsorgshjem eller lignende.

Stk. 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, ikke findes tilstrækkelige eller egnede til at afværge faren for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed, kan personen anbringes i detention.

Frihedsberøvelse, transport og indbringelse til politistationerne af berusede personer

§ 3. Hvis en beruset person frihedsberøves i medfør af §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed, skal politiet orientere den pågældende om årsagen til frihedsberøvelsen og om muligt give den pågældende lejlighed til at udtale sig. Frihedsberøvelsen skal ske så skånsomt, som omstændighederne tillader.

§ 4. Ved vurderingen af en frihedsberøvet beruset persons helbredstilstand skal politiet være særligt opmærksom på den pågældendes tilstand ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Politiet kan i den forbindelse udspørge eventuelle vidner om den frihedsberøvedes tilstand, færden mv.

Stk. 2. Politiet undersøger, om den frihedsberøvede er i besiddelse af berusende eller bedøvende midler mv., der i givet fald fratages den frihedsberøvede.

§ 5. Under transporten af frihedsberøvede berusede personer til politistationen skal den vagthavende på politistationen uden unødigt ophold tilkalde en læge med henblik på undersøgelse af den frihedsberøvede. Dette gælder dog ikke, når transporttiden er af kortere varighed.

Stk. 2. Den frihedsberøvede skal under transporten til politistationen konstant være undergivet tilsyn.

Stk. 3. Hvis den frihedsberøvede transporteres af politipersonale af det modsatte køn, skal mindst to polititjenestemænd under hele transporten opholde sig hos den pågældende.

§ 6. Ved ankomsten til politistationen skal den frihedsberøvede straks fremstilles for den vagthavende.

Stk. 2. Den vagthavende skal på baggrund af alle relevante oplysninger om den frihedsberøvedes tilstand og adfærd vurdere, om den pågældende skal anbringes i detention.

§ 7. Inden en frihedsberøvet beruset person anbringes i detention, skal politiet gøre vedkommende bekendt med retten til at få kontakt med pårørende og/eller arbejdsgiver. Hvis den pågældende desuden er frihedsberøvet i anledning af et strafbart forhold, anvendes reglerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 12154 af 12. juni 2001.

Stk. 2. Hvor omstændighederne tillader det, skal politiet efterkomme en frihedsberøvet's anmodning om underretning af pårørende og/eller arbejdsgiver.

Stk. 3. Fremsætter den frihedsberøvede anmodning om selv telefonisk at underrette pårørende og/eller arbejdsgiver, skal en sådan anmodning efterkommes. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, for eksempel at den frihedsberøvede ved sin meddelelse til hjemmet eller arbejdsgiver kan medvirke en eventuel strafferetlig undersøgelse.

§ 8. Hvis den frihedsberøvede er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver og socialforvaltningen uopfordret underrettes om frihedsberøvelsen.

Fremgangsmåden ved detentionsanbringelser, herunder lægeundersøgelse af frihedsberøvede og tilsyn med detentionsanbragte

§ 9. Inden den endelige anbringelse i detention skal den frihedsberøvede altid undersøges af en læge.

Stk. 2. Ved detentionsanbringelse af et barn under 15 år, jf. § 1, stk. 4, skal lægeundersøgelse ske hurtigst muligt.

Stk. 3. Indtil den frihedsberøvede er lægeundersøgt, kan der ske foreløbig anbringelse i detention.

Stk. 4. Under en foreløbig detentionsanbringelse skal der føres skærpet tilsyn med den frihedsberøvede, jf. § 15.

§ 10. Inden foreløbig anbringelse i detention og inden lægeundersøgelsen bliver foretaget, skal den frihedsberøvede visiteres.

Stk. 2. Ved visitationen skal den frihedsberøvede fratages penge og værdigenstande samt i øvrigt alle genstande, som kan benyttes til at forvolde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Samtlige lommer skal tømmes og krænges, hvis det er muligt. Ved visitationen bør der så vidt muligt medvirke to polititjenestemænd til undersøgelse af den frihedsberøvede.

Stk. 3. Hvis omstændighederne tilsiger en visitation, der kan krænge blufærdigheden, må en sådan visitation kun foretages af personer af samme køn som den frihedsberøvede. Er det ikke muligt at gennemføre en sådan visitation inden endelig detentionsanbringelse, foretages foreløbigt en visitation efter stk. 2. Den frihedsberøvede undergives herefter et skærpet tilsyn, jf. § 15.

Stk. 4. Politiet skal påse, at effekter, der fratages en frihedsberøvet, holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre frihedsberøvede.

§ 11. Lægeundersøgelse af den frihedsberøvede foretages enten ved tilkald af læge/vagtlæge eller ved undersøgelse på skadestue. Vagthavende skal ved lægevalget vurdere, hvad der er mest hensigtsmæssigt under hensyn til tid og afstand.

Stk. 2. Lægeundersøgelsen skal belyse, om den frihedsberøvede er i en tilstand, der taler imod anbringelse i detention, og om den pågældende er i en tilstand, der eventuelt kræver behandling på sygehus, hos læge eller lignende.

Stk. 3. Politiet må kun efter tilladelse fra den undersøgende læge give en frihedsberøvet medicin.

§ 12. Der må som udgangspunkt kun indsættes én person i hver detention.

Stk. 2. Under helt ekstraordinære forhold kan der dog anbringes flere personer af samme køn i en detention. I så fald skal der foretages en særlig vurdering af personernes eventuelle farlighed, og der skal føres skærpet tilsyn med de indsatte, jf. § 15. Børn under 18 år må ikke anbringes

sammen med frihedsberøvede personer på 18 år eller derover.

§ 13. Stationens vagthavende har ansvaret for, at der føres et effektivt tilsyn med de detentionsanbragte.

§ 14. Tilsyn med detentionsanbragte skal ske ved fremmøde i detentionen så hyppigt, som den anbragtes tilstand gør det nødvendigt. Tilsyn ved fremmøde i detentionen skal så vidt muligt ske mindst 1 gang hver halve time.

Stk. 2. Hvis en detentionsanbragt efter lægeundersøgelsen er tilset 2 gange ved fremmøde i detentionen, og den pågældende ikke skønnes at være i en tilstand, der kræver, at fremtidige tilsyn sker ved fremmøde i detentionen, kan de efterfølgende tilsyn ske via lytte- og overvågningsudstyr, der er godkendt af Rigspolitichefen til elektronisk overvågning. Hverken selve detentionsanbringelsen eller lægeundersøgelsen udgør i denne forbindelse et tilsyn.

Stk. 3. Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyret skal ske så hyppigt, som den detentionsanbragtes tilstand kræver og mindst 1 gang hver halve time. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den detentionsanbragtes tilstand, skal den detentionsanbragte straks tilses ved fremmøde i detentionen.

Stk. 4. Opstår der i forbindelse med tilsyn med den detentionsanbragte mistanke om, at pågældende er så syg, at det taler imod fortsat detentionsanbringelse, skal der straks tilkaldes læge eller ambulance.

§ 15. I følgende situationer skal der føres skærpet tilsyn med en detentionsanbragt:

- 1) under foreløbig detentionsanbringelse, jf. § 9,
- 2) hvis de foreliggende oplysninger om den detentionsanbragte – herunder indhentede op-

lysninger fra kriminalregisteret – giver anledning hertil,

- 3) i de tilfælde, hvor der kun har fundet en foreløbig visitation sted, jf. § 10, stk. 3,
- 4) hvis et barn mellem 12 og 15 år undtagelsesvis anbringes i detention, jf. § 1, stk. 4, eller
- 5) hvis 2 personer undtagelsesvis anbringes i samme detentionsrum, jf. § 12, stk. 2.

Stk. 2. Ved skærpet tilsyn forstås et tilsyn, hvor den detentionsanbragte tilses hyppigere end 1 gang hver halve time. Efter omstændighederne kan et skærpet tilsyn indebære konstant overvågning.

Stk. 3. Skærpet tilsyn kan kun ske ved en polititjenestemand's fremmøde i detentionen.

Løsladelse efter detentionsanbringelse, klagevejledning mv.

§ 16. En detentionsanbragt skal løslades, så snart begrundelsen for frihedsberøvelsen ikke længere er til stede.

§ 17. Efter udtagelsen af detentionen skal den frihedsberøvede vejledes om adgangen til at klage over detentionsanbringelsen, om muligheden for at få en skriftlig begrundelse for detentionsanbringelsen samt om muligheden for alkoholafvænnings og behandling.

§ 18. Taler særlige omstændigheder herfor, bør den pågældende efter anmodning bringes til sit hjem, til læge eller til de sociale myndigheder ved politiets foranstaltning.

§ 19. Rigspolitichefen kan fastsætte administrative forskrifter vedrørende benyttelsen af politiets detentioner mv.

I krafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 6. oktober 2004

LENE ESPERSEN

/ Michael Højer

Bilag 24

Bekendtgørelse nr. 1419 af 13.12.2006 om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse

13. december 2006.

10473

Nr. 1419.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om detentionsanbringelse

§ 1

I bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse foretages følgende ændringer:

1.1 § 19 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Hvor særlige lokale forhold med hensyn til bemanning, udstyr og indretning tilsiger det, kan Rigspolitichefen efter drøftelse med vedkommende politidirektør og efter godkendel-

se fra Justitsministeriet fastsætte lokale regler for detentionsanbringelse, som fraviger § 1, stk. 2, § 5, § 6, § 10, stk. 2, § 13 og § 14, stk. 1-3, i denne bekendtgørelse.«

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007.

Justitsministeriet, den 13. december 2006

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

Bilag 25

**Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005
vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i
politiets venterum****Justitsministeriet**
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politi og anklagemyndighed

10 JAN. 2005
Dato: Færdelskontoret
Kontor: Nina Grønbæk Ringsted
Sagsbeh.: 2004-11171/1-0003
Sagsnr.: NGR20961
Dok.:**Indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum**

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).


Endvidere anmodede Justitsministeriet ved cirkulæreskrivelse af 1. oktober 2003 om tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold på baggrund af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand.

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet om at modtage indberetninger om tilsvarende episoder i politiets venterum.

På den baggrund skal Justitsministeriet anmode om også at modtage oplysninger om dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum.

Med venlig hilsen

Michael Højer



Rigsadvokaten

Frederiksholms Kanal 16

1220 København K

Telefon 33 12 72 00

